ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\F\FLOS František_Flos František - Na modrém Nilu.pdb

PDB Name: zdroj
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

FRANTIŠEK FLOS

Na Modrém Nilu

KARAVANA
1969

DEN HRŮZY

"Henrietto, tak si pospěš! Podívej se, jen se podívej na ty davy! Lidé se hrnou všemi ulicemi jako rozvodněné řeky a zaplavují náměstí! Henrietto, slyšíš, jak křičí, jak naříkají? Proč se nejdeš podívat? Bojíš se? Pojď už konečně!" Asi třináctiletý chlapec byl tak zaujat pohledem na úžasné divadlo, že ani hlavu od okna neodvrátil. Klečel na lavičce a štěrbinami spuštěné žaluzie zvědavě pohlížel na zmítající se zástupy.

Hladem zmoření, polonazí a osmahlí lidé - muži, ženy i děti - mávali pažemi, křičeli a tlačili se do úzké ulice na severní straně náměstí, jako se tlačí roje včel do česna úlu před bouří.

"Henrietto, děje se asi něco strašného," volal chlapec od okna, "to je útěk. Vidíš, zástupy prchají k citadele!

A jak se tlačí! Vždyť zboří domy anebo se umačkají v ulicích! Proč se nechceš podívat?"

"Protože tatínek přísně nakázal, abychom nechodili k oknu, ale tobě je Emile jedno, že tatínka svou neposlušností zarmoutíš. Dnes v noci zas nebyl doma a já se bojím, strašně se bojím, aby se mu něco nestalo."

"Co by se mu mohlo stát?" vykřikl chlapec a prudce se odvrátil od okna. "A zrovna dnes? Cožpak neprobděl na sta nocí za těch deset měsíců, co trvá obležení města, a nevrátil se vždycky zdráv?"

Chlapcův hezký obličej, lemovaný dlouhými zvlněnými kadeřemi, projevoval odvahu. Ani pohled na zdivočelé davy, tlačící se v ulicích a na náměstí, ho nepoděsil. Zlá domněnka jeho desetileté sestřičky Henrietty, která právě stála na prahu ložnice chlapce sice znepokojila, avšak neprobudila v něm strach. Jen jeho tmavé obočí nad kořenem rovného nosu se sblížilo.

Seskočil z lavice a pospíchal k sestře, aby jí dodal odvahy.

"Neplač Henrietto, neplač," domlouval jí laskavě a hladil její tmavohnědé vlasy, - "tatínek se jistě brzy vrátí."

V poslední době mahdisté prudce útočí, je mnoho raněných a lékařů tak málo. Kdo ví kolika lidem tatínek dnes v noci

zachránil život. Neplač, Henrietto, neplač, a usměj se! Cožpak nejsi hrdá na to, že právě náš tatínek rozsévá milosrdenství v tomto pekle, v němž se skoro už rok bojuje?"

Dívenka se přitiskla k chlapci, a kdo by je v té chvíli pozoroval, mohl by se domnívat, že Henrietta je Emilův mladší bratr, protože mu byla nejen velmi podobná, ale byla i stejně oblečená. Široké soukenné kalhoty, nad kotníky zdrhnuté, bílé košile a sandály na bosých nohou, to byl všechen jejich oděv. Sourozenci patrně nedávno opustili lůžko, vždyť slunce teprve vycházelo a v prostorném pokoji dosud vládlo šero.

"Bojím se, Emile," štkalo děvčátko, "celou noc jsem čekala na tatínka, ale neuslyšela jsem ani jedinou ránu z děla. Proč zrovna dnes bylo ticho, když už po mnoho měsíců hřměla děla každou noc?"

"Nevím, Henrietto," odpověděl chlapec, "raději probuď Miriam, aby zatopila v kuchyni. Až se tatínek vrátí, bude mít jistě hlad." V tom hromová rána provázená strašným hřměním ohlušila děti. Země jako by pukala a tak se třásla, až se okna sesypala, nástěnné hodiny spadly ze stěny, a obě děti, které byly sraženy na práh ložnice, s hrůzou hleděly na průčelní stěnu roztrženou od stropu až k podlaze.

Jistě nastal soudný den, hřmění neustávalo a jek a řev z ulice byly tak děsné, že děti ležící na podlaze si bezděčně přitiskly dlaně na uši. Omítka padala ze stěn, boční zeď se zbortila a strop se povážlivě zkřivil.

Čas odpočítával jen vteřiny a minuty, anebo hodiny?

Děti nechápaly, co se děje, ani jak dlouho trvaly hrůzy zemětřesení, ale když se podlaha pod nimi ustálila, Emil vstal a zdvihl bezvládné tělo své sestřičky. Odnesl dívenku do ložnice, a položiv ji na lůžko, úzkostlivě naslouchal, jestli dýchá a jestli jí bije srdce. A když zjistil, že dýchá, odběhl do kuchyně pro vodu. Potom omyl studenou vodou Henriettin bledý obličej. Konečně děvčátko otevřelo oči a vyjeveně hledělo kolem.

"Co se stalo, Emile? Jsme ještě živi?"

"Nevím, co se stalo," odpověděl chlapec, "buď zasáhl granát náš dům, anebo vybuchlo skladiště prachu. Hned se podívám, jen už neomdlévej!"

"Emile, neodcházej," prosilo děvčátko a chytalo bratra za ruce.

"Podívám se jen oknem," odpověděl statečný chlapec, a když kráčel jídelnou k vyraženému oknu, zdvihal skácené židle ležící v cestě. Vypadaly nejen rámy z oken, nýbrž zmizely také žaluzie a trhlina v průčelní zdi byla tak široká, že jí mohl prostrčit ruku. Emil ustrnul.

Kam zmizely všecky zástupy z náměstí a kam zmizela i řada domů na severní straně? Místo domů se tam vrší jen sutiny, z nichž se kouří. A citadela! Kde je citadela?

Pohltily ji rudé spousty prachu a dýmu?

Chlapec se bezděky zachytil stěny, ale nemohl odvrátit zraky od nového divadla, ačkoli slyšel Henriettiny úpěnlivé prosby, aby se k ní vrátil. Opět se blížil strašlivý hluk a podlaha se opět chvěla, ale neozývaly se již rány z děl, jen dupot koní bušil v ulicích. Všemi ulicemi se draly houfy jezdců, jejichž hlavy byly ozdobeny turbany a na jejichž tělech vlály bílé burnusy.

"Mahdisté, derviši!" (žebravý kněz, zde fanatik. Mahdího vojáci se sami nazývali derviši) vydechl Emil, ale neodstoupil.

Jezdci, kteří levicemi trhali uzdami a pravicemi zdvíhali dlouhé pušky, se hnali přes náměstí. Až dosud vzdálený souvislý hukot se blížil a Emil pochopil, že se blíží rachot pušek a že se bojuje již v městě a v ulicích.

Už nebylo pochyby, že dervišové pronikli bránou, že se Mahdího bojovníci hrnou do ulic Chartúmu a že městu nastal poslední den. Za jezdci na koních, kteří přejeli tryskem náměstí se hrnuly davy jezdců na velbloudech. Jejich hlavy nebyly pokryty pestrými turbany, ale bílými rouškami sepnutými lesklými kotouči na čelech. Také z ramen těchto bojovníků vlály bílé pláště, avšak pod nimi se blýskaly krunýře a kovové ozdoby na spodních šatech a na pásech obtížených pistolemi a dýkami.

Sotva se jezdci na velbloudech přehnali přes náměstí a zmizeli v zarudlých kotoučích dýmu, opět se ozvalo krupobití kulek. Boj zuřil patrně ve vzdálenějších ulicích, v nichž vetřelci narazili na zoufalé obránce, kteří věděli, že by se nadarmo doprošovali milosti, a tak stříleli, dokud neklesli sraženi kulemi, kopími nebo šavlemi.

Emil cítil sice, že mu Henrietta tiskne ruku, protože úzkost a zvědavost ji přivlekly k oknu proti její vůli, ale zraky neodvrátil. Teď se valil z ulic dým a brzy potom vyšlehly plameny nad střechy.

"Tatínek, tam, tam!" vykřikla náhle Henrietta a mávala paží. Ale nebylo ani třeba, aby Emilovi ukázala na houfek ozbrojených mužů, který vyběhl z prachu a dýmu. Emil poznal tatínka, štíhlého, tmavě oblečeného muže, který pospíchal přes náměstí. Za ním běžel dlouhými kroky obrovský černoch, jenž nesl v náručí bezvládné tělo, zavinuté do bílého pláště.

"Otevřu tatínkovi dveře," zvolal Emil a vyběhl z jídelny.

Henrietta viděla, že se za černochem rozběhlo asi deset vojáků, kteří se mu stavěli do cesty, ale černoch se nedal zadržet, a když tatínek vešel do síně domu, rozkřikl se černoch na vojáky a zády přirazil domovní dveře, které Emil rychle zamkl.

JEHO ŽIVOT JE JAKO PLAMEN SVÍCE

Neuplynula ani hodina od lékařova návratu k poděšeným dětem, když se na ulici opět strhl křik a strašný lomoz a brzy potom se hnal dupot mnoha těžkých nohou po schodech lékařova domu.

Dveře do jídelny se s třeskem rozlétly a dvěma skoky jako krvelačná šelma - proletěl předpokojem muž a octl se na prahu ložnice, kde se náhle zastavil v postoji lva chystajícího se k útoku. Levou rukou tiskl cíp bílého pláště na prsa, a přestože jeho napřažená ruka, ozbrojená křivou šavlí klesla k boku, nemohl divoký muž zadržet kletbu, jež se mu drala z

hrdla jako řev zvířete.

"Šéjtan vás zatraťdo pekla!"

Ale to byl poslední projev zuřivého hněvu, jehož si nikdo v ložnici nevšímal. Uprostřed místnosti stálo lůžko a na něm leželo nehybné tělo sotva sedmnáctiletého jinocha.

Zsinalý obličej a zdvižená kolena pod bílou pokrývkou svědčily spíše o jinochově smrti než o životě. Z pravé strany u hlavy lůžka se nad ním shýbal chlapec a měkkým šátečkem stíral pot z jinochova čela a ze skrání. A když neposlušný cíp bílé roušky se smekal na mladíkovo čelo, vracel jej chlapec jemnými prsty na jinochovu oholenou hlavu. Vlevo od lůžka stál okrouhlý stolek, na němž se blyštěly chirurgické nástroje, a vedle něho držel větší chlapec umývadlo, ve kterém si lékař omýval ruce. U nohou lůžka se tyčil jako černý mohutný sloup obrovský černoch, a jen pohybující se bělmo jeho očí dosvědčovalo, že bystře pozoruje, co se děje.

Muž ve dveřích, podle ústroje buď šejk, nebo emír (kníže, ale také ministr, vrchní velitel, guvernér atp.), zřejmě vysoký pohlavár kmene, byl obrazem úžasu a překvapení. Jeho nahnutá, vysoká a silná postava, vypjatý krk, tmavý obličej vroubený prošedivělými vousy, jeho divoké černé oči, zobákovitý nos a vyceněné zuby prozrazovaly, že obraz míru v ložnici zadržel šelmu ve skoku, ale jen několik okamžiků, protože hned po kletbě vykřikl, projevuje úžas:

"Můj syn v rukou nevěřícího psa?"

"Mýlíš se," odpověděl lékař, nepřestávaje si umývat ruce, "tvůj syn je v rukou božích. Jeho život je jako plamen svíce, sfoukneš-li jej, zhasne." Bojovníkův tmavý obličej se protáhl, oheň v jeho černých očích náhle uhasl, zuby zmizely a z plných chvějících se rtů zavanula šeptem úzkostlivá otázka:

"Je živ?"

"Dosud je živ," odpověděl lékař, který mu vyšel vstříc, "ale ty odejdi a postarej se, aby v domě bylo ticho. Tvůj syn musí mít klid." Zkrocená šelma ustoupila zas na práh, vrhla ještě pohled na syna a zmizela. Za chvilku zavládlo v domě ticho, a když Emil vynášel vodu do kuchyně a zvědavě vyhlédl na ulici, spatřil přede dveřmi houf bojovníků se zbraněmi v rukou jako stráž.

Asi po dvou hodinách se emír opět objevil ve dveřích ložnice, ale nyní přišel tiše jako stín. Když však viděl, že u lůžka jeho syna sedí oba chlapci a hlídají spánek nemocného, že obrovský černoch nezměnil ani místo, ani postoj a že v hluboké lenošce spí bledý a unavený lékař, vytratil se bez jediného slova.

Jistě již dávno minulo poledne, ale hladové děti marně čekaly na starou služku Miriam a na její zprávu, že oběd je připraven. Z dálky sice doléhal do ložnice dosud hukot a občas se ozval i trhavý rachot střelby, avšak v domě i na ulici vládlo ticho.

Právě když se Emil rozhodl, že se podívá do kuchyně, vplížila se do jídelny sehnutá stará žena a volala posunkem Emila, aby vyšel z ložnice.

"Připravila jsem vám oběd v kuchyni," šeptala, "ten hrozný muž hrozil smrti každému, kdo se odváží nahoru, ale ať mě zabije, nemohu vás přece nechat umřít hlady."

"Vraťse rychle do kuchyně, milá Miriam, přijdeme hned," odpověděl Emil také šeptem a kývnutím ruky zavolal Henriettu.

Děvčátko pohlédlo bázlivě na černocha a potom na spícího tatínka, ale když černoch ani nemrkl a tatínek klidně spal, vyšlo do jídelny a potom všichni tři seběhli tiše jako myšky do přízemí. Na schodech a na chodbách nespatřili ani jediného cizího bojovníka.

"Starý zlostný muž vyhnal všechny na ulici," vysvětlovala Miriam dětem, "a zamkl domovní dveře. Nikdo nesmí ani sem, ani ven, ale přede dveřmi stojí houf bojovníků." Oběd byl velmi prostý - prosná kaše, tuhé pečivo z černé mouky a trochu ovoce. V posledních měsících bylo v obleženém Chartúmu málo potravin. Velitel bránícího se Chartúmu, opatrný generál Gordon, sice loňského roku zásobil město velmi hojně, avšak nenadál se, že se obležení protáhne skoro na celý rok. Sám žil velmi skromně, a proto poručil, aby také obyvatelstvu bylo vydáváno ze zásob jen tolik, aby nezemřelo hladem, protože chtěl hájit město do posledního dechu. Ani pro lékaře, generálova přítele, se nedostávalo více než pro jiného.

"Jen jezte děti," pobízela Miriam, "pro vašeho tatínka jsem oběd také schovala." Když se děti vrátily do ložnice, lékař se probudil a usmál se na ně. Ale hned potom přistoupil k lůžku a bedlivě pozoroval raněného jinocha. Naslouchal jeho dechu, a položiv mu zlehka ruku na skráň, počítal tep a odhadoval teplotu, "Tatínku, oběd čeká," zašeptala Henrietta.

Lékař se znovu usmál. Spánek mu velmi prospěl. Jeho pěkný obličej, sice pobledlý a vyhublý a obrostlý tmavě hnědými vousy přistřiženými na bradě do hrotu, se zjasnil úsměvem a jeho tmavé oči se leskly. Doktor Karel Koráb byl jistě rázný a statečný muž. Pohlédl zpříma na obrovského černocha a pravil:

"Odpočiň si, tvému pánu nehrozí zatím nebezpečí," ale když se černoch ani nehnul, obrátil se k dětem a řekl:

"Nemusíte nemocného hlídat, bude spát ještě hodinu a já zatím poobědvám, mám strašný hlad."

Lékař rychle odešel, ale Emil a Henrietta usedli přece k lůžku, četli společně knížku, kterou Henrietta zdvihla z podlahy, kam spadla z nočního stolku při ranním zemětřesení.

Odpoledne se již nachýlilo k večeru, když se emír vrátil do lékařova domu. Vešel opět sám a zamkl za sebou domovní dveře. Zastihl doktora Korába v domácí lékárně kde lékař připravoval léky. Na stole bublala tekutina v kotlíku, jejž olizovaly modré lihové plameny a misky lékárnických vah se doposud houpaly, když starý bojovník vešel. Prošedivělé vousy měl rozcuchané, černé oči mu svítily a bílý plášťbyl postříkán krví.

Všecko nasvědčovalo, že se tento divoký muž právě vrátil z boje a že se jeho krev dosud neuklidnila, protože zatínal zuby a svíral pěsti.

Vkročil do pokojíku bez pozdravu a jeho hlas sípal, když vykřikl:

"Je živ?"

"Ano, tvůj syn je dosud živ," odpověděl lékař klidně, a odstraniv lihový kahan, míchal skleněnou tyčinkou tekutinu

v kotlíku.

"Pse!" vykřikl divoký host. "Když s tebou mluvím, nech všeho a odpovídej!"

"Již jsem odpověděl," řekl lékař, "připravuji lék pro tvého syna. Až mu jej podám, bude dosti času na otázky a odpovědi." Host zaskřípal zuby a udeřil pěstí do stolu.

"Pse, ty se opovažuješ odmlouvat? Víš, s kým mluvíš?

Jsem Mahmud el Sahran, velký emír z Kandžary a Hamaly. Stačí pokyn a zhyneš!"

"Vím, že jsi otec na smrt poraněného jinocha, kterého chci zachránit. Ty rozdáváš smrt, já ji chci odvrátit. Ustup, nesmím otálet," řekl nebojácně lékař a vzal do levé ruky plnou číšku a do pravé několik oplatek s prášky. Nesnažil se, aby rozhněvaného muže obešel, nýbrž čekal, až se emír sám uhne. A kníže se vskutku uhnul a tiše kráčel za lékařem do prvního patra.

Henrietta a Emil opět seděli u lůžka, ale raněný jinoch již nespal. Jeho rozevřené oči hleděly na strop a zardívající se tváře svědčily o horečce. Černoch už nestál u nohou lůžka, nýbrž se opíral o zeď, ale přesto nespouštěl zraky z nemocného jinocha.

Lékař hbitě vešel, a přistoupiv k lůžku, tiše promluvil na raněného, jehož oční víčka se zachvěla. Obratně, jak to jen lékař dovede, nalil na lžičku trochu vlažné tekutiny a opatrně ji vlil do jinochových pootevřených úst. Raněný ochotně spolkl vlažný doušek.

Starý emír stál na prahu - a chvěl se. Ano, ten silný, divoký bojovník se třásl. Snad si vzpomínal na dávné a pokojnější doby, kdy po návratu z lovu vcházíval do svého příbytku, kde jeho milá žena krmívala, právě tak jako nyní lékař, jeho jediného synáčka Achmeta.

Mahmud el Sahran byl vždycky prudký a krutý muž, který nesnášel odpor, ale který dovedl právě tak milovat jako nenávidět. Jeho líbezná žena Thenie od něho neuslyšela za dvacetiletého manželství hrubého slova, ba nespatřila ani zamračenou tvář svého manžela a pána, a malý Achmet zbožňoval svého otce jako nejlaskavějšího druha ve hrách a nejstatečnějšího hrdinu na lovech. Teprve jako jinoch poznával otcovu tvrdost a panovačnost, avšak domníval se, že otcovo jednání je spravedlivé, protože emír byl pán a všichni ostatní byli buď služebníky, nebo otroky.

Praotec Mahmudova rodu přišel se svými otroky a stády z Arábie a jako mnoho jeho soukmenovců podrobil si domácí nevzdělaný lid a zabral nejlepší kraj, hojně svlažovaný potoky sbíhajícími z habešských hor. Mahmudovi praotcové považovali za svůj majetek všecko, co neodolalo jejich moci. Jejich sluhové a otroci byli zároveň jejich bojovníky.

Páni se starali o zbraně i o výcvik otroků tím, že občas přepadali sousední kmeny a uloupili jim vše, co potřebovali. Emír Mahmud žil a jednal jako jeho praotcové. Zlepšil a rozšířil své sídlo, rozmnožil svá stáda, dal obdělávat úrodnou zem a lovil zvěř. A když Mahdí zdvihl korouhev a válečný křik, slibující smrt všem cizincům, nevěřícím a především egyptským posádkám, pospíšil Mahmud el Sahran ke svému příteli, ale nikoli pánu. Přivedl houfy divokých bojovníků, a když po boku Mahdího přehlížel nekonečné řady polonahých, ale nadšených bojovníků, podobal se supu, k němuž se slétali jestřábi, luňáci a ostříži, kteří větřili čerstvou krev.

Lékař vskutku netušil, že Mahmud el Sahran je nejbohatší a nejmocnější člověk v Mahdího vojsku a že jen muži tak veliké moci se podařilo, že byl ušetřen nejen lékařův dům, nýbrž i domy v sousedních ulicích, a to jen proto, aby nebyl vyrušen ze spánku raněný Mahmudův syn.

Všecko ostatní bylo do večera zničeno, z velikého Chartúmu, střediska obchodu pro ohromnou oblast horního Nilu a pro krajiny až k velikým jezerům, nezbylo téměř nic.

Město leželo v sutinách, z nichž dosud tu a tam vyšlehovaly plameny. Mahdí neznal smilování.

Ačkoli Achmet, na smrt raněný syn, ležel v lékařově domě, zúčastnil se jeho otec Mahmud bojů v ulicích a vrátil se k večeru.

Když doktor Koráb podal raněnému jinochovi lék, řekl dětem:

"Teď mladík zas usne. Bděte nad ním! Kdyby se probudil a byl neklidný, pospěšte pro mne do lékárny."

"Spolehni se na nás, tatínku," odpověděl Emil.

Lékař se usmál na děti, a nedbaje emíra, odcházel z ložnice.

Ale tichý emír mu šel v patách, a když vešli do lékárny, zavřel sám dveře, a usednuv na lavičku, pokynul lékaři, aby usedl naproti němu.

"Pozoruji," pravil dosud hněvivě, "že se snažíš, abys zachránil život mého syna. Protože jsi lékař, mluv, jestli se ti to podaří."

"Řekl jsem ti již," odpověděl lékař, "že život tvého syna spočívá v rukou božích, tvůj syn byl nebezpečně raněn.

Kule, zřejmě zblízka vystřelená, mu proletěla hrudí, a kdyby ho byl černoch nezachytil v sedle, byl by již mrtev."

"Jak to víš?" vykřikl emír. "Byls při tom? Mluv krátce!"

"Když jsem se časně ráno vracel k domovu, musel jsem uskočit do výklenku, abych se vyhnul tlupě jízdy, jež útočila na citadelu. Odkud sršely kule. Tvůj syn jel v čele a byl zasažen mezi prvními. Když zakolísal v sedle, zachytil ho černoch a na mé vybídnutí mi raněného podal. Zatím se tlupa přehnala a černoch na můj rozkaz odnesl tvého syna do mého domu, kde jsem ho ošetřil."

"Proč jsi to učinil? Nejsi přece z našich, jsi spíš nepřítel," horlil emír.

"Jsem především lékař," odpověděl doktor Koráb, "a mé povolání mi přikazuje abych pomáhal, kde je lékařské pomoci potřebí. Kromě toho nejsem Egypťan ani Angličan, proti kterým bojujete." Starý emír se na chvíli zamyslil, ale když se znova podíval na lékaře, neplápolala již v jeho černých očích zuřivost a také výraz jeho tmavého obličeje se zmírnil. Přesto však promluvil velmi přísně:

"Pamatuj, že dokud bude dýchat můj syn, dotud budeš živ ty a tvá úlisná mláďata. Kdyby můj syn zemřel, odtáhnu od tebe svou ruku a davy vás rozsápou. Byl bys pošetilý, kdybys nevěděl, že prokletý Chartúm je zbořen a spálen, že

anglický generál Gordon je mrtev a že se ze všech nevěřících nezachránil ani jediný." V lékařových rukou zachrastily skleněné nádoby, nemohl donutit ruce, aby se netřásly, ale ovládl svůj hlas, když pravil:

"Tušil jsem tento žalostný konec města."

"Tvá řeč je opovážlivá," vykřikl emír opět hněvivě.

"Proč jste opovrhli Mahdího milostí? Cožpak vám nesliboval život a svobodu, když se odřeknete bludu a přijmete pravé náboženství?"

"Mahdí je jen člověk," odpověděl lékař mírně, "a neměl právo vnucovat nám svou vůli."

"Pse, ty se opovažuješ posuzovat činy svatého bojovníka Mahdího?" vykřikl emír a vyskočil. "Zničím tě slovem, ba pouhým mávnutím paže."

"A zahubíš zároveň svého syna," odpověděl lékař. "Hněváš se, protože jsem ti řekl pravdu, a hrozíš mi, když potřebuji klid právě tak jako tvůj syn. Nesmím ti zatajit, že nemáme již co jíst, můžeš-li pomoz a poruč velkému černochovi v ložnici, aby byl poslušen mých rozkazů." Starý emír přecházel prudce pokojem a když se jeho hněv utišil, přistoupil k lékaři, a položiv těžkou ruku na jeho rameno, pravil chraptivě:

"Jsi statečný muž a hájíš své poblouznění jako pravdu.

Snesl jsem tvou smělost jen pro Achmeta, ať zatím mezi námi vládne mír! Obstarám potraviny a promluvím s černochem Alim. Jdu!"

"Půjdu s tebou," řekl lékař, "mimoto ti nabízím své pohostinství, chceš-li si odpočinout dnešní noci v mém domě." Emír se ohlédl přes rameno:

"V tvém domě?" Posměšně se ušklíbl: "Věz, že všecko je naše, nemáš nic, co bys mi mohl nabídnout. Ano, zůstanu zde u lůžka svého syna." Potom již vyšel z lékárny, ale tiše našlapoval na schody, a když vešel do ložnice, spatřil týž obraz, jako když odcházel.

Černoch Ali se opíral o stěnu a obě děti, sedíce u jinochova lože, si pošeptmu četly z jedné knížky.

Šejk přistoupil k loži a dlouho se díval na spícího syna, ale když chtěl zdvihnout cíp pokrývky, zachytila Henrietta jeho ruku a řekla tiše: "Nesmíš, probudil bys ho!" Emír ustrnul. Jakže, i to šakalí mládě se opovažuje mu odporovat?

"Tatínku, Achmet se před chvilkou pohnul a zasténal," dodávala dívenka, ale ruku hrozného bojovníka nepustila, jako kdyby se obávala, že přece jen probudí jinocha neopatrným dotekem.

Lékař položil jinochovi ruku na čelo, potom i na dlaň, a spokojeně promluvil:

"Bohudíky, horečka pominula, zabolela ho rána, a proto se pohnul a naříkal." Emír jen poslouchal, a když zlehka vytáhl svou ruku z dívčiny, odstoupil od lůžka. Pokynul potom Alimu a odešel s ním z ložnice.

"Tatínku." zvolal tiše Emil a pospíchal do otcovy náruče, "co se s námi stane? Přítomnost těchto bojovníků dokazuje, že Chartúm byl dobyt."

"Ano, milé děti. Chartúm je dobyt, zbořen a spálen," odpověděl lékař smutně, "a co se stane s námi, ví jen Bůh." A když také Henrietta se k němu přitiskla, schýlil se k nejdražším hlavám a těšil je: "Bez jeho vůle ani vlas z našich hlav nesejde, ale kdyby určil, že se máme brzy sejít s naší drahou maminkou, půjdeme bez reptáni a ruku v ruce a půjdeme-li všichni tři společně, nebude odchod hrozný, viďte, mé statečné děti?"

"Tatínku, drahý tatínku!" Čtvero útlých paží se semklo kolem lékařova krku, a otec líbal oči i tváře dětí, jež ani netušily, jak hořká je smrt, a naštěstí neviděly, jak nedaleko od nich kosila tisíce životů.

SBOHEM, DRAHÝ DOMOVE!

Raněný Achmet se probouzel ze spánku, podobného spíš mdlobám, jen občas a po tři dny ani nepromluvil. Poznal sice svého otce i věrného černocha Aliho, ale projevil poznání jen očima. Na lékaře hleděl dlouho upřeně, ale když spatřil děti a pocítil Henriettinu ručku na svém čele, pohnuly se i jeho rty a hluboké oddechnutí prozrazovalo, že mu je dotek její ruky příjemný.

Emír Mahmud splnil slib. Jeho služebníci nanesli do kuchyně a do spíže množství nejrůznějších potravin - maso, mouku i ovoce. Kromě toho emír velmi přísně rozkázal svým bojovníkům, aby zahnali drancovníky, kdyby pronikli do blízkosti lékařova domu. Za dne přicházíval zřídka, a než vstoupil, úzkostlivě naslouchal za dveřmi ložnice, jako kdyby se obával, že jeho syn vydechl naposledy. Při každé návštěvě se ale přesvědčil, že děti hlídají a opatrují jinocha, jako kdyby byl jejich vlastní bratr.

Mahdí zvolil Ummdurmán, obec na protějším břehu řeky, za svůj hlavní stan, a emír Mahmud, jako jeho nejlepší a nejmilejší rádce a přítel se nesměl za dne často vzdalovat, zato každou noc probděl několik hodin u synova lůžka.

Ačkoli se emír Mahmud, divoký bojovník nezměnil svým zevnějškem, přece změnil své jednání, jakmile vstoupil do lékařova domu. Již nekřičel, nehřmotil a nevyhrožoval, ba někdy v lékařově domě také večeřel, ale jídlo mu musel připravovat Ali, nikoli stará služka Miriam.

Když v noci opouštíval syna a svěřoval dohled na nemocného Alimu, přicházíval do lékárny, aby si chvíli pohovořil s lékařem. Každou rozmluvu začínal otázkami:

"Zachráníš mého syna? Bude živ? Uzdraví se?"

"Největší nebezpečí minulo," odpovídal doktor Koráb klidně." Achmet může být zachráněn, ale jeho klid nesmí být porušen. Dopřej mně i jemu času!" Emír byl netrpělivý a v obavách o syna prozrazoval "nevěřícímu" co se děje nejen v sutinách města, nýbrž i co se připravuje v okolí a v hlavním stanu. Chartúm dodýchal. Co nebylo rozbořeno, shořelo. Pod Mahdího korouhev se hrnou stále nové a nové davy a nadšeně vykřikují jeho zpupné heslo: "Od Velké pouště až k Rudému moři a potom i Dolní Egypt!" Mahdí již vybral v Ummdurmánu vhodné místo pro mešitu. Tisíce rukou pracuje na stavbě obrovského paláce a chrámu.

Čtvrtého dne přikvapil emír již odpoledne do lékařova domu, a když zastihl Achmeta nejen bdícího, nýbrž i očitě

zaujatého vyprávěním dětí, které mu líčily, jak byl raněn a sem přenesen, odvrátil se náhle už ve dveřích, aby zakryl bezděčné pohnutí. Vždyť viděl, že Achmetovy ruce leží v rukou lékařových dětí a že se synovy bledé rty usmívají.

Pohnutí trvalo jen chvilku. Když emír potom přistoupil, děti ustoupily, ale oči nemocného je provázely.

"Achmete, hochu můj!" zvolal otec radostně, ale hned dodal přísně: "Byl jsi nebezpečně raněn, a pošetilec Ali tě donesl sem. Víš, že jsi v domě nevěřících?"

"Vím, že jsem v ráji Prorokově," zašeptal Achmet a jeho oči se opět obrátily za dětmi.

Emír svraštil obočí a semkl rty. "Uzdrav se rychle!" pravil, a dotknuv se dlaní synova čela, rychle opět vyšel, aby promluvil s lékařem v soukromí.

"Veliký Mahdí," pravil, když usedl, "chystá velkou výpravu k severu. Protože jsem se obával, že svěří vůdcovství mně, vyprosil jsem si dovolení, abych směl odvézt raněného syna do svého domova. Kdy se mohu vydat se synem na cestu?"

"Kde je tvůj domov?" tázal se lékař.

"V krajině nazvané Kandžara na řece Kolago pod habešskými horami," odpověděl emír.

Lékař otevřel atlas, a když změřil vzdálenost, pravil vážně:

"Podle mapy odhaduji vzdálenost na šest až sedm set kilometrů. Na tak dalekou cestu se tvůj syn nemůže odvážit ani za čtrnáct dnů."

Šejk udeřil pěstí do stolu:

"U brady Prorokovy! Šílíš? Za čtrnáct dní potáhnu v čele výpravy. Mahdí nežertuje."

"Mluvím jako zkušený lékař. Musíš-li poslechnout vůdce, dovezu tvého syna sám, Ali nás povede." Divoký emír koulel očima a bil pěstmi do stolu.

"Pošetilče, bez mé ochrany zhyneš ty i tvoji synkové, jakmile překročíš práh domu," vyhrožoval emír. "Připrav se a neodporuj! Nejpozději za týden přenesou sluhové mého syna na mou loď, která kotví pod městem na Modrém Nilu. Pohodlná loď popluje proti proudu až k ústí Dinderu a po jeho vlnách stále k jihu. Plavba bude klidná a Achmetovo lůžko bude stát na palubě tak pevně jako v tvé ložnici, to přece musíš uznat."

"Uznávám," odpověděl doktor Koráb, "že cesta po řece je nejpohodlnější a nejbezpečnější. Za týden se jí můžeme odvážit."

"Abys mne nemohl obvinit z nevděčnosti, rozhodl jsem se, že tebe i tvé synky zachráním," promluvil emír po chvíli mnohem mírněji, "musíš se však postarat, aby ruce, nohy a obličeje vás všech ztemněly. Ali vám všem opatří ústroj a sluhové vás přenesou v nosítkách k řece."

"Chceš nás odvézt do svého domova?" tázal se lékař.

"Jste mými zajatci!" vykřikl emír. "Neopovažuj se zpěčovat mým rozkazům!"

"Nezpěčuji se, ale žádám, aby stará Miriam směla odjet s námi, patří k mé rodině," odpověděl statečný lékař.

Emír se opět zamračil, ale po chvilce řekl:

"Budiž! Pamatuj si však, že čím dříve se odhodláš k odchodu, tím lépe bude pro tebe i pro mne." Nežli emír Mahmud odešel, zavolal Aliho a chvilku s ním rozmlouval. Potom však pospíchal do Ummdurmánu ujistit Mahdího, že je stále připraven vykonávat jeho rozkazy.

Doktor Koráb dlouho přemýšlel a uznával, že emírovy návrhy i úmysly jsou správné. Když vstoupil k večeru do ložnice a poznal, že Achmet spí, pověděl zarmoucený otec dětem, jaká budoucnost je očekává a těšil je, že v daleké pustině lze žít a vůle boží je ochrání i tam a že všecko se dá překonat, jen když nebudou od sebe odloučeni.

"Emír Mahmud," pravil otec, "mluví stále o dvou chlapcích. Domnívám se, že bude dobře, když setrvá ve svém klamu. Změníme-li Henriettino jméno Jindřiška na zkrácené Henry, Jindřich, nijak jí to neublíží. Viď, miláčku?" Henrietta usedla otci na klín a řekla vesele:

"Často jsem toužila být chlapcem tatínku. Uvidíš, že to svedu. Nazdar, Emile! Jsem chlapec a tvůj kamarád."

"Děkuji, bratříčku," odpověděl Emil směje se, "ale nesmíš kňourat, až ti Miriam ustřihne vlasy."

"Tobě je taky ostříhá," bránila se Henrietta, "pod turbanem se dlouhé vlasy nenosí, a tatínek povídal, že se musíme přestrojit."

"Už se na to těším," odpověděl Emil, "budu nosit bílý plášť, dlouhou pušku, šavli a..."

"Já taky, viď, tatínku?" ptala se honem Henrietta. Emil se zasmál, ale ihned ztichl, aby neprobudil Achmeta. V tom se Ali vrátil do ložnice a oznamoval, že Miriam volá k večeři.

Děti smějíce se cupitaly po schodech, a doktor Koráb, kráčeje za nimi, potřásal hlavou a pravil sám k sobě:

Šťastné mládí, které nepřemýšlí o nebezpečí a trhá květy i na srázech propasti.

NA MODRÉM NILU

O mohamedánské obětní slavnosti dne 31. ledna roku 1885 byl lékařův dům pečlivě uzamčen a emír Mahmud nakázal, aby se nikdo neobjevil ani u oken, protože náboženští fanatici by vnikli i přes odpor stráží do lékařova domu, kdyby jen tušili, že v domě žijí nevěřící. K večeru zmizeli též strážci stojící před zamčenými dveřmi domu, ale obrovský černoch Ali hlídal po celou noc. Naštěstí se všecky davy přelily do Ummdurmánu, kde mohamedánští kněží podněcovali divoké bojovníky proti cizincům a egyptské vládě.

Po dvoudenní slavnosti nastala ochablost a té právě využil emír Mahmud. Přinutil doktora Korába, aby za noci opustil dům. Pod ochranou tmy se vplížilo do ulice velmi mnoho služebníků - otroků i bojovníků -, kteří pracovali chvatně a tiše jako lupiči. Odnesli v zavřených nosítkách nejen všecky osoby, nýbrž i všecky lékařovy věci mimo nábytek a složili je na palubu veliké plachetnice dahubije, připoutané k levému břehu Modrého Nilu, daleko pod vojenským ležením. Nikdo se jim nepostavil do cesty. Bojovníci se domnívali, že emír Mahmud dává odnášet kořist

uloupenou v dobytém městě. Dne 3. února za svítání odrazila dahubije od břehu, a protože příznivý vítr nadmul její plachty, brzy se octla uprostřed řeky a plula jako obrovská a nádherná labuť proti proudu.

Loď emíra Mahmuda byla z nejkrásnějších a její reis (kormidelník) šejk Hussein znal nejen loď, nýbrž i řeku jako své dlaně. Byl to čtyřicetiletý, štíhlý, ale silný muž tmavého obličeje, lemovaného černými vousy, avšak jeho oči nebyly divoké, zvykly zajisté pohledům do dálek.

A když jeho temné zraky utkvěly na osobách, mírně zářily.

Ačkoli za časného rána bylo chladno a z řeky vystupovaly páry, byl oděn pouze ve vlněnou pruhovanou košili a jeho nohy vězely v širokých modrých kalhotách, stažených v bocích a nad kotníky. Plátěné sandály doplňovaly jeho nedokonalý ústroj. Reis Hussein věnoval veškerou pozornost jen lodi a řece, protože bylo potřebí veliké opatrnosti, aby se nesrazil s nesčetnými různými plavidly, jež se zakotvena houpala na široké řece.

Na koncích obou palub stály nízké dřevěné bílé domky, ozdobené krásnými řezbami a kovovými lištami. Místo dveřmi zavíraly se těžkými koberci. V těchto domcích přebývali cestující za nepříznivého počasí a v nich nacházeli bezpečné útočiště před nočním chladem a před krvežíznivými moskyty. V podpalubí byla vskutku složena kořist a tam také přespávali otroci, pokud jich nebylo potřebí u vesel. Když se nádherná emírova loď vymanila z houfu plavidel a před zraky Husseina se objevila ohromně široká modrá stuha řečiště bez překážek, zabralo na reisův rozkaz do vody čtyřicet vesel a vlny řeky tleskly do boku lodi, probývající se rychle proti proudu. Hořejší paluba byla dlouho zdánlivě pustá, protože emír Mahmud, sedě v závětří za domkem, byl skryt před zraky náhodných diváků, sám však bedlivě pozoroval okolí. V domku, o jehož stěnu se emír opíral, odpočíval na bílém lůžku Achmet, a ten podivný a neúnavný lékař nad ním bděl. Neschvaloval emírovo rozhodnutí, aby byl Achmet přenesen na loď, a proto nyní pečlivě ošetřoval raněného jinocha, aby se přesvědčil, jestli mu pohyb neuškodil. Lékařovy děti i služka Miriam dosud spaly v protějším domku, protože za noci ani oka nezamhouřily.

Emír znova a znova přemýšlel o lékaři a potají se obdivoval jeho statečnosti. Což se ten pošetilý muž opravdu nikoho a ničeho nebojí? Je stále klidný, vykonává svou práci s naprostou jistotou a projevuje svou vůli, i když mu šejk vyhrožuje. A proč obětuje svou vědu a své pohodlí jeho synovi? Tvrdí, že koná svou povinnost jako lékař. Povinnost! Nebude potom vyžadovat, aby také emír vykonával povinnost vůči němu a jeho dětem? Emír tajně unáší nevěřícího a chrání ho, a kdyby mu to i Mahdí prominul, poštvali by mohamedánští kněží proti němu jeho vlastní bojovníky. V domě pod habešskými horami budou lékař i jeho děti ovšem bezpečni, ale zrádce se může najít všude.

Kdyby doktor Koráb a jeho děti přijali islám, zmizelo by nebezpečí, a nejen emír, nýbrž celý kraj by získal nesmírně mnoho z lékařových vědomostí. Právě když se emír rozhodl, že lékaře přinutí, aby vyznával Proroka a jeho zákony, vyšel doktor Koráb z domku. Byl zřejmě unaven, ale jeho pobledlý obličej neprozrazoval obavy.

"Spí," odpověděl na nevyslovenou otázku emírovu, "a při takovémhle pohybu lodi mu nehrozí nebezpečí. Ale teď jdu také já spát, a ty hlídej, než se probudí a než přijdou děti." Sta otroků, sluhů a bojovníků by strnulo hrůzou, kdyby slyšeli, že se některý smrtelník odvažuje poroučet jejich zpupnému pánovi, a jistě by oněměli, kdyby viděli, jak emír beze slova odporu poslechl nevěřícího psa.

Henrietta a Emil vyšli z domku teprve po deváté hodině ranní a užasli, když spatřili širokou pláň a vzdálené břehy porostlé vysokým rákosím, sítinami, rozčepýřenými nízkými palmami a hustým bodlinatým křovím. Děti již dávno nevyšly z obleženého města, jehož rovinatý kraj, pokrytý tuhou trávou a nízkými keři, nevábil zraky, a proto byly nyní překvapeny pohledem na modrou řeku, která plynula sice také rovinou, ale tak úrodnou, že se podobala parku.

Do nedozírna se prostíraly na západ i na východ zelené koberce, protkané skupinami i dlouhými řadami tmavých stromů. Děti rozeznávaly deštníkovité koruny akácií i kaktusovité hlavy euforbií, ale nadevšecko upoutala jejich zrak i sluch ohromná hejna vodního ptactva, jež se převalovala v čistém vzduchu jako veliké plachty a křičela, až sluch přecházel...

Loď se blížila k osadě Džedidu, avšak reis Hussein vedl nádhernou dahubiji prostředkem řeky a nedbal na křik tmavých obyvatelů, sběhnuvších se na břehu a lákajících loď, aby přistála. Plavba po Modrém Nilu vyžaduje opatrnosti, protože se v řece objevují nejen ostrovy, nýbrž i peřeje a mělčiny, jimž se musí velká loď zdaleka vyhýbat.

A právě na těchto ostrovech a mělčinách je nejpestřejší život. Tisíce ptáků, savců i obojživelníků tu žije, odpočívá a hraje si. Na celém světě nenabízejí se zrakům přírodopisce rozmanitější, bohatší a zajímavější obrazy než na březích a ostrovech Nilu. Omámené děti zapomněly na okolí i na čas, a držíce se za ruce, jen se dívaly na hejna ptactva poletující nad řekou, anebo se snášející na vodu.

Někteří dlouhonozí chlapíci lovili, jiní se potápěli a opět jiní se honili a stále se hašteřili.

Teprve když polevilo odpolední horko, dovolil doktor Koráb, aby raněný Achmet byl i s lůžkem vynesen z dusného domku na palubu zastíněnou plátěnou střechou. Emír Mahmud zavolal kormidelníka, který svěřil kormidlo svému zástupci, aby pomohl Alimu vynést Achmeta i s lůžkem na palubu. Nikdo z mužstva totiž nesměl vystoupit na vrchní palubu mimo reise Husseina, protože kormidelník byl Mahmudův bratranec a emír mu mohl důvěřovat. Bratranec Hussein byl nejvěrnější přítel emírovy rodiny. Emilovi a Henriettě se statný reis zalíbil na první pohled, a když s ním doktor Koráb promluvil jen několik vět, poznal, že se Hussein v ničem nepodobá hrdému a násilnickému emírovi. V jeho obličeji byla vepsána zvláštní ušlechtilost, jeho pohled byl mírný a chvílemi zasněný a jeho řeč byla klidná a lahodná. Z Achmetova pohledu a z úsměvu bylo zřejmé, jak rád vidí raněný jinoch reise, a když se kormidelník nad Achmetem sklonil, zašeptal Achmet několik slov a kormidelník se potom hned ohlédl po dětech.

Statečný Emil projevoval vždycky své dojmy rychle, a proto jakmile reis postavil lůžko na palubu, přistoupil chlapec k němu a podával mu ruku:

"Těšíte se, pane," pravil, "že Achmet bude opět zdráv?" Reis Hussein se malounko usmál, ale Emilovu ruku přijal.

"Máš Achmata rád?" otázal se, nepouštěje chlapcovu ruku.

"Mám, Achmet je velmi milý, ale rána ho bolí," odpověděl chlapec, a když si náhle vzpomněl, že se dosud

nepředstavil, dodal: "Já jsem Emil a zde je Henry, náš tatínek je lékař a jmenuje se doktor Koráb." Také Henrietta pospíšila, aby podala ruku statnému kormidelníkovi, který se tak mile usmíval.

Naštěstí nebyl emír na palubě, právě odpočíval.

Po stiscích rukou usedli všichni kolem Achmetova lůžka a dívali se na řeku a na život na ní. V odpoledních hodinách, a zvláště před večerem bývá na řece nejživěji. Všecko, co za denního horka spalo nebo aspoň odpočívalo, všecko hladové a žíznivé přiletí a přiběhne k řece. Reis Hussein znal všecky tvory a zabavil děti zajímavým poučováním.

"Ať se podíváte vpravo nebo vlevo," pravil, "až tam se po deštích rozlévá Bahr al-Azrak (Modrý Nil) a zaplavuje ohromnou oblast, na které žijí tisíce a tisíce nejrozmanitějších zvířat. Záplavy těmto širokým krajinám jednak prospívají a jednak jim škodí, a kdyby bylo možné tyto spousty vod ovládat, získalo by obyvatelstvo tolik úrodné půdy, že by uživila stonásobný počet." Lékař i děti pohlíželi s udivením na reise, protože podobné řeči od kormidelníka na nilské lodi neočekávali.

Achmet se jen usmíval, ale jeho zraky prozrazovaly též hrdost. Lékař a jeho děti teprve poznají, jak moudrý a učený je reis Hussein!

Křik ptactva přehlušoval reisova slova, a když se ho děti ptaly, jestli ptáky zná, usmál se reis, a ukazuje na prohýbající se řetězce opeřenců nesoucích se nad řekou, pravil:

"Písklavé kachny vdovky se vracejí z močálů na řeku a pospíchají, protože je pronásledují orli. Vidíte je? Tam u břehu loví čápi sedlatí vedle pelikánů a obrovských volavek, a to mračno letící v podobě klínu křikem prozrazuje, že jsou to husice nilské." Veliký jesep, k němuž se loď blížila, se zdálky podobal ohromnému mraveništi. Jeho písčitá půda byla cele pokryta ptactvem, ale nebyli tu jen pelikáni a volavky, marabuové, jestřábi, ibisi a rákosníci, husice a kachny, vodouši a hejna holubů, nýbrž při vodě leželi též krokodýlové s otevřenými tlamami, a ani blížící se loď je nevyplašila.

"A takové to je na každém jesepu a na každém ostrově," pravil reis. "Nepozoruji, že by ptactva ubývalo, a ani si to nepřeji, ba věřím, že v Prorokově ráji by nebylo blaha, kdyby v něm nebyla tak krásná řeka, jako je Bahr al-Azrak." Při těchto slovech se reis plaše podíval na své posluchače, vyslovil bezděčně touhu a lásku přírodopisce, ale když viděl nadšený souhlas všech, oddechl si spokojeně a potom rychle odešel vymlouvaje se, že musí dohlédnout na svého zástupce u kormidla.

"Husseinovo srdce je veliké," pravil Achmet po odchodu kormidelníkově, "miluje všechno tvorstvo a moji drazí uvidí, že ptáci usedají na jeho ramena a že plachá zvěř před ním neprchá."

"Já se ho také nebojím," prohlašovala Henrietta hrdinsky, "a až zase přijde, vezmu ho za ruku a opřu se o jeho koleno."

"Oho, oho!" smál se Emil. "Odstrčí tě, protože nemá rád malá děv..., malé hochy."

"Mýlíš se, Emile," řekl Achmet. "Strýc Hussein miluje malé děti, odmalička mě hlídal, vychovával a učil. Je velmi učený, stále čte v knihách anebo se toulá po kraji, pozoruje zvěř a sbírá byliny."

"A přece je kormidelníkem!" zvolal Emil.

"Není kormidelník," odpověděl Achmet, "ale kdykoli otec pluje po řece, řídí strýc Hussein běh lodi, protože otec nikomu nedůvěřuje. Hussein není bojovník, nenávidí prolévání krve, a proto zůstane s námi, aby dohlížel na sluhy a otroky. Za otcovy nepřítomnosti bude šejkem." Doktor Koráb seděl stranou, protože nechtěl, aby kouř jeho cigaret obtěžoval nemocného. Ale naslouchal rozmluvě, a když nyní slyšel, že podivný mírný Arab, toužící po vědách zůstane v emírově domě jako zástupce nebo správce, zřejmě se zaradoval jako jeho děti. Se vzdělaným mužem bude radostný život všude - i v zajeti! Když před večerem vyšel emír Mahmud z domku, zastihl lékaře i děti u Achmetova lože. Achmet připravoval své posluchače na překrásné divadlo, které se zakrátko objeví jejich zrakům.

"Stmívání na Nilu je to nejkrásnější, co lze spatřit, uvidíte," pravil a usmál se na otce, jemuž odpočinek dodal dobrého rozmaru. Přísný emír usedl na nízkou lavici, a přivolav pokynem Henriettu, ukazoval jí mělkou zátoku, plnou růžových plameňáků. Hejno krásných růžových ptáků pobíhalo a poskakovalo v mělké vodě zátoky, někteří plavali, a když se náhle ozval lodní zvon, vznesli se krásní ptáci do vzduchu a lehounce v něm pluli s napjatými krky. Zvon varoval několik člunů, plujících po proudu proti dahubiji, která se blížila k osadě Kamlinu. Z lodi i z člunů se ozývalo volání, ale brzy potom se čluny vrátily ke břehu, protože velká dahubije nemínila přistát. Nepozorovatelně se stmívalo, světle modrá voda řeky temněla, obloha naběhla barvou fialek a západ zahořel nejprve červeným, potom žlutým zlatem a tato hra barev se přenesla na hladinu řeky, kde se přidala k modři zeleň, k červeni nach a ke žluti skvělá barva oranžová. Jen severská obloha hrává podobnými barvami.

Na lékařův rozkaz odnesli Ali s kormidelníkem Achmeta i s lůžkem do ochranného domku, neboť ke kráse se připojila největší svízel plavby na řece: hejna komárů a citelný chlad.

Znovu se ozval zvon, který volal k modlitbě a potom k večeři.

Po večeři zůstali emír a lékař ještě asi hodinu v jídelně, kouřili a rozmlouvali, avšak Emil a Henrietta odběhli k Achmetovi, aby ho netrápila dlouhá chvíle, než usne.

STÁLE K JIHU, K DALŠÍMU CÍLI

V příštích dnech poskytovala plavba po Nilu právě tolik rozkoší jako prvního dne, protože se cestující nemuseli obávat dešťů nebo nevlídného počasí. Deště přijdou do této krajiny až v měsíci květnu, avšak do té doby všecka zeleň, vysoká tuhá tráva a nízké trnité keře, zhnědne a vyschne tak, že stačí jiskra, a potom se rozběhnou po rovině divoce a žravě plameny, které zhltají suché rostlinstvo a zanechají za sebou jen vrstvu popela a smutnou spoušť.

Reis Hussein přišel k snídani a oznamoval, že loď proplula za noc kolem osad Rufy a Mesoalamie, a upozorňoval, že za půl hodiny spatří cestující veliký přítok Rahad, který přináší hojnost vody z podhůří a z Etiopské vysočiny, z krajiny

Takruri. Nejen Achmet, kterého opět vynesli z domku, nýbrž i obě děti prosily Husseina, aby zas brzy přišel na palubu.

"Nemohu přijít dřív," pravil reis, obraceje se k dětem, "dokud neprovedu loď až do přítoku Dinderu," a dodával: "Povšimněte si rozdílu mezi osadou Aba Harasem při vtoku Rahadu a mezi Medínou, která se vám brzy potom objeví na levém břehu řeky."

Reisova předpověď se splnila, po půlhodině spatřili cestující širokou hladinu velké řeky, jejíž vpád do Modrého Nilu byl tak prudký, že se loď opatrně uhnula k protějšímu břehu a tím se vzdálila od Aba Harasu. Kuželovité chýše, pokryté rákosím a slámou a obklopené vysokými datlovými palmami, se ovšem velmi lišily od bílých kamenných domů beze střech, jimiž se honosila Medína. Také zde potřásaly vysoké palmy vlasatými hlavami a Achmet vypravoval dětem, že palmy jsou jediné stromy, které lze spatřit u většiny osad. Emil prohlašoval, že ptactva na řece neubývá, ba že jsou tu ještě četnější a hlučnější hejna, a měl pravdu.

Emír Mahmud nepřišel k snídani. Probděl několik hodin v noci u synova lůžka a nyní buď odpočíval, anebo prodléval na spodní palubě, aby popohnal veslaře, protože spěchal. Těžká loď ovšem nemohla plout proti proudu tak rychle, jak si emír přál, a proto když se přece dopoledne objevil na palubě, byl mrzutý a tázal se lékaře, jestli by Achmetovi neuškodilo otřásání lodi, kdyby využili sil parního stroje. A zřejmě jej potěšilo, když doktor Koráb svolil, ovšem s podmínkou, že se stroje zastaví, kdyby hluk a otřesy obtěžovaly raněného jinocha.

V poledne vplula dahubije do Dinderu a náhlý prudký pohyb lodi a chuchvalec dýmu, vyrážející již hodinu z komína, zvěstovaly hejnům ptactva, že se plachetní loď proměnila v parník. Tato proměna neprospěla zevnějšku lodi, protože reis poručil, aby všechny plachty byly svinuty, a tak místo ptáka letícího zvolna s roztaženými bílými perutěmi prodírala se nyní proti proudu ohromná obnažená kostra s holými stěžni, ráhny a silnými lany. Rychlost lodi se zdvojnásobila, takže loď dostihla velké obce Džamio před večerem.

Reis Hussein přišel na horní palubu až odpoledne a vypravoval mladým posluchačům o krajině, o lidech i o zvěři zajímavé věci.

"V obcích, jež tu a tam uvidíte," vykládal, ukazuje na skupiny palem, "žily až donedávna různé kmeny: Dinkové, Bariové, Šillukové, ale zvláště Bišarinové, a ti buď obdělávali zemi, nebo se živili lovem zvěře. Nyní však zanechali všeho, aby rozmnožili Mahdího voje. Tahle rovina se prostírá do nedozírna. Na stepích žije mnoho zvěře i dobytka, ale lidí tu žilo vždycky málo, protože náčelníci prodávali velmi ochotně své poddané do otroctví." Reis se na chvíli odmlčel a svěsil hlavu.

Když se doktor Koráb zmínil o zhoubných požárech na stepích, reis Hussein se vytrhl ze zamyšlení a pravil:

"Pro obydlí je požár vždycky zhoubný, avšak stepi často víc prospěje, než uškodí. Jednak zbaví zem uschlé trávy a popelem ji pohnojí a jednak zničí ohromné množství hadů, drobných hlodavců, žab, ještěrek, kobylek, štírů, mravenců a moskytů. Dobytek, větší zvěř a ptactvo se včas zachrání útěkem k řekám a jezerům. Proto obyvatelé někdy zapalují step úmyslně, jen aby se zbavili obtížného hmyzu a hadů." Než reis Hussein odešel, naskytla se cestujícím zajímavá podívaná. Náhle se objevily po pravém boku lodi dvě ohromné otevřené tlamy obdélníkového tvaru, ale hned se zase potopily. Byl to párek hrochů, patrně vyrušený z pastvy hlukem lodi.

Cestujícím ubíhal čas za dne velmi rychle, a kdyby je nesvolával zvon k jídlu, zapomínali by i na hlad.

Emil i Henrietta denně navštěvovali starou Miriam, která naříkala ve svém domku na dlouhou chvíli, protože nesměla nic dělat a ani vstoupit na dolejší palubu. Děti se u ní nezdržely dlouho, toužily po Achmetově a reisově společnosti a po podívané na pestrý život na řece. A tak když se na chvíli potěšily se starou chůvou, pospíchaly opět na palubu.

Při plavbě po Dinderu, když se břehy přiblížily k lodi, doplnila divukrásné divadlo i zvěř čtyřnohá. Na stepi se pásla anebo pobíhala stáda půvabných antilop a mezi poklonkující jeřáby vběhl někdy buvol, aby se napil, nebo mezi ptáky skočila lehkonohá liška habešská, aby si z nich některého vybrala k obědu nebo k večeři.

Achmet jmenoval různá zvířata, která mohl z lůžka spatřit, a děti se divily, jak rozmanité druhy rohatých i bezrohých zvířat pobíhají po stepích. Orli, supi, sokoli, jestřábi a krahujci kroužili vysoko nad řekou, ale často padali prudce na hejna menších ptáků a uchvacovali v létu kořist, zatímco jiní dravci doráželi na vodu, aby ulovili rybu.

Čím plula loď jižněji tím bujnější byl vzrůst travin i keřů, protože mnoho řek dodávalo vzduchu dostatek vláhy.

V dolním toku přijal Dinder z levé strany Chor el Meharu a z pravé Chor el Atčan, než do něho vlila vody řeka Kolago.

K ústí Mehary doplula pyšná dahubije večer, a přestože emír Mahmud pospíchal, musel poručit, aby stroje byly zastaveny, protože řeka přicházející od východu vytvořila v délce šedesáti kilometrů tolik oklik, že loď musela být poháněna proti proudu jen vesly. Reis Hussein teď nesměl opustit kormidlo ani na chvíli. Také noc zdržovala plavbu, ještě za svítání vystřídali veslaři, kteří za noci odpočívali, své únavou padající druhy. Byl to pro veslaře nejkrutější kus cesty, neboť reis nechtěl použít ani plachet a koně, kteří loď potáhnou, čekají až za nebezpečnými zákruty v osadě Deberki.

Teprve v poledne připluly od břehu k lodi četné čluny a černí otroci, kteří vystoupili na spodní palubu, vázali silná lana do železných kruhů. Čluny potom odvážely těžké rozvinující se kotouče dlouhých lan ke břehům.

Ačkoli tuto práci vykonávalo jistě na sto otroků, uplynula přece hodina, než se loď opět hnula. Postupovalo se pomalu, protože loď se musela vyhýbat mělčinám i plujícím ostrůvkům. Horské bystřiny strhují nejen trsy trav a křovin, nýbrž i kmeny stromů, a to vše se sráží a vytváří pevnou plovoucí hmotu, na kterou není radno narazit.

Emil a Henrietta se ovšem bavili a smáli se šedavým nafouknutým měchům, jež voda na ostrůvcích odnášela. Až se ty měchy - spící a funící hroši - probudí, snad se podiví, že se krajina kolem nich změnila, ale zatím plují bezstarostně.

Koně táhnoucí loď plašili hejna ptáků a odpudili od břehu zvěř, která se přicházela napít k řece jen při přepřahání.

Tam také poprvé spatřil Emil černého nosorožce, o němž Achmet tvrdil, že nevyniká chytrostí.

"Je to napolo slepý mlsoun," vypravoval Achmet, "a takový hrdina, že když vleze do plantáží, lze ho zahnat křikem a kamením. Je to těžký chlapík a dosahuje pětimetrové délky. Jeho dva rohy jsou vlastně srostlé štětiny, ale jsou tvrdé

jako sloní kly, takže nosorožec jimi může probodnout zvěř i neopatrného lovce,"

Doktor Koráb přinesl dalekohled a nabídl jej dětem, aby se podívaly na stádo pruhovaných zeber. Ale když se na protějším břehu objevili pštrosi a děti jásaly, sliboval jim Achmet, že na březích Kolaga uvidí pouhým okem celá stáda těchto krásných zvířat. Již nyní byl obzor na východě uzavřen modrým pohořím, které stále jako by vyrůstalo.

Emil i Henrietta věděli, že je to Etiopská vysočina, v jejímž srdci leží veliké jezero Tana, odkud vytéká Modrý Nil, který pospíchá nejprve hlubokými údolími v četných kaskádách k jihovýchodu, ale na desátém stupni severní šířky se náhle obrací k západu a teprve při vtoku Dabesy se v pravém úhlu obrací k severu.

Plavba k osadě Sont-Wod-Abu-Mater trvala opět dva dny a dvě noci. Tam sestoupili cestující z nádherné lodi do velkých člunů. Achmet se již tak pozdravil, že mohl být snesen do člunu bez nebezpečí, a když se ho Emil tázal, proč se usmívá, odpověděl jinoch tiše:

"Protože se vracím domů. Neměl jsem odtud nikdy odcházet!"

Emil svěsil hlavu a povzdechl. Vzpomněl si, že on nemá domov. Zvykl si v Chartúmu a věděl, že tam byl doma, v těch sutinách, z nichž musel s otcem a s Henriettou uprchnout, aby zachránili život.

Achmet se domníval, že Emila zarmoutil, proto rychle dodával:

"A přece nesmím litovat cesty na sever, vždyť jen tam jsem poznal tvého laskavého otce, tebe a Henryho. Byl bych šťasten, kdy by se vám všem v našem domově líbilo."

"S tebou, Achmete, se nám bude všude líbit a budeme spokojeni," sliboval Emil a stiskl jinochovi ruku. Čluny musely vykonat plavbu přes sto kilometrů dlouhou, pluly proto celý den a teprve k večeru přirazily ke břehu. Tam opět čekali služebníci a otroci. Stála tu i různá vozidla a nosítka, a když doktor Koráb, jeho děti a stará Miriam vystoupili na břeh, spatřili že dosavadní krajina, podobající se divokému parku se proměnila v krásnou zahradu. Na dohled se mezi korunami stromů bělaly četné budovy a k nim spěchala na emírův pokyn po široké a rovné cestě celá výprava.

BEZPEČNÝ ÚTULEK

Časně ráno druhého dne přinesl Ali do ložnice doktora Korába emírův rozkaz, aby nikdo z cizích hostí nevycházel z příbytku, dokud je emír nezavolá.

Moudrý lékař pochopil, že mu to emír nevzkázal bez příčiny, a proto trpělivě i s dětmi čekal v pokoji, kde okna byla uzavřena dřevěnými žaluziemi. Prostorný pokoj nebyl zařízen po evropsku. Lehátka, nízké pohovky podél stěn a malý stolek s deskou vykládanou mosazí a perletí nemohly vyplnit pokoj, jehož bílé stěny nebyly ozdobeny ani jediným obrazem. Nebyl tu ani krb, ani kamna, avšak na podlaze ležel tak krásný a měkký koberec, že by upoutal pozornost i v nejbohatším evropském salónu jako vzácná ozdoba.

Emil a Henrietta si již zevrubně prohlédli ložnici i obývací pokoj, ale kromě krásných kožešin levhartů, prostřených před lůžky, nenašli nic zajímavého, a tak zvědavě pohlíželi štěrbinami mezi prkénky žaluzií na nádvoří vydlážděné plochými kameny. Koruny mohutných stromů bránily v rozhledu. Z velikého nádvoří se občas ozýval šum lidských hlasů, dupot zvířat a tlumený rachot vozů, ale děti neviděly ani lidi, ani zvířata. Obrovský černoch Ali přinesl k snídani teplé koláče a vejce, ale když Emil a Henrietta žádali čaj, jen se usmál a za chvíli přinesl černou kávu a košík pomerančů a datlí.

Když v prvních dnech Ali stával u lůžka svého raněného pána anebo se opíral o stěnu, domnívaly se děti, že je Ali němý, protože dlouho ani slova nepromluvil. Později dokázal, že mluví nejen arabsky, nýbrž i zvláštní měkkou a lahodnou řečí, kdykoli oslovil sluhy nebo černé bojovníky, a že mluví rád. Patrně se ostýchal a nedůvěřoval cizincům. Ale brzy nastala změna. Na doktora Korába pohlížel jako na velikého kouzelníka a snažil se vyčíst jeho přání z pohledu nebo pohybu a o dětech nejspíš mínil, že jsou to bytosti z jiného světa, neboť se vždycky zachvěl, kdykoli se ho Emil nebo Henrietta dotkli, a často se zakoktal, když měl odpovědět na jejich otázky.

Achmet zpozoroval obrovu plachost a žertem ho vybízel, aby si s dětmi, když pobíhaly po palubě a schovávaly se hrál, ale milý Ali pohlížel na své ohromné nohy a ruce tak žalostně, že se ani vážný lékař neubránil úsměvu. Jen se starou Miriam se Ali nemohl spřátelit. Kdykoli jí musel přinést jídlo, opatrně našlapoval jako mezi velci, hluboce se jí klaněl, a jakmile mísu položil, uprchl před "starou přísnou paní" jako před lvicí. Ale čas zmírnil i jeho plachost.

Teprve v poledne vešel starý emír prudce do lékařova pokoje, a poručiv dětem, aby odešly do ložnice, usedl zřejmě unaven na pohovku a vybídl lékaře, aby přisedl k němu.

"Odřekneš-li se s dětmi bludu, odejdu spokojen!" vykřikl náhle a zamračil se.

"Proč mě nutíš k odpadlictví, když víš, že tvé výhrůžky jsou marné? Mohamedův strýc, Abu Taleb, měl jistě svého synovce rád, a přece ani na smrtelné posteli nepřijal islám, a Mohamed ho přesto nezavrhl, ale modlil se za něho," odpověděl lékař, "proč bych tedy měl zradit své náboženství já?"

"Jsi umíněný a nevěříš nebezpečí, které ti hrozí," bouřil emír.

"To ne," odpověděl lékař, "jsem pouze stálý. Znám korán a vím, že uctívám toho, koho uctíval sám Prorok." Emír vstal a přecházel pokojem, svíral pěsti a div je nekousal.

"Tušil jsem, že zůstaneš zatvrzelý. Splnil jsem svou povinnost a oplatil jsem ti dobro dobrem. Vytrhl jsem tebe a tvé děti z nebezpečí, odeslal jsem všechny pravověrné na loď a ponechal jsem na svých statcích jen pohany. Nic jiného jsem již učinit nemohl. Opatruj mého syna jako oko v hlavě a přísahej, že neotrávíš jeho duši svými křesťanskými bludy!"

"Přísahám, že se ani slovem nedotknu náboženských citů tvého syna. Nad všechny ctnosti stavím poctivost a věrnost," řekl lékař důstojně.

"Věřím ti," pravil emír a podal lékaři ruku. "Za čtrnáct dnů se vrátí můj bratranec reis Hussein. Do jeho návratu budeš

zde vládnout sám. Pospíchám, protože Mahdí mne očekává." Emír otevřel po těchto slovech dveře do ložnice a pravil: "Milujte Achmeta, děti! Touží po vás. Ať vás chrání andělé boží!"

"Achmet je náš bratr pane, kdo by ho neměl rád?" zvolal Emil, ale Henrietta již vyběhla do síně a volala:

"Ali, milý Ali, kde je Achmet? Už se nám po něm stýská!

Smíme k němu?" Emír a doktor Koráb vyšli z domu, a když vstoupili do nádvoří, spatřili pod stromy velkou skupinu žen a dětí.

Nedaleko nich stálo asi tucet starých černochů. Emír promluvil jen na starce řečí, které lékař porozuměl jen zpola.

Černoši němě poslouchali a potom, pohlížejíce na doktora Korába, kladli si dlaně na čela i na prsa. Byl to slib poslušnosti. O ženy a děti nikdo nedbal. Lékař si povšiml, že všecky dlouhé tuniky (košile s krátkými rukávy) žen i mužů byly nové a čisté a že nikdo nebyl bos. Ženy, zvláště mladé, neopomenuly ozdobit svá černá hrdla skleněnými korály a obtížit ušní boltce dlouhými náušnicemi. Tuniky mužů byly bez ozdob a za pásy, které košile stahovaly v bocích, nevězely nože.

Po emírových úsečných rozkazech se ženy i děti rozběhly a zmizely v budovách, kdežto starci popošli jen do stínu stromů a čekali na další rozkazy. Avšak emír se spěšně vracel do kamenné budovy, aniž by vybídl lékaře, aby šel za ním.

Doktor Koráb tušil, že emír pospíchá, aby naposled objal syna, a protože nechtěl být svědkem loučení, obešel rozsáhlou budovu.

Ve stínu, jejž vrhala budova, chlácholil černoch velikého netrpělivého vraníka, přes jehož sedlo byl přehozen bílý burnus. O zeď opřená dlouhá puška s pažbou vykládanou stříbrem a perletí a zakřivená šavle v šarlatově rudé pochvě svědčily, že tady vsedne emír na koně a pocválá přímo k řece. Lékař se proto rychle vrátil do nádvoří a zamířil k starcům. Ale než k nim došel, vyběhl již emír z budovy a po chvilce se ozval dupot rychle se vzdalujícího koně.

Doktor Koráb ocenil nejen moudrost a vděčnost, nýbrž i opatrnost emírovu. Mocný kníže Mahmud el Sahran věnoval neomezenou důvěru cizinci, Evropanu a pomahači nepřátelů. Svěřil mu syna i majetek a odešel do boje, kde na něho číhala smrt. Nejen kule a meče, nýbrž i úžasné útrapy, žízeň a nemoci kosí bojovníky, ale emír přece šel.

Doktor Koráb mu slíbil poctivost a věrnost.

Po emírově odchodu se doktor Koráb měl ihned k dílu.

Krátce promluvil na starce a vybídl je, aby vykonávali obvyklé práce, sám se pak vydal na obhlídku emírova hospodářství. Na jižní straně uzavíral veliké nádvoří obytný dům, palác, rozsáhlá kamenná dvoupatrová budova, a po jeho obou bocích stály menší domy jako bílé krychle. Levý a pravý bok nádvoří tvořily přízemní dlouhé budovy s malými okny, patrně skladiště, ale na jejich konci se vypínaly okrouhlé věže s úzkými střílnami v tlustých kamenných zdech a tvořily bránu. Emírovi opatrní předchůdci nedůvěřovali patrně bojovným černým sousedům a připravili se na obranu proti útokům divokých kmenů. Za palácem se táhla kamenná hradba, v níž byly umístěny konírny, chlévy a drůbežárny. Před konírnami se vypínal bíle natřený vysoký holubník, takový lze spatřit v každé obci v Horním Egyptě.

Doktor Koráb prošel bránou, umístěnou mezi konírnami a chlévy, a rázem se octl v překrásné zahradě.

Jestliže v prostorném nádvoří stály veliké stromy ve skupinách, táhly se za hradbou do nedohledna husté řady nejrůznějších nižších stromů a vpravo i vlevo ležely lány polí. Doktor Koráb věděl, že na dolním Nilu nastávají žně již za čtyři měsíce po zasetí, ale zde v podhůří bude doba vzrůstu patrně delší, protože obilí zaseté po zimních deštích teprve metalo.

Emír Mahmud byl jistě dobrý hospodář, vždyť pěstoval na svých polích nejen pšenici, ječmen a durhu, nýbrž i luštěniny, maniok, melouny, jamy, kukuřici a podzemnici olejnou.

Řady houštin nízkých keřů, které rostly na mírném návrší, přivábily lékaře. Nechtěl se zde dlouho zdržovat, ale když vešel do plantáží mezi pomerančovníky, stromky papájové, širokolisté musy a kolokázie, zapomněl na rychle prchající čas, a proto se vrátil pozdě odpoledne všecek zpocený a unavený.

Zastihl Emila a Henriettu v Achmetově společností v chladné prostorné síni, kterou províval lehounký průvan. Henrietta běžela otci vstříc:

"Kdes byl tatínku tak dlouho? Už jsme měli strach, žes zabloudil." Doktor Koráb se usmál.

"Tady nikdo nezabloudí, ale viděl jsem mnoho zajímavých věcí, úrodná pole a krásné sady." Když lékař vypravoval, co všecko spatřil, a chválil píli a pořádek, Achmet se usmíval:

"Viděl jsi jen malou část. Až se uzdravím, zavedu vás přátelé do bavlníkových a kávovníkových plantáží, a až mi dovolíš, abych usedl na koně, poklušem k horám, kde se pasou stáda koní, hovězího dobytka a ovcí."

"Já se už udržím na koni," chlubil se Emil, "ale Henry by spadl jako kuželka, kdyby na něj vsedl."

"Naučím vás oba jezdit," sliboval Achmet. "Bez koně tady nelze cestovat. Žije tu také mnoho divoké zvěře, proto musíte umět i střílet."

"Nebojím se pušky," tvrdil Emil, "i když tluče do ramene a do tváře. Už několikrát jsem vystřelil z velké pušky."

"Mám taky pušky, které netlučou, střílel jsem z nich, když mi bylo sotva deset let," pravil Achmet.

Henrietta zatleskala a hopkujíc prozpěvovala:

"Mně už je deset, sláva! Budu jezdit na koni a střílet.

Lalala, lalala! Sláva." Všichni se zasmáli, ale Henrietta se rozhněvala:

"Nesmějte se, myslím to doopravdy," a na dotvrzení si dupla. "Ano, budu, uvidíte."

"Tatínku!" zvolal Emil, "Achmet nám řekl, že smíme vycházet z domu a pobíhat kolem a že nikdo nám nesmí nic zakazovat ani poroučet."

"A opustili byste Achmeta, aby ho trápila dlouhá chvíle?" otázal se otec.

"Vyběhli bychom si jen chvilku, když Achmet spí anebo když je u něho Ali," omlouval se Emil.

"Přeji si," řekl Achmet, "aby tento dům byl vaším domovem, a ne vězením, vyběhněte si hned a prohlédněte si dům i

okolí."

"Vrátíme se brzy," slibovaly obě děti a vyrazily ze síně.

Síně, pokoje a komory děti nelákaly, a tak Emil a Henry hopkovali po schodech, aby se proběhli po nádvoří. Ale u paty schodiště div neporazili Miriam, která také pospíchala.

"Polámete si nohy, divoši," hubovala služka, ale hned se tázala: "Kde je pan doktor?"

"Stalo se něco, Miriam?" ptal se Emil.

"Pro vás nic zajímavého," odpověděla Miriam. "Protože se nákladní čluny opozdily, přivezli služebníci všecky pánovy věci teprve teď. Je třeba, aby pan doktor poručil, kam se má co odnést, postavit a položit." Děti již nepomýšlely na honěnou na nádvoří ale běžely k vozům, aby se zúčastnily skládání. Vždyť v některých bednách a koších byly složeny jejich "poklady".

Také doktor Koráb přiběhl a dohlížel, aby služebníci opatrně odnesli skříň na léky a postavili ji v pokoji a aby bednu se skleněnými nádobkami a lékárenskými přístroji nepřeklopili nebo neupustili na zem.

A právě tak horlivě napomínala sluhy k opatrnosti i Miriam, když odnášeli bedny a koše, v nichž bylo složeno kuchyňské nádobí.

"Divím se," vykládala dětem, "že nás ten pohan, ten černý kuchař, dosud neotrávil. Našla jsem v domě slušnou kuchyni a tam budu od zítřka vařit sama. Ali mi opatří plotnu. Už pochopil, co chci. Jídlo z kotle je dost dobré pro ty barbary, ale ne pro křesťany." Emil a Henry litovali, že neslyšeli, jak Miriam vykládá Alimu o zařízení kuchyně a o plotně, a že neviděli, jak se obrovský černoch tvářil, než pochopil, co si "stará paní" přeje.

"Myslíš, že Ali dovede postavit plotnu?" ptala se Henrietta.

"Ali nedovede nic," odpověděla Miriam, vybíraje z bedny pekáče, mísy, talíře, hrnce, pokličky a sběračky, "ale řekl, že mezi černochy jsou taky hrnčíři a že mi hned ráno některého přivede." Nastalá tma přerušila stěhování. V emírově domě se svítilo svíčkami, a tak při světle mnoha svící rovnal doktor, co bylo zatím přeneseno do pokoje. Seřadil lahvičky na poličkách skříně a odmykal zamčené zásuvky, aby se přesvědčil, jestli se něco nerozbilo nebo nerozsypalo. Když druhého dne dopoledne byly všecky bedny a koše přeneseny, změnil se neobyčejně vzhled lékařova pokoje. Vysoká bedna pokrytá pěkným kobercem se změnila v psací stůl, zatímco z ostatních menších beden si lékař sám vyrobí různé police. Velké plechové kufry nahradí skříně, do nichž se složí prádlo, šaty a knihy. Stěny ozdobil doktor tlakoměrem, teploměrem a zbraněmi, ale nikde nepověsil obrazy, aby se hostitel nepohoršil anebo aby v mysli nahodilého zvěda nevzniklo podezření, že tu bydlí cizinec a nevěřící!

KŮŇ A PUŠKA - NEJVĚRNEJŠÍ PŘÁTELÉ

Za těch patnáct dní, než se reis Hussein vrátil od Chartúmu, kam dopravil na dahubiji emíra Mahmuda s mužstvem odvedeným z farmy, prožily děti mnoho zábavných hodin. Prozkoumaly nejen dům, nýbrž i jeho okolí.

V domě se dlouho nezdržovaly, protože prostorné pokoje i malé komůrky si byly velmi podobné a zdály se bez evropského nábytku pusté. Ani nádherné truhly děti nezajímaly, ačkoli byly plné látek. Děti neoceňovaly ani koberce a gobelíny, ani jemné tkaniny a krásné podušky.

Pohladily sice měkkou srst kožešin, jež zdobily kdysi těla šelem nebo plachých gazel, ale nepřemýšlely o nebezpečí lovu a odvaze lovců, kteří je ukořistili. Netrápila je ani zvědavost, co je skryto za uzamčenými dveřmi oddělujícími východní křídlo od středu domu. Vybíhaly raději do okolí, toulaly se v polích i křovinatých plantážích, avšak chyběl jim vůdce a učitel. Co tu bylo čtvernohých zvířat, co ptáků, motýlů a brouků, jejichž jména by rády znaly a o jejichž životě by se zájmem naslouchaly! Příroda je nejbohatší a nejkrásnější divadlo, plné divů a zajímavostí.

Doktor Koráb neměl kdy, aby provázel děti na toulkách, protože jako dočasný správce, který se vlastně sám učil. musel se starat, aby zaměstnal starce a ženy.

Achmet, který mohl nyní denně prodlévat na čerstvém vzduchu, rychle okříval, a lékař s uspokojením pozoroval, že se rány dobře hojí.

Také Miriam byla spokojená, protože černý hrnčíř jí postavil nejen plotnu, nýbrž vyrobil i pěknou troubu, která dobře pekla.

Všichni obyvatelé emírova domu radostně uvítali návrat reise Husseina. Děti mu běžely vstříc jako velkému milému příteli, doktor Koráb se těšil, že bude zbaven starostí a odpovědnosti, a Achmet netrpělivě očekával zprávy z Mahdího vojenského tábora.

Hussein el Sahran odložil námořnický oděv a objevil se jako starozákonný prorok v bílé přepásané tunice a ve svrchním rouchu, jehož cíp byl přehozen přes levé rameno. Objal děti, stiskl doktorovu pravici, a přistoupiv k Achmetovu lůžku, zlehka položil dlaň na jinochovo čelo a řekl vřele: "Drahý Achmete, s radostí vidím, že kráčíš po cestě k uzdravení. Pochválen budiž Alláh a mír jeho budiž s tebou!"

"Díky, milý strýče," odpověděl Achmet radostně, "všichni jsme po tobě toužili a náš stesk zajisté připjal křídla k tvým ramenům. Teď však vypravuj, co se děje v táboře a co otec?"

Husseinovy zprávy z tábora byly stručné:

"V Ummdurmánu se horečně staví a válečný tábor hučí jako rojící se včely. Vůdce Mahdí doplňuje pluky a připravuje se k tažení proti egyptskému vojsku. Přísahal, že zničí nepřátelskou armádu i plukovníka lorda Wolseleyho." Zpráva, že Achmetův otec, Mahdího důvěrník, je důležitým organizátorem výpravy, nepřekvapila nikoho, ale také v nikom nevzbudila nadšení.

Laskavý Hussein se však nezmínil, že ho emír ustanovil svým zástupcem a že mu přísně poručil, aby střežil Achmeta i hosty a netrpěl cizince v paláci ani v okolí.

Emil a Henry se pochlubili velikému příteli Achmetovým slibem, že je naučí jezdit na koních a střílet z pušek.

"Nemáme tu ale vhodné koně," pravil šejk Hussein, "tady jsou jen tažní a staří koně, všecky ostatní odvedli emírovi bojovníci do tábora, ale musím dohlédnout na plantáže a odtud se vydám do podhůří k pastvinám. Chceš-li pane," dodal, obraceje se k doktorovi, "pojeď se mnou.

Poznáš nové kraje a našim dělníkům a pastýřům přineseš ulehčení, již léta se jim nedostalo lékařského ošetření." Doktor Koráb ochotně přijal pozvání, zvláště když Hussein sliboval, že jejich výprava potrvá jen několik dní.

"Mluvíš o jízdě, a nemáš koně," pravil Emil, jemuž bylo líto, že nebyl také pozván.

"Dva dobré koně, kteří nás donesou k horám v konírnách přece najdeme," odpověděl šejk Hussein a usmál se.

"Cesta k horám," dodal, "není žádná procházka, a může ji vykonat jen zkušený jezdec. Proto jsem tě nepozval Emile, ale slibuji ti, že do podhůří pojedeš, až budeš pevně sedět na vhodném koni."

Když druhého dne časně ráno vsedali Hussein a doktor Koráb na koně, na jejichž sedlech byly připevněny pušky a nadité vaky, pochopily děti, které se dívaly z okna, že se jezdci, vskutku nepřichystali jen na procházku. Mírumilovný Hussein by jistě odmítl pušku, kdyby jí na cestě nepotřeboval, a za pasem by mu nevězel dlouhý nůž v rudé pochvě, aby mu jen překážel. Hussein i lékař pokynuli dětem na rozloučenou a hned odklusali proti vycházejícím slunci.

Koně, kteří dlouho odpočívali, klusali dosti rychle a vytrvale. Doktor Koráb se mohl teprve za jízdy podivovat, jak rozlehlé je emírovo panství. Kamkoli oko dohlédlo, všecko náleželo pod pravomoc knížete, nejen velké lány polí obdělávané otroky, nýbrž i černošské osady, skupiny okrouhlých chýší pokrytých slámou, rákosím nebo velikými listy banánů, i drobná políčka domorodců, potoky, stromy, travnaté i křovinaté stepi, vše, vše bylo jeho. Bylo zřejmé, že nejen Mahmud el Sahran, ale i všichni jeho předchůdci byli mužové vládychtiví, tvrdí a výbojní. Sotva uchvátili moc, nelekali se nebezpečí a vztahovali hrabivé a ozbrojené ruce po všem, co se jim zalíbilo. Kde nepanuje zákon a řád, panují silní uchvatitelé. Z moci se rodí zpupnost. Emír Mahmud byl bohatší a mocnější než leckterý evropský kníže, a přece se vydal do "svaté" války jen z hrdosti a zpupnosti. Nemiloval Achmeta jen jako jediného syna, nýbrž i jako svého nástupce. Hrdý emír by si byl zoufal, kdyby jeho jediný syn zemřel a kdyby ohromný majetek přešel do rukou bratrance Husseina, který miloval víc knihy než pušku a šavli a který by neuhájil majetek proti vzpouře nebo proti nájezdu bojovných sousedů. S ním by rod vyhynul!

Nepoddajné habešské kmeny by rychle sestoupily ze svých hor a zmocnily se nejen výborných pastvin, ale i ohromných stád, kdyby je emír železnou rukou nezahnal a nedržel na uzdě. Dokud Hussein a doktor Koráb klusali po cestách mezi obdělanými poli, věnovali pozornost pěstovaným rostlinám.

Dělníci v polích nebyli, zato tu poletovala hejna ptactva: vran, vrabců, drozdů bělouchých a modře fialových drobných ptáčků strdimilů. A když se náhle ozvala z obilí křepelka, slibující "pět peněz" tomu, kdo ji v poli najde, zalétla doktorova mysl daleko do Polabí, kde jako chlapec slýchával ten zvučný milý hlásek z obilí nebo jetele. Také step se zdála pustá, když na ni v poledních hodinách vyjeli. Byla-li tu zvěř, jistě odpočívala ve stínu, do něhož pospíchal i Hussein, neboť vědělo skupině palem, zhlížejících se v hladině jezírka s chladnou pitnou vodou.

Za půl hodiny se před jezdci objevila skupina vysokých palem. Bylo zřejmé, že všecky tyto palmy zde nevyrostly divoce, ale že některé z nich zasadily lidské ruce, protože tu rostly nejen podivné dumy, nýbrž i palmy datlové.

Doktor Koráb si vzpomněl, že i v nádvoří paláce rostou skupiny dum zasazených zajisté jen pro stín.

Když zkušený Hussein odsedlal koně a nasypal jim ječmene, otevřel doktor Koráb vak a vykládal na ubrousek kuřata a holoubátka. Pečlivá Miriam je upekla již včera večer a časně ráno je sama vložila do vaku. Oběd byl sice studený, ale chutnal hladovým cestujícím znamenitě. A když jej zapili chladnou vodou, zapálil si doktor cigaretu a uložil se, jako by chtěl v příjemném stínu odpočívat až do večera. Šejk Hussein odmítl cigaretu, a když hned po obědě vstal, aby se poohlédl po ovoci jak pravil, odhodil doktor Koráb dokouřenou cigaretu a zavřel oči, protože náhle pocítil příjemnou vlnu dřímoty, která se snesla jako lehounký závoj na jeho čelo a oči, ale nevychutnal ji ani na třicet vteřin, protože ji zaplašil dupot Husseinových nohou.

"Sedlej a rychle na koně!" volal Hussein, pospíchaje ke koním, kteří stáli ve stínu a také dřímali.

V několika minutách byli koně osedláni a oba jezdci popojeli k okraji palmového háje oázy.

Doktor Koráb nebyl nováček. Okamžitě poslechl Husseinova rozkazu, aniž se ptal, co se děje. Ve chvílích nebezpečí není času na hovor a na dotazy. Bez příčiny by Hussein nevyrušil lékaře z odpočinku.

Než vyrazili z oázy, oznamoval Hussein:

"Od jihu se blíží tlupa jezdců. Je jisté, že zamíří sem k palmovému háji, kde tuší vodu. Opatrnost velí, abychom se nedali překvapit." Doktor Koráb popojel až pod krajní palmu, a zdvihnuv k očím dalekohled, přesvědčil se, že se Hussein nemýlil.

"Přijíždí šest jezdců," hlásil Husseinovi, "snad jsou to pokojní cestovatelé jako my."

"V nynějších nepokojných dobách, kdy se hrnou ze všech stran tlupy k Mahdího vojenskému táboru, neprojíždějí krajinou pokojní cestující," pravil šejk Hussein.

"Brzy se přesvědčíme o jejich úmyslech. Cizinci se musí dozvědět, že v oáze jsou lidé. Proto až vyrazím vlevo, vyjeď vpravo, objedeme oba tryskem oázu, abychom se mohli objevit opět na jiném místě tak, aby se cizinci domnívali, že je nás tu mnoho. Jsou-li to lidé pokojní, tlupa se zastaví a pošle muže, aby s námi vyjednával. Kdo obsadí pramen nebo tůň dříve, s tím je nutno vyjednávat. Takový je zvyk a zákon stepi." Mírný Hussein se rázem změnil, nebyl to již muž toužící po vědách, ale opatrný bojovník. Vlastnosti starých rodů se dají sice utlumit, avšak nelze je vymýtit a v rozhodných dobách se bezpečně objevují. Kdyby nyní bratranec emír Mahmud viděl Husseina, pochvalně by se usmál. Šejk Hussein je z rodu, kde chlapci sahají nejdříve po pušce a po uzdě koně, a rod se nikdy nezapře.

Doktor Koráb cválal vpravo kolem oázy a pozoroval blížící se tlupu, která se náhle zastavila. Když Hussein a lékař objeli oázu a vyrazili na jiných místech, spatřil muže, který sám přijížděl k hájku.

"Hle, vyjednávač," pravil doktor Koráb.

"Půjč mi dalekohled," požádal lékaře Hussein, a když si prohlédl blížícího se jezdce, zvolal: "Ustup do oázy! Jsou to

loupeživí Bedžové a chtějí nás přelstít. Nesmíme dopustit, aby vnikli do oázy a aby poznali, že jsme jen dva.

Těmhle lupičům je všechno jedno a nelekají se ani vraždy." Hussein, zdvihnuv pušku nad hlavu, popojel proti blížícímu se jezdci. Zdvižená puška znamenala nejen pozdrav, nýbrž i povel, aby se posel zastavil. Ale cizinec nedbal výstrahy, ale také zdvihl pušku a vykřikl:

"Chceme k vodě!"

To nebyl způsob pokojného cestovatele, protože pozdrav:

"Pokoj s tebou" měl předcházet přání, a nikoli jen vůli bez pozdravu.

"Vrať se ke svým!" zvolal Hussein. "Ať tě poučí o mravech. Za hodinu odjedeme, potom si tu užijte blahodárné vody a odpočinku."

"Nebudeme a nechceme čekat," vykřikl posel, voda a stín patří všem!" Po těchto slovech posel popojel k oáze.

"Stůj!" vykřikl Hussein, protože viděl, že se tlupa za poslem vějířovitě rozjíždí, aby se mohla vrhnout na oázu z různých stran.

Místo odpovědi třeskl výstřel a kule vyhodila hrstku země dva kroky před Husseinem.

Tak byl zahájen boj.

Posel patrně čekal, až se za Husseinem objeví tlupa jezdců, aby zdůraznila jeho slova. Když však nikdo z oázy nevyjel, chytrý lupič uhodl, že přístup do oázy střeží jen dva muži, a když uslyšel za sebou křik svých druhů, vystřelil, ale se zlou se potázal. Husseinova puška ihned odpověděla a kule udeřila vetřelce do pravého ramene, takže mu paže klesla a puška z ní vypadla. Cizinec proto rychle obrátil koně a ujížděl ke svým. Ale pět jeho druhů již letělo jako krahujci vrhající se na kořist a kroužilo kolem, čekajíce na povel, aby zamířili tryskem k oáze.

Doktor Koráb uposlechl Husseina, který mu velel, aby chránil jižní část proti dvěma doléhajícím lupičům. Rychlý průběh událostí se lékaři nelíbil. Pochyboval o Husseinově právu na oázu a na vodu. Nebylo by spravedlivé, kdyby sami ihned odjeli a nezabraňovali žíznivým cizincům, aby se také napili? Proč žádal Hussein hodinový odklad? Proč ale zas posel hned střílel? Podivné mravy!

Dva jezdci ohrožující jižní část oázy se přibližovali již na dostřel a doktor, aby je varoval, rychle dvakrát vystřelil. Když se však hned potom zaryla kulka do kmenu sotva na píď vedle jeho hlavy a druhá škrábla koně na stehně, stiskl také doktor dvakrát jazýček své opakovačky.

Kůň bližšího nájezdníka se vzepjal, a vyhodiv jezdce ze sedla, zřítil se k zemi, kdežto druhý jezdec, kolébaje se v sedle, uháněl z dostřelu.

Také Hussein zadržel na severní straně útočníky. Jakmile mu doktor Koráb přispěchal na pomoc a rychle vystřílel zásobník, dali se i ostatní lupiči na útěk k jihu.

"Měli bychom je pronásledovat," mínil doktor, ale Hussein pravil rozvážně:

"Pomsta náleží Alláhovi, nech je běžet! Také válečná opatrnost radí, abychom se neprodleně vydali na cestu, protože nevíme, není-li tato malá četa pouze přední stráž velkého houfu. Říkáš, že jeden z lupičů spadl z koně, musíme raněného muže najít, aby nezahynul." Doktor a Hussein se rozjeli k padlému koni, jehož čelo zasáhla kule, ale po jezdci nebylo ani vidu, ani slechu. Bylo zde dost vysoké trávy a křovin, kde se mohl skrýt, a jestli měl pušku, nebylo radno, aby se mu nabízeli za terč. "Není tedy raněn," pravil Hussein, "a dovede si pomoci bez nás." Pobídl koně do cvalu, a vrátiv se k jezírku, zdvihl vak. Doktor klusal k východu. Když ho Hussein dohonil, trpce pravil:

"Stýskal sis, proč s sebou vlečem pušky. Ale pamatuj si, dobrý kůň a spolehlivá puška jsou v pustině nejvěrnější přátelé. Allah buď pochválen, že nás chránil." Doktor Koráb odpověděl:

"Žil jsem příliš dlouho ve městě a odvykl jsem životu na stepi, avšak doufám, že mu zase přivyknu."

"Po dnešní příhodě nepochybuji, že mu přivykneš brzy," souhlasil Hussein, "po tvém boku se dobře bojuje." Křovinatá step se zvolna měnila ve step travnatou. Klus koní se zvolnil, protože krajina se zřejmě zdvihala. Teprve kolem páté hodiny odpoledne spatřil doktor na vzdáleném návrší velikou bílou krychli obklopenou kuželovitými hnědými kupkami, a když se zeptal Husseina, čí je to obydlí, šejk odpověděl: "Je to cíl naší dnešní cesty. Ta bílá budova je obytný dům pro dozorce a skladiště a hnědé kupky kolem Jsou chýše dělníků."

Koně přebrodili již dva potoky pospíchající k jihu a mizející opět v křovinaté pláni, ale nebyla to step s křovinami, ale ohromné plantáže. Doktor poznal, že ty křovinaté byliny s laločnatými listy a velkými květy v úžlabí jsou bavlníky. Za půl hodiny slezli jezdci z koní. Celá obec, zvláště ženy a děti, se seběhla před kamenný dům, aby uvítala správce Husseina a podívala se na cizince, který sem dosud nikdy nezavítal. Také zde nebyli mladí muži a staří černí dozorci vykládali správci Husseinovi, že na dobu žní budou mít málo pracovních sil.

"Uděláte, co se udělat dá," odpověděl Hussein. "Teď však potřebujeme mnoho čerstvé a studené vody. Ženy ať se postarají o naši večeři, potřebujeme jen košík čerstvých vajec a ovoce." Pokoje, připravené vždy na šejkovu nenadálou návštěvu, byly stejně prázdné jako v emírově paláci. Lehátka, pohovky a truhly nahrazovaly všechen nábytek, ale v pokojích bylo chladno a oba cestující toho s rozkoší využívali, zejména, když se dříve důkladně umyli ve studené vodě.

Doktor Koráb se nabídl, že sám uvaří večeři. A protože měl po ruce mouku, vejce, máslo, mléko, sůl a sladké ovocné šťávy, udělal vskutku dobrý pokrm, o němž se však nedalo s určitostí říci, je-li to koláč nebo pudink.

I o zítřejší snídani se prý doktor postará, neboť Miriam mu naplnila sáčky utlučenou kávou a třtinovým cukrem.

Mimoto zdejší černošské ženy dovedou uvařit slepici anebo upéci na rožni kuře.

Po večeři vyšel šejk Hussein s doktorem do okolí statku. Vylákal je měsíc, jenž zaléval krajinu namodralým světlem. Doširoka se rozkládala obdělaná krajina, jen daleko na východě se zdvíhala tmavá, posupná hradba, o niž Hussein pravil, že je to předhůří Etiopské vysočiny. Protože nebylo dosud pozdě, pobíhala černošská mládež po nádvoří a ženy, které se sešly před největší chýší, štěbetaly jako hejna strak a vyprávěly si o správci Husseinovi a cizinci.

Také plantáže a step dosud neusnuly. Večerní chlad vylákal zvířata z doupat a hlad je nutil, aby podle své přirozenosti hledala potravu, aby se pásla nebo aby lovila.

Lehký večerní vítr přinášel ze stepi řev a výhružný křik šelem i nářek napadených obětí.

Žárlivý měsíc zapudil ze svého okolí všechny menší hvězdy, a provázen jen jedinou velkou hvězdou, vznášel se v hluboké černé tůni nebeské jako žhnoucí balón. Řev umlkal. Nastala chvíle, kdy se příjemně a důvěrně hovoří.

"Odpusť," pravil Hussein, když se s doktorem vracel ke kamennému domu, jehož bílé stěny ostře vystupovaly z černých stínů, "ne zvědavost, ale vřelý zájem nutí mé rty k otázce: Jsi Frank?"

"Jestli míníš slovem Frank Evropana, uhodl jsi," odpověděl doktor Koráb a usmál se, neboť tuto otázku již dávno očekával, "avšak míníš-li tím slovem Francouze, mýlíš se.

Nejsem ani Francouz, ani Angličan, jsem Slovan - Čech.

Až se vrátíme do emírova paláce, ukáži ti na mapě svůj domov."

"Prostudoval jsem mapu Evropy," přiznával se Hussein, "a vím, že Slované žijí ve východní a jihovýchodní části Evropy: Rusové, Poláci, Srbové..."

"Správně," pochválil lékař Husseinovy zeměpisné vědomosti, "avšak Slované žijí také ve střední Evropě, a tam je má krásná vlast."

"Říkáš krásná. Ale neurazí tě, když se tě zeptám, proč jsi ji opustil?" zeptal se šejk Hussein.

"Z touhy po dobrodružství," odpověděl doktor Koráb.

"Když jsem vystudoval medicínu, pracoval jsem v různých nemocnicích doma i v Německu, abych získal praxi.

Avšak vždycky jsem toužil po vzdálenějších cizích krajích.

A když se na rakouské válečné lodi uprázdnilo místo druhého lékaře, požádal jsem o ně a dostal jsem je. Tak jsem na lodi Zenta vykonal cestu do Japonska. Na zpáteční cestě jsem onemocněl nakažlivou nemocí, protože jsem ošetřoval lodníky, kteří si ji přinesli z některého indického přístavu. V Káhiře mě museli vylodit a byl bych tam snad zemřel, kdyby se mne nebyl ujal tamní obchodník a lidumil pan Walter Forward.

Když jsem se po půl roce uzdravil, usadil jsem se na radu svého dobrodince v Káhiře jako lékař. V rodině, Waltera Forwarda jsem brzy poznal, že mé štěstí dostoupí vrcholu, budu-li moci líbeznou slečnu Alvii, dceru svých nejlepších přátel, nazývat svou manželkou. Rodiče svolili a za rok jsme slavili svatbu. Pracoval bych snad dodnes v Káhiře jako lékař, protože se mi tam dobře dařilo, kdybych se nebyl setkal s neobyčejným mužem, jehož vlivu jsem podléhal.

V roce 1874 navštívil rodinu mého tchána Waltera Forwarda host ze Skotska. Ubytoval se u krajana, neboť i Walter Forward i jeho manželka byli rodem Skotové.

Brzy jsme se dověděli, že host, jemuž tchán říkal důvěrně "Charlesi" se jmenuje Gordon a že je vyslancem anglického státníka Gladstonea, který ho poslal, aby pomohl egyptskému chedivovi (místokráli) zamezit obchodu s otroky.

Charles George Gordon se vydal téhož roku do Chartúmu a přemluvil mě, abych také já tam přenesl své sídlo.

Nelákal mě do krajiny hluboko na jihu hmotný zisk -, Gordon mi zisk taky nesliboval -, ale touha po dobrodružství, domněnka, že pomáhám při vznešeném díle šlechetného muže. A protože i má drahá žena, která povznášela obětavost nad všecky ctnosti, souhlasila, rozhodl jsem se pro Chartúm a vydal se na dalekou a nebezpečnou cestu." Šejk Hussein mlčky naslouchal doktorovu vypravováni.

Při jménu Gordon sebou sice trhl, ale hlasitě neprojevoval odpor, ačkoli Arabové nenáviděli a proklínali Gordona jako nejúhlavnějšího nepřítele.

Po chvilce, v níž vzpomínky dorážely na doktorovu mysl, ozval se šejk: "Alláh předpisuje lidem různé cesty, protože je moudrý a milosrdný."

"Zajisté," souhlasil doktor Koráb. "Domýšlivý člověk se ovšem domnívá, že jedná podle své vůle. Zůstal jsem v Chartúmu, i když Gordon odcestoval hluboko na jih, ba nevrátil jsem se s ním, ani když se vypravil do Anglie, protože se mi v Chartúmu líbilo a dobře se mi tam dařilo.

Tam jsem prožil deset nejkrásnějších let po boku své drahé Alvie. A tam se narodilo naše druhé dítě, a když nás milovaná manželka navždy opustila, nemohl jsem odejít od jejího hrobu, abych hledal jinde štěstí a zapomenutí.

V roce 1884 se Gordon opět objevil v Chartúmu, ale tentokrát již jako velící generál. Uvítal jsem statečného muže s nadšením. A Gordon nás objímal jako staré přátele.

Kdykoli v hrozném roce obléhání Chartúmu potřeboval unavený generál odpočinek, spěchal do mého domu a tam mé děti bděly nad jeho spánkem.

Teď víš vše, šejku," končil doktor, "a jistě se nepohoršíš, uklouzne-li mně nebo mým dětem vřelá a hlasitá vzpomínka na přítele a "strýce" Gordona."

"Nepohoršim se," sliboval Hussein, "protože jsem vždycky souhlasil s tím, že obchod s otroky je hanebný. Kéž přijme Alláh generála Gordona na milost a uvede ho do líbezných zahrad!" Lékař stiskl Husseinovu ruku, a když po rozloučení se šejkem vstoupil do světnice a ještě chvíli pozoroval měsíc, zaletěla jeho mysl do Káhiry, kde bílé hlavy děda a babičky se jistě v žalu sklánějí nad krutým osudem vnoučat.

Oplakávají je, protože špatné zvěsti letí nezadržitelně jako vítr. Celý svět již jistě ví o pádu Chartúmu i o tom, že z tisíců obyvatel nešťastného města se nezachránil ani jediný...

Snad se staří manželé utěšují, že se děti v nebi setkaly se svou maminkou.

DOKTOR KORÁB POZNÁVÁ ŽIVOT NA STEPI

Hussein vstal jistě časně, protože když doktor Koráb snídal a zapíjel horké koláče z datlové mouky výbornou černou kávou, šejk se již vrátil z plantáží.

Dupot koní v nádvoří prozrazoval, že Hussein poručil, aby koně byli osedláni. Patrně se odhodlal k další cestě.

A skutečně, sotva pojedl, vybídl lékaře, aby bez prodlení nasedl.

"Obědvat budeme v černošské osadě, kam jsem již poslal vzkaz," pravil Hussein, jakmile vyjeli. "Zdejší dozorci mi oznámili, že část kávovníkových plantáží byla napadena nákazou, která zvláště ničí arabský druh kávovníku." Jezdci změnili směr. Nyní ujížděli mezi lány bavlníků, stále k severu, přesto však se přece blížili k horám. Klusající koně občas vyplašili hejna černobílých ptáků.

Za hodinu se vzhled krajiny opět změnil. Velké lány byly porostlé stromky kávovníků, jejichž listí bylo tmavě zelené a kožovité. Kávovníky milují teplo, nikoli však přímý sluneční žár, a proto je plantážníci zastiňují širokolupenitými rostlinami. Šejk Hussein se rozhlížel po okolí a brzy spatřil, které části trpí chorobou. Tam již nelákala zraky tmavě zelená barva, nýbrž zlověstná rez prozrazovala nemoc a umírání. Choroba se projevovala nejprve tím, že se listí zkroutilo, potom zhnědlo a opadalo. Na listech sousedních rostlin objevil doktor kulaté skvrny, a když je prohlédl lupou, shledal, že nákazu nerozšiřuje hmyz, ale plíseň. Podobné choroby se objevují v kávovníkových plantážích dosti často, a proto i domorodcům, kteří stromky opatrují, byl znám ochranný postřik, ale všecky jejich dosavadní pokusy byly marné. Šejk Hussein smutně pohlížel na zkázu, kterou nedovedl odvrátit, ale uposlechl doktorovy rady, aby dělníci pečlivě sbírali nejen všecko spadané listí, nýbrž aby též otrhávali a odřezávali všecky listy, na nichž se skvrna objeví. Doktor Koráb vložil do své peněženky několik spadlých i zelených listů, aby je doma prozkoumal a aby vyhledal prostředek, který by zničil rez v zárodku.

Zamyšlený Hussein pobídl koně do klusu, a když po půlhodině vjeli oba jezdci do osady, opět spatřili zděné stavení obklopené chýšemi černochů. Před zděným skladištěm se vršily kupy červených a tmavě fialových kulatých, třešním podobných plodů, jež ženy rozhrabávaly, aby bobule na slunci zaschly. Nahé děti nabíraly na slaměné ošatky z jiné hromady již scvrklé plody a odnášely je do skladiště, kde dva černoši roztáčeli stroj podobný našim ručním mláticím strojům, v němž železné zuby odíraly zaschlou dužinu. Ze stroje padala nejen drť, nýbrž i zrna, uzavřená v šedivých nebo nažloutlých pergamenových slupkách. Potom musela zrna ve slupkách dva dny kvasit, opět se ususit a opět mlít. Z pergamenových váčků pak vypadla dvě zrna - zelená káva. Černošské ženy nezklamaly Husseinovu důvěru a připravily chutný oběd. Byla to kuřata upečená na rožni, sladké pomeranče a banány nahradily moučník, po němž hosté ani nezatoužili.

Také dnes si poutníci nedopřáli poledního odpočinku.

Hussein chtěl dorazit k pastvinám před večerem. Doktor Koráb obdaroval ženy a děti a bez reptání vsedl na koně. Do knoflíkové dírky si zastrčil svazeček bílých vonných květů kávovníku, který mu podal jeden černoušek.

Hussein teď pospíchal zase k východu, kde se rýsovalo pohoří. Za kávovníkovými plantážemi se opět rozkládala step pokrytá svěží vysokou trávou. Hussein vysvětlil tuto svěžest hojnými nočními rosami. Z četných potoků a řek sbíhajících z Etiopské vysočiny vystupovaly za denního horka páry, které se v nočním chladu srážely v rosu. Doktor Koráb toužebně pohlížel na vysočinu, ale neprozradil Husseinovi, o čem již několik dní přemýšlel. Kdyby se mu podařilo s dětmi a s Miriam uprchnout do Etiopie a odtud k Rudému moři, byli by zachráněni. Ale včas si vzpomněl na Husseinova slova, který líčil Habešany jako národ, který není o nic lepší než divocí válečníci Mahdího, a proto jen hluboce vzdychl. Hussein zaslechl doktorův vzdech, a jako kdyby byl uhodl jeho myšlenky, pravil:

"Pohlížíš na přirozenou baštu, pane! Z této strany je nepřístupná, a jak tvrdé jsou tyto srázy, tak tvrdá jsou i srdce Habešanů. Nehnízdí tam orli, ale supové. Jejich zemí bys neprošel." Klusající koně náhle odskočili a zafrkali. A nebylo divu, protože vyplašili stádo zvířat podobných laním, avšak s rohy dvakrát spirálovitě stočenými.

"Kudu! Kudu!" zvolal Hussein chláchole koně a doktor, který hleděl za prchajícími zvířaty, viděl bílé skvrny na jejich "tvářích" a hnědé hřbety mizející ve vysoké trávě.

"Vyrušili jsme je z odpoledního odpočinku," pravil Hussein. "Neutečou daleko. Chceš zkusit lovecké štěstí? Velcí kudu jsou velmi vzácní..."

"Právě proto, že jsou vzácní, přejme jim radost ze života," odpověděl doktor Koráb, "nerad zabíjím." Šejk Hussein se vlídně usmál, a ukazuje do dálky, prohodil:

"Podívej se dalekohledem, jestli se nemýlím, pasou se tam naše stáda. Za hodinu dojedeme k ohradám."

"K ohradám? Proč? Je tu nebezpečno?" tázal se doktor.

"Na noc musí být sehnán všechen dobytek do ohrad, a koně musí být zavřeni ve stájích, protože nikde není tolik šelem jako zde," odpověděl Hussein, "přicházejí z horských lesů."

"Proč tedy neporučí emír Mahmud, aby pastýři zahnali stáda do bezpečné krajiny?" Šejk Hussein se usmál:

"Emír je moudrý a opatrný a právem soudí, že tato krajina je pro jeho stáda nejbezpečnější. Skoro denně uchvátí šelmy ovci nebo některé dobytče, ba rozsápou i koně, ale Mahdí a jeho bojovníci by sebrali všecko - celá stáda."

"Ach, rozumím," zvolal doktor Koráb a hlasitě se zasmál. "Není nad moudrou politiku! Náš milý emír Mahmud miluje sice Mahdího jako bratra, pospíchá mu na pomoc, ba vezme s sebou i svého mladého syna a zbrojný lid, ale stáda si schová. Není nad opatrnost."

"Emír přivedl Mahdímu tři sta ozbrojených bojovníků a stará se o jejich výživu. Učinil tedy pro "svatou věc" dost," řekl Hussein a jeho černé obočí se vypjalo do oblouků.

"Ovšem," pospíšil si doktor, aby mírným vysvětlením uhasil jiskru hněvu, kterou svým smíchem vznítil v Husseinově mysli, "emír Mahmud skvěle osvědčil své přátelství k Mahdímu a nepochybuji, že bude statečně bojovat proti egyptské vládě. Nechtěl jsem emíra ani tebe urazit, musel jsem se však zasmát chytrosti. Jsem přesvědčen, že kníže neskryl svá stáda před Mahdím, nýbrž před těmi, kdo ho obklopují."

"Jsi chytrý a vyloupneš pravdu jako sladké jádro z tvrdé skořápky," odpověděl usmířený Hussein. "Řekls pravdu, a přece jsi neurazil." Slunce se již schylovalo k západu, když doktor Koráb spatřil v dálce na travnaté stepi tmavší kruhy, elipsy a dlouhou budovu, obklopenou kuželovitými hromádkami.

Bez vysvětlování pochopil, že ty kruhy a elipsy jsou ohrady a že dlouhá budova je stáj obklopená chýškami pastýřů.

Ze všech stran proudil dobytek v řídkých řadách k ohradám. Podél řad pobíhali psi a v pozadí bylo možno spatřit

jezdce, kteří popoháněli opozdilá zvířata.

Než Hussein s doktorem dojeli ke stájím, klesalo již slunce pod obzor a nastávala chvíle, kdy loučící se slunce zahraje na obloze i na zemi kouzelnými barvami. Jen v Africe se mohou večery pochlubit takovým divadlem, které oslňuje zraky, ale zároveň naplňuje lidské mysli i srdce mírným smutkem a nevyslovenou lítostí.

Není proto divu, že mohamedáni se v té chvíli umývají, padají na kolena a modlí se. Korán jim sice předepisuje, aby se modlili pětkrát denně, ale časně ráno a večer bývají tyto modlitby nejvroucnější.

Doktor Koráb seskočil z koně a pospíšil za Husseinem ke žlabu plnému studené vody, aby si omyl zpocený obličej.

Postál skloněn nad žlabem, kdežto Hussein klekl, a podpíraje se lokty o zemi, hlasitě se modlil:

"Chvála budiž Alláhovi, pánu světů, Slitovníku a Milosrdnému, králi v Den soudu!

Tobě sloužíme a k Tobě voláme o pomoc, veď nás po správné stezce, po stezce těch, jimž jsi milostiv, ne však těch, na které se hněváš, a těch, kteří bloudí." Všichni pastýři i hlídači leželi na loktech severovýchodním směrem (k Mekce) a modlili se. Když zvolna vstali a spatřili hosty, kteří si utírali obličej i ruce, pozdravili je:

"Pokoj s vámi!" Nikdo nezpozoroval, že jeden z cizinců neklečel...

Vrchní dozorce, statný černoch z kmene Fallat, okamžitě poznal emírova bratrance Husseina a také pastýři ho uvítali jako zástupce svého pána. Doktora Korába pozdravili obvyklým: "Es Salámaleika! - Mír buď s tebou!" O koně vzácných hostí se postarali služebníci a důkladně je otírali, než jim předložili píci a vodu.

Vrchní dozorce Fargallah prosil hosty, aby s ním odešli k největší chýši, kterou již dvě černé ženy čistily a vyklizovaly.

"Nechť stíny nelibosti nezastrou vznešené tváře Vašich Milostí," prosil vrchní dozorce, "protože večeře není dosud připravena, a nechť si vaše údy odpočinou, než ženy přinesou vodu, aby umyly vaše nohy," a přitom ochotný hostitel nabízel místo lenošek nízké špalky pokryté složenými houněmi.

"Nemáme ještě hlad," odpověděl Hussein, "a než bude večeře připravena, podíváme se do stájí." Velmi dlouhá budova, sroubená z přitesaných kmenů položených na nízké kamenné podezdívce, byla rozdělena vysokým bedněním na tři části. Každá část byla podélně přepažena nízkými ploty. Za ploty stáli u dřevěných žlabů dupající koně, ale nebyli připoutáni ani provazem, ani řemenem. Protože bylo ve stáji šero, nemohl doktor Koráb ocenit, jsou-li koně ušlechtilí nebo ne, ale dovedl odhadnout, že v oddělení hřebců stálo asi padesát koní a že Hussein pozorně naslouchal vrchnímu dozorci, který líčil nedávný vpád habešských lupičů, jimž se zachtělo emírových koní.

"Kéž je andělé spravedlnosti potrestají, kéž je džinové svrhnou do roklí mezi štíry a hady!" horlil rozhněvaný dozorce. "Před čtyřmi dny přepadl houf lupičů pastýře.

Zákeřně zastřelil dva černochy, a když schytali asi tucet našich koní, prchali k horám. Můj anděl po pravici vedl mé kroky v tu stranu. Svolal jsem své lidi a pronásledovali jsme lupiče. Byli to zbabělci. Když anděl smrti srazil tři z nich z koní, ostatní uprchli, a tak jsme stádo zachránili." Skromný Fargallah nelíčil průběh krutého zápasu na život a na smrt, nýbrž spokojil se s úspěŠným výsledkem.

Ale také emírův zástupce se nijak nerozčilil, protože nájezdy lupičů a vpády šelem se tu opakovaly velmi často a lidský život se zde příliš necenil.

Na prohlídku ohrad bylo již pozdě. Doktor Koráb však přece ještě viděl, že ohrady jsou postaveny z kůlů vražených do země, a neušlo mu, že kolem ohrad hoří tu a tam hranice dříví a že u hranic sedí pastýři. Pochopil, že jsou to noční stráže.

Po dobré večeři usedli hosté před chýši, aby po parném dni užili večerního chladu. Doktor kouřil cigarety, kdežto šejk Hussein louskal mandle. Oba ale pozorovali překrásné hry barev, jež nikdy neunaví.

Jako ve všech tropických krajinách, tak i zde se na počátku noci probouzí les i step. Pokojná zvěř vyšla zvečera na pastvu a šelmy, jež se za dne vyspaly v brlozích a jeskyních, vycházejí na lov. Do výkřiků ptáků, vyhledávajících nocleh v korunách stromů nebo keřích, se mísí přerozmanité zvuky žab, pištění hlodavců a vytí a řev šelem. Noční hmyz bzučí a vábí sovy a netopýry, kteří se. kmitavým letem míhají proti obloze, jež se valem temní. Nejpronikavěji se však ozývá vytí šakalů, takže vrchní dozorce vyšel s puškou, aby zahnal protivné "diby" dále do stepi.

Doktor Koráb věděl, že domorodci nenávidí šakaly, ale přesto hádají podle jejich ranního vytí, bude-li pěkný nebo deštivý den. Dvě rány z dozorcovy pušky přerušily sice na chvíli nejen vytí šakalů, nýbrž i řev a pištění, avšak po čtvrthodině vyšli šakalové na jiné straně a blíže než dříve. Patrně ucítili vařené a pečené maso a přišli si k chýším pro výslužku.

Dozorce vypravoval hostům, že kuchařící ženy musí často, zvláště po ránu, přetáhnout drzého návštěvníka klackem, když se mlsný lupič snaží, aby třeba i z kotle ukradl připravené maso.

V podhorské krajině nebyli moskyti, a proto hosté nepospíchali na lůžka. Křik, vytí a řev zvolna utichaly. Obloha již dávno zčernala a veliké, řídce rozseté hvězdy se třásly jako plameny. Příjemná kořenná vůně, přinášená lehkým větříkem ze stepi, zbystřovala smysly. Dýchalo se příjemně a lehce.

Šejk Hussein tiše rozmlouval s dozorcem. Nejdříve vyslechl jeho podrobné zprávy, a udílel rozkazy. Doktor Koráb poslouchal jen chvíli, potom však věnoval všechnu pozornost přerozmanitým zvukům a dohadoval se, čí hrdlo je vydává. Vzpomínal také na své děti a na Achmeta.

Při zapalování poslední cigarety se doktor Koráb podíval na hodinky. Malá ručička se blížila k desítce, a protože noční chlad byl už příliš citelný, rozhodl se lékař, že půjde spát.

Právě když Koráb vstával, ozval se u ohrady tak příšerný chechot a tak ošklivé zavytí, že doktor překvapen opět klesl na sedadlo. Zato dozorce vyskočil, a vykřiknuv "marafil", zdvihl dlouhou hůl a rozběhl se do tmy. Doktor Koráb také nelenil. Uhodl, že se ten strašlivý chechot vydral z tlustého hrdla hyeny skvrnité. Proto zdvihl dozorcovu pušku a běžel za ním. Uběhl sotva třicet či čtyřicet kroků, když spatřil na světlejších kůlech palisády tmavé a neohrabané zvíře, jež si špatně vyměřilo skok a uvázlo na kůlu. Doktor okamžitě přiklekl, zacílil a rána, jež zahoukla v nočním tichu, ještě

více poplašila skot, již tak velmi znepokojený, protože jiná hyena uchvátila v ohradě tele a odnášela je k palisádě. Doktor věděl, že po ráně bude lupič prchat s kořistí z ohrady, neboť hyena se nevzdá toho, co již uchvátila. Proto popoběhl, aby mu lupič neunikl. Dočkal se ho brzy a sklátil ho druhou ránou.

Dozorce zahnal holí ostatní lupiče, kteří čekali ve tmě před ohradou na kořist. Rány z pušky přivolaly pastýře, kteří dřímali u ohňů. Ale když dosud ospalí strážcové spatřili ve světle hořících smolných větví zastřelené hyeny, dověděl se doktor Koráb bezděky, jak pastýři nenáviděli tyto ošklivé lupiče.

Vrátil se do chýše, a když šejkovi Husseinovi vypravoval o krátkém dobrodružství a smál se nadávkám pastýřů, pravil šejk Hussein vážně:

"Nediv se jim, pane! Moji krajané si vypravují o hyenách mnoho pověstí, protože v nich vidí strašlivé bytosti.

Jejich příšerný smích jim dokazuje, že v hyenách jsou zakleté lidské bytosti. Přísný Alláh je zatratil, protože za dne chodí v lidské podobě, kdežto v noci se toulají jako hyeny. Všeobecně se věří, že člověk, který požije hyení mozek, se vztekne. Proto musí být hlavy zabitých hyen ihned zahrabány a zbraň, kterou byla hyena ubita, je tak poskvrněna, že ji lovec zahodí, aby mu nepřinesla neštěstí.

Obávám se, že dozorce opovrhne puškou, s níž jsi obě hyeny zastřelil." "Lituji, že jsem použil jeho zbraň," pravil doktor, uléhaje na lůžko.

"Nermuť se proto, pane! Dáme mu výměnou jednu z našich," odpověděl šejk a zhasl svíci.

Za noci se ozvaly u ohrad ještě tu a tam pokřiky pastýřů, kteří smolnými větvemi odháněli noční šelmy, ale do chýše hostů nepronikly.

Hosté spali pokojně až do časného rána. Dozorce je probudil před rozedněním, kdy šakalové předpovídali vytím krásný den a kdy ptáci se chystali, aby zpěvem a švitořením uvítali slunce. Etiopské hory vrhaly daleké stíny do stepi skropené milióny rosných krůpějí, a stáda antilop, zeber a buvolů se toulala vysokou trávou, aby se po ránu napásla, než je horké slunce donutí, aby vyhledala stín buď v lesích na horských úbočích, nebo v hustých křovinách.

Spánkem osvěžení hosté rychle vstali a pospíšili ke žlabům, jimiž protékala studená a občerstvující voda. Šejk Hussein nezapomněl na ranní modlitbu, ale i doktor Koráb vděčně vzpomínal na podivuhodné zachránění sebe, svých dětí a jejich chůvy ze zničeného města, v němž zahynuly tisíce pokojných lidí. Znovu se obdivoval moudrosti emírově, jak důmyslně využil horskou bystřinu. Nejenže zachytil její vody do žlabů a tak opatřil svým stádům nevysychající napajedla, nýbrž svedl přebývající vodu, která proběhla žlaby, na kolo pily. Zde v blízkosti lesů tak emír získával velmi lacino trámy a prkna. Pod pilou se voda rozlévala do údolí a vytvořila mělký čistý rybník, který vábil ke koupání.

Doktor Koráb dovedl ocenit koupel a jen nerad vyšel z rybníka. Než se doktor vykoupal, vyhnali pastýři stáda koní na pastvu. Pasáci, pěší i na koních, jeli a běželi za nimi, dojídajíce snídani v běhu.

Šejk Hussein již také snídal a volal na vracejícího se doktora, aby si pospíšil, chce-li vidět step v největší nádheře. Vždyť den je jako člověk, ráno je jeho radostné mládí, je plno svěžesti, zpěvů a úsměvů a nestará se o trýzeň poledne, o únavu a ochablost odpoledne, a večer jej překvapí, jako člověka překvapí stáří, když po perné práci nastane nucený odpočinek.

BOHATÁ A KRÁSNÁ JE STEP

Doktor Koráb posnídal velmi rychle, spokojil se kávou a horkou prosnou plackou, ale do kapes si nacpal sušené fíky a meloun, aby zahnal žízeň, kdyby se zdržel na stepi déle. Věděl, že mu chce šejk Hussein ukázat step a život na ní.

Když vyjeli k severu, tedy na opačnou stranu, než kam pastýři zahnali stáda, poznal doktor, že zde v podhůří se step podobá překrásnému parku. Četné bystřiny stékající z Etiopské vysočiny zvolnily prudký běh vody a proměnily se v potoky, jež se vinuly nízkými břehy zarostlými nejrozmanitějšími stromy, keři a širokolupenatými rostlinami.

Jestliže v suché stepi akácie rozkládaly své koruny jako rozevřené ohromné deštníky, jestliže v noci obtěžovaly koně i jezdce bodlinaté keře a mimózy, jestliže trsy tuhé trávy nutily koně, aby šlapali jen mezi ně, pak zdejší svěží zeleň kvetoucích stromů a keřů lákala a laskala zraky poutníků. Hojně provlažovaná tráva byla měkká, a když koně vběhli do přirozené lučiny, ohýbala se stébla pod jejich břichy a hladila jim boky. Takových lučin zde bylo mnoho a listnaté lesy sestupovaly z úbočí hor hluboko do stepi.

Doktor Koráb pozdravoval s úsměvem růžově kvetoucí tamaryšky, vysokokmenné sykomory, kaučukové liány a akácie, z jejichž kmenů i větví prýští akáciová klovatina, neboli známá arabská guma.

Šejk Hussein vedl doktora úzkým pruhem lesa, a když se oba jezdci opatrně přiblížili k okraji, mohli se pohodlně dívat na pasoucí se antilopy a buvoly, kteří jsou v plecích půldruhého metru vysocí, ale mají menší rohy než buvoli kaferští.

Ani Hussein, ani doktor nevyjeli si na lov zvěře, ačkoli na sedlech jejich koní byla přivázána pouzdra pro pušky a v sedlových torbách vězely revolvery. To jen opatrný šejk nezapomněl na vpád habešských lupičů, o němž včera dozorce vypravoval. Pokojně se pasoucí zvířata nevětřila lidi, a proto se mohli přátelé přírody oddávat radostnému pozorování. Dnes jim byl polní dalekohled milejší než puška.

V oblastech Modrého Nilu žije tolik druhů antilop, že i znalci bývají v rozpacích, když je mají správně pojmenovat. Některé druhy jsou štíhlé a krásné, a opět jiné připomínají spíše skot. Pravé antilopy dorůstají obyčejně velikosti srnce. Pohled na ně je rozkošný. Oba "přírodozpytci" se shodli, že stádo pasoucí se nejblíže jsou gazely.

"Antilopy buvolci," šeptl šejk a ukazoval vlevo na deset zvířat, jež se vynořila z údolí zarostlého vysokou trávou.

Doktor spatřil nejen statného vůdce, nýbrž i dvě odrostlá mláďata, poskakující jako bujná kůzlata.

Četná rodina kočkodanů, hledající patrně něco k snídani, postupovala v korunách stromů za svým opatrným vůdcem, který postřehnuv náhle koně a jezdce, dal se do křiku a poplašil nejen svou společnost, nýbrž i pasoucí se antilopy. Jezdci opustili úkryt a cválali po lučině k zarostlým břehům potoka. Zde se jim naskytl nový rozhled a

překrásný pohled na pasoucí se stádo žiraf. Malebný obrázek žiraf důstojně se pohybujících a okusujících listí stromů a keřů se změní ve směšný, když zvířata cválají a pohazují dlouhými krky dopředu.

Doktor Koráb se smál a mínil, že by je pěšky dohonil.

Ale to se mýlil, protože jejich skoky jsou velmi dlouhé.

"Musíme se vrátit," pravil šejk Hussein, "viděli jsme toho už dost Veliký je Alláh, který to všecko stvořil. Velebí ho sedmero nebes a země a vše, co žije na ní. Není stvoření, jež by nehlásalo jeho slávu, neboť je laskavý a odpouštějící."

Doktor Koráb poznal, že se šejk modlí druhou ranní modlitbu. Proto sestoupil z koně, a ponořiv ruce do vody, omyl si obličej.

Zpátky klusali koně velmi čile, a když proběhli úzkým pruhem háje, zaslechli jezdci silný dupot. Po stepi uhánělo úprkem stádo velkých zvířat. Bílé nohy se jen kmitaly.

"Poplašili jsme stádo zeber," zvolal doktor Koráb zklamaně, "škoda, rád bych je byl viděl zblízka."

"Zebry i pštrosy i leopardy a nosorožce uvidíš," těšil šejk Hussein doktora. "Mnoho radostných dnů připravil Alláh těm, kteří jsou věrní."

Když se hosté vrátili k seribě (ke vsi), byla již připravena přesnídávka, kterou doktor chutě zapil ochlazeným pivem, jež "uvařily" masajské ženy z prosa. Šejk Hussein dopřál doktorovi hodinu odpočinku, potom rozkázal dozorci Fargallahovi, aby byli přivedeni koně.

Doktor Koráb se podivil, když spatřil tři černošské jezdce, z nichž každý vedl neosedlaného koně. Úžasem oněměl. Neosedlaní koně se krásou vyrovnali gazelám. Malé ušlechtilé hlavy, štíhlá, sametovou srstí porostlá těla, pevné a křepké nohy a malá a tvrdá kopýtka prozrazovaly čistokrevné arabské plemeno. Nyní doktor pochopil, proč emír Mahmud skryl tyto skvosty do podhůří, a tázavě pohleděl na Hussaina, který se usmíval, když viděl radostný úžas v doktorově obličeji.

"Achmet a tvoji mladí orlíci potřebují dobré a mírné koníky, proto jsme pro ně jeli tak daleko," pravil šejk na vysvětlenou, "ale i pro nás dva jsem dal osedlat lepší běhouny, než na kterých jsme sem přijeli." Doktor vyprázdnil všecky kapsy, aby obdaroval ženy a děti za pohostinství, a kráčel jako ve snách k nádhernému vraníkovi, který nesl na hřbetě jeho sedlo a dozorcovu pušku, protože již ráno smluvil s Fargallahem výměnu.

Fargallah se postaral i o zásobu potravin, aby se karavana nemusela zdržovat na cestě lovem anebo se dožadovat pohostinství v některé černošské seribě, v níž zbyly jen ženy a děti. Všichni obyvatelé, kteří zůstali v seribě se seběhli, aby se rozloučili se vzácnými hosty. Ale Fargallah se rozloučil jako pravý mohamedán. Dotkl se dlaněmi prsou, a potom skloniv hlavu, zastřel si rukama obličej a vážně pravil:

"Alláh rozmnožuj stany, studně a stáda vaše a jeho posel vás provázej na všech cestách. Jeho mír a pokoj budiž s vámi!" Šejk Hussein odpověděl:

"Alláh zavádí, chce-li, ale vede správně, je-li to Jeho vůle. Es Salám aleika!" Doktor a šejk, provázeni třemi pastýři, kteří vedli koníky, vyrazili do stepi. A jejich odjezd by nebyl dost důstojný, kdyby ostatní pastýři, kteří hlídali stáda, nevypálili po několika ranách do vzduchu na rozloučenou.

Ačkoli koně byli bujní, dali se přece snadno ovládat a běželi tak plavným klusem, že se jezdci houpali v sedlech bez nárazů. Šejk Hussein pospíchal. Chtěl urazit dlouhou cestu. Za poledního vedra odpočívali jezdci pod deštníkovou korunou staré rozložité akácie a zde také pojedli ovoce, protože žízeň se hlásila pronikavěji než hlad.

Dříve než šejk a doktor sestoupili do stínu, prošlehali opatrní pastýři dlouhými pruty trávu a křoviny, aby z nich vypudili hady, skákavé krysy a nafouklé žáby, jejichž společnost je lidem nemilá.

Doktor nemohl v rychlém cvalu pozorovat život na stepi zdánlivě pusté, protože čím výše slunce vystupovalo, tím hlouběji zalézala všecka zvířata do temných úkrytů. Jen neúnavní a stále hladoví dravci - orli, supi, jestřábi a krahujci - viseli nehybně. vysoko nad zemí a pátrali po hlodavcích, hadech, ještěrkách, ba i po kobylkách a prudce jako kameny se spouštěli, jakmile zahlédli kořist. Velicí motýlové tmavých barev se líně kolébali nad kvetoucími keři a po drsné kůře akácie lezli velcí černí brouci.

Všecko ostatní tvorstvo spalo. Ale také doktor se musel přemáhat, aby si nezdřímL, když však šejk vykřikl na pastýře, aby sedlali, vypadla uhaslá cigareta z doktorových úst a doktor se na šejka rozpačitě usmál.

Krátký odpočinek prospěl i koním, kteří bez pobízení vesele klusali, pohazujíce ušlechtilými hlavami, takže stříbrné cetky a řetízky na postrojích lahodně zvonily.

Doktor sice nenaříkal, ale myslil si, že je dnešní odpoledne nekonečné. Slunci se jaksi nechtělo k západu. A protože voda i v průlinčitých hliněných nádobách zteplala, uvítal doktor ve čtyři hodiny odpoledne s radostí tmavý dlouhý pruh, který zvěstoval, že se karavana blíží k potoku nebo k řece, jejíž břehy jsou porostlé křovinami a stromy. I koně cítili vodu a frkali. Po půlhodině jezdci dorazili k potoku.

Koně, prorážejíce vysokou trávu a křoviny, vyplašili stádo buvolů. Koně i jezdci se lekli, ale ohromná zvířata, která zde ukojila žízeň a patrně odpočívala v chladném bahně, vrhla se do potoka a prchala.

Stádo zkalilo vodu tak důkladně, že jezdci museli jet proti proudu. než našli písčitý břeh. Ale ani zde lidé a koně nepili přímo z potoka. Četné důlky a hluboké jámy v písku dokazovaly, že i zvířata jsou opatrná a pijí jen vodu procezenou pískem a zbavenou tak pijavic, červů, larev a vodních brouků.

Pastýři seskočili z koní a jali se úzkými, ale dlouhými lopatami rýt v písku hluboké jámy, které se brzy naplnily vodou. Voda v jámách byla studenější a čistší než v potoce.

Sejk Hussein nedovolil, aby z koní byla sňata sedla, protože k dnešnímu cíli bylo ještě daleko. Ale když se nedaleko ozval pronikavý výkřik perliček a doktor jaksi bezděky sáhl po pušce, usmál se šejk a pravil:

"Chceš-li, pane perličky k večeři, pospěš, počkáme tu. Doktor nelenil, protože věděl, jak chutná bude pečínka, podaří-li se mu přiblížit na dostřel k opatrným ptákům.

Běžel po písčitém břehu sehnutý, aby zůstal skryt za hustými keři. A když už si myslel, že doběhl k místu, odkud se

křik ozval, opatrně se prodíral trávou i křovinami.

Odhadl vzdálenost dosti přesně, takže se přiblížil k hejnu asi na dvacet kroků. Ale než se vzpřímil, prchali ptáci v dlouhé řadě vysokou trávou. Doktor vystřelil hrstku broků do pohybující se trávy. Třepot křídel prozrazoval, že lovec mířil správně. Našel dvě mrtvé perličky, ale po ostatních již nebylo vidu ani slechu.

K večeři stačí, řekl si doktor spokojeně a vrátil se ke karavaně. Ale nebyl uvítán jako vítěz, protože pastýři si perliček nijak necení, ba rolnické kmeny je přímo nenávidí, neboť perličky tropí na polích škody. Vyhrabávají a žerou zrní i hlízy. Jsou velmi plaché, avšak raději utekou, než ulétnou. Jejich potrava je různá, žerou hmyz, zvláště kobylky, ale též bobule, pupeny a zrní. Jejich maso je velmi chutné.

Také karavana přebrodila potok jako prve buvoli a ujížděla ještě skoro dvě hodiny stále k západu.

Denní vedro již povolilo, a proto, když šejk ukázal na ohromnou sykomoru jako na cíl dnešní pouti, zatoužil doktor po jejím stínu a po odpočinku.

Ohromný strom, zdaleka na stepi viditelný, stál tu jistě přes sto let a poskytoval cestujícím přístřeší. Dokazovala to nejen tvrdě ušlapaná země kolem, nýbrž i kupa nejrozmanitějších odpadků, kostí, peří, suchých kůží, střepů a tu a tam i rozmetaná ohniště.

Ačkoli je krajina velmi řídce obydlena, procházejí stepí kočovné nebo lovecké tlupy a sykomora hostívá pod svými větvemi všelijakou chásku. Dnes tu nebyl naštěstí nikdo, jen na nejnižší větvi seděl orel kejklíř, který tu patrně číhal na hlodavce, kteří rozhrabávají hromady odpadků.

Odletěl, teprve když jezdci přijeli pod strom, ale brzy se, vrátil a usedl v ohromné koruně o několik metrů výše.

Pastýři nelenili ani chvilku. Odsedlali koně, a uvázavše je ke kolíkům vraženým do země, otírali je zprvu suchou trávou a potom bavlněnými plachetkami. Než koně vychladli, snesli pastýři dostatek paliva na noc, srovnali kameny na ohniště a potom teprve krmili všecky koně ječmenem, ba některému miláčkovi podstrčili i studenou placku ze zásoby, kterou s sebou ráno vzali. Vodu z kožených měchů dostanou koně až na noc.

Také doktor pilně pracoval. Oškubal obě perličky, a když je pečlivě vykuchal, hledal vhodné pruty, na které by je navlékl a opékal nad plamenem. Perličky jsou tak tučné, že se nemusí polévat tukem. A protože sůl a pepř měl doktor v sedlové torbě, připraví znamenitou večeři.

Sejk poodešel, aby vykonal večerní modlitbu.

Na třináctě severní rovnoběžce jsou krátké večery, již po šesté hodině se stmívá. Proto pastýři zanítili ohně a také si vařili večeři. Šejk, navrátiv se pod strom, večeři odmítl, snad okusí perličku, zatím však pojídal jen ovoce a sladká jádra peckovic.

Vytím šakalů, skřehotem žab, pištěním drobných savců a výkřiky ptáků byl zahájen obvyklý večerní koncert.

Sej k ustanovil stráže na noc, a protože se i doktor hlásil k povinnosti, určil mu šejk stráž v jitřních hodinách, neboť měl obavy, aby doktor Koráb nezaspal. Po deváté hodině již spal celý tábor, jen dva pastýři, Seliman a Mussa bděli. Neseděli u ohně, nýbrž u ohromného stromu a opírali se zády o jeho drsný kmen.

Koně náhle zneklidněli. Jako na povel se shlukli hlavami k sobě a vytvořili okrouhlé klubko. Pastýři poznali nejen podle jejich nepokoje, ale teď i sluchem, že se ke stromu blíží šelma. A protože ucítili též její pach, uhodli, že přichází po větru.

"Pane, pro buď se," šeptal Mussa, potrhuje doktorovou paží, "přichází leopard." Doktor zápasil se spánkem, ale zařinčení koně přivolalo jeho jasné vědomí. Popadl pušku a pátral ve tmě. Všichni spáči se probudili, ale ani jediný se nehnul. Obávali se, aby na sebe neupozornili šelmu skrytou ve tmě. Oheň ozařoval jen nevelký kruh, jeho světlo však přece stačilo, aby doktor náhle spatřil velké tmavé zvíře, jak vyletělo ve vysokém oblouku, a slyšel je jak dopadlo na tvrdou zem. Doktor vypálil na stín bez rozmyšlení obě rány, ale patrně šelmu chybil, protože vzápětí se skrčila a skočila mezi pastýře.

Ozvaly se výkřiky, dvě praskavé rány roztrhly nastalé ticho a tmu. Od útoku šelmy uběhlo sotva několik vteřin, a přece se doktorovi zdálo, že šelma tu řádila celou věčnost. Proto vyskočil a běžel ke stromu, aby zvěděl, co se přihodilo za tlustým kmenem. V tom vhodil Seliman na oheň několik hrstí suché trávy. A když oheň vzplanul, spatřil doktor ležící šelmu a šejka, který zdvíhá Mussu.

Spánek okamžitě uprchl z oči všech, šelma byla sice zabita, ale Mussa byl raněn. Jeho stehno bylo proťato drápy leoparda a silně krvácelo.

Doktor se ujal raněného, kdežto šejk pospíšil na pomoc pastýřům, kteří chlácholili poplašené koně.

Lékař potřeboval světlo a vodu. Rány musely být pečlivě vymyty, protože drápy šelmy bývají nečisté, a rychle ovázány, aby Mussa neztratil mnoho krve. Naštěstí nosil lékař s sebou nejpotřebnější léky - antiseptické prostředky, obvazy, ba i masti, neboť v divočině může vždy dojít k úrazu nebo ke zraněni, i na hadí uštknutí nebo bodnutí hmyzu musí být cestovatel stále připraven. Mussa důvěřoval doktoru Korábovi, proto se dal obvázat, ba ochotně spolkl i dávku hořkého chininu. A když se ho lékař ptal, jestli mu prášek chutná, Mussa odpověděl:

"Ndio, bwana - ano, pane," jen aby se doktorovi zavděčil.

Protože zápach šelmy dráždil čich koní, odtáhli pastýři leopardovo tělo asi padesát kroků od ležení.

Na doktorovu otázku, co se dělo za tlustým kmenem stromu, odpověděl šejk Hussein klidně, naprosto nevzrušen dobrodružstvím.

"Nejspíš jsi šelmu ve tmě chybil anebo jsi ji jen nepatrně zranil, a to leopard neodpustí. Proto skočil na Mussu a porazil ho. Naštěstí ležel tvůj pás s revolverem na osvětleném místě, takže jsem mohl včas poslat uchem dvě kule do hlavy šelmy. Leopard útočí na člověka jen zřídka, a tento chlapík měl spíš namířeno na naše malé koně než na lidi.

Je však možné, že již pod tímto stromem lovil a ochutnal lidského masa." Doktor seděl ve stínu, aby zakryl rozpaky, protože se styděl za svou střeleckou dovednost.

Do rána dřímala karavana jen po chvilkách, rozčilení zahnalo pokojný spánek.

Již časně ráno se na leopardovo tělo slétli hosté. Dva supi mrchožraví poskakovali kolem mršiny a pokoušeli se z ní urvat kus masa. Před lidmi sice uletěli sotva na dva dostřely a mávajíce křídly prozrazovaly, že se neníní vzdát kořisti. Šejk šel s doktorem k leopardovi jen proto, aby se přesvědčil, kde a jak doktor Koráb zranil šelmu. A tu spatřil, že doktor sice nechybil, ale že na ni střelil broky!

Doktor se tleskl dlaní do čela, když si vzpomněl, že po ranách na perličky zastrčil do hlavní brokové nábojnice.

Tato mýlka mohla být osudná, kdyby rozvážný a statečný šejk neskolil šelmu v pravou chvilku.

Raněnému Mussovi museli ovšem pomoci na koně. A když tvrdil, že se v sedle udrží, vydala se karavana bez snídaně opět k západu. Snídat se bude, až výprava dojede k prameni vzdálenému na dvě až tři hodiny cesty. O leopardí kožišinu nikdo nestál, byla proděravělá nejen od broků, nýbrž i od zobáků supů. Zápach mršiny přilákal různé mrchožrouty ze široka daleka, a tak sletující se dravci museli urputně bojovat s lupiči čtyřnohými, kteří si také přiběhli pro svůj podíl.

Nikdo nedbal na to, že zmizela i druhá perlička. Stejně by marně hádali, kdo si za noci pro ni přišel, zda krysy, divoká kočka, či promyka bělochvostá. Ranní jízda byla příjemná. Vzduch byl svěží a travnatá step hostila četná stáda i stádečka býložravých zvířat. Okolo deváté hodiny spatřili jezdci oázu, kterou hájili před třemi dny proti lupičům. Dnes byla oáza klidná a čistá chladná voda naplnila nádrž. To dosvědčovalo, že sem delší dobu nikdo nezavítal. Po důkladné snídani a po krátkém odpočinku pospíchala nyní karavana k jihozápadu bez zastávky. Přípravou oběda se jezdci nebudou zdržovat. Odpoledne dorazí domů a tam si vynahradí krátký půst.

"Bohatá a krásná je step," řekl si unavený doktor, sestupuje z koně, "ale ráj to není!"

JAK ALI VYBÍRAL HOLOUBATA

Jakmile mohl raněný Achmet aspoň sedět, žádával již ráno, aby ho vynesli do stínu domu, kde bylo mnohem více místa a příležitosti na hry Emila a Henryho. A však v poledních horkých hodinách se opět velmi ochotně stěhovali do chladné prostorné síně. Ale jakmile se stíny zdloužily, zavládl na dvoře opět veselý rej, Emil a Henry neposeděli nikdy příliš dlouho. Třetím dítětem byl obrovský Ali, který si nesmírně rád hrál na honěnou, na schovávanou a na slepou bábu. Bez pobízení šplhal na stromy, aby natrhal ovoce, rozběhl se do polí, aby přinesl zeleninu, banány, pomeranče a různé jiné pochoutky. A když ho děti poplácávaly pochvalně po ramenou - dosáhly na ně jen tenkrát, když Ali seděl -, koulel jen očima a ukazoval v úsměvu dvě řady širokých bílých zubů. Ali nebyl řečník, ale všecka hnutí mysli projevoval obličejem a posunky.

Až donedávna žil jen pro Achmeta, jeho srdce bylo však tak veliké, že se v něm našlo dosti místa pro Emila a Henryho.

Ačkoli Ali tvrdil, že je věrný vyznavač islámu, zůstal přece jen pohanem, potáceje se z pověry do pověry. Ale v čas modliteb se vrhal na zem, bil o ni hlavou, mumlal nesrozumitelná slova, a dostal-li se k vodě, cákal na všecky strany a důkladně smýval své hříchy. Páchl stále kafrem, byla to pro něho velmi oblíbená medicína, která prý zahání zlé duchy. V době šejkovy a doktorovy nepřítomnosti se Aliho vlohy rozvíjely jako poupata po dešti. Úžasná úcta a strach ubíjely v černochovi chlapecké pudy, ale nyní, když vznešení pánové nebyli nablízku a zbožňovaný Achmet vybízel Aliho smíchem a radostnými výkřiky, překypoval obr bujností a pošetilými návrhy.

"Když jsi drahého Achmeta přinesl k nám," řekl mu kdysi Emil, "stál jsi dva dny u zdi jako černý a němý bubák. Hu!"

Ali nevěděl, co je to bubák, ale když mu to děti vysvětlily, zděsil se a potom se dlouho bázlivě ohlížel. Večer pak děti varoval, aby o bubákovi již nikdy nemluvily, protože by mohl přijít, ale ne černý, nýbrž bílý, a ten je horší. Huhuhu!

Ali byl velmi mlsný a "stará paní" vařila převýborné věci. A tak by byl rád často vklouzl do kuchyně, ale strach z Miriam ho připravovalo dech a o vládu nad údy, jakmile se objevila. Ve chvílích, kdy ho Miriam volala, aby do kuchyně něco přinesl anebo aby něco odnesl, opouštěla ho bujnost a ruce se mu třásly. Měl strach, aby ho zlostná "stará paní" nepleskla po neobratných rukou, takové pohany by se už nikdy nezbavil, zvláště kdyby to viděly černé služebné.

Již druhý den po odjezdu šejka a doktora se chýlil k večeru, když Miriam vyšla na dvůr právě ve chvíli, kdy Ali představoval kterousi šelmu nebo hada číhajícího na zvěř. Visel za nohy na vodorovné větvi sykomory a chňapal dlouhými pažemi po dětech, jež pobíhaly a poskakovaly a smály se, kdykoli mu uklouzly. Také Achmet se smál, ale všichni sebou trhli, když uslyšeli hlas Miriam.

A ubohý Ali se tak lekl, že div nespadl ze stromu.

"Když kocour není doma, myši mají pré," rozkřikovala se Miriam a hned nato poroučela: "Ty starý černý komediante, slez hned ze stromu! Nemám nic vhodného k večeři pro pana Achmeta. Vylezeš do holubníku a přineseš mi párek holoubat anebo přines raději dva páry, ale rychle!" Stará žena se usmála na děti, poopravila podušku za Achmetovými zády, slíbila mu, že holoubátka upeče do zlatova, a hned potom se vrátila do své říše.

Holubníky jsou zde vysoké jako minarety a k holubům se musí po dlouhém žebříku. Je to krkolomná cesta. Emil a Henry běželi za Alim, který pospíchal, aby splnil rozkaz "staré paní", než se rozhněvá. Vyhledal dlouhý široký žebřík, který by sotva dva obyčejní muži zdvihli, a donesl jej k holubníku. Emil a Henry se podivovali nejen Aliho síle ale i jeho obratnosti, jak zdvihal těžký žebřík a posunoval ho k vzdušným příbytkům holubů.

Na levou paži si navlékl pytlík, do něhož holoubata vloží, musí je přinést do kuchyně živá. Ali vystupoval po žebříku obratně. Když dospěl až k pětipatrovému holubníku, nakukoval do otvorů a rukama pátral v holubích domácnostech. Ale v dolejších kotcích nenacházel vhodný úlovek.

Proto musel vystoupit ještě o jeden příčel výš - ale běda!

Zlý duch, dávno zapomínaný, ba i často posmívaný zlomil pod Alim příčel, a rup, milý Ali proletěl širokým žebříkem jako granát stropem. Ale naštěstí uvázl, protože v pádu roztáhl obě paže, a teď visel jako ukřižovaný. Kýval nohama a

odíral si záda o nižší příčel.

Výkřiky Aliho a dětí poplašily kdekoho. Rozletěli se nejen holubi, vyběhla nejen Miriam a s ní ženy z kuchyně, ale přiběhli i dva stařečkové, kteří až dosud spali kdesi pod keřem.

Křik poděšených žen, výskot černoušků a pošetilé pobíhání starců nemohly Alimu pomoci z nadzemské výšiny. Byli tu však Emil a Henry, důvtipné děti, které si věděly rady. Emil nejdříve Alimu poradil, aby nekřičel a nelomcoval sebou.

"Zbytečně si odřeš záda a paže. Buď zticha, brzy ti pomůžeme," a potom se sám rozběhl do skladiště, v němž byly složeny různé nástroje. Po delším hledání se mu podařilo najít pilu bez oblouku. Rychle se vrátil k žebříku, vyšplhal pod Aliho a řezal příčel, o nějž se Ali opíral zády.

Emil přeřízl příčel jen do polovice na obou stranách Když sestoupil níže, poradil Alimu, aby se zády opřel o příčel. Naříznuté dřevo prasklo a Ali se sešoupl dobře o třetinu metru, až narazil zas zády na další příčel. Jiné pomoci nebylo, a tak Emil řezal příčel po příčli, až se Ali snesl tak nízko, že mohl jednu paži provléknout a spustit se bez úrazu k zemi. Dopadl na zem jako plný pytel a tvrdil, že ho paže bolí a že je nikdy nezdvihne. "Přísná stará paní" nebyla nijak dojata. Popadla pytlík s holoubaty a místo poděkování plísnila ochotného Aliho:

"Tak vidíš, komediante! Když visíš za nohy, provozuješ kejkle, a když visíš za ruce, třepetáš sebou jako krokodýl na udici." Teď byla Aliho nehoda všem k smíchu, jen Ali se nesmál a tuze rád by se byl podíval na svá odřená záda.

Také Achmet se smál, když mu Henry líčil, jak se Ali učil létat. Ale Emil již ošetřoval Aliho, potíraje jeho záda chladivou mastí.

PRVNÍ EMILOVA LOVECKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Visí-li v pokoji třináctiletého chlapce pěkná a lehká puška, podívá se na ni velmi často s touhou a s lítostí, s touhou, aby ji mohl přehodit přes rameno, a s lítostí, protože se bez dovolení nesmí vydat do okolní vyprahlé stepi. Henrietta často postřehla kradmé i žádostivé Emilovy pohledy a pověděla o nich Achmetovi. Ten se usmál, dobře věděl z vlastní zkušenosti, jak svůdná je pro chlapce puška, Večer po Aliho dobrodružství na žebříku Achmet pravil, jako kdyby si náhle vzpomněl:

Ali, zítra časně ráno dojdeš na pole pro ovoce a pro zeleninu," a potom, pohlédnuv na zamyšleného Emila, dodal:

"A ty Emile, chceš-li jít s Alim..."

"Och, s radostí," zvolal Emil, "ale..."

"Obáváš-li se, že se budeme bez tebe nudit, mýlíš se.

Budeme se s Henrym učit zeměpisu, a mimoto, než nastane horko, musíte se vrátit." Aliho rozkaz překvapil, ale když Achmet přidal několik slov v jeho měkké mateřštině, zaleskly se černochovy oči i zuby a z jeho vzdutých rtů splynula jen tři slova:

"Ndio, bwama, webi. - Ano, pane, řekl." Achmet jen sklopil oční víčka na souhlas a potom radil Emilovi, aby si na cestu do stepi obul vysoké botky, protože i v době sucha je ráno po rose všude mokro.

"Ale pušku si vezmu s sebou," zvolal Emil a dychtivě hleděl na Achmeta, zdali svolí.

"Ovšem, bez pušky se zde nevychází, avšak brokovnice plaší jen ptáky. Ali snadno unese kulovnici, nelze totiž předvídat různé náhody." Když Emil s Henriettou odcházeli, aby se chlapec na ranní vycházku dost vyspal, tázal se jí, jestli jí není líto, že se nezúčastní ranní vycházky. Ale Henrietta se usmála a tvrdila, že si ráno raději pospí, než aby se brouzdala mokrou trávou." A vskutku ráno ještě spala, když se Emil ustrojil a seběhl do kuchyně, aby rychle posnídal.

Ranní vzduch byl chladný a na všech listech, trsech i na dlouhých stvolech suché trávy se třpytily krůpěje rosy, Ali s pěkně upleteným košem na zádech a s kulovnicí v ruce již čekal na Emila.

Vyšli ze dvora a hned se octli na široké, ušlapané cestě rozsáhlého sadu, který Emil s Henriettou již několikráte proběhali. Za sadem se do široka daleka rozkládala pole, na nichž vlála vysoká kukuřice a žloutl ječmen a vedle velikých fialových ploch prosa se tyčily korálkové klasy na tvrdých pšeničných stéblech.

Emil neměl kdy, aby si všímal jamů, bobů a manioků, jeho pozornost zaujalo hejno špačkům příbuzných leskoptví a potom několik párů hrdliček, jež zapadly do prosa. Emil již zpozoroval, že je zde málo zpěvavých ptáků. Na dvoře sice švitořili strdimilové a někdy se též domníval, že zaslechl hvízdání drozda nebo smutné volání kukačky, ale nikdy tu neslyšel ani skřivana, pěnici, stehlíka, ba ani vrabce. Ali sice kráčel zvolna po široké pěšině, ale tak dlouhými kroky, že Emil musel za ním občas klusat, jakmile se jen na chvilečku opozdil, aby se podíval buď na mravenčí hnízdo, nebo za hejnem vran.

Náhle se Ali zastavil, zdvihl dlouhý černý provaz a švihl jím jako prutem o zem. Když Emil doběhl k Alimu, spatřil na pěšině mrtvého černého hada.

"Nioka, moc zlá," vysvětloval Ali, a když se ho Emil ptal, jak hada zabil, usmál se černoch a ukázal chlapci, jak se to dělá, jak se uchopí had za ocas a jak se jím mrští o zem. "A nebojíš se, že tě uštkne?"

"Nemám kdy," odpověděl Ali, "ty ji ale raději sekni holí přes hlavu, jakmile ji potkáš." Emil spatřil na okraji obdělávaných polí v mělkém údolí palmový háj a domníval se, že sem byl Ali poslán, aby natrhal datle, a proto se podivil, když černoch vyšel z polí do travnaté stepi místo k háji.

"Máme dost času," řekl Ali, "můžeme se podívat k potoku, třeba tam zastihneme kachny." Emil ochotně souhlasil. Dlouhý pruh stromů a keřů, v jejíchž stínu se vinul potok, byl vzdálen sotva dva kilometry. Zaskočí-li si tedy lovci na hodinku k potoku, mohou se vrátit do stínu palmového háje, dříve než nastane úmorné horko.

Tráva na stepi již usychala a za málo týdnů vyprahne na poušť, na níž budou jen smutně šelestit suché trsy a polámaná stébla. Zvěř zmizí ze stepi k potokům a k řekám, aby tam našla dostatek potravy.

Ačkoli bylo dosud ráno, nespatřil Emil široko daleko ani jediné pasoucí se stádo. Ali ho však těšil, že u vody zvěř uvidí.

Emil kráčel opatrně, příhoda s černým hadem ho trochu postrašila, a proto se mnohokrát zastavil, když uslyšel v trávě šelest. Několikrát zahlédl hada, ještěrku nebo hlodavce, ale protože prchali, nepronásledoval je. Jen "mírumilovný" Ali se rychle shýbl po hadovi, když mu "překážel v cestě". Za půl hodinky se lovci přiblížili k porostu a Emil, připraviv si pušku k výstřelu, kráčel opatrně za Alim. Černoch se nyní shýbl a tiše rozhrnoval větve i vysoké traviny, a dříve než postoupil o krok, bedlivě se rozhlédl. Tak zvolna pronikli jen asi deset kroků do houští, když náhle uslyšeli praskot větví, šelest a hned potom dupot kopyt.

Než se lovci nadáli, vyrazilo z houští na step stádo zvířat o něco menších než srny. Jejich hřbety i boky byly tmavohnědé. Zato hrdla a temena jim svítila čistou bělí. Emil se svou lehkou brokovnicí na střelbu ani nepomyslil. A také by střílet ani nemohl, protože se smál, když viděl, jak poplašená zvířata vysoko vyskakovala a v útěku si vzájemně překážela. Ali se však nesmál, nýbrž opět postoupil a zval pokynem ruky Emila, aby šel za ním. Jistě se už přiblížili k vodě, neboť místo keřů tu rostly stromy a pod nimi se ohýbaly a kývaly světle zelené a sametové listy papyrusů. Půda pod nohama lovců změkla. Bylo zřejmé, že břeh je bahnitý Ali zdvihl dlouhou suchou větev a opatrně jí rozhrnoval papyrus, sítiny a rákosí, aby získal výhled na vodu, kde se podle křiku hašteřilo ptactvo. Emil spatřil, že potok zde vymlel mělkou půdu a že vytvořil širokou, ale mělkou zátoku, do níž po léta přinášel bahno a listí.

Ali poodstoupil, aby Emil mohl přehlédnout zátoku a vybrat si loveckou kořist, Užaslý Emil si vzpomněl na mělké zátoky Nilu a rázem zapomněl, že je lovcem a že drží v ruce pušku.

Vypadalo to, jako by se v zátoce konal ptačí sněm. Plovaly a potápěly se tu nejen kachny, nýbrž lovily tu i obrovské volavky, po písčitém jesepu pobíhali pestří ostnáci afričtí, zatímco čáp sedlatý, vyloviv slizkou kořist, nadhazoval ji nad hlavou a chytal široce otevřeným zobanem.

Níže na potoce stáli v zamyšlení neohrabaní pelikáni a podpírali si vakovité zobáky o nadmutá volata.

Ačkoli Emil byl nezkušený lovec, přece pochopil, že střelit nesmí. Kdyby i zastřelil kachnu, věděl, že by se do toho bahna nemohl odvážit, a tak, když se do sytosti vynadíval, ustoupil. Zlostné mručení, funění a výkřik Aliho Emila pobídly, aby uskočil za tlustý kmen stromu. A měl načase, protože vtom se přehnalo sotva na deset kroků podrostem ohromné zvíře, šedivé jako popel. Emilovi se zdálo, že se kolem něho letem převalila šedivá koule, která rozšlapala a roztrhala křoviny, porazila a polámala stromky a zmizela opět v houštině, jako kdyby se do ní potopila.

"Probudili jsme šejtana," zašeptal Ali, když vystoupil z úkrytu, "dobře že nás neviděl, jinak by nás byl nabodl na rohy a rozšlapal."

"Nebyl to šejtan, ale nosorožec," odpověděl Emil, který se již vzpamatoval.

"Nevěř tomu, nestvořil ho Alláh, ale ďábel. Naštěstí vál vítr od nás, a proto "nečistý" neposkvrnil naše duše," liboval si Ali. Ali nenáviděl nosorožce, vlastně se ho bál, a proto raději vedl Emila opačným směrem, proti proudu potoka. Oba lovci se prodírali křovím zpět na step a raději obcházeli husté křoviny, až našli písčitý břeh svažující se k potoku.

Ali šlehal větví do písku, aby zahnal vyhřívající se hady a ošklivé pavouky a štíry.

Když Emil došel k vodě, spatřil velikého tmavohnědého ptáka, který se právě vznesl a nesl v zobáku lesklou rybu.

Uhodl, že je to orel jasnohlasý, a tak se za dravcem zadíval, že nezaslechl šepot, a teprve, když se ho Ali dotkl větví a ukázal mu na hejno ptáků, kteří přiběhli ze stepi, aby se napili, vzpomněl si na lov a na pušku.

Zamířil do hejna a vystřelil. Chtěl běžet pro první úlovek, ale Ali ho zadržel.

"Pomalu," napomínal Ali mladistvého lovce, "co leží, neuteče, a co uteklo, marně bychom hledali." Za chvilku přinesl Ali dva frankolíny, ptáky podobné koroptvím, ale s červenou hlavou, hnědým hřbetem a kropenatými boky.

A poněvadž v dohledu už nebyly kachny a čas rychle ubíhal, navrhl Ali, aby popošli ještě asi dvě stě kroků, kde se potok ohýbal, a potom aby se vrátili k palmovému háji. Emil se nemohl vynadívat na ulovené ptáky a nesl je sám, zavěsiv si je k boku jako pravý" myslivec.

Než došli lovci k záhybu potoka, pobavili se zajímavým divadlem. Sotva na sto kroků od nich se nad suchou trávou třepetal velký pták, rozpínající křídla v šíři skoro dvou metrů. Na hlavě se mu ježilo špičaté peří, krk měl světle hnědý, kdežto hřbet, boky a křídla mu krylo peří mnohem tmavší. Pták se zdánlivě nad trávou zastavil, náhle spustil paňáty, a mávaje křídly, křičel, jako by uvázl pařátem v pasti. Ale jistě šlo o něco jiného, neboť dravec se snesl do trávy, v níž se svíjel dlouhý had. Lovci se ani nehnuli a zvědavě očekávali další vývoj boje. Pták přiskakoval k hadovi a po každém seknutí pařátem hbitě uskočil. Nikdy ale nedorážel zobákem. Had se zuřivě bránil, syčel a kmital tak rychle malou hlavou, až se Emil obával, aby nechytil ptačí pařát do kličky. Ale jeho obrana byla marná.

Pařát sekal jako šavle a každá rána hada zasáhla. Po boji ležel had bez hnutí, a pták, počínaje od hlavy, hada pomalu pohlcoval.

"Tys vskutku chlapík," pochválil Emil káně hadí, když se po hodech opět těžce vzneslo nad step.

V ohybu potoka se Emil ulekl. Z podrostu náhle vyběhl vysoký pták podobný čápu. Na hlavě měl kožní výrůstky. Dvě překotné rány, vypálené bez rozmyslu, zbytečně zničily život velmi vzácného ptáka, kterého přírodopisci nazvali jeřáb bradavičnatý.

"Proč jsi střílel, pane? Ten není k jídlu."

"Odnesu ho domů, tatínek umí vycpávat ptáky," odpověděl Emil, prohlížeje si krásný úlovek.

A protože pro Emila byl úlovek dosti těžký, složil Ali opatrně jeřába do koše a vykročil k palmovému háji. Než došli lovci do vábivého stínu, notně se zapotili, slunce již připalovalo.

Palmy datlové nerostou hustě, a jejich vlasaté koruny vrhají jen neveliké okrouhlé stíny. Šupinaté, až dvacet metrů vysoké kmeny nesly koruny mohutných hustých a zpeřených listů a pod nimi metly obtížné plody.

Ali nejdříve pečlivě prohlédl stromy, než se rozhodl, na který z nich vyšplhá. Potom zajisti! Emilův úlovek, přivázav jej dosti vysoko na štíhlý kmen mladé palmy.

EmU měl hlídat úlovek a sbírat ovoce, které spadne. Než Ali přistoupil k palmě, pečlivě si zahalil hlavu a krk bílou

rouškou. Dobře věděl, jaké spousty nejrůznějšího hmyzu dorážejí na člověka, když trhá zralé ovoce. Nejzuřivější jsou divoké včely, vosy a mravenci.

Ali lezl po holém kmen i jako housenka. Pevný kožený pás připevněný nad kyčlemi posunul vždy výše po kmeni, kdykoli se z dřepu povytahoval, opíraje se patami o drsnou kůru kmene. Ali uměl lézt. Po pěti minutách padaly již některé přezrálé plody na Emila, který je sbíral a hned ochutnával. S plody však padali také velcí brouci, které Emil již znal jako nosatce palmové, největší škůdce v palmových hájích.

Ali a Emil byli tak zabráni do práce, že nevěděli, co se v jejich okolí děje. Teprve když Ali naplnil koš a šplhal k zemi, spatřil škůdce, ba zloděje, který se pokoušelo nejhorší loupež.

Vždyť chtěl ukrást Emilův znamenitý úlovek!

Ali vykřikl, aby Emila upozornil na velké zvíře, které vyskakovalo na kmen palmy a vyrvalo již nádherný ocas z jeřábova těla.

Emil strnul. Nevěděl si však rady. Proto se Ali spíš svezl po kmeni, než slezl, a uchopiv kulovnici, vypálil na škůdce dvě rány.

Emil viděl zvíře podobné hyeně i vlku. Avšak hnědá srst byla poseta bílými, žlutými i černými skvrnami tak zvláštně, že to zbarvení Emila trochu zmátlo. Uhodl však, že je to šelma.

Lupič vyskočil a chtěl prchnout, ale nemohl utéci daleko. Byl zasažen kulí do zadní nohy. Ali se nezdržoval nabíjením, odhodil kulovnici, a odloživ koš, rozběhl se za raněnou šelmou. Ačkoli se zvíře proti němu postavilo a vycenilo ostré zuby, skočil Ali na ně, porazil je, a potom uchopiv šelmu za zadní běhy, mrštil jí o zem.

Když Emil přiběhl, byl lupič již mrtev. Špičatý čenich připomínal lišku, krátké a kulaté boltce kunu, ale celé tělo psa. Byl to skutečně pes hyenovitý, zvíře pres metr dlouhé a asi devadesát centimetrů vysoké.

Ali nepěkně psa pomlouval, je prý drzý, kousavý, hltavý, chytrý a tak rychlý, že po loupeži běží z krajiny na hodiny cesty. Protože se vrhá i na největší a nejsilnější gazely, ba i na dobytek, je velmi škodlivý. Domorodci nenávidí psa hyenovitého a pronásledují ho, ale chytré a rychlé zvíře jim uniká.

Emil svázal nohy zachráněnému úlovku, a přehodiv si ptáky přes rameno, pospíchal za Alim. Neodhodil bezocasého jeřába, není-li již vhodný na vycpání, rozhodne Miriam o jeho vhodnosti v kuchyni.

Emil se zaradoval, když přešli step a octli se v polích.

A protože pomohl Alimu trhat ovoce, byl koš brzy plný, a lovci pospíchali k domovu.

Henry jim běžel naproti a radostně vítal statečného lovce ověšeného pernatou kořistí.

Také Achmet dosud prodléval na dvoře ve stínu stromů a s úsměvem vítal vrátivší se výpravu.

Když Emil odložil pušku a úlovek a když se občerstvil studenou vodou a vrátil se na dvůr, zval ho Achmet, aby usedl a vypravoval, co všecko zažili.

Achmet a Henry poslouchali pozorně, ale když Emil líčil nosorožcův divoký běh, svraštilo se Achmetovo obočí a jeho zuby se zahryzly do rtů.

Henry pak skočil k bratrovi, objal ho kolem krku a jektal strachem:

"Nesmíš, Emile, už nikdy nesmíš." Henry neřekl, co Emil nesmí, ale všichni věděli, že se nesmí vydávat do nebezpečí. Jak ale žít v pustině, kde nebezpečí číhá na každém kroku, skrývá se ve vysoké trávě, v keřích, u vod, ba i v zahradě?

"Ochránili tě andělé. Alláhovi," pravil Achmet vroucně.

"Dovedli by andělé zadržet zuřivého nosorožce anebo zákeřného leoparda?" tázal se Henry pochybovačně.

"Alláh stvořil anděly ze světla a dal jim velikou moc.

Jsou to jeho poslové. Cožpak neoslepili nosorožce, aby Emila a Aliho neviděl? Nikdy nepochybuj, neboť Alláh určil osud nás všech až do posledního vzdechu, a proto budiž veleben!"

ROZKOŠNÉ ZÁBAVY A UŽITEČNÁ PRÁCE

Všichni obyvatelé emírova paláce uvítali návrat vládcova zástupce šejka Husseina a doktora Korába s jásotem a velmi se podivili, že je doprovázejí tři pastevci se stádem krásných koní. Jen Achmet se nedivil, protože právě na jeho přání se strýc Hussein vydal do vzdálených pastvin pro koně.

Emil a Henrietta zlíbali otce, ale když se vyvinuli z jeho náruče, pospíšili si, aby si prohlédli krásné koníky, než je pastýři odvedou do stájí.

Pastýři otírali všechny koně velmi pečlivě, takže zvířata, zbavená potu a prachu, se leskla jako hedvábí.

Když se Emil s Henriettou vrátili k Achmetovi a líčili mu krásu přivedených koní, usmíval se jinoch a potom něco řekl, co připravilo Emila a Henriettu na chvíli o řeč i dech.

"Ti dva koníci jsou vaši," prohlásil, "úmyslně jsem pro ně poslal. Musíte jezdit na koních a tady nebyla vhodná zvířata." Emil uchopil Achmetovy ruce a jen mlčky je stiskl. Zato vzrušená Henrietta musela laskavého Achmeta políbit na obě tváře, aby mu dostatečně poděkovala. Ale po tichém ohromení se ozval bouřlivý jásot. Všichni obyvatelé paláce museli zvědět o báječném štěstí, nejdřív ovšem otec, šejk Hussein a Miriam! To bylo radostného křiku:

"Tati, jestlipak víš, že ti krásní koníci jsou pro nás?

Budeme na nich jezdit. Ali nás bude učit, řekl to Achmet.

Dovolí to šejk Hussein? Ach, myslím, že se nedočkám rána!" zaznívalo v pokojích i na dvoře už podesáté.

"Nu dost, dost! Nekřičte! Věřím, že máte radost," chlácholil doktor děti. "Ovšemže šejk Hussein dovolí, sám koníky pro vás vybral."

"Tatínku, ten černý s bílou hvězdou na cele bude můj a bude se jmenovat Hvězda," ohlašovala vážně Henrietta, jako kdyby o její volbě nemohlo být sporu.

"Souhlasí-li Emil, budiž," odpověděl doktor usmívaje se.

"Achmet rozhodne," řekl Emil, "koníci jsou přece jeho." Henrietta pohodila hlavou a vysunula bradu:

"Naši jsou," řekla, "Achmet mi koně daroval."

"Hm, hm, nikdy bych to netvrdil, dost na tom, když vám je půjčí," odpověděl doktor, ale jeho ústa se usmívala.

"Tak vzácný dar bychom nemohli ani přijmout," souhlasil moudře Emil, "ale Miriam to dosud neví a Ali taky ne!"

Děti vyběhly z pokoje a pověděly radostnou novinu nejen Miriam, Alimu a služkám, nýbrž, i všem stařečkům a černošským dětem. Ali jen cenil bílé zuby a vykuloval oči. Litoval, že nebude moci jezdit s dětmi. Nebylo totiž koně, který by ho unesl, pro Aliho nebyl vhodný jako jízdní zvíře. Velbloud anebo slon! Ale učit mladé jezdce bude. Uváže koníky na dlouhé řemeny a nechá Je klusat v kruhu kůlem sebe. Vyhledal ve skladišti uzdy a sedla, jež tam ležela od Achmetových chlapeckých let, a vyleštil je. A když ráno osedlal krásná a mírná zvířata, sběhli se všichni obyvatelé, aby se podívali na první cvičení, jež Achmet řídil, sedě v lenošce ve stínu stromů.

Henrietta nebyla zklamána, dostala koníka s bílou hvězdou na čele, a když ji Ali zdvihl do sedla a posadil rozkročmo jako chlapce, naklonila se a pohladila hladký krk ušlechtilého zvířete, jež pohodilo hlavou, jako by souhlasilo s novým pánem.

Zato Emil si založil levici do boku jako starý jezdec, ale jakmile koník poskočil, chytil se jeho hřívy, aby nespadl.

Černošští chlapci vodili koníky nejdřív jen krokem, což bylo pro jezdce velmi příjemné, avšak když se koníci dali do mírného klusu, pocítili mladiství jezdci, že jízda na koni není tak jednoduchá, ale naopak, že je to namáhavá práce. Jezdec se musí držet koleny, musí udržovat rovnováhu a poddávat se pohybům koně. První pokus trval jen několik minut, a přece kratičká doba stačila, aby jezdci ve tvářích zčervenali, aby ucítili píchání v bocích a únavu rukou i nohou, ale vytrvali statečně. Po půlhodinovém cvičení musili sestoupit a odpočinout si. K večeru budou cvičit znova.

Po celý den se nemohly Henriettiny a Emilovy myšlenky odloučit od koní. Mluvili jen o jejich kráse, o jejich ctnostech a o své lásce k nim.

Achmet také koně miloval a dovedlo nich velmi zajímavě vyprávět.

"Učení vykládači Koránu," vypravoval dětem za odpočinku, "tvrdí, že Alláh stvořil ptáky a květiny v nejlepší náladě. Arabové však dodávají, že když byl Alláh nejmilostivější, že stvořil koně. Kůň je nejušlechtilejší zvíře na světě. Je věrný, statečný a přítulný, proto moji soukmenovci milují a ošetřují koně jako členy rodiny. Pečlivý výběr, denní a vytrvalé opatrování, ale především láska vypěstovaly tak krásné plemeno, že mu na světě není rovno. Arabský kůň nekope ani nekouše, nikdo ho to nenaučil. Touží po pánovi, který umí poroučet, ale nenávidí člověka zlého a surového. Poznává všechny členy rodiny a na vykonanou cestu nezapomíná." Děti zbožně naslouchaly a souhlasily s každým Achmetovým slovem."

"Víš, Achmete," pravil Emil po chvilce, "že pastýři přivedli ještě třetího koně, velikého a krásného?"

"Ovšemže vím," odpověděl Achmet směje se. "Až se uzdravím, budu na něm jezdit. To je můj Leopard."

"Leopard!" vydechla Henrietta. Potom položila ruku na Achmetovo rameno a plaše se zeptala:

"Smím říkat tomu koníkovi s bílou lysinkou Hvězda? Víš, Achmete, je to takový milý koník a oči mu září jako hvězdy!"

"Ovšemže smíš, koník je tvůj!" odpověděl Achmet vlídně. "A kdykoli ho navštívíš ve stáji, vždycky ho pohlaď po šíji. A budeš-li mu zvláště večer, než usne, říkat Hvězdo, zapamatuje si to jméno a na zavolání za tebou přiběhne." Henrietta radostně vykřikla a běžela do stáje.

Emil přemýšlel již v noci, jak by nazval svého koníka, a svěřil Achmetovi, že se nemůže rozhodnout mezi Jiskrou, Antilopou nebo Orlem. Achmet se smál:

"Zavolej pastýře, Emile zeptáme se, jak koníkovi říkali jako hříbátku!" Emil pospíchal do stáje, ale protože se neuměl domluvit s pastýřem, uchopil ho za ruku a přivedl k Achmetovi.

A tu vyšlo najevo, že se koník pro svůj rychlý běh jmenuje Vlaštovka. "Vlaštovka, Vlaštovka," jásal Emil, "vhodnější jméno bych nevymyslil," a aby snad nebylo Vlaštovce líto, že se Henrietta mazlí s Hvězdou, rozběhl se do stáje.

Děti samy krmily koníky, samy je napájely, samy pročesávaly jejich hřívy, a kdyby směly, přecpaly by je lahůdkami. A tak po týdnu cvičení a laskání si koníci zvykli na své malé pány a již čekali na jejich návštěvy.

Doktor Koráb měl mnoho práce, pořádal své četné nástroje, váhy, lahvičky, tyglíky, sáčky, porcelánové misky s tekutinami i prášky, obvazy a různá, koření, aby měl všecko na vhodném místě a po ruce v době potřeby.

Jeho nejčastějším společníkem a pomocníkem byl šejk Hussein. Už dříve se zajímal o všecky vědy, ale jak se zdálo, lékařství se mu nyní zalíbilo nejvíc.

Všechno obyvatelstvo v paláci i v okolí bylo zdrávo, ale když se přece někde objevila nějaká nemoc nebo zraněni, pospíchával šejk Hussein s doktorem a s velkým zájmem pozoroval jeho blahodárnou práci.

Po pěti dnech odpočinku se pastýři opět vrátili ke stádům a v paláci plynuly dny klidně v práci i v zábavách.

Za časného rána se shromažďovala společnost ve stínu stromu a tam se každý učí val podle záliby anebo pracoval na nějakém úkolu. Doktor Koráb ochotně poradil každému, kdo o radu požádal. Jen obrovský Ali vysedával bez učení, koulel očima a nemohl pochopit, co jeho páni v těch knihách hledají. Někdy se mu zdálo, že to asi nenašli, protože se usmívali, někdy však převraceli listy a mračili se.

Nejvíc se divil, že i malý Henry hledá v knihách, že píše do sešitu a že často špulí pusu a štěbetá něco jako ptáček.

Ali často mrkal na Emila a Henryho, a v jeho černém obličeji hrály všechny svaly, aby upozornil děti, že hra na honěnou nebo šplhání po stromech je mnohem zábavnější než hledání v knihách. A přece se Ali učil a dovedl holí napsat v písku své jméno. Tomu ho naučil Emil, ale běda, za hodinu byl celý dvůr popsán samým "Ali".

Když se černošské děti sběhly a Ali jim vykládal, že ty čáry holí znamenají "Ali" , rozštěbetaly se černošské ženy a tvrdily, že Ali je "abu džal", a to je otec bláznovství. Ale přestaly štěbetat, když kteréhosi rána spatřily vlastní děti, jak sedí na uhlazeném dvoře a přiříznutými proutky napodobují, co jim Emil a Henry předkreslovali do písku.

Dověděly se, že doktor svým synům poručil, aby učili černošské děti číst a psát. A protože ani šejk Hussain, ani Achmet nic nenamítali, snášely ženy toto čarodějství bez zjevného reptání, ale s tajnými obavami.

Společné studium trvalo vždy jen dvě hodiny. Doktor Koráb odcházíval "po škole" do své lékárny, kam ho často Hussein doprovázel, a když nebylo přílišné vedro, učil Ali Emila a Henryho, co sám výborně uměl: jezdit, střílet a stopovat zvěř.

Ali vždycky dovedl vyslídit tučné křepelky, divoké holuby, perličky, kachny, loupeživé veverky nebo i afrického zajíce (erneba), a potom práskaly střelné rány jako o slavnosti.

Mladí lovci vystříleli ovšem spousty drobných broků do horkého vzduchu a štědře jich naseli po rozsáhlých polích, než zasáhli některý cíl. A právě tato cvičení ve střelbě a jízda na koních byla pro Emila a Henriettu nejmilejším zaměstnáním. Nestříleli vždycky na zvěř, nýbrž i do rozmanitých terčů a denně získávali na zručnosti.

Ačkoli Ali byl výborný střelec, přece raději slídil a nadháněl. V paláci nebyli lovečtí psi, protože by nesnesli zdejší podnebí.

Na stepi bylo den ze dne hůře. Valem schly nejen traviny, nýbrž i listí na keřích.

"Cožpak tady nikdy neprší?" tázal se Emil jednoho dne Aliho, když na lovu došli až ke stepi, jež se před jejich zraky rozkládala do nedozírna jako rezavá a vyprahlá poušť.

"Ach, tady prší a mnoho," odpověděl Ali, "a step se zazelená, dříve než přijdou deště." Toto Aliho podivné tvrzení si vyžadovalo vysvětlení, a proto se Emil zeptal Achmeta, jak to vlastně černoch mínil.

"Ali mluvil pravdu," odpověděl Achniet, "stepi se opravdu zazelenají o měsíc dříve. než nastanou deště. Silné rosy zavlažují step tak hojně, že mladá tráva znova vypučí a keře se zazelenají novým listím. Než se step oděje do nového šatu, vsednu na Leoparda a ukážu ti ten Alláhův zázrak."

Dny plné práce a zábav ubíhaly velmi rychle, Naši přátelé se skutečně dočkali slibovaných divů. Ať úmyslně nebo jen náhodou, vzplanula jednoho dne na stepi suchá tráva a v několika hodinách vyhořel právě onen široký pruh, jenž se táhl směrem k potoku.

Všichni obyvatelé paláce se dívali z bezpečného místa na moře nízkých plamenů. Jen nad rozlitým lihem nebo petrolejem poletují tak rychle plameny jako nad hořící stepi. Hustý černý dým se vznáší jako černý mrak nad plameny a tam, kudy již oheň přešel, svítí, srší a poskakují milióny jisker.

Suché trniny chvilku svítí jako skvělé kytice, ale když se oheň přežene, rozpadají se jako chmýří a ohořelé keře stojí jako černé kostry. Kam se však poděla zvěř a kam zmizeli ptáci? Všechno uprchlo v divém trysku a letu k potokům a řekám. Jen voda zastaví oheň, běda stvoření, které nemůže uprchnout!

Hadi, ještěrky, žáby, štíři a brouci zalézají do skulin a děr, ale i tam za nimi vniká oheň a ničí je právě tak jako milióny obtížného hmyzu a jejich larev. Až dosud rezavá step zšedla, neboť se pokryla drobounkými uhlíky a popelem.

"Už nikdy nemůžeme jít k potoku," pravil smutně Emil, "a jestli se zvedne vítr, pak nás všechen ten popel udusí." Achmet, který již před týdny opustil lenošku a nyní vycházel na krátké procházky, aby si zvykl opět chodit, se usmál.

"Jen se neboj, Emile," těšil chlapce, "popel zmizí, pohnojí zem, a jakmile se step zazelená, nenajdeš po něm ani stopy. Naše procházky obrozenou stepí budou bezpečné, dokud se sem opět nenastěhuje ze sousedství jedovatá havěť."

Nad pustou stepí se nejdříve objevili draví ptáci, snadno najdou plazy, kteří se zachránili, anebo budou hltat kořist již upečenou.

Požár dospěl až k obzoru. Když však dým prořídl a zešedivěl, domácí lidé poznali, že plameny už strávily všechno suché a teď narazily na nepřekonatelnou překážku - na vodu.

Brzo po stepním požáru se po ránu objevovaly předvídané bohaté rosy a step okřívala.

EMILOVA NEBEZPEČNÁ I ZÁBAVNÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Nastala doba žní a šejk Hussein měl plné ruce práce. Mnoho obilí a různých plodin muselo být sklizeno, než přikvapí deště. Protože pracovníků bylo málo, jen starci, ženy a děti, muselo se pilně pracovat od rána do večera, ba za měsíčního svitu se práce z horkých dní přesunuly na chladné noci. Všichni, nevyjímaje ani Achmeta, Emila a Henrietty, buď pomáhali, nebo aspoň dozírali.

S jakou rozkoší se teď Emil každého rána vyhoupl na svou Vlaštovku, pak vesele volal na Henriettu, která doprovázela Achmeta na pole k jihu, zatímco Emil cválal na jinou stranu, aby tam vykonával svůj úkol. Vlaštovka vskutku letěla, její lehounký jezdec ji v běhu nezatěžoval ani v letu nezadržoval, a tak Emil, opíraje se lehce v třmenech, skláněl se nad plecemi koníka a povzbuzoval ho laskavou řečí.

Vlaštovka a Emil se již dávno spřátelili. Koník toužil po chlapci právě tak jako Emil po koníkovi. Vítali se snad desetkrát denně a rozuměli si jako kamarádi. Emil opatrně přitahoval koni břišní pás, aby mu nepřiskřípl sametovou kůži, a Vlaštovka ho zas lízla na krk, kdykoli se před ní sehnul. Pouzdro s puškou bylo k sedlu přivázáno tak obratně, že ani při skoku Vlaštovku neudeřilo. A udidlo, pouhé dva ocelové články, bylo skoro zbytečné, protože Vlaštovce stačil tlak kolena anebo slovo, aby pochopila jezdcovo přání.

Emil měl dohlížet na kosení, vázání a nakládání durhy.

Když Vlaštovka donesla Emila k poli, mladý dozorce nikde neviděl dělníky. Jen rozsáhlá houština přes dva metry vysokého obilí, jehož bohaté laty vlály a prohýbaly se, byla kolébána ranním větříkem jako těžké mořské vlny.

Emil objížděl pole, aby vyhledal žnečky.

V tom Vlaštovka náhle zděšeně frkla a bez pobídnutí skočila do husté durny. Emil rázem pochopil, že moudrý koník zvětřil blízké nebezpečí. Nenutil ho tedy, aby vyběhl z vysokého a hustého obilí, nýbrž rychle rozepjal torbu a vytáhl

kulovnici-opakovačku, protože se již přesvědčil, jak nedostatečná je brokovnice.

Dosud však nechápal, co se děje. Nedaleko se vesele svolávaly křepelky, ale jinak bylo všude ticho. Náhle se však ozvaly výkřiky žen a země se zatřásla. Emil, který nic nevěděl, se domníval, že se kdesi v blízkosti žene útokem celý jízdní pluk.

Dupot sta kopyt se blížil a Emil již slyšel i prudké funění a ostrý cvakot. Pochopil, že tu cválají ve stádě velká zvířata, jejichž rohy na sebe narážejí.

Zděšení trvalo asi minutu nebo dvě, stádo patrně proběhlo durhou a dalo se stepí.

Když dupot utichl, pobídl nezkušený Emil Vlaštovku, aby vyšla z obilí. Ale se zlou se potázal. Nevěděl, že za každým stádem jsou opozdilci, mrzutí a staří býci, kteří se sice ke stádu někdy přidávají, ale neprchají s nimi.

A tak sotva Emil vyjel z durhy, spatřil ve vzdálenosti asi padesáti kroků vlnící se porost, a než se nadál, vystoupil z něho statný buvol. Jeho černá hlava byla ozbrojena krátkými, zahnutými rohy a z huby mu visely víchy obilí.

Také buvol spatřil jezdce a byl asi právě tak překvapen jako Emil, který se vzápětí dopustil největší nerozvážnosti a chyby. Myslil si, že nemůže tak veliké zvíře chybit, proto zalícil na buvolí čelo a střelil.

Ale v příštím okamžiku div nevyletěl ze sedla. Moudrá Vlaštovka musela napravit chybu nezkušeného lovce. Viděla, jak buvol shýbl hlavu, a proto tak divoce uskočila.

Věděla, že postřelený nebo podrážděný buvol se řítí, na nepřítele jako vystřelená kule, a nabodne-li ho na rohy, v minutě ho rozšlape. Mine-li buvol nepřítele při prvním útoku, pak ho pronásleduje tak dlouho, až ho uštve. I to snad Vlaštovka pochopila, protože po skoku stranou letěla tryskem přes pole obilí a přes okopaniny - a buvol za ní. Byla to divoká honba. Emil ztratil klobouk i pušku, Vlasy mu vlály, ruce se křečovitě držely hrušky sedla a mladý jezdec spíš leže než sedě vyjeveně hleděl na zem divoce ubíhající pod koněm.

Nemohl by říci, jak dlouho trval ten divoký let. Ale černé žnečky, jež po výstřelu vyběhly z durhy, do níž se schovaly před stádem buvolů, viděly tu honbu a křičely jako posedlé:

"Šejtan! Šejtan! Zabije bílého chlape!"

Ale nezabil, protože ani ďábel by nedohonil Vlaštovku.

V buvolově tupé mysli zasvitlo poznání, že jezdce nedohoní, a když rána na hřbetě příliš bolela, zvolnil běh, vyryl hlavou keř, který zuřivě rozšlapal, a tak se aspoň na něčem pomstil. Potom odbočil do stepi, ale přece se několikrát ohlédl za ubíhajícím koněm. Vlaštovka prchala domů. Emil se octl zase na dvoře, odkud před hodinou tak hrdě odcválal.

Svezl se z Vlaštovky a tak ho bolely nohy, že by byl upadl, kdyby se nebyl zachytil koníka, jenž se také třásl a prudce oddychoval, až se mu boky zachvívaly. Když si Emil chvilku odpočinul, odsedlal Vlaštovku, a stáhnuv její ušlechtilou hlavu k sobě, hladil ji a vzlykal:

"Moje Vlaštovičko, zachránilas mi život." Vlaštovka tomu jistě nerozuměla, protože otírala nos o chlapcovy tváře. A když jí Emil otíral pot z krku a plecí a boků, ohlížela se po něm a bylo zřejmé, že jí dotek chlapcových rukou lahodí. Emil jí pečlivě otřel nohy, a když se rozběhl do kuchyně pro kus chleba se solí, běžela Vlaštovka za ním.

"Proč ses vrátil tak brzy, Emile?" tázala se Miriam, která měla plné ruce práce s připravováním oběda.

"Zapomněls něco?"

"Ano, milá Miriam, zapomněl jsem rozvahu a rozum," odpověděl chlapec a pospíchal ze dveří, kde již potkal Vlaštovku. Nalámal chléb a na ploché dlani ho podával koníkovi, který se již taky uklidnil Teď si mohl i Emil odpočinout. Ulehl na tvrdou teplou zem, neboť se domníval, že si nikde jinde nenarovná záda, jež ho bolela jako rozlámaná. Ležel a vzpomínal na útok buvola, na jeho krví podlité oči, na schýlené rohy a na zdvižený ocas. Vzpomínal však také na divoký úprk i na to, že ztratil nejen klobouk, nýbrž i pušku. Až si trochu odpočine, pojede znovu k durhovému poli a snad ztracené věci najde. Odpočíval déle než hodinu, a když namáhavě vstal, cítil bolest v celém těle, i když naštěstí mnohem slabší, než když se po nedobrovolných dostizích svezl ze sedla. Osvěžil se studeným nápojem a zavolal Vlaštovku. Přiběhla na zavolání a také pila.

Potom se ochotně dala osedlat a vyběhla ze dvora tak křepce, jako kdyby nebylo toho šíleného trysku.

Emil snadno poznal, kudy se Vlaštovka hnala. Přes pole se táhla dlouhá stopa jejích kopýtek, jež přelámala lodyhy rostlin, rozdupala podzemnici, jamy, manioky a tamarindy. Emil se vracel po stopě a hledal pušku a klobouk. Ale obě věci našel teprve u durhového pole. Černošské ženy a děti Emila radostně vítaly. Všecky chvatně vykřikovaly, jak se rozzuřený býk hnal za ním.

Jako by to Emil nevěděl a nezakusil! Vypravovaly mu, že když časně ráno brousily srpy a chvilku žaly, že vyplašily stádo buvolů, které se tu páslo a způsobilo mnoho škody.

Ženy i děti se ihned schovaly, ulehly na zem a křičely.

Věděly, že stádo se dá zahnat křikem, ale nesmí vidět lidi.

Pak by se mohl některý tupohlavý chlapík na ně rozeběhnout.

Sklízení durhy je velmi obtížné, protože sláma je příliš dlouhá. Proto ji užínají ve výši prsou, a tak zůstává za ženci velmi vysoké strniště. Při práci se stále hovoří a křičí, aby zvěř a plazi skrytí v obilí uprchli, hluk ženců poplaší i leoparda, který stáhne ocas mezi nohy, vyplíží se a jako zahanbená kočka uteče do stepi.

Sladká zrna dozrávající durhy chutnají mnohým ptákům, avšak mlsají je také hlodavci, ba i antilopy. Emil se proto nedivil, když uviděl udupaná místa a poválená stébla bez lat.

Chlapec však nepomýšlel na střelbu a sáhl po pušce, teprve když mu asi desetiletý černoušek ukázal bíle proužkovaný kotouč. Emil vyslal do nehybného svinutého kotouče dvě kule. Vlaštovka se při tom ani nehnula. Nepoplašila ji tedy prve rána z kulovnice, nýbrž býk. Ženy i děti obcházely zabitého hada zdaleka, protože potměšilému plazu nedůvěřovaly, dokud se nepřesvědčily, že je mrtvý. Nechají ho zde, však za několik hodin z něho stejně zbude jen kostra, o to se postarají mravenci.

Teprve po poledni se ženy a děti vypravily k chatám, aby se najedly a odpočinuly si za horkých odpoledních hodin

ve stínu. Emil klusal podél pole za nimi.

Než se mladý jezdec vrátil do paláce, všichni ho již nedočkavě očekávali, protože Miriam se zmínila o Emilově ranním návratu, a tak probudila všeobecnou zvědavost.

U oběda vypravoval mladý dozorce o svém dobrodružství s buvolem, ale nezamlčel zmínku o pošetilém výstřelu ani o hanebném, avšak spasitelném útěku. Snažil se o žertovné vylíčení příhody, avšak všichni posluchači projevovali posunky a potom i řečí neobyčejnou vážnost. Henrietta nevěřila svým zrakům, musela se přesvědčit, že její drahý bratříček je zdráv. Přiskočila k němu, zavěsila se mu na krk a vzlykala:

"Ach Emile, Emile, co kdyby tě byl ten zuřivý buvol dohnal anebo kdybys spadl z Vlaštovky!" Achmet jen stiskl Emilovi ruce a řekl:

"Už nikdy nesmíš jet sám!" Doktor Koráb mlčel, avšak jeho vážný obličej, svraštělé obočí a pevně semknuté rty prozrazovaly, jak byl zarmoucený a dojatý. Věděl již v Chartúmu, že uniká s dětmi z jednoho nebezpečí do druhého, kde každý chybný krok jim může přivodit zkázu. Jak dlouho ochrání své slabé a nezkušené děti? Odvede je někdy do bezpečnějších krajin? Poslední promluvil šejk Hussein:

"Chvála budiž Alláhovi, nejvýš milosrdnému, že poslal své anděly, aby chlapce zachránili!" Henrietta byla tak rozrušena, že Emilovi ani nevypravovala o zajímavém divadle, jehož byla svědkyní, ačkoli se na zpáteční cestě těšila, jak se Emil zasměje, až mu vylíčí, jak ji polekalo a potom i pobavilo stádo vepřů bradavičných.

Henrietta spatřila tato podivná zvířata hned po ránu a zdálo se jí, že je vyrušila z modlitby. Zvířata totiž klečela na předních nohách a pásla se na pokraji pole osázeného cukrovou třtinou. Plachá zvířata se dala ihned na útěk, a když je chtěla Henrietta dohonit, zadržel ji Achmet slovy:

"Nech je, jsou to nečistí tvorové" Mohamedánům i židům zakazuje jejich náboženství požívání vepřového masa, a proto vepře nepěstují.

Odpoledne doprovázej Emila Ali, který po celou dobu, když chlapec líčil útok buvola, jen koulel očima a mlaskal, což prozrazovalo jeho prudký hněv. A když klusal pěšky vedle Vlaštovky, sliboval, že se vydá za rohatým šejtanem do stepi s puškou v ruce.

"Najdu ho u vody," poučoval Emila, "jistě se tam teď válí a pijavice se na něm pasou."

"Nesmíš odejít," řekl Emil, "šejk by se hněval."

"Ali půjde až večer," odpověděl umíněný černoch.

Zeny žaly, děti snášely hrsti obilí a Ali je svazoval, avšak Emila omrzelo pouhé dívání, a proto objížděl pole. Náhle uslyšel jásot černošských dětí a volání Aliho.

Když dojel ke skupině chlapců, kteří horlivě vyhrabávali hlínu z nory, ukazoval smějící se Ali palcem k zemi a volal:

"Je tam luskoun."

Chlapci se dohrabali až k pelech u a Emil, seskočiv z Vlaštovky, spatřil podivuhodné, přes půl metru dlouhé zvíře, pokryté šupinami. Krátkou hlavu kryly vejčité šupiny, zatímco tělo a třiceticentimetrový ocas pokrývaly šupiny podobné zahroceným listům.

Postrašené zvíře, které za dne spalo v podzemním pelechu, se svinulo jako ježek do koule a ani se nepohnulo.

"Přineseme si ho domů," zvolal Emil, "a budeme ho krmit. Víš, Ali, co ten chlapík žere?"

"Ali ví, že luskoun žere mravence, brouky a kobylky, ale také ptačí vejce a durhu, proto tady bydlí."

"Pusťme ho," rozhodl Emil, "nenašli bychom mu dost potravy a ze zahrady by nám utekl, totiž jestli umí běhat."

"Ó, běhat umí, ba i na keře a stromy leze," ujišťoval Ali.

Chlapci vynesli luskouna z durhy a Emil, odstoupiv asi na deset kroků, pozoroval nehybnou lesklou kouli. Po dlouhé chvíli se koule zvolna rozvinula, zvíře se protáhlo, potom se zdvihlo na zadní nohy a šlo. podpírajíc se ocasem.

Vzdalovalo se dosti rychle a jen někdy dopadlo na přední nohy. Ale jakmile se Emil za ním rozběhl a zatleskal, okamžitě se svinulo a leželo bez hnutí.

Emila brzy omrzela hra s luskounem, a proto se vrátil k durhovému poli a rozepnul Vlaštovce uzdu, aby se mohla napást. Potom zdvihl svou lehkou kulovnici a opatrně obcházel vysoké strniště.

Za chvíli již litoval, že si nevzal s sebou také brokovnici.

Při žatvě a při přenášení obilí se vysypalo mnoho zrní na zem a na ně se do strniska seběhla hejna křepelek a jiných ptáků. A když Emil nemohl některého z ptáků ulovit, aspoň se na ně se zalíbením díval. Stál chvíli tiše a tu náhle spatřil, jak se mezi hustými stébly vine plavě šedý a skvrnitý had, neobyčejně velký a dlouhý. Ale než zdvihl pušku, poznal, že se mýlil. Nebyl to had, nýbrž řada zvířátek, opatrně se plazících. Vpředu se plížila dvě větší zvířátka, za nimi šest či sedm malých. Emil poznal, že se přikrádají ke křepelkám, a než se kdo nadál, skočilo první zvíře po ptáku, skolilo jej a odskočilo, aby se i mladí lupiči mohli vrhnout na třepetající se kořist.

To pohněvalo Emila tak, že zalícil na prvního lupiče a zasáhl jej do prsou. V okamžiku všecko zmizelo. Křepelky se po útoku rozlétly a lupiči se po ráně jen mihli. Ali a chlapci přiběhli a byli zvědavi, na co Emil vystřelil. A když mladý lovec zdvihl nevelké, pruhované zvíře podobné kuně, vykřikli chlapci:

"To je promyka!" Když se slunce chýlilo k večeru, vracely se dělnice, děti i oba dozorci k paláci a do stepi i do polí vcházela pokojná zvěř, aby se napásla. Za ní se plížily šelmy, aby také ukojily hlad, tak se udržuje v přírodě rovnováha, kterou ruší jen nenasytné lidstvo.

Po večeři si všichni naši přátelé vypravovali o denních příhodách, a protože večerní řev zvířat zaléhal až do otevřené síně, kde odpočívali a užívali chladu, stočila se rozmluva na tisíce a tisíce tvorů žijících ve stepi.

Achmet vypravoval Emilovi a Henriettě o životě zvířat na stepi i v lesích, o loveckých dobrodružstvích i o domorodcích, jakých lstí a zbraní užívají, aby sebe i svůj majetek ubránili proti divoké zvěři.

Šejk Hussein naslouchal drahnou chvíli a potom pravil:

"Alláh, který je všemohoucí a moudrý, naplnil zemi zvířaty dobrými i zlými. A když chtěl potrestat nevěřící lid

potopou, poručil Noahovi (Noemovi), aby vzal po páru ze všech tvorů na koráb. Zvířata se po zhoubné potopě velmi rozmnožila aby chválila Alláha a sloužila lidem. Avšak Alláh poručil lidem, aby je nezabíjeli, není-li toho nutně třeba."

NENADÁLÝ A VZÁCNÝ HOST

Odchodem černých otroků do Mahdího "svaté" války ubylo na šejkových plantážích mnoho nejlepších a nejsilnějších dělníků. Proto se doba sklizně protáhla až do konce dubna.

I dobrovolní dozorci byli již unaveni a toužebně očekávali dobu dešťů. Step se sice již před čtyřmi nedělemi zazelenala a hostila nyní veliká a četná stáda zvířat, za kterými se připlížily též šelmy.

V afrických krajích se zvěř objevuje v neobyčejném množství a opět mizí bez zjevných příčin. A to nejen v krajích naprosto pustých, zvláště v jihozápadní a střední Africe, v nichž řádí moucha tse-tse, nýbrž i v krajinách, které nejsou tímto hmyzem zamořeny.

Na počátku května byla omládlá step, rozkládající se za obdělanými poli, přímo poseta různou zvěří, ba objevila se i zvířata, která Emil a Henrietta dosud ve volné přírodě neviděli.

Na vyjížďce, kterou podnikli Emil a Henrietta s Achinetem do stepi, spatřili asi půl tuctu šedivých zvířat.

"Ovce, ovce!" zvolal Emil, ale Achmet se smál a podal Emilovi dalekohled.

Vtom již šediví ptáci vstali a Emil poznal, jak se mýlil.

"Pštrosi, pštrosi!" vykřikl a opět se díval. Viděl statného samce, jehož peří na těle bylo černé a kadeřavé, zatímco na křídlech a na ocase se pyšnil dlouhými bílými péry.

Samice byly jen šedohnědé, a dokud seděly, vskutku se zdálky podobaly velkým ovcím.

Pštrosi se dali na útěk, jejich zrak a čich jsou velmi bystré. Silné nohy se jim jen kmitaly a tenké a dlouhé krky a malé hlavy se při běhu kývaly.

Jezdci nepronásledovali pštrosy, ale klusali za nimi. Velicí ptáci prchali k řece a střelci doufali, že tam zastřelí kachnu nebo husu. Miriam vždycky ráda uvítala do kuchyně zvěřinu aspoň pro své pány, protože šejk Hussein leccos odmítal, co mu korán zapovídal. Jen Achmet a Ali velmi ochotně zapomínali na přísné předpisy.

Než lovci doklusali k řece, zabavilo je nové překvapení.

Od řeky - skoro jim v ústrety - vyrazilo z křovin stádo zeber. Byly ale tak hustě černě pruhované, že bílé pruhy se jevily jen jako tenké čáry. Achmet se domníval, že jsou to zebry z etiopského podhůří, protože zebry Grévyho jsou mnohem bělejší, a tvrdil, že viděl stáda čítající až pět set kusů!

Emil chtěl seskočit z koně a připlížit se k vodě, ale Achmet to nedovolil, dokud nedojeli na volné prostranství. Tam však Emil zapomněl na lov. Místo kachen spatřil hejno bílých ptáků s černými krky a dlouhými zobany. Při bedlivějším pozorování shledal, že i jejich břicha a ocasy jsou modročerné a že lopatková péra mají fialový nádech a že spadají až na ocas. Byli to ibisové posvátní, o nichž staří Egypťané bájili, že ničí draky a požínají hady, zatím se však živí jen hmyzem.

Ale i kachny rejdily v rákosí a Emil dokázal, že již nadarmo neplýtvá prachem a braky. Dvě pěkné rány srazily dvě kachny v letu.

Také Henrietta by se ráda pochlubila zručností ve střelbě, ale když jí Emil podal brokovnici, marně se ohlížela po vhodném cíli.

Proto jen popošla asi na deset kroků, a když obešla hustý keř, náhle stanula. Nevystřelila, ale obrátila hlavu ke svým společníkům a šeptla:

"Podívejte se!" Přikradli se, a když rozhrnuli maličko pruty, spatřili v mělké vodě párek velkých ptáků. Měli dlouhé čapí nohy a protáhlá popelavě šedá těla. Ptáci lovili rybky v mělké vodě. Jakmile však pozdvihli hlavy, pokazili pěkný dojem, jejich nízká čela, vystouplé oči, chocholky v týlech a člunovité zobáky připomínaly spíš hlavy ještěrů než ptáků.

Byli to člunozobci.

Mladí pozorovatelé tiše odstoupili a Henrietta vrátila Emilovi pušku. Achmet už pobízel k návratu.

Když mladí jezdci přiklusali před západem slunce k paláci, zaslechli ze dvora hlasitý hovor a smích. Zastihli tam skupinu žen, starců a dětí. Uprostřed shromážděné skupiny stál obrovský Ali a smál se, ukazuje řady bílých silných zubů. Jakmile spatřil jezdce, shýbl se a hned potom zdvihl nad hlavu bezvládné tělo ještěrky. "Varan přišel od řeky pro kuřata a vejce," zvolal Ali, když jezdci seskočili z koní a přiběhli, aby se podívali na dlouhou ještěrku, jejíž silné nohy, opatřené mohutnými drápy, visely nyní podél oblého těla zakončeného dlouhým ocasem.

"Ali ho dopadl v kuřím dvoře a zítra bude z něho pečeně," chlubil se černoch a rozhlédl se po skupině sourodáků, kteří už nyní mlaskali, jak se těšili na pochoutku.

"Brr! Snad bys nejedl ještěrky?" zvolala Henrietta s odporem, ale dav se hlasitě smál a černošské ženy ji ujišťovaly, že varan je dobrý, dokonce znamenitý a sladší a jemnější než kuře.

Jako každý den, tak i dnes poseděla společnost po večeři hodinu nebo dvě v družném hovoru. Vzpomínali nejen na zažité příhody, nýbrž i na emíra Mahmuda a na válku.

Při poslední návštěvě jim sice emír Mahmud řekl, že se Mahdí chce zmocnit celého Egypta a že požene své bojovníky k severu, ale sem, do krajiny ležící východně od Modrého Nilu, nikdo nezanesl ani zprávičku o událostech, jež znepokojovaly nejen egyptského vládce, ale taky a především Anglii, ba celou Evropu.

Z rozlehlého kraje již dávno odešli všichni bojeschopní muži. Byli zachváceni fanatickou nenávistí ke všem nevěřícím, ale nikdo z nich se dosud nevrátil. Z toho bylo zřejmé, že válka ještě zuří.

Po desáté hodině večer odešel doktor Koráb do své lékárny, aby si připravil několik léků. Šejk Hussein ho

doprovázel. Jen Acbmet, Emil a Henrietta seděli ve vzdušné síni potmě, aby světlo nepřilákalo komáry, a rozmlouvali o emíru Mahmudovi, o tom, kde asi bojuje, kde strádá a kde se asi ukládá na tvrdé lože.

"Spává ve stanu na zemi a jistě se mu stýská po pohodlí jeho paláce," mínil Emil.

"Bojovníkovi se nikdy nestýská," pravil Achmet, "poušť je jeho matka a její písek je měkčí než peří nebo kožešina."

"Ale co štíři, písečné, blechy a hadi!" zvolala Henrietta:

"Mně by byla milejší podlaha než písek. Každý večer lituji emíra a divím se, proč se již nevrátil."

"Nemůže se vrátit, dokud nevykoná uložené dílo. Mahdí by ho nepropustil," řekl Achmet vážně.

"A přece se vrátí," trvala Henrietta na svém, "vrátí se brzy, protože mi to slíbil."

"Hleďme! Tobě slíbil, že se vrátí," posmíval se Emil, ba co řekl mně, než odešel? "Měj Achmeta rád a pečuj o něho, než se vrátím," a podal mi ruku."

"A mě pohladil, abys věděl," bránila se Henrietta.

"Je to hrdina, a proto ho mám rád," prohlásil Emil a domníval se, že tímto prohlášením, skončil rozmluvu. Ale Henrietta chtěla ještě vzpomínat.

"Nemám ráda emíra Mahmuda jenom proto, že je hrdina, ale taky proto, že je šlechetný a dobrý. Ten, kdo by si myslel, že když se emír mračí, a divoce koulí očima, že všecko zničí a pošlape, mýlil by se" protože tvůj otec je spravedlivý a miluje tě víc než celý svět. Viď, Achmete, že bys byl rád, kdyby se tvůj tatínek vrátil?"

"Toužím po něm jako poušť po dešti a přál bych si položit hlavu na jeho prsa. Alláh je veliký a dobrý a dopřeje nám toho štěstí. Spěte sladce a nechť jeho andělé opatrují váš spánek!"

Henrietta a Emil popřáli Achmetovi dobrou noc a odešli spát.

Když druhého dne ráno děti vstoupily do síně k snídani, radostně překvapením vykřikly.

Uprostřed síně stál emir Mahmud, levou paží objímal Achmetova ramena a pravou tiskl jeho hlavu ke své široké hrudi. Ačkoli emír zdvihl hlavu rychle, přece děti zahlédly, jak laskavě rozmlouval se svým synem.

Henrietta a Emil se rozběhli ke starému knížeti s rozpjatými pažemi a emír, vzezřením divočejší než jindy, odstoupil od syna a zachytil obě děti současně do náruče.

"Alláh buď pochválen! Rajskými zahradami protékají potoky, věčně v nich prodlévejte, neboť to je odměna čistých," pravil dětem, když ho vítaly. Potom je lehce odsunul od sebe, a jako by se. styděl za projev citu, odstoupil k oknu a chvilku se díval na dvůr. Když se opět obrátil do síně, viděl, že Henrietta i Emil drží Achmeta za ruce a že všichni tři hledí na něho s láskou. Těžce usedl do lenošky a jeho osmahlý obličej, zarostlý prokvetlými vousy, se všecek změnil. Nyní v něm již nebyla divokost, ale jevily se v něm stopy starostí, strádání a únavy.

Jeho pohled vybízel děti, aby se k němu přiblížily. A když Henrietta vložila ruku do jeho drsné dlaně, usmál se a řekl vlídně:

"Splnil jsem slib a vrátil jsem se, ale nelitujte mne, písek pouště je opravdu měkký." Henrietta rychle pohlédla na Achmeta, který zřejmě prozradil otci, co včera řekla, ale Achmet zavrtěl hlavou. "A ty," dodával emír, přitahuje Emila mezi kolena, "protože miluješ hrdiny, budeš také hrdinou, o němž praví Alláh: Neboj se, neboť já jsem s tebou a slyším a vidím tě."

"Teď ale zůstaneš s námi!" jásala Henrietta, "ukážeme ti své koně a pušky. Achmet a Ali nás naučili jezdit a střílet!"

"Aj, aj," divil se emír žertovně, "už uzdvihneš pušku a nespadneš z koně?"

"Až uvidíš, nebudeš se posmívat," durdila se Henrietta.

"A co ty Emile umíš?" tázal se šejk.

"Ať mluví Achmet, nesluší se, abych se chlubil," odpověděl Emil.

Emír se snad poprvé v životě bavil, dopřával si chvilky odpočinku a i jeho tvrdé srdce zjihlo. Žádný lidský tvor není tak zatvrzelý, aby odolal dětem. Dětská upřímnost je zároveň nejmocnější zbraní čistých.

"Potřebuji mnoho udatných bojovníků," pravil emír naoko vážně, "a proto, když umíte jezdit na koních a střílet z pušek, zařadím vás do svých tlup." Hlasité "ach" zašumělo síní a všecky tři hlavy se sklonily.

"Což netoužíte po válečné slávě a po tom, abyste se stali hrdiny?" tázal se emír přísně.

Statečný Emil první zdvihl hlavu, nebojácně se zahleděl do emírových očí a řekl:

"Já toužím, ale chci být hrdinou, který nezabíjí, nýbrž který uzdravuje, který nerozsévá bolest, ale mírní ji, chci být hrdinou, jako je můj tatínek." Žert se náhle převrátil jako lidská ruka, chlapec se rozhodl pro měkkou dlaň utišující bolest a stírají slzy.

Také Achmet a Henrietta již zdvihli hlavy a kníže mohl číst v jejich očích, že souhlasí s Emilem.

Naštěstí se vrátil emírův bratranec Hussein ze dvora a doktor Koráb právě sestupoval po schodech do síně. Hussein se již patrně setkal s bratrancem, ale doktor Koráb byl očitě překvapen.

Pospíchal, aby emíra pozdravil a uvítal. Oba muži se pozdravili po arabském způsobu - přiložili ruku na čelo a na prsa - avšak hned potom si podali ruce.

"Chci vás vidět na koních," pravil emír a Achmet pochopil, že si otec přeje promluvit s muži. Proto odvedl Emila a Henriettu ze síně.

"Nejdřív se musíme nasnídat," prohlásil Emil při odchodu, "pojďme do kuchyně, Miriam nám něco předloží." Rozmluva mužů trvala hodinu. Hussein a doktor Koráb skládali přísnému emírovi účty ze svých činů. Správce hospodářství Hussein obstál velmi dobře, emír schválil všechny jeho minulé činy i návrhy budoucnosti. Avšak doktor Koráb se musel s knížetem dlouho potýkat, než nad ním zvítězil. Emír Mahmud sice uznával, že doktor zachránil a uzdravil Achmeta, ba projevil i trochu vděčnosti, avšak trval umíněně na svém úmyslu, že vezme Achmeta opět s sebou. Jeho syn je opět zdráv a silnější, než když poprvé s otcem vyjel do války.

"Achmet se uzdravil," uznával lékař, "a může bez úhony jezdit na koni, ale válečné útrapy by však nesnesl. Musí si zvolna zvykat námaze, musí být výborně živen a po únavě musí odpočívat. To všecko ti emíre radím jako lékař, ale

dovol, abych ti řekl i několik slov jako tvůj přítel: Jsi bohatý a vážený jako kníže, máš jediného syna, krásného a šlechetného chlapce a dědice. Přej mu života! První kuli ti Alláh poslal na výstrahu, nepokoušej ho podruhé!" Emír Mahmud vzplanul hněvem.

"Alláh volá všechny věřící do boje," vykřikl, "aby zničili nevěřící!"

"Slyšels jeho hlas, emíre?" zeptal se doktor Koráb klidně. "Svěřils nám prve, že jsi na cestě do Gondaru, abys vyjednával s habešským negušem, protože zachovává neutralitu.

Nejsi tedy jen bojovník, nýbrž také diplomat, jehož zbraní není meč, ale jazyk a chytrost, a neposílá tě Alláh, ale Mahdí..."

"Pochybuješ," soptil emír, "že Mahdí je "zaslíbený" a že poráží vojska nevěřících bez vůle Alláhovy?"

"Bůh je láska," odpověděl doktor Koráb, a odstoupiv k oknu, díval se na skupinku mladých jezdců. A když se emír podíval, co zaujalo pozornost opovážlivého, ale klidného doktora, klesly mu paže a jeho hněv náhle opadl.

Krásní koně a dobří jezdci jsou ideály všech Arabů a ti, kteří na dvoře harcovali, krotíce netrpělivě koně, znovu dojali svým mládím, dychtivostí a křepkostí emírovo staré srdce.

"Chceš je zničit?" zašeptal doktor.

Emír však neodpověděl, nýbrž prudce vyšel ze síně, ale po chvilce se objevil na dvoře a usedl na vysokého koně.

Zdvihl paži na pozdrav, a potom vykřiknuv, hnal se jako bouře k bráně a mladí jezdci za ním...

JAK MIRIAM VYPROVODILA LEOPARDA A DVA TULÁKY

Emír Mahmud si "odskočil domů", podle svých slov, jen na tři dny. Toužil po synovi, neboť i ve válečné vřavě i v táboře za odpočinku svírávala obava jeho srdce, zdali Achmet svému zranění přece jen nepodlehl.

Vždyť ze zkušenosti věděl, že mnohý bojovník po těžkém zranění sice načas okřál, avšak náhle se zhroutil, jestliže se rána znovu otevřela uvnitř těla. Mimoto se chtěl očitě přesvědčit, jak bratranec Hussein hospodaří a jak se daří lékaři a jeho dětem.

V těch dnech jezdil emír sám nebo v průvodu mladých jezdců po statku i po okolí a teprve večer vždycky udílel rady a rozkazy Husseinovi. Po večeři sedávali muži i děti v chladné a vzdušné síni a tu se zdálo, že se z divokého bojovníka stává vlídný patriarcha, který odpočívá v rodinném kruhu. Zajímal se o všecky denní události, ba smál se Aliho nehodě při vybírání holoubat a jaksi bezděčně k sobě přitáhl Emila, když mu Henrietta vypravovala o útoku podrážděného býka.

O svých válečných činech, o postupu Mahdího vojsk na sever a na východ se zmiňoval neochotně a jen několika větami. Angličané se bránili, ale nakonec museli ustupovat.

Mahdí churaví, neopouští Ummdurmám, kde denně potěšuje své zraky pohledem na vyrůstající mešitu, již buduje k oslavě Alláha, který ho vyslal, aby pokořil nevěřící. Ačkoli se mu nedostává dechu, jeho duch pracuje neúnavně.

Všechny země od Veliké pouště (Sahary) až k Rudému moři se musí podrobit jeho těžké ruce a Mahdí neodloží meč, dokud na březích Středozemního moře nezavlaje jeho bílý prapor se zlatým půlměsícem. Habešané hrají nebezpečnou hru. Podněcují tajně odpor východních kmenů proti vůdci, a proto Mahdí vyslal přítele Mahmuda, aby neguše varoval a napomenul. Sto jezdců čeká za řekou na svého velitele, a tak již zítra opustí emír své milé, avšak při návratu z Habeše sem opět zajede.

Když doktor Koráb vyslovil podivení, proč poselstvo postupuje podél Modrého Nilu a objíždí Etiopskou vysočinu, Mahmud pravil:

"Do skalních doupat nevěřících a lačných šakalů nelze snadno proniknout, avšak údolí Bahr al-Azraku, je jako otevřená brána, a "moudrý host" se opatrně rozhlédne po krajině, do které by se mohl vrátit. Doktor Koráb pochopil, jak bude sto ostražitých bojovníků prohlížet krajinu, a divil se, že neguš nevyšel poselstvu vstříc, aby zastavil vyzvědače na hranicích své země.

Achmet, Emil a Henrietta byli zarmouceni, že emír opět tak brzy odjíždí. Ale kníže Mahmud je po řadě objal a poslal spát. Už zas byl tvrdým mužem. Nechtěl prozradit, že také lidsky cítí, protože považoval cit za projev slabosti.

Po emírově odjezdu se v paláci opět střídala práce se zábavami.

Ačkoli Achmet toužil po vědomostech a denně byl sváděn k učení příkladem mladších druhů, přece jen nemohl zapřít, že je Arab, jehož volá step, aby se po ní prohánělna koni a s puškou v ruce.

Emila nemusel nikdy dvakrát na lov vybízet, avšak Henrietta se často vymlouvala, že musí jet s tatínkem nebo "strýcem" Husseinem, protože jim to slíbila. Achmet a Emil rozuměli Henriettiným výmluvám. Když se mladý lovec jako Henrietta vrátí domů třikrát až čtyřikrát bez úlovku, zanevře na tuto "zábavu". A mimoto, je divoká jízda, únavné plížení a nekonečné vyčkávání v zákrytu vůbec zábavou pro neposednou Henriettu?

Protože věrný Ali obvykle pěšky doprovázel mladé lovce, kteří se prohánělipo stepích a vraceli se vždycky k večeru, nenamítal ani doktor, ani strýc Hussein nic proti vyjížďkám a lovům, ba někdy se i k mladým lovcům přidávali. Ačkoli teď skoro denně od deseti hodin dopoledne do tří odpoledne pršelo, přece se step nerozbahnila. A když se po dešti opět objevilo slunce v modrých mezerách mezi potrhanými mraky, osvěžil se vzduch a pil se jako víno.

Mladí jezdci uháněli jako vítr a opěšalý Ali za nimi trpělivě klusal. Věděl, že se jezdci k němu vrátí obloukem a že potom je povede jako vůdce proti větru k místům, kam přijdou stáda na pastvu, až se slunce skloní k západu, aby se jezdci a Ali neminuli, určili si vždycky místo schůzky pod některým velikým stromem Někdy to byl baobab, někdy deštníkovitý veliký akát a někdy i skupina divokých datlovníků, jejichž plody jsou suché a nejedlé.

Emil poznal mnoho druhů antilop, ale teprve tenkrát, když je ulovili a přinesli domů, protože Achmet ani Ali je

nedovedli všechny pojmenovat. V doktorově knize bylo popsáno a vyobrazeno šestadvacet druhů, ale šejk Hussein tvrdil, že tam nejsou všechny.

Jednoho dne odpoledne, když Achmet a Emil stopovali a pronásledovali malé habešské antilopy, jejichž rohy tvořily půvabné lyry, zajeli příliš daleko. A tak se vraceli k domovu již za šera, Dupat koní, zdušený měkkou trávou, neplašil zvěř, takže někdy jezdci takřka projeli překvapeným stádem a hladové šelmy plížící se jako stíny se sice uhýbaly, ale neprchaly. Ačkoli Ali nesl na hřbetě antilopu, přece stačil koním, a když náhle uslyšel zvláštní chřestot, zavolal na jezdce, aby se zastavili, a rychle se shýbl.

Než se mladí jezdci nadáli, Ali již vstával a zdvíhal cosi velikého, co chřestilo, mručelo a chrochtalo. Držel to za hřívu a Emil poznal podle dlouhých a skvrnitých bodlin dikobraza.

"Pusť ho, Ali! Co s ním!" pravil Achmet a černý obr se shýbl, aby pustil postrašené zvíře, které pospíchalo do křovin.

"Mladý pan Henry by měl štětináče rád," řekl Ali a lítostivě hleděl za dikobrazem.

Achmet a Emil se upřímně zasmáli.

"Choval by ho na klíně, a hladil by mu zádíčka," zvolal Emil a opět se smál. "Musíš přinést Henrymu něco jiného, co nebodá," dodával rychle, aby dobráckého černocha nezarmoutil.

Když doklusali na dvůr a vstoupili do jídelny, zastihli mladí lovci doktora a Henriettu u večeře a dověděli se, že šejk Hussein rozmlouvá s pastýřem, který přijel již odpoledne do paláce.

Také Achmet a Emil usedli k večeři, ale ještě než dojedli, vešel šejk, aby rovněž teprve nyní povečeřel. "Přinesl pastýř špatné zprávy?" otázal se doktor Koráb zamyšleného šejka.

"Ani ne, oznámil jen, že se stáda dobytka hnula k západu," odpověděl šejk a vysvětloval: "Protože za deštivého období je všude hojnost trávy, ženou pastýři stáda stále k západu, aby ušetřili pastviny v podhůří, kde se i v suchém období udržuje tráva svěží, když na stepích již vyprahla!" Doktor Koráb pochopil nejen hospodárnost pastýřů, nýbrž i jejich nezkrotnou, touhu po toulkách, kterou projevují všechny pastevecké národy.

Čím milejší a rozmanitější je zaměstnání, tím rychleji pohání čas. A tak než se mladí lovci nadáli minul květen a červen, ba již i červenec se chýlil ke konci. Jednoho dne se v palácovém nádvoří objevili dva pastýři a žádali zásobu střeliva, protože svěřená stáda často přepadají šelmy. Šejk Hussein vyslechl zprávy se zachmuřeným čelem, a když se o ní zmínil při večerní besedě, vysvětloval útoky šelem tím, že v červenci se líhne nejvíce telat, po nichž šelmy jdou jako po snadné kořisti.

"Vydáme se na lov," zvolal vznětlivý Achmet, "podle zpráv pastýřů dojedeme za den ke stádům." Emil nadšeně souhlasil s Achmetovým návrhem, a když doktor projevil hněv na loupeživé šelmy a přidala se i Henrietta, bylo ujednáno, že se na výlet vypraví všichni. Ali ovšem nemohl také zůstat doma. Protože se lovecká výprava zdrží na stepi možná týden, bude třeba vzít s sebou stany, pokrývky, nádobí, různé potraviny, ba i léky. To všechno naloží Ali do proutěné korby, houpající se na pevných řemenech mezi vysokými koly, sám se uvelebí na sedátko mezi přední kola a bude popohánět rozumné koně, kteří si po žních již dostatečně odpočinuli. Ali vyjede o půl hodiny dříve, a tak může dorazit ke stádům současně s jezdci. Stará Miriam měla plné ruce práce, aby naplnila koše čerstvým pečivem, které musí vystačit na snídaně, a napomínala Aliho, aby sypal umletou kávu do vody teprve když vře, a že musí čaj scedit, než jej ponese pánům.

"Jestli ale sníš koláče, budeš viset na žebříku, až zbělíš, rozumíš, ty kudrnatá hlavo?" Ali rozuměl a cenil bílé zuby, protože při hubování posunula Miriam mísu pocukrovaných lívanců před Aliho a jen jako mimochodem bručela:

"Tyhle se mně jaksi nepodařily, ochutnej je a povíš mi, co jim chybí." Ali okoušel rychle, aby si to snad Miriam nerozmyslela, a podával si lívance oběma rukama. Když zmizel poslední za hradbou jeho bílých zubů, obrátil Ali mísu dnem vzhůru, jako kdyby doufal, že se ještě některý lívanec přilípl vespod.

"Nu, jaké byly?" zeptala se Miriam od plotny.

"Moc dobré, ale bylo jich málo," odpověděl Ali, avšak skokem byl ve dveřích, protože "stará přísná paní" sáhla hbitě do kouta po koštěti.

Když Miriam v paláci osaměla, blaženě si oddychla. Teď si týden odpočine, protože nebude muset vařit.

Miriam odpočívala již pátý den, ale odpočinek ji už netěšil. Velice se ji stýskalo po dětech a po práci. A nebylo divu. Starci, ženy i děti odcházeli do polí a Miriam zůstávala celičký den sama v ohromné budově, kde nebylo psa ani kočky. Miriam chvíli pletla, chvíli četla, potom vycházela do zahrady, ba i do sadu, ale smutek na ni všude padal. Samota je horší než hlad, ujišťovala se, ale proto přece se vracela ze sadu s plným košíkem ovoce, aby si připravila něco k obědu. Miriam se vracela dvorem pro kuřata, jelikož hned ráno zavřela starou slepici, která již nenesla, a určila ji pro kuchyni. Uvaří ji s rýží a tak si opatří bez velké práce dva obědy a večeři a k tomu získá i výbornou polévku.

Miriam zvolna odnášela zabitou slepici a košík ovoce do kuchyně. Na prostranném nádvoří ani v ohromné budově neuzřela človíčka, a když i holubi odlétli v hejnech do polí. tu vzrostl její stesk až k pláči. Mrzutě odložila košík a slepici na lavičku, rozdělala oheň a přistavila na plotnu železný hrnec, aby svařila vodu na opaření slepice.

Doprostřed kuchyně postavila stoleček aby na něj položila velikou mísu, ve které slepici opaří. Přecházela po kuchyni a vzpomínala na mladé lovce, jak jim asi chutná, když jim Ali vaří.

Po chvíli odešla do vedlejší spižírny pro zeleninu a rýži a když se vrátila do kuchyně, klokotala již voda v hrnci varem. Miriam, obrácená zády k otevřeným dveřím, se právě chystala opařit slepici, když ji náhle ovanul podivný a protivný zápach. Rychle se otočila a na okamžik strnula hrůzou. Ohromná kočka, jejíž kožich byl hustě pokropen tmavými skvrnami, proklouzla jako had dveřmi a popadla slepici. Ohromení Miriam trvalo jen okamžik, jen co se její oči střetly se žlutozelenými zraky šelmy. Avšak v příštím okamžiku vzplanul ve staré ženě hněv. Popadla hrnec a hodila jej i s vroucí vodou na lupičovu hlavu. Nevědomky na leoparda užila nejúčinnější zbraně. Překvapená šelma uskočila, porazila stoleček s hliněnou mísou, která se na zemi roztřískla, a vyrazila jako divá na nádvoří. Ale rozhněvaná Miriam chtěla

zpátky svou slepici, a tak popadla koště a hnala se za šelmou. Její chvat však byl marný. Když znova zahlédla leoparda, drápal se již na zeď a přehoupl se přes ni jako veliký a pružný míč.

Protože koště v ruce Miriam bylo neúčinné, poslala stará paní za lupičem aspoň několik šťavnatých vět a nelichotivých názvů, kterými by se ani hyena nepochlubila a vrátila se do kuchyně.

Co teď? Oběd je ten tam a pouhá rýže není moc chutná a mnoho nevydá. Miriam musí chytit novou slepici.

Statečná kuchařka se tedy ozbrojila kuchyňským nožem a odešla ke kurníku v naději, že tam zastihne slepici nebo kuře. A když skutečně polapila slepici na vejcích, vykonala katanské dílo a vycházela z kurníku se zkrváceným nožem v pravici a s nevinnou obětí v levici, lekla se více než prve, kdy spatřila za sebou leoparda.

Z kuchyně vycházeli dva otrhanci. A protože se jich Miriam bála víc než krvelačné šelmy, rychle ustoupila.

Avšak tuláci ji přece jen zahlédli a přiběhli ke kurníku.

"Cožpak tady všecko vymřelo?" tázal se starší tulák. "Nikde tu není živá duše." Zděšená Miriam jen něco zablábolila. Hleděla na divoké obličeje tuláků a na jejich hadry, ale také na jejich dlouhé nože u pasů a pušky v rukou.

"Mluv, bábo, kde jsou lidé, kde jsou tví páni? Nesu jim dopis." Miriam se dosud nezmohla na řeč, ale když mladší tulák, jehož divoký obličej byl zarostlý zcuchanými vousy, radil, aby bábě vytrhli jazyk, vzpamatovala se. Hlavou jí kmitla myšlenka, která by ji mohla zachránit.

"Nikdo tu není," koktala, "všichni umřeli, jen já jsem zůstala."

"Cože? Umřeli? Přepadli je lupiči?" vykřikl starší tulák.

"Ne, lupiči ne, ale mor a černé neštovice," lhala Miriam, když viděla leknutí tuláků. "Všichni leží v domě a v těch chatrčích a všichni už jsou černí." Miriam ukazovala nožem na palác i na chýše černochů. "Pomozte mi je zakopat.

Ach, jsem slabá, hlava mě bolí, sama nemohu."

"Šejtan ať ti pomůže," vykřikl mladší, významně pohlédl na staršího tuláka a pospíchal k bráně. Starší tulák odhodil dopis na zem a běžel za druhem. Chytrá Miriam je musela popohnat. Vyběhla na dvůr, křičela jako divá, potom klopýtla, a když se svalila, tloukla pažemi a nohama jako v záchvatu pomatenosti. To tulákům dodalo. Už se ani neohlédli a pelášili jako prve leopard. Ze zkušenosti věděli, jak strašlivý byl mor, který vypukl ve vojenském táboře. Tenkrát museli tábor spálit a uprchnout do jiného kraje, aby se mor nešířil. Vždyť pouhý dotek přinášel nákazu.

Když Miriam poznala, že tuláci uprchli, zdvihla dopis i slepici, a pobroukávajíc si mnohem spokojeněji než prve, vracela se do kuchyně, aby uklidila tu spoušť, kterou způsobilo uvítání leoparda.

Miriam obědvala pozdě odpoledne, ale s chutí, jednak proto, že již měla velký hlad, a jednak že šťastně vyprovodila dvojí nezvanou návštěvu - lupiče čtyřnohého a dva dvounohé.

LOVECKÉ VÝPRAVY DO STEPI A LESŮ

Ali popoháněl svůj potah tak pilně a vytrvale, že dorazil k táboru pastýřů již za hodinu po příjezdu šejka Hussaina s doktorem a mladými lovci.

Pastýři už postavili stany a zapálili velké hranice i menší ohně, nad nimiž se houpaly kotle, v nichž si vařili večeři.

Ali přijel včas se zásobami, které poskytly lepší večeři, než bylo skopové maso s rýží a pepřem, obvyklý to pokrm pastýřů.

Šelmy loví nejčastěji v prvních nočních hodinách a na úsvitě. Proto byla večeře krátká a zkušení pastýři rozestavili lovce na místa, kde se dal nejspíš očekávat útok. Na každém stanovišti se skryli dva střelci, šejk Hussein s doktorem a Achmet s Emilem, Alimu byl pak přidělen úkol, aby s Henriettou chránili stany. Ali věděl, že šejk se obával o Henriettu, a proto jí vykázal místo od stád nejvzdálenější, ale černoch byl spokojen, protože ochrana roztomilého dítěte mu byla úkolem nejmilejším. Ženy pastýřů sice neprojevovaly strach, ale přece sehnaly všechny děti do stanů a slibovaly jim výprask, opováží-li se vylézt. Znali lstivé, drzé a krvežíznivé leopardy, kteří někdy přepadají i vesnice, odnášejí děti, drůbež i skot a nedbají ani na rány z pušek. Proto je domorodci nenávidí nade všechny šelmy a chytají je do různých pastí anebo uvážou kus masa vysoko na větev stromu a pod stromem zabodají do země ostré hroty. Když šelma skočí po mase a spadne, napíchne se a tak se poraní, že ji domorodci potom snadno utlučou. Evropané užívají sklápěcích pastí, anebo honí šelmy za dne vycvičenými psy a střílejí je buď srnčími broky, nebo kulemi.

Ubývající, avšak ještě dosti velký měsíc měl vyjít až po osmé hodině. Protože však odpoledne pršelo a mraky se již roztrhaly, očekávali zkušení lovci, že měsíční světlo zalije dosud tmavou krajinu aspoň na chvíli. Taková noc je pro lovce nejpříznivější. Poskytuje lovci úkryt a šelmy se přiblíží na dostřel.

Šejk a doktor čekali na nejohroženějším místě, kde odpočívaly krávy s telaty, kdežto Achmet a Emil hlídali ještě se čtyřmi pastýři stáda ovcí. První hřmotná rána zahoukla na západní straně, kde pastýř střelil na plížící se stín. Tato rána vzpružila pozornost všech lovců. Věděli, že šelmy podniknou útoky z různých stran. Šejk a doktor, obráceni k sobě zády, se spíš spoléhali na sluch než na zrak, avšak leopard chodí tak tiše a opatrně, že nezlomí ani větvičku. Vůčihledě se jasnilo, měsíc, zakrytý nyní řídkým mrakem, již již vplouval do čistého ostrůvku mezi mraky.

Náhle sebou doktor trhl a poposkočil, neboť těsně za ním třeskla rána a po ní hned druhá. Šejk totiž spatřil šelmu již ve skoku, ale poslal jí první kuli dřív, než dopadla na zem, a druhou, když se už svíjela.

"Zůstaň," zašeptl šejk, "je tu ještě jeden leopard." Doktor se marně rozhlížel, druhá šelma patrně ustoupila a zaútočí jinde.

Tři rány, vypálené rychle za sebou, dokazovaly, že i na ovce dorážela některá šelma a že se lovcům valně nedařilo. Tři rány svědčily o tom, že první kule chybily cíl.

Šelmy byly střelbou poplašeny, a tak uplynula skoro hodina v úplném tichu. Měsíc jasně svítil a keře vrhaly černé stíny, ale na travnatých plochách bylo pusto.

Had, prolétlo myslí doktora Korába, když spatřil kymácející se dlouhé stvoly a vlnící se trávu sotva na patnáct kroků přímo před sebou. Na několik okamžiků se tráva utišila. Doktor zdvihl pažbu k líci a vystřelil mezi dvě zelená světýlka, která se objevila nízko při zemi. Divoký přemet, tři čtyři údery do země a opět ticho.

Všichni lovci vědí, jak nepředvídané události dovedou změnit i nejlepší plány.

A tak ani šejk, ba ani pastýři, kteří noc co noc hlídali svá stáda, si nepomyslili, že se mlsné šelmě zachce lovit i mezi stany.

Křik žen upozornil Aliho, který dřímal, na nebezpečí.

Krotká opička, kterou si černošské děti přinesly z podhůří, první ucítila šelmu. Vyskočila v děsu na stan a tak křičela a kvílela, že probudila ženy i děti a ty také nemlčely.

A za tohoto všeobecného křiku pobíhala mezi stany šelma hledající kořist. Snad byla přece poplašena. že nestrhla některý stan, a jistě by ráda unikla. Vtom ji už postřehl Ali. Překvapená Henrietta, která po způsobu skutečných lovců seděla před stanem a držela lehkou pušku přes kolena, se svalila do stanu, a než potmě vstala, zahřměla Aliho kulovnice a potom už křičel a řval celý tábor.

Černošské ženy přihodily chrastí do ohně. Ale když ohně vzplály, nebylo po šelmě již ani památky.

Křik a rána v ležení přilákaly všechny lovce. Přiběhli úprkem a nestarali se, zda šelmy opět zaútočí na dobytek.

Brzy zvěděli příčinu křiku, ale když Ali tvrdil, že šelmu zasáhl, zanítili lovci smolné větve a šli hledat své úlovky.

Šejk Hussein a doktor Koráb našli své "kusy" snadno.

Leopardí samec, skolený ranami šejkovými, měl obě kule v hrudi, kdežto doktor trefil leopardí samici přímo mezi oči.

Achmet a Emil, kteří oba stříleli na jedno zvíře, se vrátili s prázdnou. Nenašli úlovek ani na místě, kam stříleli, ani v okolí. Také pastýř, který vypálil první ránu, nenašel svůj úlovek, a proto bylo ujednáno, že si lovci ráno přivstanou a půjdou po stopách raněných lupičů.

Pastýři bděli až do rána, za dne se u stád dosyta vyspí.

Za ranního rozbřesku ani nebylo potřebí budíčku. Několik rychlých výstřelů rázem probudilo všechny spáče. Na snídani nikdo ani nepomyslil. Lovci si přehodili jen pásy toreb přes ramena, uchopili pušky a vyběhli ze stanů. Kdesi houkla další rána a pobídla lovce ke klusu.

Vracející se pastýři vlekli šakala a vypravovali, že zahnali ještě dvě tato ošklivá zvířata na útěk.

Aliho zvíře zmizelo beze stopy, zato Achmet a Emil jásali, když asi za hodinu našli ve vzdálených křovinách "svého leoparda" mrtvého. Draví ptáci sletující se nad mrtvou šelmou jim prozradili, až kam raněná šelma odběhla. Tisíce mravenců, hejno much a mnoho černých brouků bylo již v práci, aby roznesli tělo šelmy, ale ani Achmet, ani Emil s tím nesouhlasili. Každý lovec je hrdý na uloveného leoparda a vydělaná kůže krásné šelmy je velmi pěknou ozdobou na podlaze ložnice.

Ali však nepochyboval, že šelmu trefil, ale nermoutil se, že se nenašla. Vždyť se dočkal všeobecné chvály za statečnou obranu tábora...

Nesmál se jako jindy, nýbrž po očku pohlížel na Henriettu, jestli nebude žádat vysvětlení, jak se stalo, že se překulila v kritickém okamžiku do stanu.

Snídaně byla výborná a nálada ještě lepší. Šejk Hussein prohlásil, že se lovci po odpočinku vydají na koních do stepi a Alimu poručil, aby zapřáhl koně a odjel k severu, ke brodu řeky Chor el Atčan, kde má lovce očekávat k obědu.

Ali dobře věděl o brodu, vzdáleném asi pět kilometrů, a proto nemusel pospíchat. Stejně tušil, že se lovci na stepi zdrží.

Obvyklý liják se spustila zahnal nedočkavé lovce pod stany. Ale když po půldruhé rodině déšť ustal, vyběhli lovci do mokré trávy a koně vesele ržáli a těšili se na běh po stepi. Dešťová voda se rychle vypařovala. Zatím nebylo přílišné horko. Vedro dostoupí vrcholu teprve mezi druhou a třetí hodinou a tehdy již lovci vyhledají stín u řeky. Henrietta se málo vyspala, a tak zůstala v táboře s dětmi.

Šejk Hussein a doktor jeli zvolna, ale Achmet a Emil cválali vpředu s puškami připravenými k výstřelu jako přední stráž.

Bylo pravděpodobné, že se do krajiny stáhlo za stády mnoho šelem a že si některá z nich upravila pelech v blízkosti, anebo aspoň odpočívala po noční loupežné výpravě za kořistí.

První zvířata, která vyplašili a jež odpočívala po noční pastvě, byla mírumilovná, a přece když vyskočila, vyloudila výkřiky obdivu svou velikostí. Byly to na první pohled spíš veliké krávy než antilopy, protože některé kusy dosahovaly délky až čtyř metrů a jistě vážily pět až šest centů! Když se stádo dalo na útěk, zdálo se mladým lovcům, že se země otřásá pod jeho kopyty.

Také šejk a doktor spatřili prchající stádo, a když šejk vyslovil jméno oryx, tvrdil doktor, že takové velikosti dorůstají jen antilopy losí. Protože lovci neměli psy, museli se spoléhat jen na šťastnou náhodu, překvapí-li některé zvíře v pelechu. Když však klusali stepí zdánlivě dřímající, naskytovalo se přece jen jejich zrakům zajímavé divadlo. Některé keře dosud kvetly a přilákaly velké motýly, jejichž tmavá křídla byla ozdobena červenými, ale častěji blankytnými nebo smaragdově zelenými pruhy.

Emil odbočil ke kvetoucím trninám, aby se zblízka podíval na černé a oranžové okáče, ale než dojel, před Vlaštovkou těžce vzlétl velký pták, který poplašeně vykřikl a hned zase zapadl do trávy. Achmet se rozjel za Emilem, ale nedojel až k němu, nýbrž zastavil koně a dvakrát střelil do trávy. To pobídlo Emila, aby také prudce popojel a rovněž vypálil do trávy.

Oba lovci seskočili z koní a běželi pro úlovky. Achmet zdvihl ptáka podobného perličce. Zato Emil, uchopiv jiného ptáka za silné paráty, pospíchal s ním k šejkovi a doktorovi. Emil se měl čím pochlubit, neboť jeho úlovek byl neobyčejně krásný.

Šedivá hlava a hustě kropenatý hřbet byl vrouben bílými péry. Nejpěknější ozdobu měl pták na krku, čistě bílý a

načechraný límec.

"Je to drop hubara," určil jej doktor Koráb bez dlouhého rozmýšlení, "a hle, Achmet nese slepici. Ulovili jste párek, který stačí k večeři."

"Měl bych jej raději vycpaného," pravil Emil, zavěšuje svůj úlovek na torbu sedla.

"Tady nemohu preparovat, a než se vrátíme domů, tak by se spratek zkazil," poučil lékař zarmouceného chlapce.

Správce Hussein se usmál a těšil Emila:

"Na vycpání si zastřelíš Emile jiného, dropi nejsou v naší krajině vzácní." Po stepi projížděli lovci nadarmo, vyplašili sice antilopy, ale po šelmách nebylo ani stopy.

Když se blížilo poledne a v dohledu se objevila skupina košatých stromů, pobídli jezdci koně, zatoužili po chladném stínu. Rostlo tu sice jen asi dvacet stromů, a třebaže na nich nebyly plody, pozdravili je všichni jezdci s radostí.

Zde si odpočinou, než se vydají k brodu řeky, a dopřeji Alimu času k přípravě oběda.

"Step není za dne vhodným lovištěm," pravil šejk Hussein, usedaje pod strom, když dříve prutem odhrnul velké mravence. "To v lesích, u vod nebo v podhůří se lovec setká i za dne s rozmanitou zvěří."

"O tom se brzy přesvědčíme," připojil se Achmet a Emil na něj radostně mrkal.

Šejk opět promluvil:

"Za řekou Chor el Atčan až k řece Rahadu se prostírají lesy, které dosud žádný bílý lovec neprozkoumal. Dinder, Kolago, Atčan i Rahad pramení v kopcovité krajině Kandžara, a protože je tam všude dost hlubokých údolí a jeskyň i vod, žije zde mnoho zvěře. Tam nacházejí dostatek bahna nosorožci, v klidu se tu popásají i žirafy, loví černý leopard, hrají si opice a ve studených bystřinách ukájí žízeň černohřívý lev. Lev je vždy nebezpečný, proto se lovci nesmí jen tak rozcházet, a kdo se odváží do lesů bez vůdce nebo bez kompasu, zabloudí a nenalezne zpáteční cestu, protože se hustý porost za ním uzavírá."

"Ach," povzdechl si Emil, "když není možné v lese lovit, tak proč tam vlastně půjdem?"

"Nevejdeme do lesů, Emile," pravil Hussein vlídně, "vyhledáme jen světliny, na které zvěř ráda vychází. V lese bychom nemohli střílet. Zvěř by okamžitě zmizela. Černošské lovecké kmeny se nebojí lesů a prolézají i takové houštiny, do kterých by se bílý lovec neodvážil."

Po krátkém odpočinku vyjeli lovci k severu a za hodinu spatřili les Sloupec dýmu je přivedl k brodu řeky, kde již Ali čekal, a jakmile spatřil klusající karavanu, ihned prostíral. Hluboké jamky, vyhloubené v pobřežním písku, dokazovaly, že se též postaralo chladný nápoj, byly plné vody.

Jakmile seskočil Emil z Vlaštovky a odsedlal ji, aby setřel hadrem prach i pot z jejího štíhlého a lesklého těla, stál koník trpělivě. Ale když mu pročísl černou hřívu a políbil ho na nos, položila Vlaštovka hlavu na jeho ramena a dvakrát hrábla přední nohou.

"Ach, ty šibalko, chceš cukr nebo koláč!" zvolal Emil a smál se. "Počkej, hned ti něco přinesu." Ale Vlaštovka nečekala, běžela za chlapcem k Aliho vozu.

Emil chtěl otevřít koš, ale Ali mu jej vytrhl z rukou.

"Nesmíš pane, utekl by."

"Dej mi pro Vlaštovku koláč a potom mi řekni, kdo by utekl," řekl Emil a zvědavě se díval po koši, v němž nějaké zvíře drápalo na proutěné stěny.

Když Vlaštovka dostala koláč a několik pohlazení, odběhla k ostatním koním, kteří již okusovali ratolesti křovin a stromů.

Ali koš neotevřel, a jako kdyby se bál, aby ho zvíře neuslyšelo, šeptal:

"Je tam pro mladého pána Henryho štětináč," ale jen to došeptal, zasmál se tak hlasitě, že všichni lovci zdvihli hlavy.

"Ukaž, co tam máš, Ali!" poroučel Achmet.

Ali, usednuv na zem, opatrně zdvíhal víko, ale jen tak maličko, aby se zvědavci mohli podívat na dvě poděšená zvířátka. Pohled na plavé kožíšky, špičaté čumáčky a neobyčejně velké boltce stačil, aby Achmet zvolal:

"Liška velkouchá," a hlasitě se zasmál. "Tato liška snadno zkrotne. Henry se vskutku zaraduje. Kdes je chytil, Ali?"

"Vyhrabal jsem je z písčitého břehu, kde si hověli v pelechu. Šel jsem za starou, když se vracela domů, ale ta utekla, než jsem doběhl k noře." Ali opatrně převázal koš provazem a potom pospíšil, aby podával plné mísy hladovým lovcům. Když přinesl po obědě černou kávu a zaslechl, že se lovci vydají za řeku k lesům, velmi se zaradoval. Ale přísný šejkův rozkaz zkalil jeho krátkou radost.

"Při nynějším stavu vody," pravil šejk Hussein, "by se koně s povozem těžko přebrodili, a proto se, Ali, vrátíš ke stádům. Na zpáteční jízdě bys nám nestačil a na stepi za noci zůstat nesmíš." Ali sbíral nádobí a smutně nakládal košíky a bedny na vůz, lovci však, vedeni šejkem, přebrodili řeku a vesele klusali k lesům. U řeky byl les jednolitý a hustý, ale do stepi se drobil v menší háje a mezi většími a menšími kusy lesa se rozkládaly rozlehlé plochy, porostlé mladou, vysokou trávou.

Vesměs listnaté stromy se podobaly dubům, akátům, bukům i jasanům, ale často byly opleteny tak hustě liánami, že je Emil nemohl rozeznat, avšak otec ho poučil, že jsou to sykomory a divoké fíkovníky. Velmi ho zajímaly nízké, ale obrovské kuželovité kmeny, na jejichž objetí by bylo zapotřebí tří lidí. Z těchto kmenů vyrůstaly krátké zkroucené větve, poseté řídkým listím a krásnými růžovými květy.

"Pohleď, Achmete," zvolal hoch, "v těch růžových květech se něco třpytí jako červené a zelené jiskry."

"Jsou to zdejší rubíny a smaragdy," smál se Achmet, a shýbnuv se nad keř, zdvihl třpytný kámen, který ale škrábal v dlani, byl to zlatohlávek.

"Schovám si ho," jásal Emil.

"Nezdržuj se zbytečně," pravil Achmet, "teď jich v naší zahradě najdeš dost, a všech barev." Šejk s doktorem dojeli k jinochům a oba prohlašovali zlatohlávky za skvosty. Když však doktor Koráb řekl, že by na kmenech stromů mohli

nalézt vzácné krasce s překrásně prokreslenými krovkami a skvostnými barvami, pátrali všichni po kmenech i po listech. Tak se lovci zvěře změnili aspoň na chvíli v lovce hmyzu, neboť doktor chytil skutečně malého brouka, jehož krovky byly kaštanově hnědé a v dolní třetině černé. Achmet ukázal Emilovi smaragdově zeleného a rýhovaného krasce, aby si ho sám chytil.

Lovci objížděli rozsáhlý háj a nepozorovali, že se opět přiblížili k řece, která tu tvořila velký zákrut a po deštích se rozlila v mělké kotli ně tak, že vytvořila rybník ze všech stran obstoupený lesem.

Hejno zelených papoušků s fialovými temeny a s růžovým páskem vzadu kolem krku se s křikem přenášelo z koruny na korunu. Ale to už zvláštní zvuky upozornily bdělého šejka, že nablízku jsou veliká zvířata.

Praskot lámaných větví, funění a šplíchání vody prozradily zkušenému šejkovi, že nablízku je stádo slonů.

Proto poručil ostatním lovcům, aby stáli tiše. Sám pak sestoupil z koně a opatrně se odplížil. Asi za pět minut se opět tak opatrně vrátil, a vsednuv na koně, pokynul ostatním, aby jeli tiše za ním. Tak ujeli asi dvě stě kroků.

Tu šejk znovu zastavil koně a ukázal mírným pohybem ruky na stádo dvanácti nebo patnácti velkých šedomodrých zvířat, z nichž čtyři ležela a ostatní se pásla, lámala silné větve stromů choboty a podávala si celé otýpky listí a haluzí do huby.

"Sloni," vydechli mladí lovci a nahnuli se v sedlech, aby lépe viděli, jak se zvířata ovívala ohromnými boltci nebo i ulomenou větví a zaháněla obtížný hmyz.

Naštěstí vál vítr od slonů, a tak lovce nezpozorovali, protože jinak by bylo stádo uprchlo, neboť sluch a čich slonů je výtečný.

Náhle sloni bez příčiny vstali a celé stádo se volně kolébalo k řece. Působilo hluk jako útok buvolů, jejich vysoké nohy totiž rozšlapávaly podrost napadrť a jejich choboty lámaly i silné větve a porážely kmeny stromů. Sloni na pochodu nedbají překážek, co jim neuhne, to porazí nebo zlomí, a tak v lese i v křovinách zůstává za nimi široký průklest.

Doktor a Emil oněměli údivem. Hleděli za stádem a radovali se opět z jiného divadla. Stádo vešlo do vody, někteří lenoši si hned lehli do teplé lázně, zatímco asi deset kusů se brodilo dál do větší hloubky. Tam nasávali do chobotů vodu a stříkali si ji nejdříve do hub a potom i na hřbety. Po chvilce, kde se vzali, tu se vzali, objevili se sněhobílí ptáci, třepetali křídly, usazovali se na hřbety ohromných zvířat a pilně projížděli špičatými zobany všechny záhyby tvrdé kůže slonů, aby tam vyhledali hmyz a příživníky. Byly to volavky rusohlavé.

Když se lovci dost vynadívali na stádo a zasmáli se dvěma laškujícím mláďatům, velkým jako Vlaštovka, odstoupili zase tiše, a teprve když opět vyjeli na step, odvážili se k hlasitému hovoru.

"Není mírumilovnějšího zvířete nad slona," pravil šejk.

"Slon nikoho nepřepadává a žádná šelma se na něho neodváží. I s člověkem by žil takový slon v míru, a není-li pronásledován, neprchá před ním, jakmile však poznal lidskou zlobu a úskočnost, tu prchá. Staří samci, kteří byli buď vypuzeni ze stáda, anebo zabloudili, jsou mrzutí a nebezpeční i člověku. Kéž Alláh potrestá každého, kdo pronásleduje slony."

Achmet a Emil klusali opět na dostřel vpředu a pátrali po stádu opiček. prchajících v korunách stromů. V tom náhle Vlaštovka uskočila, až Emil zakolísal v sedle. Pod jejími kopyty vyskočilo žlutošedé zvíře, bylo vyplašeno z pelechu vyhrabaného pod vykotlaným stromem. Zvíře ohnulo hřbet jako poplašená kočka. prskalo a skočilo na kmen stromu, po němž běželo jako po zemi. Ale nedošplhalo ke koruně, po Achmetově druhé ráně se skulilo na zem.

Achmet je obratně zdvihl, sehnuv se z koně, a ukazoval úlovek Emilovi. Chlapec viděl, že je to veliká skvrnitá kočka. Zvíře měřilo i s ocasem přes metr, mělo černý nos a v "obličeji" žluté pruhy.

"Je to serval," prohlásil Achmet, "veliký škůdce, který přepadává nejen malé antilopy, nýbrž i jehňata, nejvíce mu však chutnají ptáci: stepní kurové, perličky a drůbež." Šejk potvrdil Achmetova slova a vypravovalo servalově chytrosti.

"Náčelníci černošských kmenů se zdobí jeho kožešinou jako evropští králové hermelínem," pravil doktor. "Vídal jsem různé náčelníky, když přijížděvali do Chartúmu, jak byli ozdobeni kožešinami servala."

"Má pěkný kožich," zvolal Emil, "vezměte servala s sebou, vždyť jsme dosud nic neulovili."

"Přijeli jsme se jen dívat," řekl šejk vážně. "Je mnohem krásnější lovit očima než puškou. Avšak je čas, abychom se vrátili." Šejk ani nečekal na souhlas a obrátil koně a ostrým klusem se vracel k brodu. A když Achmet přivázal servala k sedlu, rozjeli se též mladí lovci za doktorem, který šejka dohánět.

Teprve v pět hodin odpoledne přebrodili jezdci řeku, a proto si musili pospíšit, aby dorazili ke stádům, než nastane noc.

Jakmile Henrietta zaslechla dupot koní, vyběhla lovcům naproti a zvěstovala jim radostnou novinu, že roztomilé lištičky už papaly mlíčko a že dobrý Ali pro ně udělal pěknou klec, aby neutekly.

"Ali říká, že zkrotnou a že za mnou budou běhat jako pejskové. Ten s černým nosánkem se jmenuje Fifi a ten se skvrnkou na čele Bibi. Tralala, oba jsou mí!" Henrietta tančila a tleskala a potom zvala všechny, aby se šli podívat. "Nejsou ani trochu ospalí a očka se jim lesknou jako korálky. Dívat se na ně smíte, ale pochovat je smím jen já."

HENRIETINO "ZOO" SE OBOHATÍ

"Dnes v noci nebude snad ani třeba, abychom všichni bděli," pravil šejk Hussein po večeři. "Leopardi nepřijdou.

Není chytřejšího a lstivějšího zvířete nad ně. Včerejší pohroma je přinutila k opatrnosti. Šelmy, které vyvázly se zdravou kůží a potloukaly se kolem stád, nezaútočí ani zítra v noci, přijdou však na zvědy. Až se přesvědčí, že naše bdělost ochabla, vrhnou se znovu na stáda a budou vraždit nejen z hladu, ale i z krve lačnosti a zuřivosti." Doktor

Koráb se usmíval a vyslovil pochybnost, že by se leopardi mohli dorozumívat.

"A přece pastýři tvrdí ze zkušenosti, že úporné pronásledování vyžene leopardy z celé krajiny," odpověděl šejk.

Achmet a Emil si přece večer vyšli na včerejší stanoviště, avšak jen žalostné a vytrvalé vytí šakalů a odporný chechtot hyen rušily noční ticho.

Po desáté hodině spali již unavení lovci ve stanech a neprobudily je ani vzdálené rány z pušek pastýřů, kteří bděli každou noc a zaháněli různé menší škůdce přilákané pachem skotu a ovcí.

Henrietta ani nedospala, vstala za ranního úsvitu a běžela ke kleci podobné spíš bedně, aby se podívala na Fifi a Bibi, avšak opatrně ustoupila, protože ušáčkové spali.

Byli tak stočeni do klubíčka, že Henrietta viděla jen čtyři velké boltce a dvě huňaté oháňky. Kdyby Henrietta věděla, že se mladým a chytrým lupičům zdá jen o ptáčcích a o jejich sladkém masíčku, nepohlížela by na ně s takovou láskou.

Ale tu už také přicházel Emil za Henriettou a přál jí hlasitě dobré jitro, ale to stačilo, aby se lištičky probudily a mrzutě vrněly jako děti.

"Co jim dáš k snídani, Henrietto?" tázal se Emil a také se zalíbením hleděl na zvířátka, podobná spíše netopýrům než psíkům.

"Ali řekl" odpověděla Henrietta, "že jim chutnají také kobylky a těch je všude dost, nejdříve ale dostanou trochu mléka."

"Budeš se muset o ně denně starat," mínil Emil, "a omrzí tě."

"Nikdy mne neomrzí," odpověděla Henrietta. "Ali tvrdí, že mi brzy přivyknou a že budou jíst všechno, co jíme my, a že neutečou, když je budu denně krmit a hrát si s nimi."

"Cos dělala včera, bavila ses dobře?"

"Znamenitě! Jezdila jsem s dozorcem Fargallahem od stáda ke stádu a uviděla jsem pět zvířátek podobných křečkům. Když jsme odpoledne zajeli k řece, zahlédla jsem tam ptáka, který byl zahalen do kožichu s límcem a měl krátké kalhoty a zástěru! Ach, jak jsem se mu nasmála. když stál jako kakabus na nožkách tenkých jako hůlky a podpíral si dlouhý zoban o nafouklé vole. Ali říkal, že je to volavka obrovská."

Ali opravdu nezapomněl a za chvíli přinesl na hliněné misce mléko pro lištičky, a když jim nabídl ještě hrst kobylek, vrhli se na ně, aby jim z klece neutekly.

Po snídani se lovci opět vydali do stepi, ale Henrietta jen polaskala svou milou Hvězdu a slibovala jí, že si vyjedou až odpoledne, že musí dohlížet na výrobu lepší klece pro lišky. Dozorce Fargallah totiž prohlásil včerejší Aliho dílo, naspěch vyrobené, za nevkusnou bednu a vysmál se mu.

"Uděláme z tvrdých prutů klec jako skříňku," sliboval Fargallah, "pevnou a pohodlnou a vysteleme ji peřím, protože lišky velkouché milují teplo. Kdyby vám v noci nastydly, zemřely by." Tato zpráva Henriettu polekala. Musí se postarat o teplé pelíšky hned. Proto jen pokynula paží mladým lovcům na rozloučenou. Také doktor Koráb zůstal ve stanu, aby vyčistil a obvázal ránu na koleně pastýře, který se v noci při pronásledování hyeny povážlivě poranil při pádu.

Šejk si chtěl prohlédnout stáda, a protože se ve stepi nenaskytla vždycky příležitost k lovu, vyjeli Achmet a Emil s ním. Vyjížďka potrvá jen dvě nebo tři hodiny, takže se lovci vrátí k obědu.

Když šejk prohlédl stáda skotu a letošní přírůstky a zeptal se na stanoviště ovčáků, ukázal mu dozorce na vzdálené stromy.

Po půlhodinovém klusu jezdci zastihli ovčáky pod skupinou euforbií a spatřili stádo, hlídané jen dvěma hlídači.

Ostatní hlídači spali ve stínu stromů, dohánělí co jim v noci nebylo dopřáno. Pastýři ovcí musí být bdělejší než pastýři skotu, protože na ovce, a zvláště na jehňata se odvažují i menší šelmy, jako šakalové, lišky, rysi, karakalové a divoké kočky, ale také dravci jako orli a supové.

Stáda ovcí poskytují lovcům nejlepší příležitost, aby se mohli přiblížit k antilopám. A toho využívali i mladí lovci. Při objíždění stáda "zdvihli" několik rodin a ulovili statného chlapíka, asi metr vysokého, jehož černá hlava byla zdobena rovnými metrovými rohy. Ale nejen jeho hlava, nýbrž i krk a přední běhy byly černé, kdežto ostatní tělo bylo pokryto šedivou srstí. Šejk uznal, že je třeba doplnit zásobu čerstvého masa, a proto neplísnil mladé lovce. Obrátil však koně směrem ke stanům a nestaral se, jak si mladí lovci s úlovkem pomohou. Achmet si však věděl rady.

Zavolal pastýře, a když jim slíbil předek antilopy, stáhli pastýři velmi rychle šedivého oryxe a hned jej "rušili".

Achmet si vymínil hřbet a kýty, a když jej zabalil do čerstvé a dosud vláčné kůže, přivázal "vak" na sedlo.

Mladí lovci dohonili ostrým klusem šejka, než dojel ke stanům, kde bylo velmi živo. Dva černoušci, kteří včera viděli úžasnou radost mladého pana Henryho z lišek, přinesli mu dnes ustrašené zvířátko, jehož zadní nožky byly mnohem delší než přední.

Henrietta okamžitě poznala tarbíka, protože i po Chartúmu nosily děti tarbíky v klíckách, a hned navrhovala, aby jej chlapci vpustili do prázdné klece, kterou Ali vyrobil. Ale zvířátko bylo malé a díry v kleci velké, a tak bylo třeba, aby Ali klec propletl. Ali však teď neměl kdy, protože musel kuchařit. Naštěstí se vrátili mladí lovci, kteří, jakmile opatřili koně, pospíšili Henriettě na pomoc.

Ali Henriettě tvrdil, že zvířátko také zkrotne. Henrietta na chvíli zapomněla na roztomilé lišky, protože tarbík neprojevoval v kleci ani plachost, ani bázeň. Usedl na zadní nožky, opřel se o dlouhý ocásek, na jehož konci se čepýřil chvostek, a předními nohama si zdvihl pohozenou kobylku k myší hubičce a snědl ji.

"Hleďte, hleďte!" volala Henrietta a vydatně tleskala, "snědl kobylku."

"Raději požírá zrní, semena, rýži, ovoce, zeleninu, ale nejlíp mu chutnají růže," prohlásil Achmet a smál se, když viděl údiv ve zracích Henrietty.

Henrietta obdarovala černoušky cukrovinkami. Potom si vyžádala od otce dva měděné penízky, které Emil prorazil, a když se jimi provlékla nit, zavěsil je na krky chlapců.

Černoušci "vyznamenáním" tak zpyšněli, že pohlíželi na ostatní děti se zdviženými nosíky. Pošetilé a směšné pýše podléhají lidé všeho stáří i všech barev.

Šejk Hussein předpovídal správně. Teprve třetí noci zaútočili opět na stádo dva leopardi, ale zaplatili svou odvahu skvrnitými kožešinami.

Pastýři se radovali, že nyní budou stáda na delší dobu bezpečná. S lovci se pastýři loučili neradi. Vždyť lovci přinesli do jejich jednotvárného života zábavnou změnu. Ali měl opět vyjet dříve, a když naložil bedny s nádobím, prázdné koše a vaky, tu teprve připevnil navrch obě klece s mladými zajatci. Henrietta by jela nejraději s Alim, ale styděla se a trochu se také durdila, když ji Emil nazval ošetřovatelkou ušáků.

Jezdci se zdrželi na stepi pozorováním různé zvěře, takže Aliho nedohonili. Teprve k večeru dorazili do dvora paláce a tu jim Ali přicházel naproti všecek blažený, protože Miriam z radosti, že se výletníci vracejí, napekla Alimu tolik lívanců s cukrem a skořicí, že si černoch spokojeně hladil boky. Zato nanosil "dobré paní" tolik dříví a vody, že ho musela Miriam napomenout, aby toho už nechal, sice...

Nasycené lišky a tarbík očekávali v komoře svého mladého příznivce a velitele, který jim vyhledá vhodné bydliště. Dnes se ho však nedočkali, protože Henrietta musela obsloužit a polaskat svou Hvězdu a vrhnout se do náruče staré Miriam, která se nemohla svých miláčků dočkat, aby jim pověděla, jak se jí stýskalo.

ZLÉ ZPRÁVY

Miriam se podařilo, že po večeři přivábila Emila a Henriettu do kuchyně. Před přísným šejkem a doktorem by se totiž Miriam nemohla vyptávat na podrobnosti a nemohla by držet Henriettu mezi koleny a chytat každou chvilku Emila za ruku. Aliho nemusela zvát, přišel hned za dětmi jako stín, a zkříživ nohy pod sebe, usedl na zem.

Tělem se podobal Buddhově soše, ale v černém obličeji se mu leskly oči a svítily bílé zuby, protože se stále blaženě usmíval, když Henrietta nebo Emil líčili různá dobrodružství. Vyprávěli o tom, jak leopardi za nocí útočili na stáda a o kruté odplatě nebezpečným šelmám. Proto popisoval Emil skvrnitou šelmu, jakou má tlamu plnou ostrých zubů a jaké drápy, kterými roztrhá i velké zvíře.

"Ach, jestli myslíš toho kocoura, velikého jako tele," pravila Miriam, "takového jsem už viděla. Vlezl až sem do kuchyně, a když mi ukradl slepici, hodila jsem mu hrnec s horkou vodou na hlavu a potom jsem ho hnala koštětem přes dvůr utekl mi však přes zeď." Z Buddhovy sochy se vydral vzdech jako z kovářského měchu a dvě černé paže klesly na podlahu, až to buchlo.

Také Henrietta a Emil zapomněli úžasem zavřít ústa.

"Miriam tys, tys zahnala leoparda?" zakoktal po chvíli Emil, a když Miriam kývnutím hlavy přisvědčila a slíbila, že zítra ukáže dětem rýhy na zdi, kudy se na zeď kocour vydrápal, ztichli všichni v kuchyni na dlouhou chvíli.

"Ale bála ses, viď, Miriam?" řekla Henrietta a hladila tváře milé staré chůvy.

"Kocoura jsem se ani tak nebála jako spíš tuláků," vypravovala Miriam, "ale taky jsem je zahnala. Utíkali, jako když jim hlavy zapálí, jakmile zaslechli o moru."

"O moru? Co to povídáš? Nebolí tě hlava? Neožehlo tě slunce, Miriam?"

Stará chůva vypravovala o tulácích, kteří ji strašně poděsili jednak zjevem a jednak hrozbami, ale i o tom, jak předstírala záchvat a jak je vystrašila.

"Než utekli, hodil jeden z nich na zem destičku a řekl, že je to psaní," skončila Miriam vypravování.

"Pohodil destičku? Kde je?" ptal se Emil.

Miriam vyňala ze zásuvky kuchyňského stolu čtverhrannou lepenku, převázanou pevnými vlákny, jejichž konce byly přelepeny voskem. Na vosku byl zřejmý otisk prstenu, avšak na lepence nebyl nápis.

"Protože tulák mluvil o dopise, hledali šejka, pak tedy destička patří šejkovi," pravil Emil. "Pojďme tedy hned všichni k němu, bude jistě zvědav, kdo destičku poslal a kdo ji přinesl." Stalo se, jak Emil předvídal. Když šejk Hussein přijal lepenku, podíval se nejdříve na otisk ve vosku a potom se vyptával na posly. Ale od Miriam se dozvěděl jen to, co již vypravovala dětem.

Ali pospíšil k Achmetovi a vyprávěl mu o dobrodružství, jež se Miriam přihodilo s leopardem. Zprávu skončil šeptem:

"Nebyl to leopard, ale džin nebo sám šejtan, který se polekal "staré přísné paní", a já se mu nedivím, když chytla koště..." V tuhé, přeložené lepence skutečně vězel tenký list papíru, na nějž emír Mahmud napsal stručné, ale velmi důležité zprávy. První ochromila všechny posluchače. Vždyť zvěstovala, že 22. července zemřel Mahdí, vyvolenec Alláhův, na ztučnění srdce a že byl pohřben v hrobce v Ummdurmánu. Jeho nástupcem se prohlásil nejmocnější šejk Abdullah el Tajíší, který se nazval kalifem, to jest místodržitelem Mahdího.

"Abdullah z rodu Bagara, náš vznešený příbuzný," psal emír Mahmud, "v němž Alláh našel zalíbení, ať panuje sto let a Alláh ať pokoří všechny jeho nepřátele! Kalif vyvolil mne za své oči i za své paže a dopřává mi milosti, abych mohl hledět do jeho jasné tváře. Kéž i vám, moji drazí, je dopřáno té milosti! Mé srdce po vás touží a mé oči hledívají do dálky. Při návratu z Habeše jsem nemohl odbočit, protože můj vládce a pán poručil, abych se rychle vrátil. Oddálil jsem trest, který stihne nevěřícího habešského psa - který se plazí, ale cení zuby. Alláh, pán světa, shovívavý a milosrdný, chrání své věrné, proto věřte jeho slibům, neboť jest v moci jeho, aby řekl: "Budiž, a stane se!... Kéž vás ochraňují jeho andělé a vnuknou vám dobré myšlenky!" Dolů připsal emír Mahmud poznámku, aby posly nezdržovali a aby je hostili a obdarovali. Odpověď nežádal. Když šejk Hussein dopis přečetl, pozval doktora a Achmeta na poradu. Emil a Henrietta, unavení jízdou, odešli spát. Šejk četl znova celý dopis a uvažovalo každé větě. "Mahmud," pravil po zamyšlení, "poslal dopis po cizích lidech. Obával se, že by jeho posli byli zadrženi. Dopis je napsán velmi opatrně, avšak chvála kalifa má zakrýt emírovu touhu, aby nám mohl říci, co se neodvážil napsat.

Cítím, že mne volá. Je zřejmě spíš vězněm než přítelem kalifovým, a proto půjdu k němu, protože "oči jeho hledívají do dálky"." Doktor Koráb vyčetl z emírova dopisu totéž, avšak pochyboval, že se Husseinovi podaří proniknout vojsky a najít bratrance Mahmuda.

"Což nepíše, že je v blízkosti kalifa?" pravil šejk Hussein. "Jako obyčejný cestující bych ovšem neprošel, ale podařilo-li se dervišům, že prošli až sem, proč bych já nepronikl ke kalifovi jako derviš?"

"Cesta pro pěšího poutníka je příliš dlouhá, nebezpečná a namáhavá," namítal doktor.

"V chobotu Kolaga leží parní člun. Popluji na něm tak daleko, dokud to bude možné, abych nevzbudil podezření. Potom půjdu po stezkách, jež Alláh upravil pro věřící, aby nezabloudili." Achmet nepromluvil při poradě ani slova, neboť arabský mrav přikazuje, že mladší smějí mluvit až po vyzvání. Teprve když šejk Hussein prohlásil, že se vydá na cestu co nejdříve, žádal Achmet strýce o dovolení, aby ho směl provázet.

"Ne, milý Achmete, tobě a doktorovi svěřuji všechen majetek," odpověděl šejk Hussein. "Roznesou-li Mahmudovi poslové zvěst o moru, načas zastraší nahodilé lupiče v okolí, ale při změně vůdce odpadnou některé tlupy a budou loupit na vlastní pěst. Proto se musíte připravit na obranu. Hned zítra povolej všechny pastýře! Nechť sem přiženou stáda a spasou třeba úrodu. Čím více ozbrojených mužů bude nablízku, tím spíše se ubráníte." Do paláce vešla nepozorovaně starost, jako vchází večerní mlha do údolí, a zakalila jasný rozhled do budoucnosti.

Po důvěrné poradě usnul doktor Koráb velmi brzy, ale asi po dvou hodinách se probudil a potom už míjel spánek jeho oči až do úsvitu.

Po šťastném uniknutí ze sutin Chartúmu našel zde se svými dětmi a starou chůvou ostrov míru, klidu a štěstí.

Válečná bouře zuřila daleko na severu a do klidného zákoutí nezalehl ani její hlas. Nyní však hrozila změna, předpovídal ji příchod dvou dervišů i zastřené výstrahy v emírově dopise.

Dervišově poděšeni zprávou a moru sice utekli, ale roznesou o něm zvěst a jistě se také zmíní o krásném paláci, v němž je mnoho žádoucích věcí. Strach před morem je veliký, avšak chtivost loupežníků ještě větší! Vyčkají sice nějaký čas, ale potom přijdou, aby nejdříve vyloupili zahrady a sady, a nejodvážnější z nich vniknou do paláce, jakmile zjistí, že je obydlen. Vždyť mohou překvapit černé dělníky a ženy na polích a přesvědčit se, že je derviši oklamali! Poprvé přálo obyvatelům paláce štěstí, že derviši v paláci a v okolí nikoho nespatřili než starou Miriam, které jen strach vnukl myšlenku o moru, ale podruhé se může štěstí odvrátit.

Husseinava domněnka, že změnou vůdce bude uvolněna kázeň a že se některé tlupy rozběhnou, aby loupily, byla velmi správná, mimoto je pravděpodobné, že mnohé kmeny, až dosud pokojné, se zdvihnou, aby se přidaly k novému vůdci, který bude snad shovívavější, než byl Mahdí, v jehož táboře byly přísně zakázány tance, zpěvy, tabák a opojné nápoje.

Po Husseinově odchodu přejde přirozeně veliká zodpovědnost na doktora Korába. Druhá žeň dozrála a musí být sklizena. Kdo však bude hlídat v krajině, aby oznámil příchod nepřátel? Doktor Koráb si vzpomněl na černošské děti, které se snadno skryjí a nejdřív by mohly postřehnout blížící se cizince. Také pastýřům se musí vysvětlit, proč je volá, aby přihnali stáda blízko k paláci a pásli je třeba na obdělaných polích. Nyní též přestanou dlouhé vyjížďky a lovy pro zábavu. Doktorovo statečné srdce se nezachvělo ani na okamžik strachem před lupiči. Bude bránit emírův majetek i životy všech obyvatelů do posledního dechu a nedá se překvapit. Avšak uspořádání obrany si vyžádá mnoho práce a přemýšlení. Podruhé usnul doktor Koráb jen nakrátko, protože ho probudil ruch v domě.

Šejk Hussein snad ani nespal, neboť byl již připraven k odchodu. Byl oblečen v pracovní oblek kormidelníka, když vešel do lékařovy ložnice, aby s ním projednal věci, na které včera zapomněl. Po půlhodině odcházel, aby se rozloučil s Achmetem a s dětmi.

Na nádvoří již stál povoz a černý Ali nakládal do jeho korby koše a torby, které doveze až k řece.

Černošský chlapec přiváděl šejkova osedlaného koně a všichni starci, všechny ženy a děti se shromáždili pod obrovskými stromy, aby se rozloučili s laskavým pánem a vyslechli jeho poslední rozkazy.

Šejk Hussein vyšel ruku v ruce s Achmetem a oznámil shromážděným služebníkům, že Achmet a doktor budou do jeho návratu pány, které musí každý poslouchat.

Hussein objal naposledy všechny přátele a vyhoupl se do sedla. Ale v posledním okamžiku vyskočil také Achmet na vůz a usedl vedle Aliho.

"Vrátím se na strýcově koni," vykřikl, když už koně poskočili. Po šejkově odjezdu odešli dělníci a dělnice po své práci.

Doktor se však vrátil do paláce, aby vypracoval plány na obranu a každému podle jeho schopností a sil určil práci.

Později, až bude plán důkladně promyšlen, Achmet přivede pastýře. Doktor s nimi smluví poplašná znamení a vykáže jim stanoviště a úkoly, aby nenastal zmatek.

Musel vymyslit způsob, jak by ochránili stáda. Největší bezpečnost pro lidi poskytoval ovšem pevný palác. Protože však byl příliš rozlehlý, rozhodl doktor Koráb, že promění na pevnost severní křídlo.

Po návratu od řeky zavedl Achmet doktora do zbrojnice v níž zůstaly zbraně. Zbyly zde buď velmi vzácné nebo starodávné zbraně, neboť emír Mahmud jich potřeboval mnoho, aby vyzbrojil svůj válečný zástup. Avšak doktor uvítal i půl tuctu starých pušek, jež bylo nutno nabíjet zpředu nabijákem a soudek prachu, kule, broky a zápalky.

V nouzi poslouží i tyto pušky, když je svěří starcům a odrostlejším chlapcům. Loveckých pušek měli pět, a tři kulovnice. Mimoto zde byla kopí, ležely tu okrouhlé štíty z hroší kůže a na zdech visely luky, z nichž starci jistě dovedli vysílat šípy. Každý pastýř měl kulovnici, a tak když doktor spočítal všechny válečné síly, shledal, že v nejhorším případě by mohl bránit "tvrz", nejméně dvaceti pěti puškami. Všechny válečné přípravy byly dlouho zbytečné. Stráže, hlídající ve dne v noci, nic podezřelého nespatřily... Starci a ženy vycházeli denně, aby sklízeli obilí anebo aby sbírali ovoce, hlízy a oddenky. Emil a Henrietta opět dozírali na dělníky, ba někdy, když se jim zachtělo chutnější pečeně, vyjížděli až do stepi a ulovili antilopu nebo kurovité ptáky. V řekách a potocích bylo možno nalovit mnoho dobrých

ryb, ale vylovená ryba musela být upečena hned na břehu, protože se rybí maso rychle kazilo.

Když uplynuly týdny v klidu, polevili strážci v bdělosti.

A tak hlídky zpozorovaly četu asi třiceti mužů teprve, když se lupiči již hnali na stáda ovcí, jejichž pastýři jako obyčejně ve dne dospávali, co v noci zameškali. Chlapci sice troubili na poplach a dozorci svolávali pastýře a Fargallah poslal chlapce na koni, aby přivedl z paláce posilu, ale zdálo se, že posila přijde pozdě. Chlapec přijel tryskem na nádvoří, kde zastihl pracující ženy. Jejich povyk a nářek vyvolaly doktora z lékárny. Všichni obyvatelé paláce byli naštěstí doma. Podle doktorova rozkazu se někteří rozběhli do stájí pro koně, zatímco jiní přinesli připravené pušky. A tak za několik minut vyrazila ze dvora skupina osmi jezdců, protože nejen Ali, nýbrž i odrostlí chlapci vyskočili na neosedlané koně.

Vedl je mladý posel.

Se zdviženými puškami se hnala četa přes pole na step, kde již praskaly střelné rány. Dozorci shromáždili pastýře a střelbou za jízdy útočili na koních na nepřátele. Protože skoro polovina lupičů vraždila poplašené ovce, nemohli pastýři odhadnout počet nepřátel a jejich dvanáct pušek by sotva odolalo lupičům. Avšak náhle se objevila v boku doktorova četa a také ohlašovala svůj příchod prudkou střelbou. Nenadálý útok ze dvou stran způsobil v několika minutách porážku vetřelců, kteří se dali kvapně na útěk. Na bojišti zanechali pět podříznutých ovcí.

Doktor moudře zastavil své bojechtivé vojsko, avšak nemohl zastavit rozhněvané pastýře, kteří pronásledovali lupiče na hodinu cesty, ale nedohonili je.

Blízkost velkých stád byla pro obyvatele paláce nebezpečná. Potulující se tlupy potřebovaly maso, které si mohly ze stáda opatřit snadněji než zdlouhavým lovem. Pokud si je vezmou na vzdálených pastvinách, snadno se oželí ztráta dobytka, jen když lupiči nezatouží po paláci. Avšak poručí-li doktor, aby pastýři zahnali stáda daleko na východ, vzdá se jejich velmi účinné pomoci, kdyby byl přepaden palác.

Doktor Koráb marně přemýšlel, jak by nejlépe rozluštil tuto hádanku, když se třetího dne po zahnání lupičů náhle objevil šejk Hussein.

Stráže oznámily Achmetovi, že od řeky přichází cizinec, patrně tulák. Achmet se ozbrojil pistolí a vyšel cizinci naproti, ale již podle chůze poznal strýce Husseina a Pospíchal do jeho náruče. "Achmete! Hochu! Je všechno v pořádku?"

"Alláh buď veleben! Všechno. Viděls otce? Je zdráv?

Co nám vzkázal?"

"Všechno ti povím, přináším mnoho zpráv," odpověděl šejk Hussein. Pak pohlédl na svůj zaprášený a roztrhaný oblek a dodal: "Rád bych vešel do paláce nepozorovaně, v těchto hadrech bych naše přátele poděsil!"

"Emil a Henry sbírají s Alim ovoce v sadě a doktor pracuje v lékárně. Jen pojď směle, nikdo tě neuvidí. Jsi jistě unaven," pravil Achmet a šel se strýcem ruku v ruce.

"Ne, přijel jsem na člunu a cesta od řeky mne neunavila," odpověděl šejk. "Nestalo se tedy nic zlého - Všemohoucí drží svou ruku nad těmi, kteří v Něho věří a Jemu slouží." v zamyšlení kráčel šejk Hussein po nádvoří a moudrý Achmet nedorážel na něho otázkami. Tušil, že strýcova hlava je obtížena starostmi a že zprávy nebudou příznivé:

Šejk Hussein si přál, aby Achmet aspoň hodinu pomlčel o jeho návratu, a když potom vešel osvěžen koupelí a v obvyklém bílém rouše do chladné a vzdušné síně, běželi mu Emil a Henrietta s jásotem vstříc.

Achmet jim slíbil překvapení a hle, tu bylo, a nejmilejší.

Také doktor vítal upřímně šejka a tiskl jeho ruce.

"Od emíra Mahmuda pozdravy všem," pravil Hussein, těší mne, že vás vidím všechny zdrávy. Kéž Alláh na nás i v budoucnu milostivě shlíží!" Když šejk usedl na nízký divan, žádal, aby mu vypravovali, co se zde dělo za jeho nepřítomnosti. Zprávy o přepadení stáda ho znepokojily, ale těšil se z nekrvavého průběhu.

"Lupiči jsou mstiví a neodpustili by nám, kdyby byl některý z nich zabit. Stáda nestojí za lidský život a obávám se, že brzy je nikdo nebude bránit!" Tato slova zněla jako předzvěst ještě horších zpráv.

"Na svém člunu," vypravoval šejk Hussein, "doplul jsem po řece Kolago a Dinderu bez velkých nesnází až do Medíny, kde ústí do Modrého Nilu řeka Rahad. Na Nilu byla plavba již obtížná. Plulo tam tisíce člunů do Ummdurmánu a musel jsem veslovat. Cestoval jsem jako chudý a otrhaný derviš, nesměl jsem proto použít stroje, aby mne neprozradil.

Cesta do bývalého Chartúmu trvala dlouho, bylo mně, jako kdybych vcházel do ohromného mraveniště. Tisíce a tisíce stanů, lidí, koní a velbloudů obklopuje jako roj divokých včel nové město Ummdurmán, z jehož středu se vypínají hrdá čela dvou bílých mešit a k obloze trčí jako prsty štíhlé minarety.

Daleko pod Chartúmem jsem uschoval svůj člun a potom jsem zmizel jako žebrák v mraveništi zvířat a lidí.

Prodíral jsem se hlučícími a páchnoucími davy několik dní, než se mi podařilo proniknout až k hlavnímu stanu, a opět jsem musel dlouho a dlouho čekat, než mne emír Mahmud zpozoroval v davu a pokynul mi, abych šel za ním.

"Vojska odpočívají," řekl mi po uvítání, "protože kalif, který se chce zalíbit kněžím, prohlásil měsíce srpen a září za měsíce míru". Kalif Abdullah ovšem neodpočívá, ale horečně se připravuje k výpravě na východ. Musí dobýt země až k Rudému moři.

"Proč právě na východ?" tázal jsem se.

"Angličané urputně brání sever a dovedli znamenitě využít Velké pouště proti nám. Proto chce kalif přesunout svá vojska na Rudé moře - přeplavit je na lodích na sever a vpadnout egyptskému vojsku do týlu. To je velkolepý plán, ale provedení bude velmi obtížné," pravil jsem, avšak emír mne okřikl a vyhnal mne ze stanu s nadávkami. Hned jsem pochopil změnu, neboť v tom vešel rychle do komnaty bojovník se vzkazem, aby emír pospíšil ke kalifovi. Příštího dne jsem přišel opět, ale nezastihl jsem bratrance doma. Dověděl jsem se od jeho sluhy, že odjel na step.

Od té doby se mi podařilo ještě dvakrát, že jsem mohl s Mahmudem mluvit, ale jen chvilku.

"Jsem příliš bohatý," řekl Mahmud za druhého setkání, "a kalif to ví, neboť zde je více zrádců, kořistníků a šibalů než

bojovníků. Nejhorší jsou hrabiví kněží a knězem se tu prohlašuje každý, kdo se neštítí hadrů a špíny, zrady a štvaní. Vím, že všechen svůj majetek nezachráním, ale chci zachránit vás a z majetku, co se zachránit dá. Jsem nyní vrchním velitelem nejpřednějších vojů, a jakmile se jim postavím do čela a odtáhnu, vím, že se kalifovi důvěrníci vrhnou na můj majetek. Proto musíte všechno nechat a uprchnout. Je jisté, že si přípravy k výpravě vyžádají doby čtyř až šesti týdnů. Husseine, nesmíš otálet! Přiveď mého syna i naše přátele sem a přidejte se k mé družině, já se postarám, abyste v ní byli trpěni." Při poslední rozmluvě jsme s Mahmudem propracovali podrobně plán útěku. Drazí přátelé, chystejte se! Kalifovi pochopové nás zde nesmí zastihnout! Alláh je mocný a zastíní nás svou dlaní." Emil a Henrietta vyskočili. Domnívali se, že se tlupy divokých jezdců nepřátel přiženou již zítra.

"Neukvapujte se, bratranec Mahmud mi slíbil, že sem pošle spolehlivého muže, kdyby hrozilo okamžité nebezpečí." Emil a Henrietta odběhli. Museli oznámit strašnou zprávu staré chůvě Miriam a pošeptat svým koníkům, že už nebudou vyjíždět daleko do stepí.

Henrietta potom odvedla Emila ke klecím, aby se podíval, jak ještičky a tarbík již žerou z její ruky a že neutečou. I když jim dopřeje svobody. Otevřela dvířka a lákala zvířátka ven. Lišky i tarbík pojídali pamlsky a na útěk ani nepomysleli Achmet přišel za dětmi, a když jim navrhl projížďku, neodolaly, ale přitom si vzájemně slibovaly, že budou jezdit jen v nejbližším okolí paláce.

Šejk Hussein a doktor Koráb přisedli k sobě blíž. Museli se poradit o nejdůležitějších věcech.

"Naši předkové. nechť je Alláh uvede do ráje!" pravil šejk Hussein, "žili v této úrodné a bohaté krajině po staletí a nashromáždili velký poklad, který bratranec Mahmud opatroval a rozmnožoval. V paláci je skryto mnoho zlata a stříbra, ale zvláště mnoho drahých kamenů. Bratranec Mahmud předvídal, že bychom zlato, šperky a stříbro nepronesli, a proto mi poručil, abych je zakopal na tajném místě. Zakopáme je spolu, ty umíš kreslit plány a mapy, a proto tě emír žádá, abys nakreslil mapy dvě, jednu pro něho a druhou pro Achmeta, ale tak, aby z nich cizinec nepoznal jejich účel. Na útěku a v cizině budeme potřebovat peníze. Odneseme tedy, co bude možné, ale zvláště drahé kamení, které se dá snadněji skrýt a které můžeme v cizině vyměnit za peníze potřebné na živobytí. Podle bratrancova plánu pocestujeme s vojskem k východu jako poutníci, kteří putují k posvátné Kaabě do Mekky, aby smyli hříchy svých duší. Alláhovi andělé nás budou provázet a Alláh splní své sliby, neboť je milosrdný Cožpak nečteme v koránu, že těm, kdo trpí násilím a musí opustit svůj domov, bude dán jiný krásný domov zde na zemi a že jejich odměna na onom světě bude ještě větší?" Doktor Koráb zdvihl ustaranou hlavu a pravil dojatě:

"Šlechetný Mahmud se stará především o nás, protože ty, šejku, a Achmet byste snadněji našli úkryt a útočiště v pohraničních horách a lesích."

"Mýlíš se, můj příteli," odpověděl šejk Hussein. "Touží-li kalif Abdullah a jeho rádci po emírově jmění a posílají-li Mahmuda do nejkrutějších bojů, neušetřili by ani jeho příbuzných. Kalif by nás buď poslal do prvních bitevních řad, anebo by se nás zbavil podlejším způsobem.

Jinou cestou uprchnout nemůžeme, musíme se odvážit do lvího doupěte a nepozorovaně projít"

"Ale jak? Chytří dervišové nás poznají," namítal doktor.

"Musíme se přičinit o to, aby nás nepoznali," odpověděl Hussein. "Přebírej zrnka písku v poušti, vybírej oblázky na břehu řeky a nabírej do dlaně vodu řeky Nilu, kdo ti poví, že jsi zdvihl pravá zrnka, že jsi našel pravé oblázky a že jsi nabral pravé krůpěje? Musíme zmizet v davech, a protože v davech převládají žebráci a vojáci, promění se někteří v žebráky a ostatní ve vojáky." Doktorova hlava se odhodlaně zdvihla a v jeho očích zasvitlo, vzpomněl si, jak Ali změnil v Chartúmu Emila a Henriettu v černoušky, ale přece se otázal Husseina, jak míní přenést drahé kameny.

"I o tom jsem přemýšlel," odpověděl Hussein. "Šaty žebráků jsou velmi jednoduché. Pouhá tunika a kus látky jako plášť. Staří poutníci do Mekky chrání holé hlavy bílým a zeleným turbanem. Jsou bosi anebo si připínají opánky. Zašijeme-li kameny do spojovacích stehů anebo do náprsních pokrývek, v nichž nosí poutníci amulety, budou skryty před chtivými zraky lupičů a nezpůsobí těm, kdo je ponesou, obtíže."

SBOHEM, TICHÉ A LÍBEZNÉ ÚTOČIŠTĚ

Příštího dne vyjela z paláce malá společnost jezdců ke stádům. Vpředu jel šejk Hussein a za ním tři smutní mladí jezdci: Achmet, Emil a Henrietta.

Achmet se sice rozhlížel hrdě jako orel, ale Emil a Henrietta spíš leželi na šíjích koníků, než seděli v sedlech.

Přemáhali se, aby potlačili vzlykot, avšak slzy koulející se po hřívách koníků prozrazovaly, co se děje v srdcích dětí. Emil a Henrietta jeli na Vlaštovce a na Hvězdě naposledy. Naposledy je nesou jejich koníčci, krásnější než antilopy, věrnější než kterýkoli přítel, líbezní a milovaní.

Smutně budou řehtat, nedočkavě hrabat nohama a nadarmo se ohlížet, až jejich mladí přátelé z nich seskočí a odejdou navždy!

Šejk Hussein svolal dozorce a poručil Fargallahovi, aby obrátil stáda k východu.

"Dožeňte je zvolna až do podhůří," pravil šejk, "a očekávejte tam další rozkazy. Tyto tři koně odveďte s sebou, šetřte je a opatrujte jako oko v hlavě." Achmet, Emil a Henrietta již seskočili z koní a všichni tři objímali jejich obloukovité šíje a líbali jejich hlavy i oči a šeptali jim láskyplná slova.

Koníčci porozuměli, že se jejich přátelé a velitelé s nimi loučí, a kývali hlavami, lízali tváře i ruce dětí, a když se přece museli rozejít. Zaržáli tak, jako naříká bitevní kůň nad vojínem, který leží mrtev u jeho nohou. Ačkoli se jejich srdce žalostí svírala, vzdali se Achmet, Emil a Henrietta milovaných koní jen proto, aby se jich nezmocnili divocí bojovníci.

Ať se koníci vrátí do své domoviny mezi své druhy a ať vzpomínají, dovedou-li, ale ať jsou volní a nikdo ať je netýrá!

Ali již zvěděl, že nastávají zlé doby, ale nechápal všechny činy svých bílých pánů.

Poklad ukládali jen tři: šejk, doktor a Achmet. Tři noci bylo nutno pracovat, protože šejk Hussein ukryl i vzácné zbraně, knihy a koberce. Nábytek, tkaniny, nádoby a podobně musel v paláci ponechat, aby v myslích nezvaných vetřelců nevzniklo podezření, že obyvatelé byli před nimi varováni a že ukryli nejvzácnější věci. Úkryt byl zvolen znamenitě a bez podrobné mapy by ho nebyl ani šejk, ani doktor po letech našli.

Teď se ještě ale museli přestrojit a upravit si obličeje a ruce. Ali a doktor Koráb natírali bílá těla dětí mastmi a tekutinami, aby zčernala a zkudrnatěly jejich jemné vlasy. Rovné nosíky se ovšem nedaly rozplácnout a jejich rty nadmout, ale i zde pomohly barvy, masti a náplasti.

Desátého dne po návratu šejka Husseina do paláce odvážel Ali na voze zvláštní společnost k řece: starou ženu, dvě černošské děti a hromadu košíků, bedniček a vaků.

Na starých tažných koních jeli za vozem šejk, doktor a Achmet a za touto chudobnou karavanou se belhali staří černoši, běžely ženy a poskakovaly nahé černošské děti. Již se všichni dvakrát s pány rozloučili, ale nemohli je opustit, ba neuposlechli ani přísného šejkova rozkazu, aby se vrátili. Chtěli dojít až k řece, aby viděli, jak dobří páni odplují ve člunu.

Když karavana dospěla k řece, pospíšil šejk - nyní opět reis - na člun, aby prohlédl stroje, zatímco Ali a Miriam odnášeli koše, vaky a četné balíky do chýšky, postavené na člunu z tenkých, ale pevných kmenů, jež tvořily stěny, a z velikých banánových listů, jež poskytly lehký a nepromokavý úkryt.

Cestou sem zapírali všichni černí průvodci únavu. Ale nyní, když šejk poručil, aby se vrátili, pocítily náhle ženy i děti, že je bolí nohy. Nejstarší chlapec usedl na Aliho místo a pobídl koně, aby se obrátili opět k paláci. Jakmile ostatní pochopili, že by jim ujel, vrhli se na vůz a za chvilku jich sedělo, stálo a viselo na voze jako černých včel na plástvi.

Mávali pažemi, křičeli a ujížděli jako hejno vran, až zmizeli ve zdviženém prachu jako v mlhách.

Protože se šejk Hussein rozhodl, že na řece Kolago i na Dinderu použije parního stroje, a protože v těchto odlehlých a nyní skoro vylidněných krajinách nehrozilo nebezpečí, že by mohli být prozrazeni, bylo nutno, aby se zásobili palivem. Sám dbal, aby pod kotlem stroje bylo řádně zatopeno, kdežto všichni ostatní snášeli kmeny a tlusté větve. Syrového dříví mohli nanést hojnost, neboť břehy řeky jsou hustě zarostlé stromy. Avšak reis potřeboval suché dříví, a proto museli bezděční, ale ochotní dřevorubci vyhledávat souše, kmeny dávno vyvrácené anebo vodou vyplavené, takového dříví bylo na březích dost, ale řezání a osekávání větví bylo velmi namáhavé a bez Aliho by ostatní nevykonali mnoho užitečné práce. Údy všech pracovníků již umdlévaly, když reis Hussein prohlásil, že zásoba paliva vystačí na den a že je v kotli už dost páry, aby mohla rozvířit lopatky a hnát člun po proudu řeky.

V deset hodin ráno, když slunce již nemilosrdně hřálo a rozhodilo na hladinu řeky na tisíce lesklých střípků, vstoupili uprchlíci na palubu. Nikomu se nechtělo do chýše, kde byl stín. Všichni se chtěli ještě aspoň pohledem rozloučit s milým krajem, v němž prožili přes půl roku. Tolik krásných dní v míru a štěstí.

Třicet kroků dlouhý a skoro deset kroků široký člun poskytoval cestujícím dosti místa a pohodlí, a ačkoli byl zatížen, plul rychle po rozvodněné řece. Teprve nedávno přestala doba dešťů v hornatém kraji Kvara, kde Kolago sbíralo své prameny.

Doktor Koráb, Emil a Henrietta podávali si dalekohled a máváním paží se loučili s velikými vzdálenými stromy, v jejichž stínu tak rádi a často na delších vyjížďkách odpočívali. Miriam připravovala na přenosné plotně oběd a Ali přenášel do podpalubí nejen dříví, nýbrž i všechny zásoby. Chýše musí být přeměněna v ložnici a na přídi musí být postaven stan.

A co Achmet? Kam se poděl? Obešel chýši, opřel se o její stěnu a díval se na mizející krajinu. Pro něho byl odjezd bolestnější než pro všechny ostatní. Vždyť opouštěl domov, kde se narodil, kde prožil šťastné dětství a kde měl jako neomezený vládce panovat. Však toto není jen odchod, ale útěk před lupiči, kteří zatoužili po jeho majetku. Kam ho osud zanese? Bude se po celý život toulat po cizině, zatímco v jeho paláci a na jeho statcích budou hodovat lupiči? Slzy hněvu a uražené hrdosti vy tryskly z jeho černých očí a jeho pěsti se zaťaly, ale ihned povolily v napětí, když se malá černá ruka položila na jeho paži a ozval se Henriettin jemný hlásek:

"Netruchli, Achmete, nikdy tě neopustíme a jednou se sem opět vrátíme šťastni a spokojeni." Achmet se sklonil k Henriettě, a zdvihnuv náhle vysoko dívenku, vykřikl:

"Kéž tě Alláh vyslyší!" Cesta po řece Kolago a po Dinderu rychle ubíhala.

Uprchlíci museli ovšem denně sbírat palivo a stále střežit řeku i břehy. Nejhorší bývaly noci, kdy komáři a jiný hmyz doráželi na husté sítě a toužili po krvi spáčů. A běda, když se jim podařilo najít malou skulinku, nebo vlézt pod moskytiéru. Ale nebyli tu jen tito krvežíznivci. V řece se prohánějí ostnaté ryby, jejichž ostny mohly nebezpečně poranit bosé nohy, když si je uprchlíci chtěli v řece ochladit. Potměšilí hroši nadzdvihovali z pouhé svévole příď nebo záď člunu, aby ho převrhli. Na písčitých březích leželi s vyhaslými zraky a otevřenými tlamami ohyzdní ještěři a pohled na ně zapuzoval vzpomínky na vábnější obrázky, jež se občas naskytovaly zrakům poutníků, když se hejna růžových plameňáků zhlížela ve vodě anebo když jeřábi si vzájemně poklonkovali, jako kdyby se vítali, nebo když čáp i vyhazovali chycené rybky nad vodou a v letu je chytali do široce rozevřených zobáků. Také nádherné barvy za stmíváni i za rozbřesku dne vábily zraky. Ale to vše těšilo poutníky jen na chvilku. Potom je všechno unavovalo. Čím více se člun blížil k Modrému Nilu, tím více se přibližovalo i nebezpečí.

Šejk Hussein se po poradě s doktorem Korábem zbavil před ústím Dinderu do Nilu parního stroje a vztyčil na palubě stěžeň s plachtou.

Po této změně plul člun již pomaleji, i když jej nesl proud. A když vál příznivý vítr a nadmul plachtu, odkládali unavení poutníci těžká vesla.

Okolní krajina byla skoro pustá, ba i místa, před rokem lidnatá, zpustla, protože většina obyvatel nyní tábořila v okolí Ummdurmánu a chystala se na válečnou výpravu na východ Válka tu roztáhla - jako ohromná příšera svá netopýří

křídla...

ŽEBRÁCI NA ULICÍCH UMMDURMÁNU

"Ó vy, kteří věříte, plňte vůli Alláhovu a obdarujte ubožáka," zaznívalo na tržištích, na všech ulicích Ummdurmánu i ve vojenském ležení mezi stany od rána do večera.

Na tisíce lenochů a chytráků se dalo na žebrotu. A do těchto skučících, chraplavých a hulákajících hlasů se mísily již týden hlásky něžné, ale také prosící: "Ó vy, věřící..."

Dva černí chlapci - jeden asi jedenáctiletý a druhý čtrnáctiletý - odění, pouze režnými košilkami v bocích přepásanými provazy, zdvíhali dřevěné mělké misky ke každému, kdo šel kolem, anebo se zastavil. Se sklopenými kučeravými hlavami čekali, jestli na misku dopadne penízek, ovoce nebo kousek pečiva. A ať už almužnu dostali nebo ne, chválili Alláha, přáli dárci mír á štěstí a potom šli opět prachem nebo po kamení a klapali dřevěnými opánky:

Velmi často se stávalo, že když dárce dojat prosbou dětí položil peníz na misku, že snědá a chtivá ruka vedlejšího žebráka sebrala dárek z misky dříve, než ji chlapec sklonil, a také se stávalo, že žebrající děti byly odehnány jako obtížný hmyz.

Kdo by se byl díval pozorněji, byl by si povšiml, že v blízkosti chlapců se vždycky objevuje obrovský černoch, voják, pod jehož bílým burnusem se houpala dlouhá šavle a za jehož pasem se leskla hlaveň pistole. Jednoho dne, již pozdě odpoledne, přešly žebrající děti po mostě do ulic zbořeného a spáleného města Chartúmu.

Chůze byla obtížná i nebezpečná nejen proto, že ulice byly zavaleny hromadami kamení, cihel, suché malty a ohořelými břevny, nýbrž i proto, že v sutinách domů brakovali chytří podnikatelé trámy, okenní rámy a dveře:

Potom odváželi tyto věci na oslech i na velbloudech do Ummdurmánu, aby si tam lacino postavili domy. Mimoto se do sutin stáhla veškerá žebravá i loupeživá chátra, neboť kde by našla zadarmo. vhodnější a skrytější brlohy pro získaný lup?

Dokud šli chlapci po mostě, kráčel černý obr za nimi ve vzdálenosti padesáti kroků. Jakmile však vešli do pustých ulic, pospíšil k nim.

Chlapci se museli často vracet. Některé ulice byly tak zavaleny zřícenými zdmi anebo spadlými střechami, že jimi nebylo možné projít. Ale chlapcům se přece podařilo, že došli až na tak rozervané prostranství, jako kdyby pod ním vybuchla sopka. Půda byla roztržena širokým a hlubokým korytem, po jehož obou stranách se vršily kopce kamení, cihel, dřev, kusy mramoru a přeražených sloupů.

Oba chlapci se dívali na tu spoušť v němém ustrnutí.

Zde stával vládní palác, v němž zemřel jejich přítel Charles George Gordon!

Chlapci vzdychli, a když se po chvíli odvrátili od sutin, svěsili hlavy a odcházeli do nejbližší ulice, pospíšil černý obr za nimi. Po levici dosud stály zdi tří domů a prostřední z nich nesl kus střechy. Okenní rámy a dveře byly vytrhány, a průčelní zeď se zpolovice zřítila do ulice. A přece tento ubohý dům volal oba chlapce neodolatelnou silou k sobě. Byl to jejich rodný dům, věrný přítel, který je po léta choval ve své náruči. V jeho nitru žila šťastná rodina, zde je hýčkala nezapomenutelná drahá maminka a laskavý tatínek. Tady se ozýval jejich smích, dokud žila maminka, tady se konaly důležité porady a tady tatínek mírnil bolesti mnoha trpících lidí. Rodný dům je částí naší bytosti, od sklepa až po krovy není místečko, které by nás nevolalo:

"Pojď a přitul se ke mně, toužím po tvém doteku!"

"Je čas, abychom se vrátili do ležení, šakalové se vracejí do brlohů. Musíte jít," poručil obr-voják, ale jeho hlas byl ochraptělý a obr, který stál za dětmi, odvracel hlavu. Chlapci přelezli sutiny a dali se pustými ulicemi k mostu. Také obr byl dojat, vždyť do tohoto domu odnesl bezvládné tělo milovaného pána, když tu létal anděl smrti. Dva starci, jejichž vlasy a vousy jistě již dávno zbělely a jejichž ramena se schýlila pod tíží mnoha let, kulhali, opírajíce se o dlouhé hole, po ulici Ummdurmánu.

Jednu stranu ulice tvořila dl ouha patrová budova. Nebyl to palác, a přece se v této budově rozhodovalo o příštích osudech tisíců a tisíců lidí. Zde byl hlavní vojenský stan kalifa Abdullaha, dobyvatele.

Hliněné baňky uvázané na dlouhých holích, zelené turbany s bílými pruhy a bosé zaprášené nohy prozrazovaly, že starci putují do svatého města Mekky. Ale nyní prosili strážce, aby je vpustili do rozlehlé budovy Strážce vyrval jednomu ze starců dlouhou hůl a místo odpovědi ho udeřil přes rameno, protože stařec rychle uhnul hlavou. Rána byla tak prudká, že hliněná baňka odletěla a rozbila se na kusy.

Oba starci se rychle odbelhali, ale po chvíli prosili u jiného vchodu o to, aby jim byl dovolen přístup před jasnou tvář vznešeného emíra Mahmuda el Sahrana. Prosba neúčinkovala. Ale když vyšší žebrák vtiskl do dlaně strážce peníz, odvrátil se věrný služebník a hledal cosi na zemi, aby starci mohli za jeho zády proklouznout do nádvoří.

Ještě třikrát vkládal veliký stařec potají peníz do ochotných dlani, než směl odhrnout těžkou záclonu a vniknout do veliké jizby s holými stěnami. Nebyl tu nábytek, jen tvrdé lehátko, polní rozkládací židle a nízký, ale široký stůl, sbitý ze starých prken a zavalený mapami a listinami.

Nad mapami se skláněl emír Mahmud el Sahran. Když starci vstoupili a pozdravili, narovnal se, zlostně se zamračil a již již chtěl zavolat stráže, když v tom poznal bratrance Husseina a po chvilce i doktora Korába.

"Alláh buď pochválen, protože je milosrdný," pravil Hussein, "jen lakota stráží dopustila, že jsme po mnohých marných pokusech dosáhli dnes cíle." Mahmud objal bratrance i doktora a ušklíbnuv se řekl:

"Jsem kalifův vězeň a ty stráže hlídají kalifa. Neboť čím větší je násilník, tím pečlivěji se dá hlídat. Ale usedněte a

povězte, co se děje." Oba starci usedli na lehátko.

"Uposlechli jsme tvých rozkazů, emíre," pravil Hussein, "poklady jsou zakopány, stáda odešla do podhůří a v našich hadrech jsou zašity drahé kameny a trochu peněz."

"A zde jsou mapy pro tebe a pro Achmeta," dodal doktor, vkládaje do emírových rukou dva plány načrtnuté na pergamenu.

"Díky, dobrý příteli," pravil emír, ale hned se zeptal:

"Kde jsou tvé děti, stará služka a černoch Ali?"

"Za noci přebýváme ve stanu nedaleko tvých tlup, emíre, za městem na břehu řeky, za dne mé děti žebrají po ulicích, abychom odvrátili podezření, a věrný Ali nad nimi tajně bdí jako tvůj voják." Emír Mahmua hleděl chvíli mlčky na doktora Korába a jistě dobře chápal otcovo pokoření. Doktor Koráb ještě nedávno náležel k nejváženějším mužům Chartúmu a dnes chodí jeho děti žebrotou po ulicích.

"Alláh vám uštědřil hojně ze své moudrosti," pravil po chvíli Mahmud. "Jen buďte opatrní a vytrvejte, nejdéle za deset dní se vydám s třemi jízdními pluky na pochod. Přidejte se ke druhému pluku. Naši zvědové přinesli zprávy, že se nepřátelé pevně usadili na výšinách u Góz Regebu za řekou Atbarou. Jádro mého vojska půjde po staré karavanní cestě přes Hersun a Abú Delejk, a nenarazí-li na větší odpor, vykoná pochod v deseti dnech."

"A tvůj syn Achmet?" otázal se doktor Koráb. "Nespatřili jsme ho od našeho příchodu do Ummdurmánu."

"Achmet je jako můj pobočník velmi zaměstnán," odpověděl emír Mahmud. "Svěřil jsem mu péči o vás. Opatří pro vás jízdní zvířata a potravu na pochodu, kde také najdeme spíš příležitost, abychom se domluvili, co musíme podniknout pro vaše zachránění. Ve jménu Alláhově jděte, neboť jsem velmi zaměstnán, v jeho šlépějích půjdete bezpečni jako pod silnou stráží."

Kníže Mahmud objal oba hosty. Ti blahořečili štědrému dárci a ustupovali pozpátku a klaněli se i těžké zácloně, aby oklamali náhodného vyzvědače. Děkovali za almužnu.

Právě když vyšli na nádvoří, přiharcovala tlupa jezdců na pěkných koních. Achmet, který tlupu vedl, seskočil z koně, a nestaraje se o něj, pospíchal do síně. Starci se mu hluboce uklonili, ale mladý válečník jen švihl bičíkem na pozdrav a zmizel v chodbě.

Miriam vařila před stanem v kotli rýži s kousky skopového masa. A když jídlo opepřila, nabírala kaši z kotle sběračkou a nalévala jí na ploché misky dvěma chlapcům, sedícím na bobku. Dětí nabíraly horký pokrm dřevěnými lžícemi a horlivě foukaly na kaši. Také pro sebe Miriam.

Odložila misku rýže a tu kde se vzal, objevil se černý obr.

Nic nedbaje na to, že kotel je horký, odvlekl jej za stan.

Hlasité funění a mlaskot prozrazovaly, že Ali nepozbyl ani zde výtečné chuti. Vrátil se teprve po dlouhé chvíli s kotlem již umytým a vyleštěným.

Většina řemeslných žebráků si přivlastnila některé ulice a čtvrti města, do nichž nepřipouštěla cizí žebráky. Čím méně je konkurentů, tím lepší je výnos. Emil a Henrietta neměli své ulice ani bazary, a proto se jen přiživovali a často museli utíkat před vlastníky almužnických okrsků.

Ali pozoroval již několik dní podezřelý párek otrhanců, kteří několikrát ukradli almužnu z misek Emila a Henrietty. Na menšího chlapce měli zvlášť spadeno, protože byl příliš slabý, aby se mohl ubránit.

Moudrý Ali nechtěl vyvolat hádky a snad i pranice na veřejných místech, a tak vodil Emila a Henriettu po jiných čtvrtích a ulicích, aby je zbavil zlodějských dotěrů. Ale po několika málo dnech se přesvědčil, že oba pobudové děti opět vyslídili a hrubě je žádali, aby jim vydaly všechno, co dostaly od soucitných lidí.

Ali přiběhl pozdě, aby je potrestal, ale přece za nimi běžel až na tržiště. Tu se však zastavil a jeho paže klesly, neboť spatřil, jak jeden z pobudů vylezl na trosky vozu, a mávaje pažemi, křičel jako pominutý. Ali poznal, že ničemové jsou obi, to jest štváči a kouzelníci, kteří dovedou rozjitřit davy až k šílenosti. Obi jsou vždycky dva, aby si při klamání lidu pomáhali. Ali si uvědomil, že by se byl dopustil veliké pošetilosti, kdyby na sebe a na děti poštval tyto mstivé a chytré tuláky.

A když večer vypravoval šejkovi Husseinovi a doktorovi o drzých a podezřelých mužích, kteří tak vytrvale pronásledovali Emila a Henriettu, oba muži se ulekli. Kdyby oba poznali, že chlapci jsou přestrojeni, a pozorně si prohlédli jejich obličeje, oči a jemné vlasy, byly by děti ztraceny.

"Musíme odejít, rychle odejít, dříve než obi vypátrají, kde chlapci přespávají. Útočným a lstivým kouzelníkům nejde patrně jen o chlapce, těch by se zmocnili snadno, ale půjdou po nich, aby vyzvěděli, kde a u koho nacházejí mladí žebráci útočiště. Kéž je Alláh porazí slepotou a anděl Asrael srazí do pekel," rozhorlil se šejk.

"Vydejme se hned na cestu," navrhoval doktor Koráb, "půjdeme-li po staré karavanní cestě, dohoní nás vojsko v několika dnech."

"Souhlasím," odpověděl šejk Hussein, "abychom brzy odešli, avšak zítra musíme ještě promluvit s bratrancem Mahmudem, abychom mu oznámili svůj odchod. Kdyby o něm nevěděl, marně by po nás pátral a mohl by vzbudit podezření."

"Zahoďte žebrácké misky," poroučel doktor Koráb Emilovi a Henriettě, "už nesmíte jít do ulic, zůstaňte ve stanu, anebo se procházejte po břehu řeky, než se s Husseinem vrátíme." Emil zaťal pěst a tvrdil, že se tuláků nebojí. Ale Henrietta se jich bála, protože jí jeden z pobudů včera zkroutil paži a udeřil pěstí do zad, když mu hned nevysypala vyžebrané penízky do špinavé dlaně.

Šejk Hussein a doktor Koráb odešli v devět hodin ráno a Emil a Henrietta pomáhali Miriam při vaření. Aliho poslala "stará přísná paní" na tržiště pro ovoce a pro maso a napomenula ho, aby nikde nelelkoval a cestou nic nesnědl. Avšak Ali patrně zapomněl, na přísné napomenutí, protože se vrátil z města do stanu na břehu řeky teprve za dvě hodiny. Na hněvivé výtky Miriam vypravoval podivné věci a poplašil svými zprávami chůvu i děti.

"V bazaru jsem rychle nakoupil," zpovídal se obr, "ale naštěstí nebo naneštěstí jsem spatřil před mešitou oba známé obi, kteří právě skončili kázání. Vmísil jsem se do davu a chtěl vědět, kam půjdou. A když zahnuli k vojenskému velitelství, šel jsem opatrně za nimi. Chtěli vejít do budovy, ale strážcové je odehnali. Odcházeli neradi, náhle však přidali do kroku a pospíchali ke kalifovu paláci. Ale ani tam nepořídili a brzy utíkali před lajícím vojákem, který je švihal bičem. Myslím, že mě nezahlédli ani nepoznali. A když v jiné ulici nastavovali misky a žebrali, pospíchal jsem ke stanu. Ale považte si, když jsem se dvakrát nebo třikrát po nich ohlédl, vždycky jsem je uviděl za sebou.

Nesměl jsem prozradit, kam jdu. Proto jsem běžel jiným směrem a doufám, že jsem jim utekl. Po půlhodinovém běhu jsem je už neviděl."

"Zřejmě si všimli, že jsi býval na ulici vždycky s námi," řekl Emil, "poznali tě a hledají nás."

"Sem za město nepřijdou, a kdyby přišli, poznají, jak těžké jsou Aliho ruce," řekl obr a přiložil dříví na oheň pod kotlem.

Oběd se dnes velmi opozdil. Emil a Henrietta často vycházeli ze stanu, aby se podívali, jestli se otec vrací se strýcem Husseinem, ale vyhlíželi je marně. Hodiny se zvolna vlekly. Miriam umývala nádobí, potom něco spravovala a Ali leštil svou dlouhou šavli.

Emila a Henriettu trápila dlouhá chvíle. Proto vyšli ze stanu a kráčeli k řece, kde lze v každou chvíli spatřit něco zajímavého. Po veliké řece plula někdy loď, jindy se převáželi lidé na prámu a na protějším břehu namáčel rybář čeřen do mělké vody v naději, že uloví rybu. Když lidé odešli, snášeli se na řeku velcí ptáci. To všechno děti bavilo.

Emil a Henrietta pozorovali pár volavek a nepostřehli, že se na břehu objevili dva známí tuláci. Děti zděšeně vykřikly teprve tehdy, když už je sevřely špinavé paže a kolem jejich těl omotaly pevné provazy.

"Ali! Ali!" ozvaly se dva zoufalé výkřiky, ale ihned zanikly, protože nějaké strašně čpící hadry stáhly ústa dětí.

Ali uslyšel hlasy a uviděl tuláky i děti. Byl chvilku tak překvapený, že jen ústa otevřel, ale brzy se vzpamatoval.

Vyskočil, shodil šavlí z klína a pln zuřivosti se rozběhl na břeh. Tak běžel jen rozvzteklený býk nebo podrážděný slon, jemuž se nelze vyhnout. Ali doběhl včas a popadl oba tuláky za holé krky, a zdvihnuv je lehce do výše mohutných ramen, srazil je obličeji k sobě tak prudce, že mu vypadli z rukou jako ubití šakali. Když dopadli na zem, ani se nehnuli. Ale Ali jim přesto svázal ruce i nohy provazy, jimiž omotali Emila a Henriettu, a potom zabalil jejich hlavy do páchnoucích hadrů, aby nemohli křičet, až se probudí ze mdlob. Ustrašená Henrietta hleděla vyjeveně na tu práci, ale Emil se měl k dílu. Pomohl Alimu sesunout prázdnou loďku ze břehu na vodu a držel řetěz tak dlouho, než Ali odnesl obě těla do loďky. Ali hodil řetěz za svázanými zajatci, odsunul nohou loďku a pustil ji na vodu, Ať si plují zákeřníci, však je někdo vyloví, až se bude chtít zmocnit loďky.

Šejk Hussein a doktor Koráb se vrátili před večerem, a když uslyšeli zprávu o přepadení, rozhodli, že odchod urychlí. Teprve odpoledne se jim podařilo, že mohli promluvit několik minut s emírem Mahmudem a Achmetem.

Mahmud schválil jejich plán a sám radil k okamžitému odchodu a Achmet poslal spolehlivého vojína pro zvířata.

Opatrně zvolil šest silných mezků místo koní nebo velbloudů, protože karavana měla i dále cestovat, jak obyčejně cestují chudí poutníci.

Než byl stržen stan a svázány potřebné věci do balíků a než byly uzavřeny koše, ohlásil dupot kopyt, že posel přivádí zvířata. Posel seděl na mezku a vedl ostatní po dvou v řadě za sebou.

Za půl hodiny zbyl na nedávném tábořišti jen popel. Dva starci, žena, dva chlapci a černoch-obr zmizeli v houstnoucí tmě. Osud nakreslil před nimi skoro přímou čáru k východu, ale kolik se jim postaví překážek do cesty? O jedné vysoké hrázi vědí - jsou to vrchy u řeky Atbary, obsazené nepřátelským vojskem - ale kolik se před nimi vztyčí překážek, o nichž nevědí?

POD VOJENSKOU OCHRANOU

Úsvit nového dne uvítal karavanu již daleko za městem.

Poutníci pozdravili vycházející slunce, jemuž kráčeli vstříc, modlitbami, a každý podle svého prosil za ochranu. Muslimové padli na zem a vzývali a chválili Alláha, křesťané zas pozdvihli zraky k jasné obloze.

Průvodní listy a zvláštní odznak emíra Mahmuda el Sahrana vykonávaly divy. Četné vojenské hlídky a stráže propouštěly karavanu ochotně a nabízely jí své služby.

Muslimští poutníci se postí, proto šejk Hussein poručil, aby si karavana pospíšila z dohledu hlídek a sešla z karavanní cesty, kde by ve stínu stromů mohla tajně, ale klidně posnídat.

V okolí Chartúmu a Ummdurmánu je daleko široko rozložená step, nyní po dešťové době porostlá trávou, jindy však smutně pustá. Větší osada Abú Delejk je od Ummdurmánu vzdálena asi sto osmdesát kilometrů. Ačkoli nehrozilo nebezpečí, že by karavana mohla být přepadena nepřátelskými tlupami, rozhodli se šejk Hussein i doktor Koráb, že pocestují ještě dvě nebo tři hodiny, potom však že počkají na vojenské sbory a přidají se podle rozkazu emíra Mahmuda k druhému pluku. Protože se však pluky povalí v širokých proudech, musí karavana ustoupit z cesty a zřídit si ležení, poněvadž vojsko vytrhne z města teprve příštího dne.

Achmet se již včera postaral, aby na jednoho z mezků byly naloženy zásoby potravin, a tak poutníci netrpěli hladem ani žízní, ale trápila je dlouhá chvíle, neboť museli čekat.

Ali bedlivě pozoroval krajinu, jestli se někde neobjeví včerejší zákeřníci, také doktor často zdvíhal k očím dalekohled a zkoumal cestu. Ale nikdo podezřelý se neobjevoval.

Dnes už poutníci nepochybovali, že obi chtěli Emila a Henriettu unést. Prodali by je jako otroky, anebo by je přinutili, aby na ně žebrali, protože děti vzbuzují spíše útrpnost než dospělí tuláci.

Až do večera se nikdo z nich neobjevil. Černoch Ali líčil při večerním ohni, jak zahalil hlavy útočníků hadry, aby prý

je "neštípali komáři", a jak asi ještě plují po řece, nepřevrátí-li některý hroch lehkou loďku.

"Nesmíš tak mluvit, Ali," řekla Henrietta vyčítavě.

"Chtěli nás sice unést, ale přece jim nepřeji nic zlého."

"Kdyby přišli, už by mě nepřekvapili," zvolal Emil, "a dostali by svůj díl."

"Snad nejsi mstivý, Emile," pravila Henrietta a položila ruku na jeho zdviženou paži.

"To není msta, ale spravedlnost. Nepamatuješ se z dějepisu, že za slabých vládců trpěli nejvíce lidé spravedliví? Kdo spravedlivě netrestá, páše zlo." Henrietta utekla k otci a k šejkovi, kteří seděli stranou.

Její srdce znalo jen milosrdenství a lásku a odpuštění povyšovala dívka nad spravedlnost, protože byla ještě dítě.

Druhého dne v deset hodin dopoledne se poutníci dočkali vojska a přidali se k druhému pluku. Achmet je spatřil teprve nyní a pospíchal jim naproti. Jinoch byl opět vojákem, blankytná tunika vroubená stříbrnými meandry, bílý lehký plášť a rouška spjatá zlatou čelenkou výborně slušely mladému jezdci, pod nímž poskakoval lesklý vraník, který bujně pohazoval hlavou, až zvonily všechny stříbrné cetky na bohaté výstroji. Achmet jako velitel čety umístil karavanu tak, aby netrpěla prachem zdvíhaným kopyty koní.

Podle rozkazu vrchního velitele postupovalo vojsko rychle, i když také dostatečně odpočívalo, aby přijelo do boje svěží a neunavené. Poutníkům se dařilo dobře. O všechny jejich potřeby se staral Achmet a jeho vojáci.

Pátého dne dorazili do Abú Delejku, kde vůdce a velitel Mahmud vyčkal, až dorazily posily. Na jihu se táhla řada ojedinělých kopců, kdežto na sever od cesty se zdvíhaly vrchy až u Atbary. Velitel chtěl především vědět, jestli i tyto vrchy jsou obsazeny nepřátelským vojskem. Proto vysílal zvědy a hlídky a rozkázal, aby jádro vojska postupovalo pomaleji.

Emil a Henrietta si nemohli naříkat na dlouhou chvíli, protože Achmet jel často po několik hodin s nimi a vysvětloval jim, jak je vojsko organizováno, nebo jmenoval různé kmeny, které tvořily vlastní setniny. Největší ruch nastával po denním pochodu, když se vojsko připravovalo na nocleh. Velitelé oddílů volívali místa u studní, aby se mohla zvířata napojit. Křik lidí, řičení koní, hýkání oslů a protivné hlasy velbloudů a zápach zvířat zaháněly poutníky daleko od studní.

Po dvoudenním odpočinku se vojsko hnalo opět k východu. Třetího dne došel od vrchního velitele rozkaz, aby se vojsko zastavilo a všichni velitelé setnin pospíšili do hlavního stanu. Jen jim byly známy rozkazy. A když se Achmet teprve za večera vrátil ke svým přátelům, oznamoval jim rozkaz emíra Mahmuda jaksi rozpačitě:

"Drazí přátelé, musím vás opustit. Přísný rozkaz velitelův pro vás zní, abyste se utábořili u zdejších studní, jakmile vojsko odtáhne, a abyste neopustili leženi, dokud se k vám nevrátím anebo dokud vám posel nepřinese další rozkaz. Alláh vás ochraňuj! Kéž nám dopřeje, abychom se opět shledali! Každá chvilka je vzácná, musím," mladý velitel se zajíkl, "musím ihned odjet." Všichni poutníci pochopili, že mladý válečník je pověřen důležitými úkoly a že nesmí být zdržován.

A tak ho neobtěžovali otázkami, ale když je všechny objal, kynuli mu na pozdrav, dokud nezmizel v davech vojska, jež se rojily a hlučely jako včely před bouřkou.

Noc nikomu nepřinesla úlevu, a dokonce i spánek prchal z víček unavených lidí. Když nastalo jitro, vojsko tu již nebylo a jen prach na severu a na jihu prozrazoval, že se daleko na stepi něco děje.

Nikdy neubíhá čas tak zvolna jako při čekání, hodiny se protahují na dny a dny na týdny. Také poutníci u studní se domnívali, že se již nikdy nedočkají změny, a přece čekali jen týden. Ale dočkali se radostného překvapení, přijel cvalem posel a byl to sám Achmet, zdráv a vesel. Provázela ho malá četa vojáků a jejich radostné výkřiky zvěstovaly, že se nevracejí jako poražení, nýbrž jako vítězové.

Emír Mahmud el Sahran opět dokázal svůj věhlas jako vůdce. Nepřítel, usazený na výšinách za širokou řekou jako za nepřekročitelnou hradbou, si vybral nejlepší místo k obraně. Na emírův rozkaz se jeho vojsko rozdělilo na tři části a v čase, kdy útočil střed a pokoušel se naoko o přechod přes řeku, přepravovala se nerušeně jeho křídla daleko na severu a na jihu přes Atbaru a v určené době zaútočila na nepřítele z obou nechráněných boků. Napadení nepřátelé opustili bezpečné úkryty, vsedli na koně a vyrazili proti nepříteli, útočícímu ze tří stran. Z toho vznikl zmatek, který předcházel jistou porážku napadených.

Emír Mahmud nedopřál nepřátelským houfům, aby se znovu srazily, ale vytrvale je pronásledoval padesát kilometrů za řeku.

Při večerní poradě Achmet svěřil svým přátelům, že se již k pluku nevrátí. Otec rozkázal, aby cestoval s přáteli stále k východu, aby přešli Atbaru po mostě u Góz Regebu a pospíšili k řece Chor el Gaš, kterou přeplují na člunech.

Podél přítoku Diedemeye proniknou horstvem a u Karkabatu nechť si koupí čluny. Řeka Chor Baraka prý teče přímo k severu a za Tokarem se vlévá do Rudého moře. Achmet předložil svým přátelům mapu. Sejk Hussein i doktor Koráb uznávali, že navrhovaná cesta, i když není nejkratší, je přece nejpohodlnější. Nemohli se odvážit do stepí Hamdanu, která se již nyní mění v poušť. Přejedou-li šťastně dvě stě kilometrů k Chor Barace, obtíže cestování se značně zmírní, protože po proudu horské řeky se pluje rychle a bez velké námahy.

Ačkoli bylo nutno, aby se poutníci na dalekou cestu osvěžili spánkem, přece nikdo nepomyslil na odpočinek. A tak ještě po půlnoci hořely ohně a poutníci naslouchali Achmetovi, který líčil hrůzy boje.

Po krátkém spánku za ranního chladu se karavana vydala na cestu a bez zvláštních příhod vjela po třídenní jízdě do Góz Regebu, kde velitel Mahmud zanechal mnoho zásob, velikou válečnou kořist a silnou posádku, Achmet odjel k veliteli posádky, aby si vyžádal dostatek potravin pro karavanu. Potom se vydal s přáteli na další cestu k řece Chor el Gaš, Za Atbarou očekával poutníky nejstrašnější kus cesty, ne snad proto, že museli projet neschůdným průsmykem, vinoucím se mezi kuželovitými kopci, nýbrž proto, že museli celý den projíždět po nedávném bojišti.

Ačkoli hyeny, šakali a draví ptáci vytrvale pohřbívali padlá těla bojovníků ve svých nenasytných žaludcích, přece tu zbývalo tolik hrůzy, že Emil a Henrietta zavírali oči a pospíchali, zakrývajíce si nosy a ústa šátky namočenými v octě,

aby se nezalkli strašným zápachem.

Když poutníci projeli průsmykem a octli se na rovné pustině, s ulehčením si oddechli. Poušť se jim jevila jako zahrada. Vál tu zdravý vánek a nebyly tu hrůzné pozůstatky bojiště. Po rovině klusali nasycení mezci rychle a poutníci jen někdy zahlédli na severu zdvižený prach nebo kouř. Patrně se tam projížděly vojenské čety. Země byla dobyta, běda přemoženým!

Poražené kmeny, které se nechtěly podřídit kalifově nadvládě, se úprkem rozjely na sever a na jih, podle toho, kde sídlili jejich ochránci a podněcovatelé. Tlupy, jež poslouchaly rozkazy egyptské vlády, se hnaly na sever, kdežto velitelé, kteří dostávali svůj žold od vlády habešské, vedli své čety k jihu. Avšak mnoho větších i menších ozbrojených skupin se hnalo k východu a tu loupežily.

Hned za pohořím odhodili Achmet a Ali zbraně i vojenské šaty, proměnili se v chudé poutníky, oděné roztrhanými tunikami.

Moudrost radila poutníkům, aby se zbavili i mezků, ale bylo jim líto dětí a Miriam, pro které by putování pěšky bylo velice obtížné. Štěstí však jim přálo ještě dva dny, třetího dne dojeli ke studni ukryté v háji palem a s úžasem zjistili, že padli do rukou lupičů, kteří tu odpočívali. Poutníci nesměli ani pomyslet na útěk nebo na odpor. Dostalo se jim i zvláštní milosti, že směli ukojit žízeň a nabrat si vodu do měchů, uvázaných na bedrech nebo na dlouhých holích. Ale to bylo všechno, co si směli odnést! O jejich hadry naštěstí nikdo nedbal. S velkými obavami prchali hladoví od studně. Teprve čtvrtého dne k večeru se dovlekli k řece Chor el Gaš, kde je dobrosrdečný převozník nakrmil prosnými plackami a rybami.

Poutníci tu odpočívali dva dny a pomáhali převozníkovi při lovu ryb. Od něho se dozvěděli, že město Dokkan je vzdáleno jen dva dny rázného pochodu. A převozník jim radil, aby se městu vyhnuli, protože se do něho seběhlo a sbíhá mnoho ozbrojených lidí. Převozník již věděl o porážce u Góz Regebu, neboť některé tlupy tudy prchaly, ale doslechl se též, že se v Dokkanu shromažďují nové houfy. "Odbočte poněkud na jih k osadě Pilik," pravil při loučení převozník, "leží na důležité karavanní cestě, ale nevydávejte se po ní na sever. Tam se sběhla všechna zvěř i sběř."

Hussein se zmínil o řece Chor Barace, ale převozník o ní nevěděl. Daroval poutníkům půl pytle sušených ryb, prosnou mouku, trochu jamů a také velikou vzácnost - hrudku soli! Vyžádal si jen přímluvu u hrobu Prorokova.

Za řekou se změnila travnatá step v step křovinatou, také skupiny stromů dodávaly krajině přívětivějšího vzhledu. Poutníci zde mohli spíš nalézt jedlé ovoce anebo ulovit do ok zvěř, avšak hrozilo jim tu větší nebezpečí od dravé zvěře i lidí.

Prvního dne urazili jen dvacet. kilometrů. Stará Miriam kráčela pomalu, třebaže ji Emil a Henrietta podpírali v chůzi. Achmet a Ali horlivě prohledávali krajinu, nesměli se však příliš vzdalovat. Protože neměli zbraně, smutně pohlíželi za drobnou zvěří, která by byla obohatila jejich chudý oběd nebo večeři. Nízké palmy jim trhaly hrubé tuniky a horko vysoušelo hrdla, až chraptěli, když promluvili.

Ale přesto šli vytrvale, i když pomalu. Odpočívali jen za největšího vedra, nebyl to však odpočinek posilující, a přece nikdo nereptal. Nebyl mezi nimi ani jediný slaboch, a myslel-li si někdo z nich, že dnes je zle a zítra že bude možná ještě hůř, neprozradil se. Naopak, každý se snažil, aby povzbudil důvěru společníků.

Příštího dne chytil Ali do oka dva krásné ptáky s vysokými korunkami na hlavách. Doktor Koráb určil ptáky jako jeřáby královské. Ale Ali na to nedbal a nemilosrdně oškubal krásné peří a vykuchaná těla napíchl na hůlky a otáčel jimi nad plameny malého ohně, až se upekla. Na každého se dostal jen malý kousek, ale Achmet přinesl manu, zrnka zlaté ztuhlé šťávy, kterou sebral na keřích.

Šejk Hussein a doktor Koráb neurčovali jen směr cesty, nýbrž i řídili rychlost pochodu. Za noci hlídali poutníci tábor. Úmyslně si nevšímali nedostatku potravin a únavy mladších poutníků a právě tato statečná lhostejnost vůdců, třeba jen předstíraná, dodávala jim odvahy a vytrvalosti.

Osadu, ba spíše oázu Pilik, uvítali unavení poutníci s jásotem. Okolní obdělaná pole, palmové háje, a dostatek vody slibovaly dobrý odpočinek. Šejk se zaradoval, když našel v osadě i dobře zásobený obchod. Na nejstarší karavanní cestě se odedávna usazovali chytří obchodníci. Židé, Arabové, ba i Peršané a Řekové. Opatrní obchodníci nevykládali své zboží, ale v jejich tajných skladištích bylo složeno tolik nejrůznějších věcí. Byly ukryty pod pevnými zámky, jež se daly otevřít jen "zlatým klíčem". Šejk Hussein rozpáral několik švů roztrhaného pláště a měl ten "zlatý klíček" v ruce. Potraviny byly poměrně laciné, zase bylo dost mouky, bobů, jamů i oleje, avšak mnohem dražší byla sůl.

První den se šejk spokojil s nákupem potravin, ale druhého dne vyslal doktora Korába na zvědy a lékaři se podařilo koupit u židovského obchodníka tři sekery, dvě jezdecké pistole, prach, zápalky a váček broků. To, že získali zbraně a sekery, považovali všichni za veliký úspěch, avšak Ali toužil po pušce - kulovnici. Proto si vyžádal něco peněz od šejka. Když se k večeru vrátil do ležení, pochlubil se sice starou, ale pevnou loveckou puškou a dvaceti nábojnicemi. Část peněz šejkovi vrátil, a tak se nevědělo, jestli černý obr přemluvil obchodníka penězi nebo pěstmi, aby mu starožitnou zbraň prodal.

I Miriam se radovala, protože dostala opět kotlík, dva hrnce a půl tuctu lžic. Každý poutník si koupil nůž a zápalky. Emil a Henrietta byli velmi skromní a nic pro sebe nežádali, pochopili, že i tak budou všichni obtíženi nezbytnými potřebami, které ponesou po neschůdných cestách k Chor Barace.

Šejk Hussein získal velmi důležité zprávy o cestě na východ. Východně od Piliku leží za pohořím osada Duga.

Podél potoků, jež se vinou údolími mezi kuželovitými kopci, mohou projít vytrvalí chodci pohořím Dugy za tři nebo čtyři dny a z Dugy k řece není již daleko.

"I kdybychom potřebovali na cestu dvojnásobnou dobu, byl bych spokojen," pravil doktor Koráb, "jen když unikneme z této nebezpečné krajiny," a všichni poutníci s ním souhlasili.

NA VÝCHODĚ JE SPÁSA

Za noci se z Piliku vytratila malá karavana. V jejím čele kráčel obrovský černoch. Za uzdu vedl mezka, na jehož hřbetě seděla stará žena a jehož boky pokrývaly pytle a košíky. Jinoch a dva chlapci, držíce se za ruce, šli za mezkem a průvod uzavírali dva starci v režných tunikách, kteří se při chůzi opírali o dlouhé hole. Stezka chvíli běžela po stepi, potom však zmizela v hájích, které se jaksi oddrobily od rozsáhlých lesů, vystupujících do vysokého pohoří. Karavana postupovala tiše a rychle. Za svítání zašla do lesa, aby si poutníci připravili snídani. Teprve tady si oba starci oddechli a vzpřímili se. Nyní již nebylo třeba se přetvařovat, protože se do daleka prostíraly lesy prostoupené lučinami a nikde nebylo ani živé duše. Pohled na blízké kopce, kupící se stále výš a výše, poutníky nijak nepovzbuzoval, avšak bezpečnost byla nad pohodlí. Velké tlupy jezdců nemohou lesem projíždět, a menším oddílům by se poutníci ubránili. Vždyť za pásy starců vězely jezdecké pistole a starožitnou-puškou mohl statečný Ali dobývat pevné tvrze. Pušku zde jistě zanechal některý lovec slonů z doby, kdy panovalo mínění, že na slona je nutno střílet z houfnice a špičatou kuli velikosti vlašského ořechu. Po snídani se karavana opět vydala na cestu, avšak nevystupovala do vrchu, nýbrž hledala slíbený potok, přinášející vodu z východu do řeky Chor el Gaš. Víc než hodinu hledali poutníci potok, který se za doby sucha nesnadno prodíral mezi omšelými balvany, jež se v dobách povodní skutálely z kopců až sem a naplnily koryto.

Achmet a děti brzy objevili, že v tůňkách potoka jsou ryby. A když se Emil pochlubil, že našel v Piliku kotouček drátu - patrně vzácný náramek některé černošky -, Achmet sliboval, že z drátu dovede vyrobit udici a ze žíní mezka pevnou šňůrku. O pružné pruty nebylo nouze, a tak v době odpočinku mohou chytat ryby.

"Výborně, výborně!" jásala Henrietta. "Ale každý z nás bude mít svou udici!"

"Jistě," souhlasil Achmet, "první, kterou vyrobím, bude tvá Henry."

Chůze podél potoka nebyla všude pohodlná, a proto museli poutníci od vody často odcházet, ale vraceli se k ní, aby neztratili správný směr. Za dne les zdánlivě spal, neběhala tu zvěř, jen někde se veverky přehouply z koruny na korunu, jindy se ozval ptačí skřek a jen na světlinách poletovali motýli a bzučel jiný neviditelný hmyz. Podél potoka rostly keře. Tu a tam se zase obracely dlouhé listy rákosí jako lesklé šavle a opět jinde zvítězil některý druh vodních rostlin tak, že zmařil každý pokus jiného porostu, který stál opodál na stráži, aby mohl zapustit své kořeny do bahnité půdy. Silnější získával výhody a již odstrkoval slabšího.

Potok poskytoval poutníkům mnoho výhod. Nejenže je vedl pohodlnější cestou mezi kopci a že jim poskytoval sladkou vodu, když žíznili, nýbrž je vedl i stínem pod košatými stromy a večer vábil zvěř, kterou poutníci uloví, bude-li jim přát štěstí.

Za odpoledního odpočinku všichni vyráběli udice a vlasce, avšak drát byl měkký, a proto jej doktor Korán tvrdil kalením. Ali ostřil špičky udic na kamenech.

"V potoce nejsou tak velké ryby, aby utrhly mou udici," chlubil se Emil a pospíšil za Henriettou, která již zkoušela své rybářské štěstí. Ale za chvilku byly děti opět v ležení s přetrhanými vlasci a bez udic. Emil "chytil" skrytý kořen a Henrietta ohromný balvan.

Teprve Achmet jim ukázal, jak se musí udice nahazovat a jak stáhnout, když ji chytí proud. V malé chvilce chytil tři asi půlkilové ryby. Když se Emil a Henrietta divili, proč ryby na jeho udici berou, prozradil jim tajemství.

"Moudrý rybář se poohlédne," pravil, "který hmyz nebo které bobulky padají do vody. Někdy jsou to mandelinky, někdy mouchy a někdy housenky. Červu ryba zřídka kdy odolá. Podívejte se, tyhle bobulky rybám jistě chutnají.

Už zase vzala, ale utekla, je mazaná." Ali opovrhoval udicí, vlezl do potoka a chytal rybky do rukou. Když ale vytáhl tučnou krysu, mrštil jí daleko a foukal si na ruku. Krysa ho totiž hryzla.

Miriam oškrábala a vykuchala ryby a hned je upekla mezi plochými kameny a schovala k večeři.

Mezek se napásl, vykoupal a napil do zásoby. Divil se, když ho znovu osedlali, že zas půjdou dál, když u potoka bylo tak krásně...

Odpoledne urazili poutníci pěkný kus cesty. Ale běda, z potoka se stal potůček. Sbíhalo se do něho pět stružek jako prsty k dlani a ty vymlely pod ohromnými balvany mělké, ale čisté jezírko...

"Opodál rozbijeme tábor," rozhodl se šejk Hussein. "Musíme odejít na sever, protože od jihu vane větřík. Zvěř přijde k jezírku pít a nesmí nás zvětřit." Ještě za světla se dali do práce. Holemi švihali do země, vytrhali trsy trávy, ořezali pruty keřů a potom ostrými kameny vyhloubili jámu pro oheň.

V nastávajícím soumraku se probouzely lesy. Avšak osvědčila se stará pravda, že v hlubokých lesích není tolik zvěře jako na stepích a v hájích. Lišky, rysové, leopardi, sloni a nosorožci, opice, divoké kočky, mnozí hadi a ještěrky přebývají ovšem za dne v lesích, avšak v noci vycházejí do stepi, protože se tam pase pokojná zvěř a kořist tam je dostupnější.

Ozval se rokot žab. Kdesi daleko křičely opice, které spatřily kradoucí se šelmu, a zašuměla i křídla nočního dravce. Ale všechny ty zvuky Byly mnohem mírnější než na stepi, kde šakali a hyeny šířili. hrůzu odpornými hlasy.

Šejk Hussein si vyžádal Aliho pušku, a vybídnuv doktora, aby ho následoval, odešel na čekání. Doktor Korán sice v každé ruce nesl pistoli, ale sám nevěřil, že by těmito zbraněmi něco trefil a ulovil.

K jezírku přišli vskutku žízniví hosté, ale byli tak malí, že nestáli za ránu. Náhle mezi různé hlodavce vběhlo podivné zvíře, které chrochtalo. Patrně to bylo prase bradavičnaté, které sice nemiluje močály, ale pít se mu chce. Muslim nestřelí na vepře, protože ho považuje za nečisté zvíře, které nesmí požívat. Avšak šejk Hussein přesto sklonil houfnici. V tom však zvíře kviklo a svalilo se pod černým útočníkem, který seskočil z balvanu.

Lesem zahlaholila rána jaká z děla, a bloudíc mezi kopci, ozvala se temně ještě třikrát jako ozvěna. Achmet, Emil a Henrietta poplašeně vyskočili, zatímco Ali se hnal k jezírku.

Přiběhl právě včas - aby z jezírka vytáhl dvě zvířata, vepře a velikou kočku! Prase přehodil přes rameno a šelmu táhl za přední tlapy po zemi.

Emil přihodil náruč suchých větví na oheň, aby si lovci mohli prohlédnout úlovek. Vepře odsunuli s opovržením, ale Miriam prohlásila, že prase je stokrát lepší než ten veliký kocour.

"Právě takového jsem vyprovodila koštětem z kuchyně," pravila, "ale ten byl hezčí, strakatější, tenhle je nějak přičmoudlý." Všichni se usmívali, a když šejk Hussein souhlasil s doktorem, že zabitá šelma je velmi vzácný leopard, nejchytřejší, ale i nejkrutější horská šelma, popošla mládež, aby si vzácné zvíře prohlédla. Jemná tmavá srst, pokropená černými skvrnami kryla silné a pružné tělo, jež dosahovalo délky přes půldruhého metru. Šejk Hussein vypravoval, že leopardi jsou zvláště hojní v etiopských horách a že často podrápou stromy a tak si značí svá území i brousí drápy.

Ačkoli obyčejně lidi nenapadá, přece se často stalo, že leopard se plížil třeba celé hodiny podél cestující karavany a potom se náhle vrhl na vyhlídnutou kořist a odnesl ji. Ali svázal leopardovi zadní nohy a pověsil jej daleko od ležení na vodorovnou větev, daleko proto, že šelma silně páchne, a na větev zase proto, aby mravenci, brouci nebo krysy nepoškodili kůži.

"Co s ní? Nemá pro nás cenu, kdo by ji nesl?" namítal doktor, ale Ali se jen usmíval.

Než spáči ráno vstali, byl leopardův kožich již sbalen a svázán. Ali věděl, že některý obchodník v Duze za něj vymění zboží ochotněji než za peníze.

Po dobré snídani se karavana vydala na cestu. Včele kráčeli šejk Hussein a doktor Koráb. Poutníci museli jít do vrchu a tu platí známé pravidlo "pomalu".

Ali musel karavanu uzavírat, protože kdyby šel první, tak by mu nikdo nestačil. Pušku sice svěřil Achmetovi, ale sám nesl na zádech kůži z leoparda a na levém boku koš, který mu svěřila "stará přísná paní", houpající se na hřbetě mezka. Šejk vyhledával povlovnější stráně, ale někdy musela i Miriam slézt, aby mezek mohl šplhat.

"Ani na chvilku si nesedejte," napomínal doktor, "i po krátkém odpočinku totiž ztuhnou údy a tělo zemdlí." Ali neodolal, aby občas nepřesekl liánu a nesál z ní vlažnou, nakyslou tekutinu.

Za čtyři hodiny byli všichni poutníci tak unaveni, že šejk Hussein nařídil odpočinek a Miriam chystala oběd.

Neúnavný Ali nasekal Miriam dříví ze suchých větví.

Protože si poutníci přinesli od potoka v měších dostatek vody, mohli odpočívat a očekávat oběd, který se za hodinu ohlásil příjemnou vůní. Ali se dlouho nepovaloval a pozorně poslouchal zvuky, které sluch bílých lidí nepostřehl.

Když si ostatní hověli a podřimovali, černoch se odkradl a zmizel mezi kmeny vysokých stromů. Nikdo si ani nevšiml, že se Ali nevrací, až když náhle uslyšeli křik. Tu všichni vyskočili a naslouchali, odkud se křik ozývá. Nebylo pochyb, že to křičí Ali a že je v nebezpečí. Až na Miriam se všichni rozběhli po hlase. Uběhli asi pět set kroků, když šejk a Achmet poznali, co se děje. Všude kolem lítaly divoké včely jako kulky a zlostně bzučely. "Rychle zpět!" zvolal šejk. "Za mnou." Doběhl k jehličnatému stromu, nasekal dlouhé větve a velel:

"Chopte se větví a pospěšte!" Když všichni doběhli ke starému stromu, jehož mocná koruna se rozkládala jako ohromný stan, poznali, co se děje. Nedaleko stromu ležel Ali. Hlavu si zakrýval do mechu a oběma pažemi si chránil týl proti hustému roji pobouřených včel.

"Zapalte větve a šlehejte do roje!" poručil šejk a sám šel příkladem. Šlehal, až jiskry létaly. Společnému úsilí se podařilo včely zahubit a zahnat. Když pomohli černochovi, aby mohl vstát, rázem pochopili, proč se včely rozhněvaly a proč se krutě mstily. Vždyť Ali ležel na plástvích, jež včelám ukradl! Na jeho prsou a na břiše dosud vězely přilepené plástve. Šejk a doktor odváděli omámeného Aliho, ale Achmet zdvihl i ostatní plástve a Emil s Henriettou odháněli zbytky včel bránících své dílo.

"Ali se zachránil jen pádem na zem," vykládal Achmet, "jinak by ho včely ubodaly, zvláště, kdyby mu byla některá vnikla do úst."

Doktor se snažil, aby zmírnil černochovy bolesti, neměl ovšem po ruce nic než mokrou hlínu, která utišovala palčivost, ale šejk si věděl rady. Hledal a našel rostlinu, jejíž ostrá šťáva působí jako čpavek.

Emil a Henrietta přikládali Alimu široké lupeny na krk a ramena. To všechno ale nezastavilo otok, takže po čtvrthodině naskočily na Aliho těle velké hrboly a otoky. Černochovi bylo jistě zle, protože toho dne s ostatními neobědval. Zato vypil všechnu vodu z měchů i z lahví. Poutníci byli rozčileni, že ani nezpozorovali, co jedí, ačkoli jim zvláštní a dobře opečené řízky znamenitě chutnaly. Pravověrní muslimové by se snad na Miriam hněvali, že jim předložila opečené řízky z kýty prasete bradavičnatého, ale dnes nebylo na hněv kdy. Šejk a doktor se obávali, že Ali bude příliš nemocen, aby mohl jít, ale když mu Miriam přinesla chladnou černou kávu, která zahání žízeň, vzpamatoval se Ali natolik, že si sedl.

"Tady není vhodné místo k přenocování," pravil starostlivý šejk, "mimoto nemáme vodu. Musíme výše, snad tam najdeme tůň nebo pramen." Dvě hodiny před západem slunce se karavana opět vydala na cestu a džinové, kteří ze zlomyslnosti svedli Aliho k podivuhodnému včelínu, se usmířili a za hodinu dovede karavanu na skalnatý vrch k horské bystřině.

Ještě jednou se poutníci setkali na obtížné cestě s divokými včelami, ale opatrně se jim raději vyhnuli.

Emil a Henrietta se podivili, když spatřili dlouhou a tlustou rouru podobnou hlavni velikého děla, a dověděli se, že je to úl, který si včely samy vybudovaly. Uloupený med byl sice sladký, ale bylo v něm i něco ostrého, co dráždilo žízeň, a proto po něm už nikdo netoužil.

Karavana přespala u bystřiny. Oheň a stráže bděly nad unavenými poutníky, ale blahodárná studená voda je po spánku občerstvila, takže se s novou odvahou vydali k vysokému, zalesněnému valu. Sejk Hussein se domníval, že val je nejvyšší hřbet horstva a potom že budou už jen sestupovat do údolí, jímž protéká Chor Baraka.

Šejk se nemýlil. V odpoledních hodinách přešla karavana široký horský hřbet, ale nesestupovala. Prales byl totiž velmi hustý a poutníci si museli cestu prosekávat, na tak těžkou práci bylo zapotřebí sil. Delší odpočinek byl nutný.

Poněvadž bylo nablízku dost vody a zásoby potravin stačily na večeři i na snídani, rozbili poutníci na horské lysině tábor.

Když Ali usedl po večeři k Achmetovi, Emilovi a Henriettě, zvěstoval jim úžasné přírodopisné pozorování:

"Víte," říkal, "proč uši slonů leží při jejich šíjích a na plecích? Protože jsou příliš těžké. Zjistil jsem to podle svých uší. Jen se podívejte!" Ozval se veselý smích, dobrý Ali se skutečně podobal slonu africkému.

Ubohý černoch se také pokoušelo smích, ale jeho dosud opuchlý obličej se spíš podobal šklebící se příšerné masce než lidskému obličeji.

NA PRÁMU A NA ČLUNECH

Sestup z pohoří byl vskutku nesnadný. Podrost zhoustl a čím níže, tím hustěji opředly liány stromy. Tak měly sekery mnoho práce. Po šesti hodinách spatřili unavení poutníci, odpočívající na posledním výběžku pohoří, u paty kopce hromádky chýši a vlasaté hlavy palem kolem nich. Za dvě za tři hodiny se opět octnou mezi lidmi a doplní zásoby potravin.

Osada Duga překvapila poutníky rozlehlostí obdělaných polí. Úrodná a svěží krajina, chráněná vysokým pohořím před žhavými větry a zavlažovaná dešti, štědře rodila všechny užitečné plodiny a byla zkrášlena palmami. Žilo se tu šťastně a klidně. Válečné litice sem dosud nezalétly, ba ani pověsti o nich neznepokojily obyvatele.

Odpočinek v zastíněném dvoře, uzavřeném ze všech stran nízkými kamennými budovami, byl příjemný. Hostinec poskytl poutníkům všechno, co si přáli. Avšak zprávy o řece Chor Barace neznělý příznivě. Cesta bude obtížná, protože řeka se kroutí a často naráží na skalní hroty. Voda tam prý poskakuje po širokých prazích a kamenných lavicích jako po schodech.

O správnosti získaných zpráv se poutníci přesvědčili po dvoudenním pochodu, když se utábořili na břehu řeky. Ale šejk Hussein se nezalekl překážek a po krátkém odpočinku označoval zaseká váním kmeny stromů, aby získal dosti potřebného dříví na prám i na nízkou hradbu kolem něho.

Bál se, aby někdo nespadl do řeky a aby nevítaný host z řeky nevylezl na prám.

Protože neměli po ruce houžve, užívali bezděční tesaři výhodně lián, které byly velmi ohebné a pevné.

Pracovali všichni. Muži poráželi označené kmeny stromů. Mládež pak osekávala větve a snášela je, aby Miriam měla čím topit. Na dvě věci nesmějí zapomenout na kormidlo a na ohniště. S nesmírným uspokojením se dělníci přesvědčili, že na Chor Barace nebyli komáři, ti krvežízniví trapiči nemilují totiž rychlé a studené vody. Ali přinesl dlouhé tenké tyče, jimiž budou popohánět vor a odrážet jej od balvanů, aby na ně nenarazil.

Vor si vyžádal celodenní práci, ale když jej poutníci příštího jitra odrazili od břehu, plul klidně. Na dohled nehrozila překážka. Na trati až do Karkabatu se vody valily mezi hladkými skalnatými břehy, a tak plavba trvala jen dvanáct hodin a nevyžadovala příliš mnoho námahy.

Slunce se již dávno sklonilo za pohoří, avšak dosud bylo šero, když poutníci vešli do osady právě ve chvíli večerní modlitby. I zde našli přístřeší, ovšem mnohem skromnější než v Duze. protože tudy neprocházely karavany.

Šejk Hussein se zaradoval. Dozvěděl se, že zde může koupit dva ploché, ale široké čluny a řetěz, a doktorovi se podařilo získat za poměrně slušný peníz dvě lehčí pušky a dostatek prachu a olova.

Při nákupu zásob sebrali poutníci zároveň dosti zpráv o řece, protože důležitý Karkabat udržoval spojení s Tokarem ér s Mirsou Trinkitátem, přístavním místem na břehu Rudého moře. Obchodníci vypravovali poutníkům, že při větší vodě, jaká právě byla, čluny snadno přeplují prahy a slapy, kdežto při malé vodě by museli čluny přes prahy přetahovat. Podél řeky se sice vine stezka, ale bývá velmi často přerušována potoky, sbíhajícími z obou pohoří, mezi nimiž je řeka tak stísněna, že na jejích březích není místo pro osadu. Až do Tokaru prý poutníci nespatří ani jediné lidské obydlí.

Zatímco se šejk, doktor a Ali starali o zásoby a sbírali zprávy, procházel se Achmet s dětmi po osadě. Všechno je zajímalo, domy z kamene a ze dřeva, domorodí muži, ženy i děti. Dlouhé košile, přepásané jako tuniky, byly pro muže i pro ženy stejné. Avšak amulety, náramky, zvonečky, prsteny a dlouhé náušnice dokazovaly, že ješitnost a strojivost pronikly až ke zdejším ženám a dívkám, kdežto kulaté štíty, vyrobené ze dřeva a z tvrdé kůže, kopí, luky, šípy, ale i ručnice svědčily o bojovnosti mužů. Mladí pozorovatelé také zastihli při práci hrnčíře, kováře, košíkáře a tkalce. Četné palmy olejové, datlovníky, durhu, rýži, kukuřici a u vod sykomory a fíkovníky sázely a ošetřovaly jistě pracovité ruce rolníků a zahradníků.

Zdejší děti pobíhaly ovšem nahé, když viděly, že cizinci jsou chudí a otrhaní, nevěnovaly jim pozornost a po krátkém zevlování se vrátily ke svým hrám.

Podle získaných zpráv doktor vypočítal, že k moři budou muset ještě urazit po řece dvě stě čtyřicet kilometrů. Protože šejk Hussein nešetřil penězi a nakoupil dost zásob, nemusí se zdržovat lovem a pocestují tím rychleji.

Ali dobře zpeněžil kůži leoparda a přinesl na čluny mnoho užitečných věcí, které uvítala "stará přísná paní" s úsměvem: koření, kávu, cukr, to vidí kuchařka vždycky ráda. Poutníci se rádi vzdali těžkého voru a přenesli dosavadní skrovný majetek do člunů. V prvním poplují šejk Hussein, doktor, Emil a Henrietta, ve druhém Achmet jako velitel, Ali jako ozbrojená stráž a Miriam jako správkyně zásobovacího sboru. Sejk by byl rád zjednal do každého člunu aspoň jednoho veslaře, tím by však člun příliš zatížil a před cizími lidmi nebylo by možné důvěrně si promluvit. Mimoto nemohl a nesměl cizincům důvěřovat.

Za krásného jitra se poutníci vydali na cestu. Čluny, neseny proudem a poháněny vesly, pluly rychle a brzy zmizely z dohledu několika obchodníků, kteří vyprovodili dobré zákazníky až k řece.

Tok řeky nebyl přímý a při každém záhybu se zrakům objevovaly nové a nové skalnaté krajiny, které by zaujaly i zlákaly malíře, aby je v obrazech přenesl na plátno. Kdekoli hřbety hor ustupovaly, zanechaly za sebou buď vysoké kupy, anebo chlumy a skoro z každého příčného údolíčka spěchal k řece čistý a bublající potok, zatímco ze strání se

řítily bílé hučící bystřiny.

"Jak je tu krásně!" vykřikovala Henrietta, kdykoli spatřila oranžové nebo tmavě červené skály, vystupující jako zbytky mocných hradeb ze syté zeleně lesů a zhlížející se v živé vodě.

"Tady jistě žije mnoho zvěře," volal Achmet z druhého člunu na Emila, "škoda že si nemůžeme zalovit." Velicí ptáci kroužili nad lesy a tmavě hnědí pochopové doráželi na vody někdy sotva na dva dostřely od člunů. Horlivý lovec a osvědčený "včelař" Ali, jemuž otoky již zmizely a boltce se opět vzpřímily, spustil z člunu vlasec.

Když vytáhl mlsnou rybu, svedl Emila a Henriettu k rybaření, které je na hodinu zabavilo. Miriam rybu uvítala, a když zavolala k obědu, přirazily oba čluny k sobě. Šejk totiž neradil, aby snědli oběd na zemi, poněvadž přistání u skalnatého břehu nebylo snadné.

Na další cestě vyhledávaly čluny stín, jejž vrhaly skály na vodu, a protože je proud nesl dosti rychle, odpočívali i veslaři i rybáři a pozorovali okolní krajinu. Někdy se nad vodu naklonil mohutný strom, jehož koruna hlučela hlasy hmyzu a křikem ptáků, někdy se přišel k řece napít dlouhý varan, a když sup, sedící na holé skále, hleděl na plynoucí čluny, svrběly Aliho dlaně chtivostí. Byl by si rád vystřelil ze své houfnice na velikého špinavě šedého ptáka, avšak stačil přísný šejkův pohled, aby Ali zbraň opět položil. "Zbytečně nezabíjej, praví Prorok, a nevolej nebezpečí," řekl moudrý šejk, ale ihned zdvihl sekeru po vodním hadu, který se kroutil nebezpečně blízko člunu. Nikdo nesměl spustit bosé nohy z člunu, nikdo nesměl máchat paže ve vodě, protože i voda má své dravce.

Zesílený hukot vod již zdaleka zvěstoval, že řeka naráží na překážky. Po několika záhybech plavci spatřili, jak se skalnaté břehy sblížily a jak se říční voda prudce žene úzkým korytem mezi ohromnými balvany. Za nízké vody tu jistě byl vodopád a poutníci si vzpomněli na varování karkabatských občanů. Šejk Hussein zadržel čluny ještě včas. Když však pečlivě prozkoumal okolní skály a uvážil, jak ohromnou práci by vyžadovalo vylodění osob i všelikého zboží z člunů, odvážil se do proudu. Dříve ale napomenul spolucestující, aby pečlivě zabalili zbraně a aby ulehli na dna člunů. Jen Hussein stál na zádi, opíral se o dlouhou tyč a řídil běh člunu, který proletěl mezi balvany jako šíp, dříve než se poutníci nadáli. Teprve, když je zaplavila voda, uvědomili si, že se člun s nimi točí a poskakuje.

"Vylévejte vodu!" velel šejk a vyrazil s člunem z víru do mírné vody, která se za skálami rozlila do klidného jezera.

Ali a Achmet pracovali ve druhém člunu, na jehož dně ležela Miriam, chránící především kotlík a své hrnce. Oba hrdinové se ani nesehnuli. Proletěli žlabem tak rychle a šťastně, že se ani neotočili, ale málem by byli najeli na první člun.

"Dnes se nemusíme koupat," žertoval doktor a pilně vyléval vodu z člunu. Emil a Henrietta mu pomáhali. První šťastný pokus dodal plavcům odvahu.

Odpoledne šejk poručil, aby čluny přistály. Cestovatele lákal zelený břeh, za nímž se prostírala rovinka porostlá trávou a křovinami. Touto rovinkou vlastně končil příčný úval, jehož délka a šířka byla poutníkům neznáma. Ali vyšplhal na vysoký strom a hlásil dolů, že se úval šíří mezi zalesněnými chlumy a že se táhne daleko, do nedohledna.

Rovinka zvala k přenocování, ale zkušený šejk Hussein dokazoval doktorovi, že právě nízký břeh je nebezpečný:

"Všiml sis jistě," pravil, "mnohých stop na břehu a nezanechala je malá zvířata, která sem přišla hasit žízeň.

Úval je travnatý a křovinatý a poskytuje nejlepší pastvu všelijaké rohaté zvěři, za kterou jdou jistě i šelmy. Pojď, vyhledáme místo dosti vzdálené od řeky a od lesů a volné, aby nám nic nepřekáželo v rozhledu." Na šejkův rozkaz vytáhl Ali s Achmetem a Emilem čluny na břeh a pro jistotu je upoutali řetězy ke keřům. Šejk a doktor našli volné prostranství, vzdálené asi pět set kroků od řeky. Vysekají-li asi deset keřů, spatří již z bezpečné vzdálenosti, kdyby se blížil k ležení nepřítel. Jakmile se šejk rozhodl pro toto místo, zavolal ochotné pomocníky, aby se ozbrojili sekerami a noži a mýtili step, vysekali keře, vyhnali plazy a posléze nanesli dostatek paliva na noc. Miriam vařila ze zásob koupených v osadě a všichni muži, k nimž se počítal i Achmet a Emil, čistili pušky a pistole. Nebezpečí přinutilo šejka, aby tábor hlídali strážci dva. Z večera, kdy pokojná zvěř i šelmy vyjdou z lesů na pastvu i k napajedlům, bude hlídat sám šejk s Alim, kdežto o půlnoci je vystřídá doktor s Achmetem.

"Henrietto, na nás se nedostalo," šeptal Emil sestřičce, "ale uvidíme. Budu ovšem předstírat, že spím, ale mé oči budou pozorovat, co se bude dít. Ty můžeš klidně spát."

"Děkuji ti za ochranu, Emile," odpověděla Henrietta, "ale vidíš? Mám kuchyňský nůž, zastrčím jej do země špičkou nahoru vedle sebe, a kdyby na mě něco skočilo, napíchne se to jako meloun."

"To jistě, Henrietto, máš chytrou hlavičku, ale musíš si ji zabalit, aby ti na ni neskočila kobylka nebo žába!" řekl vážně Emil.

"Jak jsi ošklivý, Emile, já myslím na rysa nebo na leoparda a ty řekneš žába! Fí, až se odporem třesu!" horlila statečná Henrietta a odešla k Miriam, Položí si hlavu na její klín a bude spát bezpečně.

Po večeři udržovali poutníci jen nízký oheň, ale hromady klestí byly přichystány, aby v pravou chvilku zdvihly plameny, kdyby toho bylo potřeba.

KDYŽ SE LOVÍ LVI

Jakmile se v údolí zešeřilo, vycházela zvěř z lesů do údolí. Nejžíznivější zvířata - antilopy a zebry - se rozběhla nejdříve k řece a chtivě pila. Jen stádo, které přiběhlo blízko člunů, odběhlo mnohem níže, protože je poplašil nezvyklý pach. Poutníci neměli hodinky, avšak věděli, že brzy vyjde měsíc. Jeho příchod zvěstovala obloha naběhlá oranžovou barvou. Měsíc musí vystoupit vysoko, aby mohl nahlédnout přes pohoří do údolí. Zatím ale osvětloval oblohu a ani v údolí nebylo tak tma, aby ostražití strážcové neviděli četné pokojně se pasoucí nebo pijící zvířata. Ale bystré zraky též postřehly plížící se stíny. Chřestot prozradil dikobraza, kvílivé vytí šakala a trhavý štěkot psa hyenovitého. Jistě se tu plížila i liška a gepard lezl skoro po břiše, aby uhasil žízeň. Šelmy nemilují hluk a přicházejí tiše. I noční ptáci a letouni se

míhavě objevili a skřehotaly tu žáby, těžce poskakovaly a lapaly hmyz.

Vzdálený řev ohlašoval velkou šelmu. Oba strážci poznali zlověstný hlas, který se však ozýval tlumeně. Šelma je daleko a dá se třeba jiným směrem...

Za pohořím vytrvale vystupoval měsíc. Vysoká obloha bledla a holá čela skal za řekou náhle bíle osvětlená zdánlivě vystoupila z černého pozadí.

Od řeky zděšeně prchalo stádo, ozvalo se dvojí meknutí a zlostné zavrnění a chrochtání. "Leopard," šeptl Ali, ale Hussein jen pokývl hlavou, že slyší a že ví, co se stalo. Kdyby se Ali nebál šejkova hněvu, byl by se rozběhl k řece. Věděl, že by tam zastihl hodující šelmu, ale mnohem hlasitější řev ho přinutil, aby se ohlédl do úvalu.

Šejk i Ali věděli, že řvoucí lev nepřichází sám, a když strašný hlas umlkl, nedali se mýlit tichem, ani tím, že pasoucí se zvířata neprchala. Lví řev nepoděsí zvěř, ale oznamuje jiným lvům, že loviště je už obsazené. Když však lev loví, neozývá se.

Oba strážcové náhle spatřili, že stádo antilop se rozskočilo, jako když se rozstříkne dopadnuvší bomba, ozval se dutý pád a příšerný nářek zvířete sraženého k zemi. Ali zdvihl svou houfnici, ale šejk vykřikl: "Počkej!" a vhodil hrst chrastí na oheň. Plameny vyskočily a osvětlily okolí a tu zkušený šejk poznal, že se nemýlil. Sotva na dvacet kroků se plížilo jiné veliké zvíře, jehož oči zeleně světélkovaly. Šejk se již nerozmýšlel a poslal zvířeti kuli.

Když viděl ale, že poskočilo, poslal mu rychle druhou, Ali čekal na ránu jako na povel, a jakmile houkla, stiskl kohoutek své houfnice na zvíře, které již zdvihlo kořist a chystalo se ke skokům.

Obě pohoří odpovídala tak silnou ozvěnou, že se probuzeným zdálo, že se nad údolím strhlo hromobití.

Doktor Koráb nevěděl, co se stalo. Tak vypálil svou bambitku do údolí, protože se domníval, že také vidí šelmu.

"Udržujte velký oheň!" poroučel šejk Hussein. "Myslím, že tu lovili nejméně tři lvi."

"Ale můj lev leží, pane!" křičel Ali. "Hle, tam, tam!"

"Jestli to není antilopa," pochyboval Achmet, který litoval, že spal při tak vzrušujícím dobrodružství.

Šejk nedovolil, aby se někdo vzdálil od ohně, a také odmítl doktorovu nabídku, který s ním chtěl bdít na stráži.

"Ne, krajina je příliš nebezpečná, nemohl bych stejně spát, spěte vy, teď bude dlouho klid," řekl šejk, ale jen proto, aby uspokojil ostatní.

Emil se ani neozval, předstíral spánek tak důkladně, že spal, dokud ho burácení hromu, jež způsobila Aliho houfnice neprobudilo. Nyní se mu však nechtělo spát a jeho trpělivé čekání bylo odměněno, když viděl, že šejk opět zdvihá pušku. Zas zahoukla rána a Ali, který vsedě dřímal, se leknutím svalil a pustil z rukou houfnici.

Henrietta se tiskla k Miriam, která ji tiše chlácholila:

"Neboj se, děvenko, muži střílejí na kocoury, aby nám nesnědli snídani."

"Miriam, vzpomínáš si na náš dům?" štěbetala dívenka.

"Ach, jak se mi krásně spalo v mé postýlce!"

"Zase budeš v ní spát, mé kuřátko," těšila ji chůva, "a jestli teď zavřeš očka, upeču ti k snídani lívance a ty mi budeš pomáhat." Henrietta se přitiskla k chůvě a jen si zhluboka vzdychla. Měsíc povystoupil nad pohoří a zalil údolí modrobílým světlem, jež se chvělo nad keři a nad postříbřenými travinami, ale černé stíny pohltily les a kus stepi.

Ani Achmet, ani doktor již nespali. První spánek náhle zaplašený. Nerad se vrací na unavená víčka. Emil se doplazil k Alimu a šeptal mu:

"Kdyby přišel teď lev, dovolíš mi vystřelit ze své pušky, ano?"

"Buď rád, že jsi spal, kdybys byl uslyšel jeho řev, vyběhl bys strachy na támhletu skálu anebo skočil do řeky," šeptal Ali.

"Hm, tys tam nelezl a do řeky jsi taky neskočil," namítal Emil, "tak proč bych to dělal já?"

"Protože jsem hrdina, bojovník a strážce!" zvolal obr Ali a udeřil se pěstí do prsou. "To vím, ale včely jsou patrně horší než lev," mínil Emil, kterého mrzelo, že Ali nevěří v jeho statečnost.

"To taky jsou," souhlasil Ali, "do včel nemůžeš střílet ani sekat, protože včely, komáry a hady stvořil Alláh lidem jen pro zlost." Z úvalu uprchla všechna zvěř, a tak už tu šelmy neslídily a měsíc klidně přešel nad řekou a skryl se za pohoří, aniž dupot nebo šelest znepokojily stráže.

Šejk seděl se skloněnou hlavou a dřímal. Ale Achmet a doktor bděli. Od půlnoci do svítání jsou pro stráž nejhorší hodiny. Achmet však věděl, jak se nejlépe zažene dřímota. Postavil nad oheň kotlík, a když voda vřela, nasypal do ní hrst rozdrcené kávy.

Doktor rád přijal otlučený hrnek, ale uchýlil se s Achmetem dál od ležení a po větru, protože vůně kávy by probudila spáče spíš než rána z pušky.

Občas zavanul k ležení nepříjemný zápach, podle něhož strážci soudili, že nedaleko leží raněná nebo mrtvá šelma.

Po druhé hodině s půlnoci ztemněla obloha a tma se kradla z lesů do údolí.

Achmet a doktor věděli, že k ránu se budou šelmy zase vracet z lovu a že stráž nesmí ochabnout v ostražitosti.

"Nemáme štěstí," šeptal Achmet, "lev už asi nepřijde.

Bylo tu příliš mnoho hluku, spokojil bych se však třeba s leopardem, abychom nehlídali nadarmo." Nikde se však neozval jiný hlásek než občasný sykot hada, který lovil v noci malé hlodavce.

Východní obloha již bledla a zvolna se pokrývala perletí, která teprve za hodinu zrůžoví, když doktor zbystřil smysly. Mámí ho zrak? Lev se přece vrátil! Hle, ten veliký stín je jistě lev, který vleče mrtvé zvíře po trávě. Doktorův vzdech upozornil Achmeta, že se něco děje. Jinoch se ohlédl, a nečekaje na doktora, vystřelil na stín skoro současně s lékařem. Jeden stín padl jistě, kdežto druhý uprchl také jistě!

Všichni spáči se probudili a ptali se, co se děje.

"Lev," řekl doktor vzrušeně, "lev si přišel pro antilopu." "Ne, můj lev nepřišel," zvolal Ali, "můj lev leží, nemůže chodit." Všichni se smáli, a když se Achmet zeptal Aliho, proč nemůže jeho lev "chodit", černoch odpověděl:

"Protože mu Aliho kule provrtala břicho, krk i hlavu."

"To musela být kouzelná kule," mínil doktor.

"Byla," souhlasil Ali, "než jsem ji nabil, tak jsem ji třikrát nakousl." Na spaní již nikdo nemyslel. Přihodili dříví na oheň a Miriam chtěla vařit snídani, ale neměla vodu.

"Dojdu k řece," nabízel se Ali. Avšak Achmet šel raději s ním. Za chvíli se vrátili a oznamovali, že čluny leží na břehu a že jsou v pořádku.

Rychle svítalo a tu se šejk s doktorem vydali na obhlídku. Sotva ušli padesát kroků, našli mrtvou lvici, šejk mířil dobře, jedna kule vnikla za plecí a druhá do krku nebezpečné šelmy.

Radostný křik odvrátil jejich pozornost od mrtvé šelmy.

Ali našel nejen svého lva, nýbrž i antilopu a sotva na dvacet metrů od antilopy ošklivou hyenu. Nebylo pochyb, kouzlo se osvědčilo, Aliho kule zabila třikrát!

Achmet ovšem vysvětloval, že antilopu zabil lev a hyenu že zastřelil on s doktorem. Ali tomu však nevěřil a stále opakoval:

"Třikrát jsem kousl do kule, buď musela udělat tři díry do lva, nebo zabít tři zvířata. Lev dostal šťastnou náhodou kuli do hlavy, ale protože ji má tvrdou, kule odskočila a zabila ještě hyenu a antilopu." Antilopa byla velmi vítaným úlovkem pro kuchyni.

Avšak když Ali chtěl z obou lvů stáhnout kůže a naložit je na člun, šejk se rozzlobil:

"Nebylo snad dost zápachu z leopardí kůže, kterou jsi nesl? Lví kůže pro nás nemá větší cenu než hyena. Nech je tu supům a šakalům!" Emil a Henrietta si prohlíželi lvy. Mohutná a strašná zvířata měřila s ocasy přes dva metry. Rozcuchaná černá hříva lva budila v nich hrůzu a tlapy s ostrými drápy potvrzovaly zprávy, že jimi lev může rozsápat dobytče a roztrhnout boky a břicho koně.

Když ostatní snídali, Ali odešel se sekerou, ale vrátil se brzy. Měl strach, aby na něho Miriam nezapomněla s trojitou porcí. Nesl dvě lví oháňky a cosi měl v hrsti. Když usedl vedle Emila, vložil mu do dlaně zub.

"Schovej ho," pravil vážně, "dokud budeš nosit lví zub, budeš silný jako lev."

"Máš také jeden pro sebe, Ali?" tázal se Emil.

"Ali nepotřebuje zuby, je silnější než lev," odpověděl obr, "ale ocas si nechá, aby se mu lidé obdivovali." Svázal obě lví oháňky a zavěsil si je na krk, takže ležely na jeho mohutných prsou jako dva copy.

Šejk pobízel k odchodu, a tak než slunce vyšlo nad pohoří, pluly oba čluny již hodinu po řece.

Protože proud byl dosti prudký, počítal doktor Korán, že za včerejší den propluli trať nejméně třicet kilometrů.

Řeka byla opět splavná, bez nebezpečných prahů a skrytých balvanů, a proto pluly čluny rychle poháněny vesly i dlouhými tyčemi.

Emil pokoušel ryby, ale nic nechytil. Čluny pluly příliš rychle, a poněvadž šejk nedovolil střílet na vodní ptactvo, žádal Emil, aby směl po obědě přestoupit na druhý člun.

Tak si vyměnil místo s Miriam, která toužila po Henriettině společnosti. Při plavbě Ali vypravoval Emilovi tolik úžasných loveckých dobrodružství, že se i Achmet divil, a mrkaje na Emila, prohlásil černocha ze největšího lovce slonů, nosorožců, lvů, hyen a leopardů.

Ali se nebránil, vždyť včerejší úspěch mu stoupl do hlavy tak, že věřil všemu, o čem bájil.

"Teď ještě chybí," mínil Achmet, "aby hrdinský Ali uškrtil krokodýla anebo zapíchl hrocha! Třeba ho chytne na udici!" Krajina, kterou řeka protékala, se neměnila. Pohoří vpravo i vlevo ustupovala jen zřídka od řeky. Potoky a bystřiny stále rozmnožovaly její vody, a tak nebylo obav, že by čluny uvázly na slapech.

Dlouhý parný den míjel zvolna. Když se však konečně blížil večer, pátral šejk po zátokách. Na cestě spatřili poutníci často nevelké zátoky, kde se skála náhle svažovala do řečiště. V takových zátokách se voda jen pomalu vracela proti proudu a čluny se na ní houpaly jen lehce, jako na rybníku. Po včerejších událostech v údolí poznali, že táboření na zemi není bezpečné. Budou-li stráže bdít na člunech, ochrání spící druhy na vodě snadněji než na zemi, protože šelmy se do hluboké vody neodváží. Leopard sice v nouzi i plave. Také nosorožce a slona řeka nezastaví, ale žádné z těchto zvířat nevstupuje do řeky, aby útočilo. Po hroších a velikých ještěrech nebylo nikde stopy a obtížného hmyzu nebylo na řece víc než na pevné zemi.

A tak když se před večerem objevila před zraky plavců velká a klidná zátoka, šejk do ní zamířil a oznámil, že v ní přečkají noc. Druhý člun přistál u břehu, aby Achmet a Ali mohli nanosit dříví k uvaření večeře a potom se také vrátili do zátoky. Stráž bude za noci udržovat jen malý oheň, aby sice osvětloval okolí, ale aby nelákal ještěry a velké ryby.

Šejk sám připevnil řetězy na skálu a bezpečně připoutal čluny. Pobyt na mírně houpajících se člunech byl vskutku příjemný. Po večeři seděli uprchlíci dlouho. Měsíc měl vyjít o hodinu později než včera, a tak zatím udržovali oheň, k němuž se sletovaly velké můry. Za nimi se velcí netopýři snášeli tak nízko, že plavci cítili i závan jejich blanitých křídel.

Na každém člunu měl bdít strážce. Emil seděl vedle Aliho, hleděl na levý břeh a naslouchal líčení lovů na slony.

Vtom uslyšel Henriettin hlásek:

"Emile, Emile, podívej, sloni, tisíc slonů." Emil se rychle ohlédl na pravý nízký břeh a skutečně spatřil stádo slonů, kteří přišli pít. Nebylo jich tisíc, ba ani sto, ale jejich ohromná těla se valila do řeky jako černá lavina. Stříkali si do huby vodu a potom si polévali hřbety.

Někteří z nich zašli tak hluboko, že jim vyčnívaly z vody jen ušaté hlavy a zdvižené choboty, a někteří, když se vykoupali, si na břehu lehli. Vyvraceli tak pověsti, že si slon nelehá, protože by prý nemohl vstát. Slon si lehne a vstane, kdy chce, a jak hbitě vyskočí, je-li nutné, aby rychle vstal!

Přibývající temnota zakryla zajímavé divadlo, ale šplouchaní a spokojené mručení dosvědčovalo, že sloni z příjemné lázně nepospíchají.

Únava zavřela oči uprchlíků, ba i stráže si důkladně zdřímly.

Když se pečlivá Miriam probudila, svítalo již. Na člunech bylo dosud ticho. Jen ryby se občas vynořil v nad hladinu, aby lapaly hmyz.

Miriam nabírala vodu do hrnce, a když se nahnula z člunu a náhodou pohlédla na protější travnatý břeh, spatřila asi pět nebo šest velikých a lysých, ohromným vepřům podobných zvířat. Vepříci se vrhli do vody a potápěli se tak tiše, že se voda nad nimi jen zčeřila, ale nevystříkla.

Miriam se tak lekla, že pustila hrnec. Naštěstí se do něho nenabralo tolik vody, aby se potopil.

"Krávy, krávy!" křičela černoška.

Miriamin výkřik probudil šejka, který přísně zvolal:

"Proč křičíš, co se stalo?"

"Ohromné černé krávy vběhly do řeky a utopily se," jektala zuby Miriam, která se nebála ani leoparda.

Šejk okamžitě pochopil, že Miriam míní hrochy, kteří když nenašli v horské řece dost vodních rostlin, si za noci vyšli na pastvu do stepí a za svítání se vrátili do svého živlu. Hussein rychle probudil spáče a nařídil okamžitý útěk bez snídaně.

Ali odpoutal čluny a vhodiv do nich řetězy, skočil do jednoho z nich, až se člun rozhoupal.

"Vodní buvol rád žertuje," pravil šejk na vysvětlenou a vskutku, než se plavci nadáli, spatřili, jak se ode dna vynořují ohromné černé balóny. Děti vykřikly překvapením i děsem, když se vedle člunů objevily dvě veliké, skoro čtyřhranné hlavy s otevřenými tlamami, v nichž se leskly žluté zuby. Malá očka zvířat zvědavě pohlížela na čluny. Náhle se hlavy potopily, ale hned potom se jiné tři objevily na druhé straně člunu.

"Veslujte opatrně, ale rychle," poroučel šejk a zřejmě si oddechl, když ohyzdné hlavy opět zmizely pod vodou. Čluny prchaly ze zátoky a pluly v proudu jistě půl hodiny, než šejk odložil tyč a dovolil, aby čluny zmírnily rychlost a aby Miriam vařila snídani.

"Jsou hroši tak nebezpeční," tázal se doktor Koráb, "že bylo nutno uprchnout?"

"Podrážděný hroch je nejen ve vodě, ale i na suchu nebezpečnější než kterákoli šelma," odpověděl šejk. "Mnohé kmeny věří, že se do těchto zvířat vtělují zlí čarodějové, a moji nevzdělaní souvěrci věří, že je nestvořil Alláh, nýbrž šejtan." Achmet se posmíval chlubivému Alimu:

"Proč jsi Ali nechytil hrocha na udici? Měli bychom pečínku."

"Je příliš těžký a přetrhl by vlasec," odpověděl vyjevený Ali a bázlivě se ohlédl. "Když se hroši vyhřívají na jesepech anebo mělčinách, běhají po nich ptáci a vybírají ze záhybů jejich kůže hmyz," poučoval šejk Emila a Henriettu. "Na pevnině se na hrocha neodváží ani lev, ani leopard. Řvaní hrochů je strašné, jako temné dunění hromu. Hroši požírají především trávu, ale zapadnou-li do pole, způsobí nesmírnou škodu. Co totiž nesežerou, to rozšlapou a nikdo se jim nesmí postavit do cesty." Emil se bezděčně zamyslil. Jeho smysly radostně vnímaly krásu, jeho mysl se ráda obírala pozorováním tvorů a rostlin, jeho srdce se hluboce plnilo soustrastí k obětem, jež denně padaly pod zuby, drápy a zobany šelem a dravců, ale jeho přemýšlivý duch nedovedl rozluštit záhadu, proč právě nejkrásnější a nejbohatší kraje jsou plny šelem, zuřivých zvířat, jedovatých plazů, ohromných ještěrů a žravého nebezpečného hmyzu. Přesto člověk všemu nebezpečí odolává!

Po celý den pluly čluny rychle bez vzrušujících příhod, a když se náhle i na západě rozběhla rovina donekonečna a horstvo ustupovalo dozadu, spatřili plavci daleko před sebou světla.

"Aby to tak byl Tokar!" zvolal toužebně doktor Koráb a pohlížel na světla. Byl to opravdu vytoužený cíl.

Za dvě hodiny, již za tmy vpluly oba čluny mezi nízké břehy a četná světla na pravém břehu prozrazovala, že tokarští obyvatelé ještě bdí.

PO RUDÉM MOŘI DO BEZPEČÍ

Tokar je velká osada, v níž si karavana, která může zaplatit, snadno opatří večeři a nocleh. Menší pobřežní parníky přijíždějí do Tokaru z Mirsy Trinkitátu denně a právě tam poutníci mířili. Šejk Hussein prodal za babku oba čluny a zaplatil na parníčku převozné za sebe i za své průvodce. Cestovali ovšem v podpalubí, jak se na poutníky do Mekky sluší, ale tři hodiny nejsou věčnost. Pro poutníky bude mnohem důležitější, dočkají-li se brzy v Trinkitátu velké lodi, která křižuje po Rudém moři a staví v přístavu Džidda, odkud putují poutníci do Mekky, vzdálené od moře přes sto kilometrů. "Pobřežní parník El Charab vykonává tuto plavbu dvakrát měsíčně." poučoval kavárník šejka a doktora, popíjející černou necezenou kávu, kterou jim jako chudým poutníkům daroval jakýsi zbožný muslim.

"A kdy připluje parník do Mirsy Trinkitátu?" otázal se doktor. "Alláh tě osvítiž, pošetilče," odpověděl kavárník, "to nikdo neví. Až připluje, probudí jeho píšťaly všechny ospalce. Bděte a Alláh buď s vámi!"

"Musíme čekat a hlídat u přístavu," pravil šejk a poručil Alimu, aby postavil dva roztrhané stany na pobřeží. Nebyla doba pouti a proto na parník čekalo jen asi dvacet stejně otrhaných mužů, ale již čtvrtého dne se parník ohlásil pískáním a hustým kouřem.

Šejk Hussein si již opatřil drobné peníze a velmi rychle se domluvil se správcem lodi, protože zaplatil nejen převozné, nýbrž i bakšiš, bez něhož nelze na Východě jednat.

Parník El Charab se v přístavu zdržel den a noc, aby vyložil a zase naložil zboží. Ale když opět za zuřivého pískání vyplul z přístavu, nezamířil na moře. Vlekl se podél břehů a několikrát zastavil. Teprve po několika dnech se parník vydal napříč přes Rudé moře a cestu dvou set padesáti kilometrů vykonal za čtrnáct hodin.

Poutníci vytrpěli na moři větší horko než v nejparnějších dnech na souši a s úlevou vítali světla přístavu v Džiddě. Rasel Asvad je široká zátoka, naplněná ostrůvky. Malý parník mezi nimi snadno propluje až k osadě Džiddě, kde hrstka poutníků zmizí v houfech zbožných muslimů, kteří putují buď k Prorokovu hrobu, nebo se odtamtud již vracejí. Moudrý

a opatrný šejk Hussein si nepřál, aby doktor Koráb, děti a Miriam putovali do Mekky, kde by jim hrozilo nebezpečí, kdyby byli poznáni, a proto je zanechal v osadě Hadda, Achmet a Ali ho však provázeli.

Poutníci, jejichž oholené hlavy nyní zdobily zelené turbany, se z Mekky vrátili teprve za týden. Doktorovi i dětem připadal týden v Haddě nudný a zdlouhavý, ačkoli jim nic nechybělo.

Za odměnu dostali zelené turbany a čisté bílé obleky.

Také šejk měl novou tuniku a bílý plášť, ale spodní starou tuniku nesvlékl, tam bylo ještě mnoho stehů, které bude nutno brzy rozpárat, aby měli peníze na převozné do Káhiry.

Když se poutníci vrátili do přístavu, uslyšeli radostnou zprávu. Již zítra zakotví před zátokou veliký anglicky parník Queen Victoria.

Poutníci měli obavy, zda je kapitán ohlášeného parníku vezme na palubu jako cestující. Proto se šejk s doktorem vydal na zvědy, zatímco ostatní členy družiny zanechali v hospodě.

Oba poutníci zašli nejdřív do směnárny, kde jim poradili, aby si najali člun, a až loď zakotví, aby se k ní vypravili.

Šejk s doktorem uposlechli rady, ale málem by se byli vrátili s nepořízenou. Parník Queen Victoria cestující nepřijímal, ani když nabízeli mnoho peněz. Doktor byl z odmítnutí rozčilen a posteskl si, že by pro jediné uprchlíky z Chartúmu měli zvláště Angličané mít pochopení.

Toto zvolání pobídlo správce lodi, že pospíšil ke kapitánovi. Kapitán vskutku sestoupil na palubu a úsečně se tázal doktor:

"Jste Angličan?"

"Mnoho let jsem sloužil Anglii," odpověděl doktor Koráb, "a jsem dávný přítel generála Gordona." Kapitán pohlédl podezíravě na doktora a přísně se zeptal:

"Můžete to dokázat?"

"Ovšem, ale ne zde, nýbrž až v Káhiře, kde žije dost vážených lidí, kteří dosvědčí, že generál Gordon prožil mnoho chvil v mém domě," odpověděl doktor Koráb s trpkým povzdechem.

"Uvidíme," pravil přísný kapitán a odcházeje dodal:

"Vstupte se svým druhem na palubu."

"Mám s sebou děti, služku, sluhu a mladého přítele," zvolal doktor za kapitánem.

"Ať přijdou všichni," odpověděl kapitán otočiv hlavu a vystupoval na velitelský můstek.

Hrdý šejk Hussein se cítil uražen, ale doktor Koráb mu dokazoval, že je nutné, aby využili příležitosti k rychlé plavbě do Káhiry, a dodal:

"Angličtí mořeplavci neplýtvají řečmi a již tím, že nás kapitán přijal na loď, nám prokázal laskavost."

"Kdyby byl muslim, byl by pohostinnější," řekl usmířený šejk a vydal se s doktorem pro ostatní členy výpravy.

Za půl hodiny vystupovali všichni poutníci na spodní palubu a námořníci pomáhali dětem při výstupu na parník.

Správce lodi je uvítal na dolní palubě a řekl jim, aby si zatím vyhledali pohodlné místo, než kapitán udělí jiné rozkazy.

Achmet, Miriam a děti nikdy neviděli tak ohromnou a nádhernou loď. Po Nilu sice také pluly veliké lodi, ale Queen Victoria byl nádherný palác o několika patrech a všechen z kovu. Zpracované dřevo tu sloužilo jen jako ozdoba. Z hlubiny paláce se ozývalo dunění a bystré smysly poutníků postřehly i lehké chvění. Dlouhé chodby, schody dolů, schody nahoru, řady bílých dveří, všude lesklá mosaz a sklo, to vše uvádělo děti i Achmeta v úžas. Ali se však ničemu nedivil, měl hlad. Později zavedl správce lodi poutníky do oddělení druhé třídy a tam je ubytoval. Unavení cestující si připadali jako v ráji. Kdo vykonal v palčivých dnech cestu dlouhou sta kilometrů na mezcích, pěšky, na prámu a na člunech, ten je velmi spokojen, může-li usednout na židli nebo na lavici a je-li bezpečen před hmyzem, šelmami a plazy. Doktor Koráb se vrátil ke společníkům a poučoval je o zařízení parníku a lodním řádu, který je nutno dodržovat, i o zábavách, jimiž si bohatí cestující krátí na lodích dlouhou chvíli, jak čtou, jak poslouchají hudbu, jak tančí a sami si vymýšlejí různé zábavy a hry. Ale na Queen Victorii nebyli cestující a doktor se tomu divil.

V pět hodin odpoledne přišel správce lodi na dolní palubu, aby pozval doktora ke kapitánovi.

Kapitán Smollet uvítal lékaře ve skvostné kabině. To nasvědčovalo, že si přeje mluvit s doktorem v nerušeném soukromí.

Na stolku stály vedle broušené láhve s whisky láhve sodovky a dvě sklenice.

"Vítám vás, doktore," pravil kapitán a podal hostovi ruku.

Když se oba muži posadili, ukázal kapitán na láhve a zval doktora: "Posluž te si!"

"Už dávno jsem neokusil tenhle anglický osvěžující nápoj," pravil vesele doktor, a když mu kapitán sám namíchal osvěžení a pronesl přípitek na zdraví, doktor okřál a přijal i nabídnutý doutník. V půlhodině se pozorně naslouchající kapitán dozvěděl o všech úžasných událostech v Chartúmu. Bezděčně vstal a nachýlil hlavu, když doktor líčil Gordonovu vytrvalou důvěru v anglickou pomoc, jeho obranu města i jeho smrt...

"Na úsvitě zesílil Mahdí útok na město ze všech stran," pravil doktor, vzpomínaje na poslední události v Chartúmu, "ale generál neztrácel hlavu. Voje Mahdího už nesčíslněkrát útočily na město, ale vždycky nadarmo. Prodléval jsem v Paláci celou noc. A protože všechny nemocnice byly plné raněných vojáků, poručil obránce, aby zranění byli přenášeni do paláce, který se brzy změnil v nemocnici. Asi v pět hodin ráno přiběhl poddůstojník a přinesl strašnou zprávu o zradě některých důstojníků, kteří otevřeli nepříteli jižní bránu. Generál, který právě ze střechy paláce přehlížel situaci, se ulekl a bez klobouku a beze zbraně seběhl do své ložnice. Z ulic zaznívaly poplašné ryky trubek i zmatené výkřiky lidí. Přiskočil jsem k oknu. Bylo však dosud šero, a tak jsem viděl jen prchající skupiny. Proto jsem také seběhl do prázdné dvorany, a když jsem proběhl chodbou, tu jsem spatřil generála v palácových dveřích. Ležel na boku, ale jeho obličej byl obrácený k jasnící se obloze. V prsou mu vězelo dlouhé kopí. Klekl jsem k němu, ale okamžitě jsem poznal, že kopí zasáhlo srdce.

Nepochyboval jsem ani okamžik, že generál Gordon byl usmrcen na prahu paláce. Zvedl jsem jeho tělo, odnesl je do

dvorany a položil na pohovku. Ale tím byly i mé síly vyčerpány. Překvapení a lítost omámily mé smysly, avšak divoký křik, střelba a zděšené nářky prchajících obyvatel a vojáků mi připomenuly, že mé děti jsou bez ochrany."

Potom vypravoval doktor Koráb o zachránění Achmeta, o jeho léčení a o útěku rodiny ze sutin města, z jehož patnácti tisíc obyvatel se nezachránil ani jediný, buď byli zabiti, nebo upadli do otroctví.

Před očima užaslého a dojatého kapitána Smolleta míjely obrazy města, šejka Mahmuda Husseina, Achmeta a paláce na řece Kolago jako v kaleidoskopu. Kapitan Smollet, který plul na Queen Viktorii ze Sydny v Austrálii se teprve z doktorových úst dozvěděl o smrti Mahdího a o jeho nástupci, kalifu Abdullahovi. Při líčení útěku z dalekých krajin, při zprávách o nebezpečích, jež hrozila poutníkům na každém kroku, svíral kapitán pěsti, a když doktor skončil, pravil vážně, ale vlídně:

"Dovolte, abych vám stiskl ruku, doktore! Požádal jste o pohostinství na vládním parníku, který nikdy nepřijímá cestující, protože byl pověřen zvláštním posláním. Avšak přítel generála Gordona a jeho spolucestující jsou na lodi Jejího Veličenstva vítáni. Pospěšte si pro ně a přiveďte je sem. Rád bych stiskl ruku šejkovi Husseinovi i Achmetovi, ale především si přeji vidět vaše statečné děti. Všichni jste mými milými hosty." Kapitán Smollet se jako hostitel vyznamenal. Všichni potom jídali u jednoho stolu, a než Queen Victoria doplula do Suezského průplavu, vykvetla a uzrála mnohá přátelství. Kapitán Smollet si brzy vážil doktora i šejka Husseina a rád s nimi prodléval v přátelské besedě a Emil s Achmetem často bývali po dlouhé hodiny nezvěstní, protože se bavili s důstojníky. Henrietta, teď už zas oblečena jako děvčátko, se stala miláčkem všech, ale především kapitána Smolleta. Směla vyběhnout i na velitelský můstek, kdykoli se jí zlíbilo. "Mám dcerušku jen o rok starší než jste vy, můj drahoušku," pravil kapitán Henriettě jednou u stolu, "musíte se s ní seznámit. Moje Alice si vás oblíbí, až jí budete vypravovat o svých dobrodružstvích."

"Cožpak poplujeme s vámi, kapitáne, až do Anglie?" tázala se Henrietta. "Ovšem. Jste přece moji zajatci," odpověděl vážně a dodával:

"V Anglii budou zvědavi na zprávy vašeho tatínka a má manželka i Alice jsou neméně zvědavy na zprávy vaše a Emilovy."

"Ale co se stane se strýcem Husseinem a Achmetem?

A co s Miriam a s Alim?" zvolala překvapená Henrietta.

"Vznešený šejk Hussein zůstane podle svého přání s Achmetem, Alim a Miriam v Káhiře," odpověděl kapitán Smollet.

"Ach ne, ne," zvolala dívenka, "nemůžeme je přece opustit!"

"Máte je tak ráda, Henrietto?" ptal se kapitán a usmíval se.

"Jsme jedna rodina, navždycky k sobě všichni náležíme," odpověděla Henrietta vřele a rozběhla se naproti strýci Husseinovi, který vystupoval na palubu.

"Strýčku Husseine," žalovala, "tatínek, Emil a já musíme plout do Anglie, ty však a ostatní prý zůstanete v Káhiře, ale neboj se, my se k vám brzy vrátíme." Šejk Hussein se usmál, zdvihl Henriettu vysoko, a políbiv ji na čelo, pravil:

"Alláh tě ochraňuj, mé dítě, kdyby ses brzy nevrátila, přijel bych si pro tebe." Henrietta musela zvěstovat novinu také staré Miriam, která si od vstupu na parník hověla jako pravá "stará paní".

Rovněž Ali musel zvědět, co se stane. Henrietta ho našla v kuchyni, kde dohlížel na kuchaře, aby pro jeho pány vařil podle předpisu koránu. Ali byl povýšen na vrchního stevarda a posluhoval u kapitánova stolu a strašně koulel očima, kdykoli se některý ze služebníků odvážně pletl do jeho úřadu.

Při slavnostních úkonech, totiž při obědě a při večeři, houpaly se mu lví oháňky na zádech místo na prsou, protože si stolovníci nepřáli, aby jim je při každém shýbnutí namáčel buď do polévky, nebo do omáčky, které právě podával.

Parník Queen Victoria šťastně proplul Suezským průplavem, ale naši přátelé neviděli mnoho zajímavého na jeho březích. Když do něho vplouvali, již se stmívalo, zato však ráno všichni pospíchali na palubu, aby se podivovali krásnému obrazu.

Parník sice zakotvil daleko od břehu, avšak naši cestující přece viděli široké rameno Nilu, který se před vtokem do moře rozvětvuje v mnoho ramen a vytváří ohromnou deltu, vysokou horu Makatam a na jejím úbočí veliké město.

"Káhira, drahá Káhira," pravil doktor Koráb a bezděčně rozpřáhl paže. "Tady jsem po léta šťastně žil, tady se narodil Emil a tam v nové čtvrti vás očekávají otevřené náruče dědečka a babičky, rodičů vaší maminky." Doktor Koráb byl tak dojat, že musel na chvilku odejít od zábradlí. Nepřál si, aby jeho děti a přátelé viděli, že pláče.

Hejna menších plavidel pospíchala k parníku. Byly to buď plachetnice, letící jako divoké husy nízko nad hladinou. Nebo čluny poháněné jen vesly.

Přísný kapitán Smollet odmítl všechny nabízené služby, poručil však, aby byl spuštěn veliký člun, do něhož sestoupil sám a všichni jeho milí hosté. Námořníci z parníku hnali člun jako šíp k přístavní hrázi, kde si anglický kapitán dovedl velmi rychle zjednat místo i ochotnou pomoc přístavních úředníků, kteří pro něho a jeho průvodce opatřili rychlé povozy. "Děti i šejk Hussein a Achmet se rozhlíželi po městě jako vyjevení. Ruch na ulicích, skvělé výkladní skříně, velkolepé veřejné budovy a paláce boháčů omamovaly zraky lidí, kteří prodlévali tak dlouho v pustinách.

Emil a Henrietta se nemohli dočkat, až spatří neznámého děda a babičku, až se octnou v jejich náručí a položí své hlavy na prsa bytostí po tatínkovi nejbližších.

Jejich naděje však byly trpce zklamány. Emil a Henrietta okamžitě poznali, že tatínek je překvapen a že se jeho překvapení změnilo v bolest a zármutek, když se vrátil z domu, před nímž se kočáry zastavily.

Doktor Koráb nevybídl děti, aby vystoupily, ale promluvil jen několik vět s kapitánem Smolletem. Ten potom vystoupil z kočáru, podal doktorovi ruku, silně ji potřásl a pak pěšky sám odcházel dále po ulici.

"Co se stalo, tatínku?" zvolal Emil.

"Kde je dědeček a proč nás nevedeš k babičce?" tázala se Henrietta.

"Hned vás k nim zavedu," odpověděl doktor smutně a přistoupil ke kočáru, v němž seděli šejk Hussein s Achmetem.

Něco jim krátce pověděl a vrátil se k dětem.

Na doktorův rozkaz se kočár opět rozjel, ale záhy zabočil do tichých ulic.

"Jedeme na hřbitov," pravil doktor Koráb zamlklým dětem. "Nemáte už dědečka ani babičku. Oba zemřeli brzy po strašných zprávách o dobytí a spálení Chartúmu vojsky Mahdího. Nemohli jsme jim poslat zprávu o svém zachránění, a proto jedeme k nim, abychom jim řekli, jak nás bolí jejich odchod a jak bychom je měli rádi, kdyby tu byli s námi."

"Ach, kdyby věděli, že jsme dosud živi, snad by nezemřeli," řekla Henrietta a hořce se rozplakala.

Emil stiskl jen pěsti a kousal rty, ale přece se nezdržel hněvivého vzdechu:

"Oh ta válka, ta válka!"

"Ano, drahé děti, válka je proklatá, nevraždí jen na bitevním poli, ale zabíjí i v tichých domech nevinné a pokojné lidi. Tam na bojišti usmrcují kule, kopí a šavle a tady zármutek a žal a bůh ví, která smrt je bolestnější."

O ROZMARNÝCH OSUDECH VŠECH NAŠICH PŘÁTEL

Všechno se splnilo, co předpověděl kapitán Smollet Henriettě. Strýc Hussein, Achmet a Ali s Miriam zůstali v Káhiře, zatímco doktor Koráb plul s dětmi do Anglie, aby podal anglickým činitelům zprávy o dobytí Chartúmu a též o poměrech, jež zavládly pod kalifovou vládou. Angličané uvítali i jeho poznatky zeměpisné, přírodopisné a národopisné.

Po celou dobu hostil kapitán Smollet doktora Korába, Henriettu i Emila ve svém domě, a jen velká láska a touha po druzích ve štěstí i v nebezpečí nedaly dětem zapomenout na přátele v Káhiře. Nikdy nezapomenou na Anglii, na vlídné manžele Smolletovy a kamarádskou Alici. Budou na ně vzpomínat a budou jim psát a opět se shledají zde v Anglii nebo v Káhiře.

Doktor Koráb odmítl nabídku, aby se v Anglii usadil.

Musel se přece vrátit ke svým přátelům do Afriky.

Na cestě z Anglie navštívil doktor Koráb s dětmi Paříž a potom spěchal přes Německo do Čech. Jeho děti přece musely vidět nejkrásnější město na světě - Prahu, velebné Hradčany a starobylý Vyšehrad. Týden jim nestačil, aby zhlédly všechny krásy Prahy, a když otec ukazoval Henriettě a Emilovi oknem rychlíku překrásný, přirozený park - Polabí - a řekl jim dojatě, že se zde narodil, že zde prožil své dětství a jinošská léta jako student, divily se děti, jak mohl tatínek opustit tento líbezný kraj.

Emil a Henrietta spatřili velkolepé Alpy, projeli Itálii, navštívili města s nádhernými uměleckými památkami, ale když vstoupili v Neapoli opět na parník, tu již odpočítávali na mapě kilometry a hodiny. Pospíchali do Káhiry jako domů, kde se staří i mladí přátelé nemohli dočkat jejich slibovaného návratu.

Uplynula čtyři léta. Na hlavní třídě v moderní čtvrti Káhiry je mnoho velikých a bohatých obchodů, ale nejvzácnější zboží láká cizince v klenotnickém obchodě, nad jehož výkladními skříněmi se leskne zlatý nápis: KOLAGO. Šéf klenotnického závodu, Hussein el Sahran, je známý nejen v Káhiře, ale po celém africkém a asijském pobřeží jako nejctihodnější a nejpoctivější obchodník.

Poutníci oblečení v hadry šťastně přenesli všechny klenoty a drahé kameny zašité v oděvech a ty se staly základem obchodu. Šejk Hussein rozuměl obchodu a stále jej zveleboval. Nezapomínal ovšem také na svou zálibu a pilně doplňoval své vědomosti.

Achmet studuje. Věru, nebylo vhodnějšího místa nad Káhiru, dávné sídlo věd a umění, po nichž touží lidé z Východu. Achmet se dosud nerozhodl pro budoucí povolání. Chtěl vědět všechno. Zajímala ho historie právě tak jako vědy přírodní, matematika a hvězdářství, ale lákalo ho také umění. Emil je dosud na střední škole a potom půjde na univerzitu, na medicínu. Nechce být ničím jiným než lékařem jako jeho otec.

Také Henrietta chodí do školy a stará Miriam stále ještě hospodaří v domě doktora Korába, klade každý večer ruce na bílé čelo usínající Henrietty, aby se přesvědčila, zda dítě netrpí horečkou po tom ukrutném učení".

Doktor Koráb je v Káhiře vyhledávaným lékařem. Často chodí pěšky do čtvrtí, kde bydlí a trpí chudáci, a zdarma je léčí. Vyhýbá se pečlivě všem známým, ale když ho přece jen někdo přistihne, vymlouvá se, že zabloudil. Doma však už znají jeho odpověď na otázky, kde se do noci zdržel:

"Splácím dluh za podivuhodné zachránění," řekne a nic jiného nepoví.

Udatný lvobijce, obr Ali, bydlí v šejkově domě, a když může, doprovází tajně Achmeta na cestě do školy, potom si zaskočí do blízkého doktorova domu, aby se poptal Miriam, kde bude dnes společná večeře, zdali u doktora nebo u šejka Husseina. Není večeře, aby se "rodina" nesešla.

Z Afriky, z temné nepokojné Afriky, přicházejí zlé zprávy. Boje neustávají. Kalif Abdullah splnil svou hrozbu.

Sám vedl svá vojska do Etiopie, aby potrestal nevěrného něguše Jana. Vnikl do horské říše od jihu.

Společnost v domě klenotníka Husseina vzpomínala na posláni šejka Mahmuda, který měl něguše varovat.

Kalif jistě využil vědomostí a zkušeností, které nasbíral bývalý vyslanec šejk Mahmud, při své návštěvě v Etiopii.

Nikdo ze vzpomínajících se tenkrát nedozvěděl, že pod městem Gondarem zasáhla nepřátelská kule vůdce předvoje, oblíbence kalifova, Mahmuda el Sahrana! Achmet netušil, že osiřel. Po trestné výpravě do Etiopie vedl kalif svá stále a stále rostoucí vojska opět k severu a k východu.

V pilné práci a v přátelském kruhu léta rychle míjela.

Emil již dostudoval, stal se lékařem a odcestoval do Evropy na zkušenou. Pracoval u znamenitých odborníků v nemocnicích, a když psal z Anglie, že je právě v domě kapitána Smolleta a že neví, jak se odtrhne od upřímných přátel, pospíšili si všichni členové rodiny v Káhiře, aby mu odpověděli. Na tyto dopisy neodpověděl Emil, ale miss Alice podrobně psala o Emilových nadějích a plánech a z toho Henrietta vytušila, že se v Anglii něco děje. Ale své mínění

pověděla jen Achmetovi, který vše pochopil, a usmívaje se, hrozil Henriettě:

"Také na tebe dojde Henry, uvidíš"

"Nechci" odpověděla Henrietta, "chci ještě studovat, budu profesorkou..."

"Dva profesoři v rodině? Nebylo by to příliš?" tázal se Achmet potměšile.

"Jak to dva? Emil je přece lékařem."

"Myslím v té nové rodině, já se teď připravuji na profesuru."

"Dříve musíš se strýcem Husseinem na cesty po Evropě, abys byl dost moudrý," řekla Henrietta a silně se zarděla.

Již deset let uplynulo, co naši přátelé unikli z krajin, v nichž zuřila "svatá válka".

Roku 1900, v krásném měsíci lednu, připlul menší parník až k Chartúmu. Cestující však nevystoupili v Ummdurmánu, aby navštívili hrob Mahdího, nýbrž vystoupili jen služebníci, aby nakoupili čerstvé zásoby ovoce. Do člunu sestoupili jen dva plavci a obrovský černoch, kdežto ostatní cestující, tři starší muži a dva páry mladých manželů, zůstali na palubě a dívali se dalekohledy hned na sutiny Chartúmu, hned na Ummdurmán a vykřikovali překvapením. Zdálo se jim, že Ummdurmán stihne týž osud jako Chartúm. Zbořené domy, pusté ulice a poušť kolem páchnoucího města dokazovaly, že kalif nedbal o město, poněvadž stále žil ve vojenských táborech. Noví přistěhovalci nemohli v tak krátké době zahladit jizvy války, neboť rychleji se boří, než staví.

"Alice, podívej se tam, kde se vypíná ona zřícená zeď, tam stával náš dům," pravil mladý muž, podávaje dalekohled roztomilé rusovlásce.

"Když jsem poprvé otevřel oči ve vašem domě, spatřil jsem dva kloučky." řekl černovlasý krásný Arab mladé ženě, opírající se o jeho rameno, "a domníval jsem se, že už jsem v Alláhově ráji, protože jeho dcery, čili andělé..."

"Čím jsi učenější, tím víc se pleteš. Andělé jsou přece Alláhovy dcery a my s Emilem jsme byli chlapci."

"Přece však andělé," trval na svém mladý Arab. Když se však mladá žena smála, shýbl se a políbil ji na rty.

"Jestli se budeš smát," pravil naoko přísně, "zase tě políbím. Henry!"

"Schválně se budu smát," tvrdila uzardělá Henrietta,

"Alice ti však poví, co se na palubě sluší, a co ne."

"Alice neřekne nic, jen se ohlédni"

Parník zabočil do Bahr al-Azraku a plul plnou parou k jihu.

"Při nynějším stavu vody," prohlásil menší ze starších mužů, "snadno doplujeme po Dinderu až k ústí Kolaga."

"Domníváš se, že proplujeme? Na řekách se tak dobře nevyznám."

"Určitě," odpověděl vysoký snědý muž, "reis dovede najít správnou cestu. A nenese-li Kolago dost vody z hor, poplujeme ve člunech, jak se z tvého vypravování pamatuji."

"Jsem zvědav, stojí-li dosud palác," ozval se po chvíli doktor Koráb: "Pole budou jistě zpustošena, sady zanedbány a stáda rozehnána a vyhubena."

"Válka pustoší, ale práce buduje. Mladí musí pracovat," pravil kapitán Smollet, který vyprovázel svou dceru Alici, aby viděl její příští domov.

Obr černoch přinášel čerstvé ovoce a položil košíky na stůl vedle ochlazených nápojů. Vypelichané lví oháňky se mu dosud houpaly na prsou a hlavu, ačkoli bylo teplo, mu zdobil zelený turban na důkaz, že lvobijce vykonal pouť do Mekky.

Když oznámil panstvu, že občerstvení je připraveno, vrátil se k přerušené práci. Připevňoval na přídi lodi svou starou houfnici jako dělo, bude z ní pálit na ohavné ještěry s vyhaslýma očima a s otevřenými tlamami a na ty nadmuté měchy se čtyřhrannými hlavami, které ho tak podesily v zátoce řeky Chor Baraky.

Všichni cestující přistoupili ke stolu. Zdvihli číše se studenou vodou oslazenou ovocnými šťávami a pohlíželi na šejka Husseina, který chtěl patrně pronést přípitek:

"Drazí přátelé a milí hosté," pravil, "vedu vás do své vlasti a vítám vás. Vracíme se domů. Vzdali jste se hlučného světa a odcházíte do zpustošené země. Čeká nás mnoho práce, ale také mnoho radosti."

Ali vstal a setřel slzy, jež se vykulily na jeho černé tváře. Vzpomněl si totiž na "starou přísnou paní", na laskavou Miriam, která ho štědře krmila a kterou všichni již před třemi roky upřímně oplakali a pohřbili v Káhiře.

Šejk na chvilku ustal, když uviděl, jak mladé párky střídavě objímají doktora a kapitána, a obávaje se, že se vrhnou za chvilku i na něho, dodal rychle jako pravověrný muslim:

"La il laha il Allah, Mohammed rasul Alláh! Je jediný Bůh a Mohamed je jeho prorok. Chvála budiž Alláhovi, stvořiteli nebe i země!"